

PROGRAM ROZVOJA MESTSKEJ ČASTI BRATISLAVA–NOVÉ MESTO NA ROKY 2016-2020

KOMPLEXNÉ HODNOTENIE A ANALÝZA VÝCHODISKOVEJ SITUÁCIE

PLNÉ ZNENIE

OBSAH

1	Hospodárska politika.....	5
1.1	Vymedzenie územia, širšie vzťahy, prírodné zdroje	5
1.1.1	Vymedzenie územia	5
1.1.2	Prírodné zdroje.....	10
1.2	Hospodárstvo na území	11
1.2.1	Organizačná štruktúra hospodárstva	12
1.2.2	Štruktúra podnikateľského sektora podľa sektorov národného hospodárstva	13
1.2.3	Ekonomická aktivita a potenciál.....	25
1.3	Doprava a technická infraštruktúra	28
1.3.1	Cestná doprava.....	28
1.3.2	Železničná doprava.....	30
1.3.3	Letecká a vodná doprava	32
1.3.4	Mestská hromadná doprava a integrovaná doprava	34
1.3.5	Pešia a cyklistická doprava	36
1.3.6	Telekomunikácie a internet.....	38
1.3.7	Energetika, zásobovanie teplom a plynom	39
1.3.8	Vodné hospodárstvo	42
1.3.9	Iná technická infraštruktúra a technické vybavenie.....	46
1.4	Finančné ukazovatele	48
1.4.1	Ukazovatele finančného zdravia	49
1.4.2	Aktuálny stav a budúci výhľad hospodárenia.....	54
2	Sociálna politika	57
2.1	Demografická charakteristika	57
2.1.1	Vývoj počtu obyvateľov.....	59
2.1.2	Bilancia pohybu obyvateľstva.....	61
2.1.3	Veková štruktúra obyvateľstva.....	64
2.1.4	Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva.....	67
2.1.5	Národnostná štruktúra obyvateľstva	68

Program rozvoja mestskej časti Bratislava–Nové Mesto na roky 2016-2020
Komplexné hodnotenie a analýza východiskovej situácie – plné znenie

2.1.6	Religiózna štruktúra obyvateľstva	69
2.1.7	Prognóza vývoja obyvateľstva	70
2.1.8	Charakteristika demografického potenciálu na úrovni ZSJ MČ Bratislava – Nové Mesto	71
2.2	Sociálna infraštruktúra na území	72
2.2.1	Domový a bytový fond	73
2.2.2	Občianska vybavenosť	83
3	Environmentálna politika	118
3.1	Prírodné podmienky ich stav a ohrozenia	120
3.1.1	Geomorfológia	120
3.1.2	Geológia	120
3.1.3	Hydrológia	123
3.1.4	Pôda	124
3.1.5	Klimatické pomery	126
3.2	Ochrana prírody a krajiny	128
3.2.1	Flóra a fauna	128
3.2.2	Chránené územia	129
3.2.3	Územný systém ekologickej stability	131
3.3	Zložky životného prostredia ich stav a ohrozenia	135
3.3.1	Ovzdušie	135
3.3.2	Voda	137
3.3.3	Pôda	139
3.3.4	Hluk	139
3.3.5	Rádioaktivita	140
3.3.6	Odpadové hospodárstvo	141
4	Prílohy	145
4.1	Prehľad a základná demografická charakteristika ZSJ	145
4.2	Zoznam tabuliek	145
4.3	Zoznam obrázkov	151
4.4	Zoznam grafov	152

1 HOSPODÁRSKA POLITIKA

1.1 VYMEDZENIE ÚZEMIA, ŠIRŠIE VZŤAHY, PRÍRODNÉ ZDROJE

Z hľadiska makropoložy sa mestská časť nachádza v Bratislavskom kraji, v juhozápadnom cípe Slovenska, v okrese Bratislava III. Z hľadiska mikropoložy zo všetkých strán hraničí s inými mestskými časťami Bratislavy. Územie MČ tvorí katastrálne územie Nové Mesto o výmere 9,85 km² a katastrálne územie Vinohrady o výmere 27,63 km². Obe územia sú zároveň územno-technickými jednotkami (ÚTJ). Územie sa okrem toho rozdeľuje na 42 základných sídelných jednotiek (urbanistických obvodov). S celkovou plochou 37,5 km² a taktiež s plochou zastavaného územia (13 km²) je mestská časť treťou najväčšou v rámci Bratislavy. Z hľadiska fyzicko-geografickej polohy leží územie MČ na styku geomorfologických celkov Malých Karpát a Podunajskej roviny. Malé Karpaty ako aj neďaleké dunajské ramená bránili výraznejšiemu priestorovému rozvoju. Napriek tomu sa z Bratislavy vyformovala významná križovatka európskych obchodných ciest. Hoci vzhľadom k ostatnému územiu Slovenska je poloha Bratislavy excentrickou, poloha MČ (najmä jej intravilánu) je centrálna v rámci Bratislavy. Pozitívnym faktom je blízkosť k Viedni a Budapešti, keďže aj v súčasnosti sa jedná o európske rozvojové póly rastu.

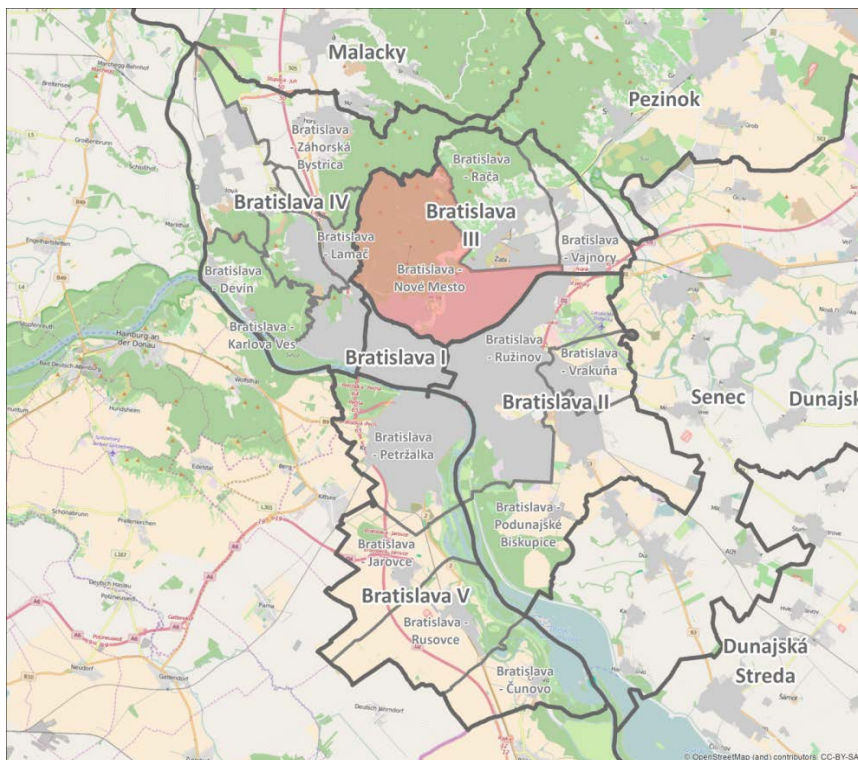
Z hľadiska ťažísk osídlenia podľa KÚRS (2001) sa územie nachádza v rámci jadrového pásma **bratislavsko – trnavského ťažiska osídlenia** prvej úrovne, ktoré je na slovenské pomery v súčasnosti najrozvinutejšou aglomeráciou prvej úrovne formovanej mestom Bratislava – **centrum najvyššieho významu** - a bezprostredným okolím. Mestská časť sa nachádza v jej stredovej oblasti.

Samotné územie MČ je značne diferencované. Kým východná časť (ÚTJ Nové Mesto) predstavuje rovinaté územie s rozsiahlou zástavbou obytných a komerčných stavieb, priemyselných areálov a športovísk, západná časť (ÚTJ Vinohrady) predstavuje hornatú oblasť so zalesnenými územiami, vinohradmi, sídliskom a rozrastajúcimi sa vilovými štvrtkami. V prípade ÚTJ Nové Mesto vznikajú problémy s hlukom a devastáciou životného prostredia, potenciál pre budúci rozvoj však poskytujú územia v lokalite Pasienky ako aj v priemyselných areáloch Istrochem (tzv. brown fields). V prípade ÚTJ Vinohrady existujú vyššie nároky na dopravu a dobudovanie technickej infraštruktúry. Na druhej strane **lokalita Koliba, Vtáčnik, Briežky a Ahoj sú jednými s najdynamickejšími sa rozvíjajúcimi lokalitami bývanie** na území bratislavskej aglomerácie.

1.1.1 VYMEDZENIE ÚZEMIA

Z hľadiska **makropoložy** sa mestská časť nachádza v Bratislavskom kraji, v juhozápadnom cípe Slovenska, v okrese Bratislava III. Matematická poloha je definovaná súradnicami: 48,155719 severnej geografickej šírky – najjužnejší bod; 48,227910 severnej geografickej šírky – najsevernejší bod; 17,188050 východnej geografickej dĺžky – najvýchodnejší; 17,064246 východnej geografickej dĺžky – najjužnejší bod. Z hľadiska **mikropoložy** zo všetkých strán hraničí s inými mestskými časťami Bratislavy: na východe s MČ Rača a Vajnory (okres Bratislava III.), na juhu s MČ Ružinov (okres Bratislava II.) a Staré Mesto (okres Bratislava I.), na západe s MČ Karlova Ves a Lamač a na severe s MČ Záhorská Bystrica (okres Bratislava IV.). S celkovou plochou 37,5 km² je mestská časť treťou najväčšou v rámci Bratislavy (po MČ Podunajské Biskupice s 42,5 km² a MČ Ružinov s 39,7 km²). Taktiež plochou zastavaného územia – intravilánu (13 km²) a taktiež plochou extravilánu (územia mimo intravilánu) je mestská časť treťou najväčšou v rámci Bratislavy (po MČ Ružinov a Petržalka, resp. MČ Podunajské Biskupice a Záhorská Bystrica) – Tabuľka1.

Obrázok 1 Poloha MČ Nové Mesto¹

Z hľadiska **makropoložhy geomorfologického členenia** (Atlas krajiny 2001)² leží územie na styku dvoch geomorfologických celkov – Fatransko-tatranskej oblasti (podsústava Karpaty, provincia Západné Karpaty a subprovincia Vnútorne Západné Karpaty) a Podunajskej nížiny (podsústava Panónska panva, provincia Západopanónska panva a subprovincia Malá Dunajská kotlina). Z hľadiska **mikropoložhy** sa jedná o rozhranie medzi geomorfologickým celkom Malých Karpát (podcelok Pezinské Karpaty, časť Homoľské Karpaty) a Podunajskej roviny. Tu treba zdôrazniť bariéry efekt Malých Karpát a dunajských ramien v priestorovom rozvoji celého mesta. Z hľadiska MČ najnižší bod má výšku 136 m a najvyšší bod má výšku 435 m n. m. (vrch Sírnie).

Vzhľadom na hore uvedené fyzicko-geografické charakteristiky nebol mestu umožnený výraznejší priestorový rozvoj. Napriek tomu sa tu vyformovala významná križovatka európskych obchodných ciest. Ďalším priaznivým faktom je blízkosť k Viedni a Budapešti, keďže aj v súčasnosti sa jedná o európske rozvojové póly rastu (PHSR BA 2010)³. Hoci vzhľadom k ostatnému územiu Slovenska je poloha Bratislavy excentrickou, poloha MČ (najmä jej intravilánu) je centrálna v rámci Bratislavy. Okrem toho sa jedná aj o tranzitné územie, keďže južnú hranicu tvoria významné cestné komunikačné ťahy spájajúce východnú a západnú časť Bratislavy (Brnianska – Pražská a Šancová – Trnavská – Rožňavská). Navyše ústrednými komunikačnými ťahmi sú Račianska a Vajnorská ulica spájajúce stred Bratislavy s ďalšími územiami smerom na mestá Pezinok, resp. Senec.

Z hľadiska ťažísk osídlenia podľa KÚRS (2001) sa územie nachádza v rámci jadrového pásma **bratislavsko – trnavského ťažiska osídlenia** prvej úrovne, ktoré je na slovenské pomery v súčasnosti najrozvinutejšou aglomeráciou prvej úrovne formovanej mestom Bratislava – **centrum najvyššieho významu** - a bezprostredným okolím. Mestská časť sa nachádza v jej stredovej oblasti.

¹ Mapové výstupy sú publikované z portálu Informačný systém PHSR BANM – gis.donauregionen.net/aplikacie, tlač je nastavená na Tabloid ANSI B Landscape, formát PNG32, mierka mapy na 1:50 000 a rozlíšenie na 96 dpi.

² Atlas krajiny (2002). Bratislava: Ministerstvo ŽP SR, Banská Štiavnica: Esprit. Dostupné aj na: <http://geo.enviroportal.sk/atlassr/>

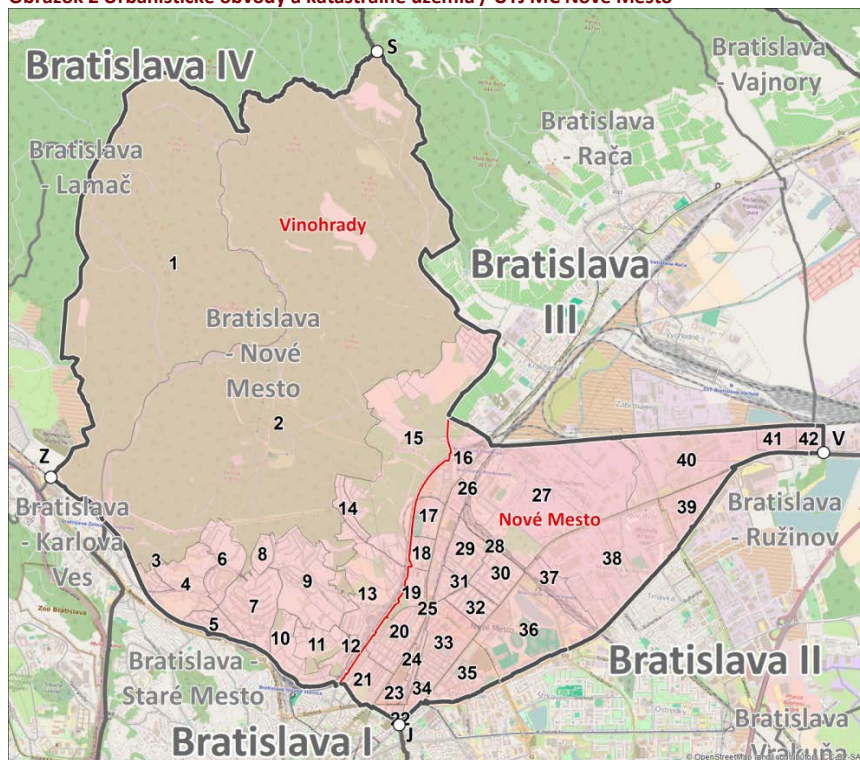
³ PHSR BA (2010): Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja hlavného mesta SR Bratislavy na roky 2010 - 2020. Academia Istropolitana Nova.

Program rozvoja mestskej časti Bratislava–Nové Mesto na roky 2016-2020
Komplexné hodnotenie a analýza východiskovej situácie – plné znenie

Tabuľka 1 Vybrané charakteristiky mestských častí Bratislavy

kód	okres	mestská časť	rozloha v km ²	rozloha intravilánu v km ²	rozloha extravilánu v km ²
528595	Bratislava I	Bratislava - Staré Mesto	9,6	9,6	0,0
529311	Bratislava II	Bratislava - Podunajské Biskupice	42,5	4,5	38,0
529320	Bratislava II	Bratislava - Ružinov	39,7	25,6	14,1
529338	Bratislava II	Bratislava - Vrakuňa	10,3	4,3	6,0
529346	Bratislava III	Bratislava - Nové Mesto	37,5	13,0	24,4
529354	Bratislava III	Bratislava - Rača	23,7	6,6	17,1
529362	Bratislava III	Bratislava - Vajnory	13,5	4,1	9,4
529371	Bratislava IV	Bratislava - Devínska Nová Ves	24,2	5,3	18,9
529389	Bratislava IV	Bratislava - Dúbravka	8,6	4,4	4,2
529397	Bratislava IV	Bratislava - Karlova Ves	11,0	6,5	4,5
529401	Bratislava IV	Bratislava - Devín	14,0	1,2	12,8
529419	Bratislava IV	Bratislava - Lamač	6,5	2,4	4,2
529427	Bratislava IV	Bratislava - Záhorská Bystrica	32,3	1,9	30,4
529435	Bratislava V	Bratislava - Čunovo	18,6	0,6	18,0
529443	Bratislava V	Bratislava - Jarovce	21,3	0,8	20,5
529460	Bratislava V	Bratislava - Petržalka	28,7	15,4	13,3
529494	Bratislava V	Bratislava - Rusovce	25,6	1,8	23,7

Obrázok 2 Urbanistické obvody a katastrálne územia / ÚTJ MČ Nové Mesto

Tabuľka 2 Urbanistické obvody mestskej časti Bratislava – Nové Mesto

Názov UO (ZSJ)	Číslo UO (ZSJ)	Kód UO (ZSJ)
Hrubý Drieňovec	1	SK01032043310
Kamzík	2	SK01032043400
Krásna Hôrka	3	SK01032044470

Program rozvoja mestskej časti Bratislava–Nové Mesto na roky 2016-2020
Komplexné hodnotenie a analýza východiskovej situácie – plné znenie

Nemocnica Kramáre	4	SK01032044390
Jelšová ulica	5	SK01032044210
Belianska ulica	6	SK01032044040
Na Revíne	7	SK01032044120
Filmové ateliéry	8	SK01032043910
Koliba	9	SK01032043820
Matúškova ulica	10	SK01032045280
Stráže	11	SK01032045360
Podkolibský vodojem	12	SK01032046250
Železničné depo	13	SK01032043740
Briežky	14	SK01032043660
Nad Bielym krížom	15	SK01032043580
Biely kríž	16	SK01032048380
Mladá garda	17	SK01032048540
Teplická ulica	18	SK01032048620
Výskumný ústav zváračský	19	SK01032048710
Sibírska ulica	20	SK01032798380
Pokrok	21	SK01032046170
Jiskrova ulica	22	SK01032046410
Unitas	23	SK01032046330
Elektrotechnické závody	24	SK01032047220
Filiálna stanica	25	SK01032047310
Figaro	26	SK01032048460
Chemické závody - Istrochem	27	SK01032048110
Vlečka chemických závodov	28	SK01032047900
Brezovská ulica	29	SK01032047810
Zátišie	30	SK01032047650
Hostinského sídlisko	31	SK01032047730
Ľudová štvrť	32	SK01032047570
Tehelné pole	33	SK01032047490
Trnavské mýto	34	SK01032047140
Pri starej prachárni	35	SK01032046920
Pasienky	36	SK01032047060
Železničná stanica Nové mesto	37	SK01032048030
Jurajov dvor	38	SK01032053620
Medika	39	SK01032053710
Stará Vajnorská cesta	40	SK01032048200
Priemstav	41	SK01032059400
Staving	42	SK01032059580

Poznámka: urbanistické obvody (UO) a základné sídelné jednotky (ZSJ) sú v prípade mesta Bratislava totožné; Číslo UO – číselné označenie UO pre potreby tejto štúdie; Kód UO – alfanumerické označenie podľa SAŽP.

Podľa Všeobecne záväzného nariadenia hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy č. 6/2001 zo 7. júna 2001 sú hranice MČ definované nasledovne: **Západnú hranicu** tvorí severná strana železničnej trate Bratislava - Malacky, východná strana Zelenohorskej ulice, rozhranie lesa a záhrad v hone Zlatá hora a Rázsochy, katastrálna hranica prechádzajúca od vodojemu na Klanci cez Klanec a východná strana lesnej cesty vedúcej k horárni na Kačine. **Severnú hranicu** tvorí východná strana lesnej cesty v hone Malá baňa, katastrálna hranica vedúca súbežne s východnou stranou Peknej cesty, východná strana Peknej cesty, západná strana Horskej ulice, severná strana poľnej cesty, západná strana areálu ubytovne akciovej spoločnosti Istrochem, južná strana železničnej trate Bratislava - Galanta a **východná** strana areálu podniku Isar. **Južnú hranicu** tvorí severná strana cesty na Senec, severná strana Rožňavskej ulice, severná strana Trnavskej ulice, severná strana Krížnej ulice, severná

strana Legionárskej ulice, južná strana Račianskeho mýta, južná strana Šancovej ulice, západná strana Smrečianskej ulice, severná strana Dobšinského ulice, západná strana podjazdu pod železničnou traťou pri križovatke ulíc Pod Strážami – Jaskov rad. Hranica severne obchádza hlavnú stanicu, pokračuje severnou stranou železničnej trate Bratislava – Malacky, križuje Stromovú ulicu, pokračuje severnou stranou Pražskej ulice, v priestore križovatky ulíc Opavská – Ďurgalova sa lomí južným smerom, pokračuje južnou stranou Opavskej ulice a severnou stranou železničnej trate.

Územie MČ tvoria nasledovné katastrálne územia, ktoré sú zároveň územno-technickými jednotkami (ÚTJ): (1) katastrálne územie Nové Mesto o výmere 985 ha 2704 m² (9,85km²) a (2) katastrálne územie Vinohrady o výmere 2762 ha 8780 m² (27,63 km²). Mestskú časť tvorí dovedna 42 základných sídelných jednotiek (ďalej ZSJ), resp. urbanistických obvodov (ďalej UO).

Pre lepšiu orientáciu sú na mnohých miestach v texte spomenuté rôzne **lokality MČ**. Zväčša sa jedná o miestne názvy, ktoré nepodliehajú striktnému vymedzeniu presnými hranicami:

- A **Ahoj** – oblasť je situovaná neďaleko od podniku Kraft Foods Slovakia, a.s. (bývalé Figaro) smerom na Kamzík. Je to vinohradnícka oblasť a dnes sa z nej stáva vilová štvrť,
- A **Briežky** - miestna časť nachádzajúca sa približne medzi lokalitou Ahoj a Študentským domovom Mladá garda (Račianska ulica),
- A **Koliba** – vilová štvrť nachádzajúca sa na úpätí Malých Karpát, južne a juhovýchodne od Kamzíka (vrch a lokalita so známou TV vežou), po železničnú trať. Na juhu sa nachádzajú menšie lokalita **Stráže** a nepomenovaná lokalita, ktorá je pre potreby tejto štúdie označená ako **Jaskový rad**,
- A **Kramáre** - rozprestierajú sa na úpätí Malých Karpát približne medzi komunikáciami Limbová, Stromová a Pražská. Nachádza sa tu sídlisko, vilová štvrť a nemocničné areály celoštátneho významu. Na západe sa rozprestiera menšia lokalita **Krásna Hôrka**,
- A **Lesopark** - obľúbená rekreačná a športová oblasť bratislavských lesov s významnými rekreačnými lokalitami **Železná studienka, Snežienka, Kačín a Kamzík**,
- A **Ľudová štvrť** - obytná zóna z r. 1941-1943 sa nachádza medzi ulicami Vajnorská, Riazanská, Hálkova a Za kasárňou. Je súčasťou zoznamu národných kultúrnych a technických pamiatok. Nachádza sa v tesnej blízkosti štvrte **Zátišie**,
- A **Mierová kolónia** - obytná zóna uprostred rozľahlého priemyselného areálu Istrochem,
- A **Pasienky** - územie ohraničené ulicami Vajnorská, Tomášikova, Bajkalská a Trnavská. Nachádza sa tu nákupné centrum **Polus City Center**, kúpalisko Kuchajda, plaváreň Pasienky, štadión AŠK Inter a Športová hala Pasienky,
- A **Slanec** – najsevernejšia časť tzv. Podhorského pásu (kde spadajú aj lokality Briežky, Vtáčnik a Ahoj), ktorá na východe susedí s lokalitou MČ Rača – Krasňany, ku ktorej prirodzene spáduje,
- A **Slovany** - nachádzajú sa severne od Trnavského mýta a objektu **Istropolis** (Trnavské mýto). Nachádzali sa tu železničné stanice Bratislava - filiálka a Bratislava – Slovany,
- A **Tehelné pole** – v súčasnosti sa pojem používa na územie medzi Bajkalskou, Trnavskou a Vajnorskou, kde sa nachádza obytná a športová zóna. Na severe na oboch stranách Bajkalskej ulice sa nachádza obytný súbor Nová doba,
- A **Vtáčnik** - lokalita nachádzajúca sa na úpätí Malých Karpát západne od ulice Pionierska a od železničného depa,
- A **Žabí majer** sa nachádza medzi ulicou Račianska, areálom podniku **Istrochem** a ulicou Bojnická. Jedná sa o zmiešanú záhradkársku a priemyselnú lokalitu.

Územie MČ podlieha **územnému plánu** celého mesta. Územný plán hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy bol schválený 31. 5. 2007 uznesením Mestského zastupiteľstva hlavného mesta SR Bratislavy č. 123/2007 a jeho záväzná časť bola vyhlásená Všeobecne záväzným nariadením hlavného mesta SR Bratislavy č. 4/2007. Je to základný programový dokument, prostredníctvom ktorého sa naplňajú ciele úlohy územného

plánovania na území hlavného mesta. V roku 2008 bola vyhotovený dokument Územný plán hlavného mesta SR Bratislavy, **zmeny a doplnky 01** – dokumentácia schválená uznesením Mestského zastupiteľstva hlavného mesta SR Bratislavy č. 600/2008 dňa 15.12.2008. Závazná časť Územného plánu hlavného mesta SR Bratislavy, zmeny a doplnky 01 bola vyhlásená všeobecne záväzným nariadením hlavného mesta SR Bratislavy č. 12/2008 z 15.12.2008, ktoré nadobudlo účinnosť dňom 15.1.2009.

V roku 2011 bol vyhotovený Územný plán hlavného mesta SR Bratislavy, **zmeny a doplnky 02**. Uznesením Mestského zastupiteľstva hlavného mesta SR Bratislavy č. 400/2011 dňa 15.12.2011 bola schválená územnoplánovacia dokumentácia Územný plán hlavného mesta SR Bratislavy, zmeny a doplnky 02. Závazná časť Územného plánu hlavného mesta SR Bratislavy, zmeny a doplnky 02 bola vyhlásená všeobecne záväzným nariadením hlavného mesta SR Bratislavy č. 17/2011 z 15.12.2011, ktoré nadobúda účinnosť dňom 1.2.2012.

Uznesením Mestského zastupiteľstva hlavného mesta SR Bratislavy č. 1614/2014 zo dňa 25. - 26.6.2014 bola schválená územnoplánovacia dokumentácia Územný plán hlavného mesta SR Bratislavy, **zmeny a doplnky 03**. Závazná časť Územného plánu hlavného mesta SR Bratislavy, zmeny a doplnky 03 bola vyhlásená všeobecne záväzným nariadením hlavného mesta SR Bratislavy č. 5/2014 z 26.06.2014, ktoré nadobúda účinnosť dňom 15.8.2014.

Uznesením Mestského zastupiteľstva hlavného mesta SR Bratislavy č. 1785/2014 zo dňa 23.10.2014 bola schválená územnoplánovacia dokumentácia Územný plán hlavného mesta SR Bratislavy, **zmeny a doplnky 05**. Závazná časť Územného plánu hlavného mesta SR Bratislavy, zmeny a doplnky 05 bola vyhlásená všeobecne záväzným nariadením hlavného mesta SR Bratislavy č. 10/2014 z 23.10.2014, ktoré nadobúda účinnosť dňom 10.11.2014.

Konkrétne projekty verejnoprospešných stavieb, ktoré sú zadané v územnom pláne sú popísané v príslušnej kapitole PHSR BANM. Na území MČ boli vypracované štyri **územné plány zón** a okrem toho jestvuje niekoľko návrhov pre vypracovanie ďalších územných plánov zón. Územné plány zóny: **Územný plán zóny Tehelná, Územný plán zóny Podhorský pás, Územný plán zóny Koliba – Stráže, Územný plán zóny Kamenné sady a Územný plán zóny Horný Kramer.**

1.1.2 PRÍRODNÉ ZDROJE

Územie mesta Bratislava a aj územie mestskej časti Bratislava – Nové Mesto má vďaka svojej polohe pestré rozloženie prírodných zdrojov. Na malom území sa stretávajú významné prírodné fenomény – pohorie, nížina a vodné toky. Malé Karpaty v súčasnosti poskytujú priestor na bývanie, pestovanie viniča (malokarpatské svahy) a rekreáciu. Poľnohospodársky pôdny fond zaberá podľa evidencie katastra nehnuteľností 12 % z riešeného územia z toho jedna tretina je evidovaná ako vinice a zvyšok ako záhrady a trvalé trávne porasty. Riešené územie má 56 % lesnatosť. Lesné spoločenstvá s prevahou buka, duba a hrabu sú zastúpené v malokarpatskej časti riešeného územia a plnia funkciu prímestských a rekreačných lesov.

Rozvoj celého radu priemyselných odvetví v minulom storočí pôsobil negatívne na zložky krajiny, teda na prírodné zdroje ako pôdu, vodu, rastlinstvo, živočíšstvo a samozrejme aj zdravie človeka. Podrobnejšie je problematika zaoberajúca ochranou a problémami životného prostredia spracovaná v častiach dokumentu, ktoré sa venujú environmentálnej politike.

1.2 HOSPODÁRSTVO NA ÚZEMÍ

Táto podkapitola sa člení na tri podkapitoly. Prvá s názvom organizačná štruktúra sa zaoberá hospodárskou štruktúrou na území mestskej časti Bratislava – Nové Mesto, druhá sa nazýva Štruktúra podnikateľského sektora podľa sektorov národného hospodárstva a detailne popisuje štruktúru jednotlivých sektorov. Tretia podkapitola s názvom Ekonomická aktivita a potenciál poskytuje informácie o stave ekonomicky aktívneho obyvateľstva a prehľad o evidovaných uchádzačoch o zamestnanie.

Z dostupných, aktuálnych údajov možno konštatovať, že na území mestskej časti pôsobilo približne 12 000 podnikateľských subjektov, z čoho približne 30 percent tvorili živnostníci. Z pohľadu počtu podnikateľských subjektov v jednotlivých sektoroch národného hospodárstva má **dominantné postavenie terciárny sektor** (sektor služieb), na koľko najviac firiem pôsobilo práve v tomto sektore.

Pri detailnejšom pohľade na jednotlivé sektory národného hospodárstva, možno konštatovať nasledovné stavy a vývojové trendy. **Zastúpenie primárneho sektora** na rozoberanom území mestskej časti **nie je významné**, na koľko rozloha poľnohospodárskej pôdy, respektíve pôdy určenej na poľnohospodárske činnosti nie je významná a taktiež sa na danom území neťažia žiadne nerastné suroviny. Významnejšou spoločnosťou, ktorá má sídlo na území mestskej časti, sú Mestské lesy v Bratislave, ktoré majú na starosti správu a zveľaďovanie majetku mesta na podporu mimo produkčných funkcií lesov.

Pri pohľade na oblasť priemyselnej výroby je nutné spomenúť, že v predmetom území sa nachádzajú sídla významných priemyselných komplexov – bývalého podniku chemického priemyslu Istrochem, a spoločnosti Palma a.s., ktorá sa zaoberá výrobou rastlinných olejov, margarínov a podobne.

Najvýznamnejším sektorom, jednak z pohľadu počtu firiem, ale aj zamestnanosti, je terciárny sektor. V odvetví veľkoobchodu a maloobchodu majú svoje sídla v mestskej časti Bratislava – Nové Mesto spoločnosti Kaufland Slovenská republika v.o.s. a spoločnosť Sintra s.r.o. V odvetví ubytovacích a stravovacích služieb patria k najvýznamnejším organizáciám Tehelné Pole a.s. Na území sídlia aj 3 štvorhviezdičkové hotely, ktoré poskytujú návštevníkom prvotriedne služby. Ide o Double tree by Hilton Bratislava, Hotel West a Hotel Set. Z pohľadu vývoja štatistík cestovného ruchu možno konštatovať, že v predmetom území existuje z dlhodobého hľadiska **rastúci trend v počte ubytovacích kapacít**, na koľko medzi rokmi 2005 až 2009 sa zvýšil počet ubytovacích zariadení z 9 na 16 a počet lôžok sa zvýšil z približne 1 000 na 1 400. Zaujímavé je aj zistenie, že **návštevníci mesta Bratislavy, ktorí sa rozhodnú stráviť viac nocí na jeho území, preferujú zotrvanie v ubytovacích kapacitách umiestnených v mestskej časti Bratislava – Nové Mesto**. Tento fakt vyplýva zo štatistík cestovného ruchu, konkrétne zo sledovaného ukazovateľa priemerná dĺžka pobytu. Príčina zvýšeného záujmu návštevníkov o ubytovacie služby na skúmanom území vyplýva pravdepodobne z toho, že finančná dostupnosť v ubytovacích zariadeniach v mestskej časti Bratislava – Nové Mesto je oveľa priaznivejšia, ako napríklad v centre mesta. Za oblasť administratívnych služieb je nutné spomenúť spoločnosti Slovenská sporiteľňa a.s., Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky a Work Service Slovakia s.r.o., ktoré z hľadiska počtu zamestnancov patria k najväčším zamestnávateľom s celoslovenskou pôsobnosťou a majú sídlo na území mestskej časti. Čo sa týka vývoja zamestnanosti za terciárny sektor, tak za sledované obdobie (roky 2009 až 2014) možno tento sektor považovať za relatívne stabilný, na koľko počet zamestnancov rástol iba miernym tempom. Pôsobenie kvartérneho sektora, ktorý zahŕňa firmy orientujúce sa na **aktivity spojené s výskumom a vývojom, je na území zastúpené štyrmi významnými výskumnými ústavmi**. Posledný, kvintérny sektor, reprezentovaný inštitúciami verejnej správy, je zastúpený prevažne ústrednými orgánmi štátnej správy a inštitúciami z oblasti školstva a zdravotníctva. Na území mestskej časti sídlia napríklad Ministerstvo obrany Slovenskej republiky, Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky, Slovenská zdravotnícka univerzita a Detská fakultná nemocnica s poliklinikou Bratislava. Pozoruhodný je vývoj zamestnanosti v tomto sektore. Počas sledovaného obdobia 5 rokov (roky 2009 až 2014) nastal pokles zamestnanosti o približne 3 000 zamestnancov.

Z pohľadu ekonomickej aktivity a potenciálu, ktorými mestská časť Bratislava – Nové Mesto disponuje je potrebné spomenúť dva fakty. **Podiel ekonomicky aktívneho obyvateľstva** z celkového počtu obyvateľov s trvalým bydliskom mestskej časti Bratislava – Nové Mesto, **je v porovnaní s hodnotami za okres Bratislava III, za Bratislavský kraj ako aj za Slovenskú republiku, porovnateľný.** Narastajúcim **problémom** v mestskej časti **vyzerá byť podiel dlhodobo nezamestnaných ľudí.** V porovnaní s ostatnými mestskými časťami mesta Bratislava, je totiž vývoj tohto ukazovateľa nepriaznivejší.

1.2.1 ORGANIZAČNÁ ŠTRUKTÚRA HOSPODÁRSTVA

Táto podkapitola poskytuje prehľad aktuálnych informácií o organizačnej štruktúre hospodárstva, ktoré sa nachádza na území mestskej časti Bratislava – Nové Mesto. Použité informácie pochádzajú z pracoviska Štatistického úradu Slovenskej republiky v Bratislave. Údaje z pracoviska boli získané v Januári 2016.

Z pohľadu hospodárskej štruktúry sa na území mestskej časti nachádzalo spolu 12 389 podnikateľských subjektov (právnických osôb a fyzických osôb – podnikateľov). Zo štatistík za právnické osoby možno konštatovať, že veľká väčšina týchto subjektov pochádzala z kategórie zisková. Pri pohľade na údaje o počte fyzických osôb – podnikateľov možno konštatovať, že najväčšie zastúpenie v tomto ukazovateli mali živnostníci.

Tabuľka 3 Organizačná štruktúra hospodárstva (počet subjektov) – mestská časť Bratislava – Nové Mesto

Názov ukazovateľa / Rok	2004				2011				2014			
	M. Č. BA – Nové Mesto	Okres BA III	Mesto Bratislava	BA kraj	M. Č. BA – Nové Mesto	Okres BA III	Mesto Bratislava	BA kraj	M. Č. BA – Nové Mesto	Okres BA III	Mesto Bratislava	BA kraj
Právnické osoby spolu	3611	4642	26121	29680	7068	9610	56879	65223	8653	11898	69544	80153
Právnické osoby ziskové	2740	3527	19960	22364	5927	8101	47963	54391	7383	10206	59499	67836
Právnické osoby neziskové	871	1115	6161	7316	1141	1509	8916	10832	1270	1692	10045	12317
Fyzické osoby – podnikatelia (osoby)	4264	6666	44914	59873	4014	6411	43340	61053	3736	5982	39998	56478
Živnostníci	3984	6296	42535	56746	3596	5876	39770	56581	3254	5350	35371	50690
Slobodné povolania	269	331	2223	2553	406	503	3441	4006	469	596	4486	5294
Samostatne hospodáriaci roľníci	11	39	156	574	12	32	129	466	13	36	141	494

Zdroj: Pracovisko Štatistického úradu Slovenskej republiky v Bratislave

Z pohľadu zastúpenia jednotlivých odvetví hospodárstva, reprezentované počtom firiem v jednotlivých odvetviach, možno konštatovať, že najväčšie zastúpenie dosahujú firmy zo sektora služieb. Vyše 24 percent všetkých firiem pôsobiach na území mestskej časti spadajú do sekcie Odborných, vedeckých a technických činností a približne 22 percent všetkých firiem pochádza zo sekcie Veľkoobchod a maloobchod, oprava motorových vozidiel a motocyklov. Zastúpenie jednotlivých odvetví hospodárstva podľa klasifikácie SK NACE Rev.2 poskytuje tabuľka nižšie.

Tabuľka 4 Podiel počtu subjektov v jednotlivých odvetviach hospodárstva

Sekcia SK NACE	Podiel v %
Administratívne a podporné služby	11,63
Činnosti v oblasti nehnuteľností	6,87
Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	0,20
Dodávka vody, čistenie a odvod odpadových vôd, odpady a služby odstraňovania odpadov	0,27
Doprava a skladovanie	3,01
Finančné a poisťovacie činnosti	0,98
Informácie a komunikácia	7,29
Odborné, vedecké a technické činnosti	24,31
Ostatné činnosti	3,11
Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	0,55
Priemyselná výroba	4,91
Stavebníctvo	5,69
Ťažba a dobývanie	0,04
Ubytovacie a stravovacie služby	2,85
Umenie, zábava a rekreácia	1,86
Veľkoobchod a maloobchod, oprava motorových vozidiel a motocyklov	22,35
Vzdelávanie	2,00
Zdravotníctvo a sociálna pomoc	2,08
Celkový počet	100,00

Zdroj: Pracovisko Štatistického úradu Slovenskej republiky v Bratislave

1.2.2 ŠTRUKTÚRA PODNIKATEĽSKÉHO SEKTORA PODĽA SEKTOROV NÁRODNÉHO HOSPODÁRSTVA

1.2.2.1 PRIMÁRNY SEKTOR

Primárny sektor je tvorený odvetviami produkujúcimi základné suroviny a materiály. Do tohto sektora spadajú firmy, ktoré pôsobia v odvetviach ťažobného priemyslu, poľnohospodárstva, lesníctva, energetiky a podobne. Pre tento sektor je typické nízke tempo vedecko-technického pokroku, pomalý rast produktivity, vysoká investičná náročnosť, relatívne malá ziskovosť výroby a malý záujem súkromného sektora.

Celková rozloha územia, na ktorom sa rozprestiera mestská časť Bratislava – Nové Mesto, predstavuje necelých 37,5 km². V roku 2015 zaberali pozemky určené ako poľnohospodárska pôda približne 3,9 km² z celkového územia. Zvyšnú časť tvorili pozemky určené ako nepoľnohospodárska pôda. Pri pohľade na údaje uvedené v tabuľke 4 možno konštatovať, že výmera pôdy určenej na poľnohospodárske aktivity sa časom zmenšovala. Tento vývoj možno považovať za prirodzený, na koľko výmera pôdy určenej na poľnohospodárske aktivity nie je veľká a územie mesta viac pokrývajú lesy, obytné a administratívne domy, stavby občianskej a technickej vybavenosti, cestné komunikácie, parky a podobne. Jedinou významnou poľnohospodárskou oblasťou sú vinice, ktoré sa nachádzajú najmä v zónach Stráže, Koliba a Briežky. Z pohľadu hospodárskej významnosti tak možno konštatovať, že poľnohospodárske aktivity na území mestskej časti nezohrávajú dôležitú úlohu. Významnú časť územia mestskej časti pokrývajú lesy. Najväčšie plochy lesnatých porastov sa nachádzajú na území pohoria Malých Karpát, v rámci územia urbanistického obvodu Kamzík.

Program rozvoja mestskej časti Bratislava–Nové Mesto na roky 2016-2020
Komplexné hodnotenie a analýza východiskovej situácie – plné znenie

Tabuľka 5 Druhy pozemkov na území mestskej časti Bratislava – Nové Mesto

	2001	2011	2015
Celková výmera územia obce - mesta (v m2)	37481484	37481484	37481484
Poľnohospodárska pôda - spolu (v m2)	4465880	3993735	3879865
Poľnohospodárska pôda - orná pôda (v m2)	45348	18820	17882
Poľnohospodárska pôda - chmeľnica (v m2)	0	0	0
Poľnohospodárska pôda - vinica (v m2)	2143145	1508016	1213809
Poľnohospodárska pôda - záhrada (v m2)	1858649	1821383	1845742
Poľnohospodárska pôda - ovocný sad (v m2)	0	0	0
Poľnohospodárska pôda - trvalý trávny porast (v m2)	418738	645516	802432
Nepoľnohospodárska pôda – spolu (v m2)	33015604	33487749	33601619
Nepoľnohospodárska pôda - lesný pozemok (v m2)	20785120	20836429	20838906
Nepoľnohospodárska pôda - vodná plocha (v m2)	189796	192706	192719
Nepoľnohospodárska pôda - zastavaná plocha a nádvorie (v m2)	8083093	8566611	8624056
Nepoľnohospodárska pôda - ostatná plocha (v m2)	3957595	3892003	3945938

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky

Firmou s najväčším počtom zamestnancov v tomto sektore, patrila v roku 2014 spoločnosti CEMEX Aggregates Slovakia, s.r.o., ktorá sa zaoberala ťažbou a prepravou geologických materiálov ako kameň, piesok a štrk, ktoré sa používajú vo všetkých formách výstavby. Avšak na území mestskej časti sa nachádza iba pobočka sídla spoločnosti a ťažobné práce vykonávajú v Žilinskom kraji. Druhou najväčšou firmou bola Mestské lesy v Bratislave, ktoré boli zriadené za účelom spravovania a zveľaďovania lesného majetku mesta so zameraním na podporu mimo produkčných funkcií lesov. V oblasti poľnohospodárstva bola najväčšou firmou AGRO COMPANY TACHTY s.r.o.

Tabuľka 6 Prehľad najväčších firiem primárneho sektora podľa počtu zamestnancov

Odvetvie podľa SK-NACE Rev.2	Názov podniku	Počet zamestnancov
Ťažba a dobývanie	CEMEX Aggregates Slovakia, s.r.o.	20-24 zamestnancov
Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	Mestské lesy v Bratislave	10-19 zamestnancov
Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	AGRO COMPANY TACHTY, spoločnosť s ručením obmedzeným	10-19 zamestnancov
Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	Poľnohospodárske družstvo Bratislava-Vinohrady	5-9 zamestnancov
Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	TAGUS, s.r.o.	5-9 zamestnancov

Zdroj: Pracovisko Štatistického úradu Slovenskej republiky v Bratislave

Z pohľadu vývoja zamestnanosti v primárnom sektore vo firmách s 20 a viac zamestnancami možno konštatovať, že v porovnaní s ostatnými okresmi mesta Bratislava, pôsobí v okrese Bratislava III, do ktorého spadá aj mestská časť Bratislava – Nové Mesto, najmenej zamestnancov primárneho sektora. Pri pohľade na údaje v tabuľke možno ďalej povedať, že firmy z tohto sektora sú lokalizované predovšetkým mimo územia mesta Bratislavy. Svedčia o tom údaje z roku 2014, kedy v meste pracovalo 470 zamestnancov primárneho sektora, zatiaľ čo v celom kraji sa nachádzalo až 2507 zamestnancov. Vzhľadom k nedostupnosti údajov za predchádzajúce skúmané obdobie nebolo možné komentovať vývoj daného ukazovateľa v čase.

Tabuľka 7 Vývoj počtu zamestnancov v primárnom sektore vo firmách s 20 a viac zamestnancov

	2009	2011	2014
Bratislavský kraj	3098	2541	2507
Okres Bratislava I	92	D	D
Okres Bratislava II	31	206	216
Okres Bratislava III	D	D	36
Okres Bratislava IV	61	53	D
Okres Bratislava V	235	341	218
mesto Bratislava	419	600	470

Zdroj: Spracované na základe údajov zo Štatistického úradu Slovenskej republiky

Poznámka: písmeno D predstavuje dôverný údaj

1.2.2.2 SEKUNDÁRNY SEKTOR

Sekundárny sektor nadväzuje na primárny sektor. Do tohto sektora patrí predovšetkým spracovateľský priemysel a stavebníctvo. Pre tento sektor je charakteristické, že výrazne ovplyvňuje stupeň rozvoja ekonomiky i životnej úrovne obyvateľstva, taktiež je preň príznačné rýchle tempo zavádzania vedecko-technického pokroku, rýchly rast produktivity práce, pomerne rýchla obmena sortimentu vyrábaných výrobkov, vysoká investičná náročnosť, neustále sa prehĺbujúca deľba práce a užšia špecializácia ako aj väčšia vzájomná závislosť jednotlivých výrobcov.

1.2.2.2.1 PRIEMYSELNÁ VÝROBA

Najväčším zamestnávateľom pôsobiacim v odvetví priemyselnej výroby bola v roku 2014 firma PPA ENERGO s.r.o., ktorá sa zaoberá integráciou profesionálnych služieb pri automatizácii technologických procesov a realizácii elektrických rozvodov. Ďalšími významnými spoločnosťami v tomto odvetví boli MicroStep s.r.o., ktorá sa zaoberá výrobou a dodávkou CNC strojov na delenie materiálov plazmou, laserom, autogénom, vodným lúčom a vysokootáčkovým vretenom, Saint-Gobain Construction Products s.r.o. zaoberajúca sa stavebnými materiálmi a výrobou a spracovaním skla a Mondelez SR Production s.r.o. zameraná na výrobu kakaa a výrobkov z kakaa. Na území mestskej časti sa taktiež nachádzajú Istrochem Reality a.s., ktorý vlastní nehnuteľnosti bývalého významného podniku chemického priemyslu Istrochem a taktiež aj spoločnosť Palma a.s., ktorá je významným hráčom najmä v sortimente rastlinných olejov, margarínov a tukov na pečenie ako aj v segmente kozmetiky. Avšak aktuálne údaje o počte zamestnancov týchto dvoch zmienovaných podnikov nie sú k dispozícii, preto sa nenachádzajú v zozname najväčších zamestnávateľov. Ďalšími významnými subjektmi pôsobiaci na území mestskej časti sú spoločnosti Premac, spol. s r. o. - výroba a predaj dlažby a betónových výrobkov, Austrotherm s.r.o. - výroba a predaj polystyrénu.

Tabuľka 8 Prehľad najväčších firiem za odvetvie Priemyselná výroba podľa počtu zamestnancov

Odvetvie podľa SK-NACE Rev.2	Názov podniku	Počet zamestnancov
Priemyselná výroba	PPA ENERGO s.r.o.	500-999 zamestnancov
Priemyselná výroba	MicroStep, spol. s r.o.	250-499 zamestnancov
Priemyselná výroba	Saint-Gobain Construction Products, s.r.o.	250-499 zamestnancov
Priemyselná výroba	Mondelez SR Production s.r.o.	250-499 zamestnancov

Zdroj: Pracovisko Štatistického úradu Slovenskej republiky v Bratislave

1.2.2.2.2 STAVEBNÍCTVO

Za odvetvie stavebníctva sa nachádzali na území mestskej časti sídla dvoch významnejších spoločností. Akciová spoločnosť Automatizácia železničnej dopravy a.s. je významným dodávateľom a výrobcom dopravnej zabezpečovacej signalizačnej a oznamovacej techniky. Firma Pittel + Brausewetter s.r.o. ponúka stavebnú činnosť v oblastiach cestného staviteľstva, inžinierskeho staviteľstva, pozemného staviteľstva, mostného staviteľstva,

stavieb potrubí ako aj golfových ihrísk a športovísk. Oba zmienené podniky spadali v roku 2014 do rovnakej veľkostnej kategórie, na koľko ich počet zamestnancov sa pohyboval v intervale od 50 do 99 zamestnancov.

Tabuľka 9 Prehľad najväčších firiem za odvetvie Stavebníctvo podľa počtu zamestnancov

Odvetvie podľa SK-NACE Rev.2	Názov podniku	Počet zamestnancov
Stavebníctvo	Automatizácia železničnej dopravy, a.s.	50-99 zamestnancov
Stavebníctvo	Pittel + Brausewetter s.r.o.	50-99 zamestnancov

Zdroj: Pracovisko Štatistického úradu Slovenskej republiky v Bratislave

Prehľad vývoja počtu zamestnancov vo firmách s viac ako 20 zamestnancami za sekundárny sektor, poskytuje tabuľka nižšie. Pri porovnaní údajov za jednotlivé okresy mesta Bratislava ako aj za celé územie hlavného mesta možno konštatovať, že počet zamestnancov tohto sektora v okrese Bratislava III je v porovnaní s ostatnými územiami relatívne nízky. Podľa údajov z roku 2014 možno ďalej konštatovať, že v porovnaní s ostatnými okresmi bola spomedzi všetkých okresov zamestnanosť v okrese Bratislava III druhá najnižšia. Pozitívne však možno vnímať rastúci trend zamestnanosti vo všetkých okresoch.

Tabuľka 10 Vývoj počtu zamestnancov v sekundárnom sektore vo firmách s 20 a viac zamestnancov

	2009	2011	2014
Bratislavský kraj	36515	36968	45830
Okres Bratislava I	3114	4030	5505
Okres Bratislava II	9077	9693	10200
Okres Bratislava III	4537	3915	5616
Okres Bratislava IV	8001	8461	11342
Okres Bratislava V	967	1155	1287
mesto Bratislava	25696	27254	33950

Zdroj: Spracované na základe údajov zo Štatistického úradu Slovenskej republiky

1.2.2.3 TERCIÁRNY SEKTOR

Tento sektor zahŕňa všetky druhy služieb (platené aj neplatené) ako napríklad obchod, doprava, spoje a podobne. Ide o najrýchlejšie sa rozvíjajúci sa sektor vo vyspelých krajinách. Typické pre tento sektor je relatívne najnižšia investičná náročnosť, vysoké tempo zavádzania vedecko-technického pokroku, vysoký rast produktivity. Príznačné je aj to, že v dôsledku prehlbujúcej sa delby práce sa mnohé činnosti presúvajú zo sekundárneho sektora do terciárneho.

1.2.2.3.1 VEĽKOOBCHOD A MALOOBCHOD

Najväčšou firmou, ktorej sídlo sa nachádza na území mestskej časti v odvetví veľkoobchodu a maloobchodu je Kaufland Slovenská republika v.o.s., ktorá počtom zamestnancov patrí do kategórie 5000-9999 zamestnancov. Táto spoločnosť pôsobí v oblasti prevádzkovania hypermarketov na celom Slovensku. Sídlo tejto spoločnosti sa nachádza na Trnavskej ceste 41/A. Druhou najväčšou firmou je SINTRA spol. s r.o., ktorá sa zaoberá dovozom, distribúciou a vývozom poľnohospodárskych a potravinárskych výrobkov. Treťou najväčšou spoločnosťou je Mediaprint - Kapa Pressegrasso, a.s., ktorá poskytuje komplexné služby v oblasti distribúcie a predaja periodickej tlače. Podrobnejšie informácie o existujúcich zariadeniach v odvetví obchodu je možné nájsť aj v kapitole 3.2.2.7 MALOOBCHOD A SLUŽBY.

Tabuľka 11 Prehľad najväčších firiem za odvetvie Veľkoobchod a maloobchod podľa počtu zamestnancov

Odvetvie podľa SK-NACE Rev.2	Názov podniku	Počet zamestnancov
Veľkoobchod a maloobchod	Kaufland Slovenská republika v.o.s.	5000-9999 zamestnancov
Veľkoobchod a maloobchod	SINTRA spol. s r.o.	500-999 zamestnancov
Veľkoobchod a maloobchod	Mediaprint - Kapa Pressegrasso, a.s.	250-499 zamestnancov

Zdroj: Pracovisko Štatistického úradu Slovenskej republiky v Bratislave

1.2.2.3.2 CESTOVNÝ RUCH

Za odvetvie ubytovacích a stravovacích služieb majú štatisticky sídlo viaceré spoločnosti, ktoré ale fakticky na území mestskej časti nepôsobia. Ich prehľad ponúka tabuľka nižšie. Podrobnejšie informácie o existujúcich ubytovacích zariadeniach je možné nájsť aj v kapitole 2.2.2.7 MALOOBCHOD A SLUŽBY.

Tabuľka 12 Prehľad najväčších firiem za odvetvie Ubytovacie a stravovacie služby podľa počtu zamestnancov

Odvetvie podľa SK-NACE Rev.2	Názov podniku	Počet zamestnancov
Ubytovacie a stravovacie služby	Sodexo s. r. o.	250-499 zamestnancov
Ubytovacie a stravovacie služby	TEHELNÉ POLE, a.s.	100-149 zamestnancov
Ubytovacie a stravovacie služby	ASPECT-VYHNE, a.s.	50-99 zamestnancov
Ubytovacie a stravovacie služby	Bratislavský Meštiansky Pivovar s. r. o.	50-99 zamestnancov
Ubytovacie a stravovacie služby	OMEGA Investments s.r.o.	50-99 zamestnancov
Ubytovacie a stravovacie služby	HOTEL SENEC a.s.	50-99 zamestnancov

Zdroj: Pracovisko Štatistického úradu Slovenskej republiky v Bratislave

Program rozvoja mestskej časti Bratislava–Nové Mesto na roky 2016-2020
Komplexné hodnotenie a analýza východiskovej situácie – plné znenie

V nižšie uvedenej tabuľke sú prezentované dáta o kapacitách ubytovacích zariadení za jednotlivé mestské časti mesta Bratislavy, za celé mesto Bratislava ako aj za Bratislavský kraj. Pre načrtnutie vývoja ubytovacej kapacity sú v tejto tabuľke uvedené údaje za roky 2005, 2011 a 2014. Z tabuľky vyplýva, že vo väčšine mestských častí sa nachádza nízky počet ubytovacích zariadení a preto je väčšina údajov označená písmenom D, ktoré reprezentuje dôverný údaj. Pri pohľade na vývoj ukazovateľa za mestskú časť Bratislava – Nové Mesto možno konštatovať, že v období medzi rokmi 2005 až 2014 sa počet ubytovacích zariadení zvýšil z 9 na 16 a počet lôžok zvýšil z približne 1000 na 1450. Avšak z porovnania údajov za roky 2011 a 2014 vidieť značné zníženie ubytovacej kapacity. Ukazovateľ počtu lôžok sa počas obdobia troch rokov znížil zhruba o 1400 jednotiek. Zaujímavosťou je, že pri pohľade na vývoj hodnôt v ostatných mestských častiach ide o zriedkavý jav, nakoľko vo väčšine mestských častí nastal počas tohto obdobia nárast počtu lôžok.

Tabuľka 13 Prehľad ubytovacích kapacít v dotknutom území

	2005		2011		2014	
	počet ubytovacích zariadení	počet lôžok	počet ubytovacích zariadení	počet lôžok	počet ubytovacích zariadení	počet lôžok
Bratislavský kraj	158	13712	203	20642	221	21466
Bratislava - Staré Mesto	23	3007	43	5851	47	6073
Bratislava Podunajské Biskupice	D	D	D	D	D	D
Bratislava - Ružinov	18	3188	29	4620	33	5939
Bratislava - Vrakúňa	D	D	D	D	D	D
Bratislava - Nové Mesto	9	1031	19	2873	16	1458
Bratislava - Rača	D	D	D	D	D	D
Bratislava - Vajnory	D	D	D	D	D	D
Bratislava - Devín	D	D	D	D	D	D
Bratislava - Devínska Nová Ves	D	D	3	109	3	109
Bratislava - Dúbravka	D	D	D	D	D	D
Bratislava - Karlova Ves	D	D	4	1397	3	1293
Bratislava - Lamač	D	D	D	D	D	D
Bratislava - Záhorská Bystřica	D	D	D	D	D	D
Bratislava - Petržalka	D	D	5	420	7	625
Bratislava - Rusovce	D	D	D	D	D	D
Bratislava - Jarovce	D	D	D	D	D	D
Bratislava - Čunovo	D	D	D	D	D	D
mesto Bratislava	71	9648	118	16528	123	16586

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky

Poznámka: písmeno D predstavuje dôverný údaj

Program rozvoja mestskej časti Bratislava–Nové Mesto na roky 2016-2020
Komplexné hodnotenie a analýza východiskovej situácie – plné znenie

Zaujímavý prehľad vývoja počtu návštevníkov v dotknutom území a jeho širšom okolí, zobrazuje tabuľka nižšie. Z údajov za mestskú časť Bratislava – Nové Mesto možno konštatovať, že počas skúmaného obdobia narástol počet návštevníkov tejto mestskej časti iba mierne. Z detailnejšieho pohľadu možno vidieť, že štruktúra návštevníkov sa medzi rokmi 2005 a 2014 taktiež veľmi nezmenila. Z celkového počtu návštevníkov, ktorí sa zdržiavali na území skúmanej mestskej časti, tvorili zahraniční návštevníci približne jednu tretinu. Z dôvodu nedostupnosti údajov za niektoré mestské časti, za skúmané obdobia, nebolo možné vyhodnotiť postavenie mestskej časti v rámci hl. mesta SR Bratislavy.

Tabuľka 14 Prehľad počtu návštevníkov v dotknutom území

	2005			2011			2014		
	počet návštevníkov spolu	domáci návštevníci	zahraniční návštevníci	počet návštevníkov spolu	domáci návštevníci	zahraniční návštevníci	počet návštevníkov spolu	domáci návštevníci	zahraniční návštevníci
Bratislavský kraj	786266	313721	472545	879878	320614	559264	954888	349408	605480
Bratislava - Staré Mesto	229716	25851	203865	394474	70283	324191	422443	72895	349548
Bratislava Podunajské Biskupice	D	D	D	D	D	D	D	D	D
Bratislava - Ružinov	252239	104609	147630	233751	102330	131421	277903	114730	163173
Bratislava - Vrakuňa	D	D	D	D	D	D	D	D	D
Bratislava - Nové Mesto	59381	39279	20102	81127	39302	41825	66347	34589	31758
Bratislava - Rača	D	D	D	D	D	D	D	D	D
Bratislava - Vajnory	D	D	D	D	D	D	D	D	D
Bratislava - Devín	D	D	D	D	D	D	D	D	D
Bratislava - Devínska Nová Ves	D	D	D	3290	1173	2117	1341	589	752
Bratislava - Dúbravka	D	D	D	D	D	D	D	D	D
Bratislava - Karlova Ves	D	D	D	23600	18841	4759	31215	27564	3651
Bratislava - Lamač	D	D	D	D	D	D	D	D	D
Bratislava - Záhorská Bystrica	D	D	D	D	D	D	D	D	D
Bratislava - Petržalka	D	D	D	11343	5729	5614	19326	11009	8317
Bratislava - Rusovce	D	D	D	D	D	D	D	D	D
Bratislava - Jarovce	D	D	D	D	D	D	D	D	D
Bratislava - Čunovo	D	D	D	D	D	D	D	D	D
mesto Bratislava	636298	216509	419789	775589	254125	521464	844524	277457	567067

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky

Poznámka: písmeno D predstavuje dôverný údaj

Program rozvoja mestskej časti Bratislava–Nové Mesto na roky 2016-2020
Komplexné hodnotenie a analýza východiskovej situácie – plné znenie

Prehľad o počte prenocovaní návštevníkov v jednotlivých mestských častiach mesta Bratislavy za roky 2005, 2011 a 2014, poskytuje tabuľka nižšie. Vývoj ukazovateľa počas sledovaného obdobia kopíruje trendy, ktoré boli zaznamenané v predchádzajúcom ukazovateli – počet návštevníkov. Podobne ako v predchádzajúcom ukazovateli, tak aj vývoj počtu prenocovaní návštevníkov sa medzi rokmi 2005 až 2014 zvýšil iba mierne. A podiel prenocovaní zahraničnými návštevníkmi z celkového počtu prenocovaní návštevníkov predstavoval v celom období približne jednu tretinu. Z dôvodu nedostupnosti údajov za niektoré mestské časti, za skúmané obdobia, nebolo možné vyhodnotiť postavenie mestskej časti v rámci hl. mesta SR Bratislavy.

Tabuľka 15 Prehľad počtu prenocovaní návštevníkov v dotknutom území

	2005			2011			2014		
	počet prenocovaní spolu	domáci návštevníci	zahraniční návštevníci	počet prenocovaní spolu	domáci návštevníci	zahraniční návštevníci	počet prenocovaní spolu	domáci návštevníci	zahraniční návštevníci
Bratislavský kraj	1663260	723637	939623	1743196	735778	1007418	2024473	964715	1059758
Bratislava - Staré Mesto	440074	45594	394480	653882	121738	532144	676473	118556	557917
Bratislava Podunajské Biskupice	D	D	D	D	D	D	D	D	D
Bratislava - Ružinov	434806	169218	265588	400229	165275	234954	631171	356823	274348
Bratislava - Vrakúňa	D	D	D	D	D	D	D	D	D
Bratislava - Nové Mesto	152280	108026	44254	181087	102613	78474	177332	117421	59911
Bratislava - Rača	D	D	D	D	D	D	D	D	D
Bratislava - Vajnory	D	D	D	D	D	D	D	D	D
Bratislava - Devín	D	D	D	D	D	D	D	D	D
Bratislava - Devínska Nová Ves	D	D	D	9895	2588	7307	4048	1570	2478
Bratislava - Dúbravka	D	D	D	D	D	D	D	D	D
Bratislava - Karlova Ves	D	D	D	173425	152853	20572	181030	161966	19064
Bratislava - Lamač	D	D	D	D	D	D	D	D	D
Bratislava - Záhorská Bystrica	D	D	D	D	D	D	D	D	D
Bratislava - Petržalka	D	D	D	20252	9325	10927	32197	16434	15763
Bratislava - Rusovce	D	D	D	D	D	D	D	D	D
Bratislava - Jarovce	D	D	D	D	D	D	D	D	D
Bratislava - Čunovo	D	D	D	D	D	D	D	D	D
mesto Bratislava	1338497	541795	796702	1526549	612034	914515	1793155	831543	961612

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky

Poznámka: písmeno D predstavuje dôverný údaj

Program rozvoja mestskej časti Bratislava–Nové Mesto na roky 2016-2020
Komplexné hodnotenie a analýza východiskovej situácie – plné znenie

Vývoj ukazovateľa priemernej dĺžky pobytu návštevníkov, poskytuje tabuľka nižšie. Z dostupných údajov možno konštatovať, že priemerná doba pobytu domácich návštevníkov, ako aj zahraničných návštevníkov na území mestskej časti Bratislava – Nové Mesto, predstavovala približne 3 dni. V porovnaní s hodnotami za ostatné mestské časti Bratislavy však možno konštatovať, že návštevníci viac preferujú dlhší pobyt v skúmanej mestskej časti, ako vo väčšine ostatných mestských častí. Taktiež aj porovnanie hodnôt za celé mesto Bratislava potvrdzuje tento trend.

Tabuľka 16 Prehľad priemernej dĺžky pobytu v dotknutom území

	2005			2011			2014		
	Priemerná dĺžka pobytu spolu	domáci návštevníci	zahraniční návštevníci	Priemerná dĺžka pobytu spolu	domáci návštevníci	zahraniční návštevníci	Priemerná dĺžka pobytu spolu	domáci návštevníci	zahraniční návštevníci
Bratislavský kraj	2	2	2	2	2	2	2	3	2
Bratislava - Staré Mesto	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Bratislava Podunajské Biskupice	D	D	D	D	D	D	D	D	D
Bratislava - Ružinov	2	2	2	2	2	2	2	3	2
Bratislava - Vrakúňa	D	D	D	D	D	D	D	D	D
Bratislava - Nové Mesto	3	3	2	2	3	2	3	3	2
Bratislava - Rača	D	D	D	D	D	D	D	D	D
Bratislava - Vajnory	D	D	D	D	D	D	D	D	D
Bratislava - Devín	D	D	D	D	D	D	D	D	D
Bratislava - Devínska Nová Ves	D	D	D	3	2	3	3	3	3
Bratislava - Dúbravka	D	D	D	D	D	D	D	D	D
Bratislava - Karlova Ves	D	D	D	7	8	4	6	6	5
Bratislava - Lamač	D	D	D	D	D	D	D	D	D
Bratislava - Záhorská Bystrica	D	D	D	D	D	D	D	D	D
Bratislava - Petržalka	D	D	D	2	2	2	2	1	2
Bratislava - Rusovce	D	D	D	D	D	D	D	D	D
Bratislava - Jarovce	D	D	D	D	D	D	D	D	D
Bratislava - Čunovo	D	D	D	D	D	D	D	D	D
mesto Bratislava	2	1	1	2	2	2	2	3	2

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky

Poznámka: písmeno D predstavuje dôverný údaj

1.2.2.3.3 DOPRAVA

Za odvetvie doprava a skladovanie je počtom zamestnancov najväčšou firmou sídliacou na území mestskej časti Bratislava – Nové Mesto, Železničná spoločnosť Slovensko a.s. Hlavné sídlo spoločnosti sa nachádza na Rožňavskej ulici č. 1. Zakladateľom a stopercentným vlastníkom spoločnosti je Slovenská republika. Táto

spoločnosť je lídrom v oblasti poskytovania služieb v osobnej železničnej preprave a členom dôležitých európskych a svetových inštitúcií. Druhou najväčšou firmou je East Transport and Leasing, s.r.o., ktorá pôsobí v oblasti medzinárodnej nákladnej dopravy a špedície. Treťou najväčšou firmou je FERCAM Slovakia, s.r.o. zabezpečuje špedičné služby medzinárodnou kamiónovou prepravu v rámci Európskej únie. Prehľad najväčších firiem so sídlom na území mestskej časti ponúka nasledujúca tabuľka.

Tabuľka 17 Prehľad najväčších firiem za odvetvie Doprava a skladovanie podľa počtu zamestnancov

Odvetvie podľa SK-NACE Rev.2	Názov podniku	Počet zamestnancov
Doprava a skladovanie	Železničná spoločnosť Slovensko, a.s.	5000-9999 zamestnancov
Doprava a skladovanie	East Transport and Leasing, s.r.o.	200-249 zamestnancov
Doprava a skladovanie	FERCAM Slovakia, s.r.o.	150-199 zamestnancov

Zdroj: Pracovisko Štatistického úradu Slovenskej republiky v Bratislave

1.2.2.3.4 ADMINISTRATÍVNE SLUŽBY

Za oblasť administratívnych služieb je počtom zamestnancov najväčšou firmou Slovenská sporiteľňa a.s., ktorá sídli na Tomášikovej ulici č. 48. Slovenská sporiteľňa a.s. je bankou s najdlhšou tradíciou sporiteľníctva na Slovensku. V súčasnosti je najväčšou komerčnou bankou na Slovensku, s úplnou devízovou licenciou a povolením na vykonávanie hypotekárnych bankových obchodov. Do veľkostnej kategórie nad 500 zamestnancov spadajú aj Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky a Work Service Slovakia, s.r.o. Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky je štátnou rozpočtovou organizáciou priamo riadenou Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky. Základnou úlohou tejto organizácie je výkon štátnej odbornej kontroly a skúšobníctva v podmienkach rezortu poľnohospodárstva ako aj štátny odborný dozor nad kvalitou vstupov do poľnohospodárstva. Spoločnosť Work Service Slovakia, s.r.o. je firmou, ktorá poskytuje inovatívne riešenia v oblasti ľudských zdrojov. Ich služby zahŕňajú dočasné zamestnanie, outplacement i outsourcing po celej strednej Európe. Medzi ďalšie významné spoločnosti z oblasti administratívnych služieb, ktorých sídla sa nachádzajú na území mestskej časti Bratislava – Nové Mesto, patria Mondelez European Business Services Centre, s.r.o., ČSOB Poistovňa, a.s. a Erste Group IT SK, spol. s r. o. Treba dodať, že sa jedná o súhrnné údaje o počte zamestnancov daných spoločností, ktorých sídla sa nachádzajú na území predmetnej mestskej časti. Údaje zahŕňajú aj zamestnancov pracujúcich v pobočkách nachádzajúcich sa mimo územia mestskej časti.

Tabuľka 18 Prehľad najväčších firiem za oblasť Administratívnych služieb podľa počtu zamestnancov

Odvetvie podľa SK-NACE Rev.2	Názov podniku	Počet zamestnancov
Finančné a poisťovacie služby	Slovenská sporiteľňa, a.s.	3000-3999 zamestnancov
Odborné, vedecké a technické činnosti	Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky	500-999 zamestnancov
Odborné, vedecké a technické činnosti	Work Service Slovakia, s.r.o.	500-999 zamestnancov
Odborné, vedecké a technické činnosti	Mondelez European Business Services Centre, s. r. o.	250-499 zamestnancov
Finančné a poisťovacie služby	ČSOB Poistovňa, a.s.	250-499 zamestnancov
Informácie a komunikácia	Erste Group IT SK, spol. s r. o.	250-499 zamestnancov

Zdroj: Pracovisko Štatistického úradu Slovenskej republiky v Bratislave

Vývoj počtu zamestnancov v terciárnom sektore za firmy s 20 a viac zamestnancami, v období od roku 2009 do roku 2014, poskytuje tabuľka nižšie. Pri pohľade na hodnoty za jednotlivé roky možno konštatovať, že v porovnaní s ostatnými územiami mesta Bratislava, sa počet zamestnancov tretieho sektora v okrese Bratislava III (do ktorého spadá aj skúmaná mestská časť Bratislava – Nové Mesto) zvýšil iba veľmi mierne. Vývoj zamestnanosti v tomto sektore tak možno označiť za stabilný. V porovnaní absolútneho počtu zamestnancov medzi jednotlivými okresmi vidieť, že zamestnanosť v okrese Bratislava III dosiahla stredné hodnoty.

Tabuľka 19 Vývoj počtu zamestnancov v terciárnom sektore vo firmách s 20 a viac zamestnancov

	2009	2011	2014
Bratislavský kraj	157697	166476	201465
Okres Bratislava I	42890	39997	56916
Okres Bratislava II	42773	47039	57287
Okres Bratislava III	30475	28640	31685
Okres Bratislava IV	11195	15583	14681
Okres Bratislava V	13212	17942	19869
mesto Bratislava	140545	149201	180438

Zdroj: Spracované na základe údajov zo Štatistického úradu Slovenskej republiky

1.2.2.4 KVARTÉRNÝ SEKTOR

Kvartérny sektor pozostáva z firiem z oblasti vedy a techniky, respektíve subjektov, ktorých hlavnou náplňou je participovanie na činnostiach, ktoré sú späté s výskumom a vývojom. Zaujímavosťou tohto sektora je, že na jeho rozvoji sa najviac podieľa štát.

Na území mestskej časti sídlia štyri firmy, ktoré svojimi aktivitami a podnikateľskými činnosťami možno jednoznačne zaradiť do oblasti výskumu a vývoja. Z pohľadu počtu zamestnancov možno podľa dostupných údajov pracoviska Štatistického úradu v Bratislave označiť za najväčšiu firmu Výskumný ústav zväračský - Priemyselný inštitút SR. Poslaním tejto spoločnosti je poskytovať kvalitné výskumno-vývojové činnosti, výrobky a služby vo zväraní a príbuzných technológiách, orientované na podporu rozvoja priemyselnej výroby, v záujme dosahovania celospoločenskej prosperity slovenského hospodárstva. Druhou najväčšou firmou je Výskumný ústav riadenia hodnoty podniku a súdneho inžinierstva, a.s., ktorá je ako znalecká organizácia zapísaná v zozname znalcov vedenom Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky v odbore Ekonomika a riadenie podnikov, odvetvie Oceňovanie a hodnotenie podnikov. Ďalšími významnými spoločnosťami, ktoré pôsobia v oblasti výskumu a vývoja, sú VÝSKUMNÝ ÚSTAV SÚDNEJ OPTIKY, s.r.o. a Výskumný ústav zväračský, a.s.

Tabuľka 20 Prehľad najväčších firiem za oblasť Výskumu a vývoja podľa počtu zamestnancov

Odvetvie podľa SK-NACE Rev.2	Názov podniku	Počet zamestnancov
Ostatné činnosti	Výskumný ústav zväračský - Priemyselný inštitút SR	100-149 zamestnancov
Odborné, vedecké a technické činnosti	Výskumný ústav riadenia hodnoty podniku a súdneho inžinierstva, a.s.	10-19 zamestnancov
Administratívne a podporné služby	VÝSKUMNÝ ÚSTAV SÚDNEJ OPTIKY, s.r.o.	3-4 zamestnanci
Vzdelávanie	Výskumný ústav zväračský, a.s.	neudané

Zdroj: Pracovisko Štatistického úradu Slovenskej republiky v Bratislave

1.2.2.5 KVINTÉRNÝ SEKTOR

Kvintérny sektor sa od kvartérneho odlišuje tým, že do neho patria predovšetkým inštitúcie verejnej správy. A to predovšetkým ústredné orgány štátnej správy a inštitúcie z oblasti zdravotníctva a školstva. V nasledujúcom texte je uvedený popis najvýznamnejších inštitúcií pôsobiach na území predmetnej mestskej časti.

1.2.2.5.1 INŠTITÚCIE VEREJNEJ SPRÁVY

Na území mestskej časti Bratislava – Nové Mesto sídli niekoľko významných inštitúcií verejnej správy, ktoré majú celoštátnu pôsobnosť. Z pohľadu počtu zamestnancov patria medzi najväčšie: Ministerstvo obrany Slovenskej republiky, ktoré je ústredným orgánom štátnej správy Slovenskej republiky na úseku obrany, ďalej sú to Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky, Slovenský hydrometeorologický ústav, ako špecializovaná

organizácia v pôsobnosti Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky, Slovenská inšpekcia životného prostredia sídliaca, Krajská prokuratúra Bratislava a Miestny úrad mestskej časti Bratislava – Nové Mesto.

Tabuľka 21 Prehľad najväčších firiem za oblasť Inštitúcií verejnej správy podľa počtu zamestnancov

Odvetvie podľa SK-NACE Rev.2	Názov podniku	Počet zamestnancov
Administratívne a podporné služby	Ministerstvo obrany Slovenskej republiky	5000-9999 zamestnancov
Administratívne a podporné služby	Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky	250-499 zamestnancov
Odborné, vedecké a technické činnosti	Slovenský hydrometeorologický ústav	250-499 zamestnancov
Administratívne a podporné služby	Slovenská inšpekcia životného prostredia	200-249 zamestnancov
Administratívne a podporné služby	Krajská prokuratúra Bratislava	200-249 zamestnancov
Administratívne a podporné služby	Miestny úrad mestskej časti Bratislava - Nové Mesto	200-249 zamestnancov

Zdroj: Pracovisko Štatistického úradu Slovenskej republiky v Bratislave

1.2.2.5.2 ZDRAVOTNÍCTVO

Prehľad podnikov s najväčším počtom zamestnancov v oblasti zdravotníctva poskytuje tabuľka nižšie. Najväčšou organizáciou so sídlom na území mestskej časti Bratislava – Nové Mesto, je Detská fakultná nemocnica s poliklinikou Bratislava. Ďalšími veľkými organizáciami sídlacimi na území mestskej časti sú Národný onkologický ústav a Národný ústav srdcových a cievnych chorôb, a.s.

Tabuľka 22 Prehľad najväčších firiem za odvetvie Zdravotníctvo a sociálna pomoc podľa počtu zamestnancov

Odvetvie podľa SK-NACE Rev.2	Názov podniku	Počet zamestnancov
Zdravotníctvo a sociálna pomoc	Detská fakultná nemocnica s poliklinikou Bratislava	1000-1999 zamestnancov
Zdravotníctvo a sociálna pomoc	Národný onkologický ústav	500-999 zamestnancov
Zdravotníctvo a sociálna pomoc	Národný ústav srdcových a cievnych chorôb, a.s.	500-999 zamestnancov

Zdroj: Pracovisko Štatistického úradu Slovenskej republiky v Bratislave

1.2.2.5.3 ŠKOLSTVO

Najväčšími vzdelávacími organizáciami, ktorých sídla sa nachádzajú na území skúmanej mestskej časti, sú Slovenská zdravotnícka univerzita v Bratislave a Štátny inštitút odborného vzdelávania.

Nasledujúca tabuľka poskytuje prehľad o počte zamestnancov vo firmách s 20 a viac zamestnancami, pôsobiace v kvintérnom sektore. Z vývoja hodnôt za okres Bratislava III možno konštatovať negatívny trend, na koľko počet zamestnancov sa počas sledovaného obdobia znížil približne o 3000. Tento údaj pochádza z podnikovej štatistiky o zamestnanosti zo Štatistického úradu Slovenskej republiky. Údaje sú spracované výberovým zisťovaním za podniky a organizácie s 20 a viac zamestnancami pracoviskovou metódou. Tento počet treba považovať za orientačný, nakoľko nezapočítava podniky a organizácie s 19 a menej zamestnancami. Zaujímavé je aj porovnanie vývoja v okrese Bratislava III s ostatnými okresmi Bratislavy. Zníženie počtu zamestnancov okrem skúmaného okresu zaznamenal iba okres Bratislava V, na koľko v ostatných okresoch nastal počas obdobia nárast zamestnancov.

Program rozvoja mestskej časti Bratislava–Nové Mesto na roky 2016-2020
Komplexné hodnotenie a analýza východiskovej situácie – plné znenie

Tabuľka 23 Vývoj počtu zamestnancov v kvintérnom sektore vo firmách s 20 a viac zamestnancov

	2009	2011	2014
Bratislavský kraj	67394	65964	67490
Okres Bratislava I	17655	19635	19699
Okres Bratislava II	13508	15949	15627
Okres Bratislava III	15628	9271	12773
Okres Bratislava IV	5718	7106	7767
Okres Bratislava V	5387	5960	4575
mesto Bratislava	57896	57921	60441

Zdroj: Spracované na základe údajov zo Štatistického úradu Slovenskej republiky

1.2.2.6 KREATÍVNY PRIEMYSEL

Pomerne novým trendom v rámci využívania umeleckých smerov v podnikaní je oblasť tzv. kreatívneho priemyslu. Je potrebné spomenúť, že od leta 2016 sa na území v priestoroch bývalej chemickej strenej školy na Račianskej ulici, sídli kreatívno-umelecké centrum, ktoré využívajú rôzni umelci, dizajnéri, kreatívne grafické a dizajnérske štúdiá, fotografi, módní návrhári ale aj architekti či filmári.

1.2.3 EKONOMICKÁ AKTIVITA A POTENCIÁL

1.2.3.1 POČET EKONOMICKY AKTÍVNYCH OBYVATEĽOV

V nasledujúcej tabuľke sú uvedené základné informácie zo Sčítania obyvateľov, domov a bytov 2011 o obyvateľstve Slovenskej republiky, Bratislavského kraja, okresu Bratislava III a mestskej časti Bratislava – Nové Mesto podľa ekonomickej aktivity. Z údajov vyplýva, že v roku 2011 predstavoval podiel ekonomicky aktívnych obyvateľov z celkového počtu trvalo bývajúceho obyvateľstva mestskej časti necelých 50 percent. V porovnaní s údajmi za Slovenskú republiku, Bratislavský kraj a okres Bratislava III, bola dosiahnutá hodnota ukazovateľa približne rovnaká.

Tabuľka 24 Obyvateľstvo SR, Bratislavského kraja, okresu Bratislava III a MČ Bratislava – Nové Mesto podľa ekonomickej aktivity v roku 2011 (SODB 2011)

Územie	Trvalo bývajúce obyvateľstvo spolu	Ekonomická aktivita													
		pracujúci (okrem dôchodcov)	pracujúci dôchodcovia	osoby na materskej dovolenke	osoby na rodičovskej dovolenke	nezamestnaní	študenti stredných škôl	študenti vysokých škôl	osoby v domácnosti	dôchodcovia	príjmovcovia kapitálových príjmov	deti do 16 rokov (nar. po 20.05.1995)	iná	nezistená	z toho ekonomicky aktívni
SR	5 397 036	2 060 216	259 867	100 273	26 478	118 348	443 085	220 111	152 642	25 828	1 063 760	5 401	887 444	33 583	2 630 052
Bratislavský kraj	602 436	268 988	15 003	20 806	2 799	14 470	28 681	19 305	19 616	3 365	116 916	788	87 052	4 647	321 274
okres BA III	61 046	25 787	1 425	2 329	213	1 428	2 542	1 660	2 070	356	14 209	98	8 372	557	30 871
MČ BA – Nové Mesto	36 314	15 049	1 436	118	834	1 464	929	1 245	228	8 702	62	5 076	1 058	830	18 067

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011, Štatistický úrad Slovenskej republiky

Údaje o ekonomicky aktívnom obyvateľstve, sústredenom v jednotlivých sektoroch Národného hospodárstva uvádza nasledujúca tabuľka. Z údajov za skúmanú mestskú časť vyplynulo, že koncentrácia ekonomicky aktívneho obyvateľstva v jednotlivých sektoroch je porovnateľná ako v okrese Bratislava III a Bratislavskom kraji. V porovnaní s rozdelením v Slovenskej republike však možno konštatovať, že ekonomicky aktívni obyvatelia sledovanej mestskej časti sú výraznejšie sústredení v terciárnom sektore.

Program rozvoja mestskej časti Bratislava–Nové Mesto na roky 2016-2020
Komplexné hodnotenie a analýza východiskovej situácie – plné znenie

Tabuľka 25 Ekonomicky aktívne obyvateľstvo v SR, v Bratislavskom kraji, v okrese Bratislava III a v MČ Bratislava – Nové Mesto podľa sektorov NH v roku 2011 (SODB 2011)

sektor NH	r. 2011							
	EAO v SR		EAO v BSK		EAO v okrese BA III		EAO v MČ BA – Nové Mesto	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
primárny	135 503	5,15	9 068	2,82	842	2,73	473	2,62
sekundárny	844 913	32,13	66 348	20,65	5 811	18,82	3 362	18,61
terciárny	1 445 219	54,95	226 332	70,45	22 385	72,51	13 158	72,83
zamestnávateľ v zahraničí	5 173	0,20	981	0,31	75	0,24	41	0,22
nezistené	199 244	7,57	18 545	5,77	1 758	5,7	1 033	5,72
spolu	2 630 052	100	321 274	100	30 871	100	18 067	100

Zdroj: Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011, Štatistický úrad Slovenskej republiky

Poznámka: EAO – ekonomicky aktívne obyvateľstvo

1.2.3.2 POČET EVIDOVANÝCH UCHÁDZAČOV O ZAMESTNANIE

Prehľad údajov o počte evidovaných uchádzačov o zamestnanie za mestskú časť Bratislava – Nové Mesto a okolité územie poskytuje tabuľka nižšie. Pri porovnaní údajov medzi jednotlivými mestskými časťami mesta Bratislava možno vidieť podobné trendy vo vývoji sledovaných ukazovateľoch. Z údajov vidieť, že **medzi rokmi 2005 až 2014 sa hodnoty vo všetkých ukazovateľoch zhoršili**. Najzávažnejším problémom predstavuje vývoj ukazovateľa podiel dlhodobo nezamestnaných. Tento ukazovateľ reprezentuje podiel ľudí, ktorí sú evidovaní na úradoch práce viac ako 12 mesiacov z celkového počtu uchádzačov. Problémom je, že takýto uchádzači nie sú konkurencieschopní na trhu práce, čím sa stávajú neatraktívnymi pre zamestnávateľov. V porovnaní s ostatnými mestskými časťami dosiahla mestská časť Bratislava – Nové Mesto v roku 2014 porovnateľnú hodnotu tohto ukazovateľa.

Program rozvoja mestskej časti Bratislava–Nové Mesto na roky 2016-2020
Komplexné hodnotenie a analýza východiskovej situácie – plné znenie

Tabuľka 26 Prehľad evidencie uchádzačov o zamestnanie v dotknutom území

	31.12.2005			31.12.2011			31.12.2014		
	počet uchádzačov o zam.	evid. nad 12 mesiacov	percento dlhodobo nezam.	počet uchádzačov o zam.	evid. nad 12 mesiacov	percento dlhodobo nezam.	počet uchádzačov o zam.	evid. nad 12 mesiacov	percento dlhodobo nezam.
Bratislavský kraj	9881	2203	22,30	19420	4847	24,96	21601	7833	36,26
Bratislava - Staré Mesto	533	171	32,08	843	266	31,55	1063	401	37,72
Bratislava Podunajské Biskupice	312	67	21,47	738	193	26,15	798	317	39,72
Bratislava - Ružinov	757	168	22,19	1990	534	26,83	2489	988	39,69
Bratislava - Vrakúňa	332	76	22,89	708	171	24,15	693	207	29,87
Bratislava - Nové Mesto	473	92	19,45	936	229	24,47	1117	436	39,03
Bratislava - Rača	284	50	17,61	525	134	25,52	643	218	33,90
Bratislava - Vajnory	57	16	28,07	126	26	20,63	227	115	50,66
Bratislava - Devín	19	5	26,32	32	9	28,13	31	10	32,26
Bratislava - Devínska Nová Ves	209	35	16,75	506	106	20,95	543	195	35,91
Bratislava - Dúbravka	411	92	22,38	835	178	21,32	978	340	34,76
Bratislava - Karlova Ves	368	66	17,93	877	178	20,30	1065	393	36,90
Bratislava - Lamač	62	9	14,52	143	29	20,28	166	58	34,94
Bratislava - Záhorská Bystrica	19	4	21,05	74	17	22,97	107	30	28,04
Bratislava - Petržalka	2021	375	18,56	3966	920	23,20	3765	1398	37,13
Bratislava - Rusovce	30	4	13,33	75	12	16,00	109	48	44,04
Bratislava - Jarovce	21	4	19,05	32	10	31,25	63	26	41,27
Bratislava - Čunovo	8	2	25,00	36	7	19,44	34	12	35,29
mesto Bratislava	5916	1236	20,89	12442	3019	24,26	13891	5192	37,38

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny

1.3 DOPRAVA A TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Z hľadiska celoštátneho a medzinárodného napojenia je pre mestskú časť dôležitá blízkosť siete diaľnic. Vzdialenosť k najbližšej diaľničnej križovatke z najbližšieho UO je len 1,6 km. Po vybudovaní diaľničného obchvatu D4 v úseku Jarovce – Rača bude mestská časť obklopená diaľnicami vo vzdialenosti do 10 km z troch svetových strán. Z hľadiska dopravnej mikropohy sa mestská časť nachádza na pomedzí celku Malé Karpaty s bariérovým efektom na severnej a severozápadnej strane a Podunajská rovina, kde sa nachádza aj základnú komunikačnú kostru. Tú tvoria Račianska a Rožňavská/Trnavská ulica (ako predĺženia ciest II. triedy na území mesta) a Vajnorská ulica. Mestská časť sa vyznačuje vynikajúcou dostupnosťou k medzinárodnému letisku a prístavu, k železničnej stanici kde zastavuje vlak typu EC/IC/EN, ako aj diaľnici. Na území MČ sa nachádza 9 zastávok prímestskej autobusovej dopravy, 2 železničné stanice a jedna železničná zastávka zaradená do Integrovaného systému BSK (IS BSK). Potenciálom pre zlepšenie môže byť vybudovanie resp. opätovné sprevádzkovanie železničných zastávok Patrónka, Mladá Garda, resp. Slovany a Filiálka. V nevyhovujúcom stave ostáva železničná stanica Bratislava - Vinohrady. V ÚTJ Vinohrady je veľmi dobre rozvinutá sieť turistických a cykloturistických trás, kým na území ÚTJ Nové Mesto je situácia opačná. Absentujú nielen značené cykloturistické trasy, ale najmä bezpečné cyklochodníky pre bežnú cyklistickú dopravu. Viaceré rozvojové projekty sa však zaoberajú práve rozvojom cyklistiky.

Z hľadiska internetu, telekomunikačnej siete, siete optických káblov a mobilného internetu patrí územie ÚTJ Nové Mesto k najvyspelejším na Slovensku. V ÚTJ Vinohrady je situácia v niektorých prípadoch len čiastočne limitovaná konfiguráciou terénu. Výstavbou nových vilových štvrtí v oblasti bývalých vinohradov (Koliba, Briežky, Vtáčnik, Slanec) sa aj táto časť postupne zaraďuje na mapu vysokorýchlostných sietí. Podiel domácností zásobovaných vodou z verejných vodovodov v meste Bratislava bolo podľa PHSR BA (2010) napojených 99,9 % obyvateľstva. Na základe uvedeného vzniká obdobný predpoklad aj pre mestskú časť Nové Mesto. Systém kanalizácie MČ spadá pod nezávislý ľavobrežný kanalizačný subsystém s čističkou odpadových vôd lokalizovanou v MČ Vrakuňa.

1.3.1 CESTNÁ DOPRAVA

Z hľadiska celoštátneho a medzinárodného napojenia je pre mestskú časť dôležitá blízkosť siete diaľnic pretínajúcej Bratislavu vo viacerých smeroch - D1 (medzinárodná cesta E58 resp. E75, resp. E571) a D2 (medzinárodná cesta E65). Vzdialenosť k najbližšej diaľničnej križovatke z najbližšieho UO je len 1,6 km. Dostupnosť zo stredov jednotlivých urbanistických obvodov k najbližšej diaľničnej križovatke v minútach znázorňuje Obrázok 3. Po vybudovaní diaľničného obchvatu D4 v úseku Jarovce – Rača bude mestská časť obklopená diaľnicami vo vzdialenosti do 10 km z troch svetových strán.

Z hľadiska dopravnej mikropohy Bratislavy sa mestská časť nachádza na pomedzí dvoch celkov – Malé Karpaty s bariérovým efektom na severnej a severozápadnej strane, a Podunajská rovina. Základnú kostru cestnej siete - **základný komunikačný systém** - na území MČ tvorí Račianska ulica – tzv. prieťah cesty II. triedy 502 do mesta v dĺžke 3,6 km (zberná komunikácia B2) a kilometrový úsek Šancovej ulice – prieťah cesty II. triedy 571 (zberná komunikácia B2). V bezprostrednej blízkosti, no mimo hraníc MČ, vedie prieťah cesty II. triedy 572 v úseku Brnianska – Pražská (zberná komunikácia B1) – Šancová – Trnavská (zberná komunikácia B2), kde prechádza do cesty I. triedy 61 - Trnavská – Rožňavská – Cesta na Senec (zberná komunikácia B1). Ostatné cesty tvoria obslužné (funkčné triedy C1, C2, C3) a nemotoristické (funkčné triedy D1, D2 a D3) komunikácie⁴. Nespevnené plochy a lesné cesty sa nachádzajú v území Podhorského pásu (vinohrady) v ÚTJ Vinohrady na území Bratislavského lesoparku. Na území MČ je evidovaných 273 ulíc, z toho len 3 námestia⁵. V miestnych častiach s kopcovitým

⁴ Podľa platnej normy STN 73 6110

⁵ Abecedný zoznam ulíc Bratislavy a pomenovaných priestranstiev (29.11.2015).

Dostupné na: <http://www.bratislava.sk/abecedny-zoznam-ulic-bratislavy/d-11029093>

Program rozvoja mestskej časti Bratislava–Nové Mesto na roky 2016-2020
Komplexné hodnotenie a analýza východiskovej situácie – plné znenie

terénom (Kramáre, Koliba, Briežky a pod.) sú kladené vyššie nároky na údržbu cestných komunikácií. Kvalita cestnej siete je všeobecne dobrá, avšak sú úseky so stavom veľmi nevyhovujúcim. Jedná sa napríklad o prístupovú komunikáciu k ŽST Nové Mesto.

Z hľadiska **statickej dopravy** sa na území MČ nachádza cca 220 plôch parkovísk. Územný generel dopravy počítá s vybudovaním parkoviska typu P+R v bezprostrednej blízkosti (v súčasnosti nevyužívanej) železničnej stanice Bratislava – filiálka (ÚGD 2015). Jediným funkčným parkoviskom typu P+R je parkovisko určené návštevníkom Bratislavského lesoparku na Ceste mládeže pri Červenom moste.

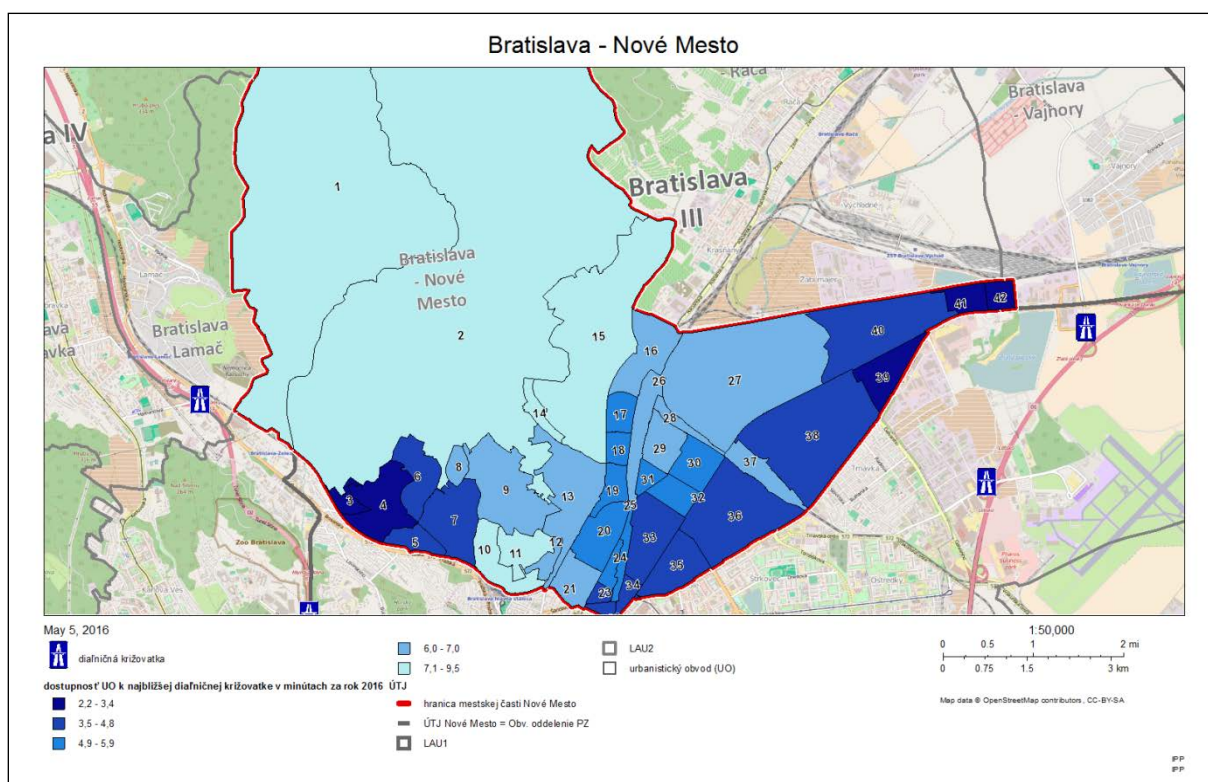
V roku 2015 boli začaté prípravné práce pre spustenie parkovacieho systému, ktorý má zvýhodniť miestnych obyvateľov. Práce pozostávajú z vyznačenia parkovacích miest podľa príslušnej normy. V priebehu roka 2016 sa má rozbehnúť pilotný projekt rezidenčného parkovania, a to na Trnavskej, Vajnorskej a Bajkalskej ulici⁶.

Tabuľka 27 Dĺžka miestnych komunikácií (MK) a počet mostov a lávok v MČ Nové Mesto

Názov územia	Dĺžka MK v km	Dĺžka MK v km	Dĺžka MK bezprašných v km	Dĺžka MK bezprašných v km	Mosty na MK-počet	Mosty na MK-počet	Lávky pre peších - počet	Lávky pre peších - počet	Dĺžka vybudovaných chodníkov v km	Dĺžka vybudovaných chodníkov v km
rok	2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001	2011
Okres Bratislava III	76,0	82,4	75,9	81,3	3	5	2	2	68,3	61,0
Bratislava - Nové Mesto	53,4	53,2	53,4	53,2	3	4	2	2	42,4	42,3

Zdroj: Štatistický úrad SR (MOŠ)

Obrázok 3 Cestná dostupnosť ÚO k najbližšej diaľničnej križovatke v minútach

Zdroj: gis.donauregionen.net/aplikacie; Poznámka – čím tmavšia farba, tým lepšia dostupnosť

⁶ <http://parkovanie.banm.sk/>

1.3.2 ŽELEZNIČNÁ DOPRAVA

Stavebná dĺžka železničných tratí na území mesta predstavuje 89,5 km, z toho je 52,5 km dvojkoľajných. Z celkovej dĺžky tratí je 66 % elektrifikovaných (ÚPN Bratislava 2007)⁷. Stavebná dĺžka hlavných železničných tratí na území MČ je 7,62 km, a vedľajších (ostatných) je 4,2 km – pozri Obrázok 4. Z celkovej dĺžky všetkých koľají hlavných tratí (cca 172 km) sa cca 28,1 km nachádza na území MČ.

Z celkového počtu 14 **železničných staníc** (ŽST) Bratislavy sa na území MČ nachádzajú 3 ŽST: Bratislava – Vinohrady, Bratislava – Nové Mesto a ŽST Bratislava – Predmestie. V bezprostrednej blízkosti MČ sa nachádza ŽST Bratislava – hlavná stanica a železničná zastávka (ŽZ) Bratislava – Železná studienka. Okrem toho sa na území MČ nachádza v súčasnosti nevyužívaná ŽST Bratislava – filiálka. Medzinárodná a regionálna doprava je sústredná do ŽST Bratislava – hlavná stanica, regionálna a prímestská osobná doprava je sústredená do ŽST Bratislava – Nové Mesto (priechodná stanica smer Bratislava – hlavná stanica, Komárno, Trnava), ŽST Bratislava – Vinohrady (priechodná stanica smer Trnava a Galanta), ŽZ Bratislava – Železná studienka (priechodná stanica smer Bratislava – hlavná stanica a Kúty) a ŽST Bratislava – Predmestie (smer od Trnavy k ŽST Nové Mesto). ŽST Bratislava – Predmestie bola zrekonštruovaná v roku 2014, žiaľ pre pravidelnú osobnú dopravu je využitá len počas pracovných dní v čase medzi 6.13 a 7.38 (tri osobné vlaky z Trnavy a Galanty a jeden regionálny expres z Trenčína)⁸. Dátum plánovanej rekonštrukcie ŽST Bratislava – hlavná stanica, príp. ŽST Bratislava – Vinohrady a ŽZ Bratislava – Železná studienka je neznámy, stanice resp. zastávka sú zastarané a s mnohými nedostatkami. ŽST Nové Mesto bola rekonštruovaná v rokoch 2001-2007⁹. Železničná doprava má v súčasnosti dostatočnú kapacitu na uspokojenie súčasných aj prognózovaných prepravných nárokov na celej sieti ŽSR (OP II 2014)¹⁰.

Do roku 2020 by malo v Bratislave pribudnúť niekoľko železničných zastávok. Štúdia bola pripravená v rámci OPD (Operačný program Doprava)¹¹, realizácia sa vykoná cez operačný program Integrovaná infraštruktúra. Jedná sa o zastávky osobnej železničnej dopravy: Bratislava – Patrónka a Bratislava – Mladá Garda, mimo územia MČ napríklad Bratislava – Trnávka (Obrázok 4 – oranžové symboly). Zhotoviteľ ukončil dokumentáciu stavebného zámeru (DSZ), posudzovanie vplyvov na ŽP (EIA) a dodal prerokovanú dokumentáciu na územné rozhodnutie. V súčasnej dobe sú vydávané územné rozhodnutia na jednotlivé zastávky. MČ ÚPN Bratislava (2007) okrem toho definuje ďalšie projektové návrhy týkajúce sa objektov: Odstavná stanica Žabí majer, ŽST Východ (úprava koľají), a ŽST zastávky Vinohrady (prestavba). V rámci Operačného programu Integrovaná infraštruktúra 2014 – 2020 sa pod prioritnou osou 5 (Železničná infraštruktúra mimo TEN-T CORE) nachádza národný projekt Zavedenie európskeho systému riadenia železničnej dopravy na koridore č. IV BA - Nové Zámky - Štúrovo / Komárno, projektová dokumentácia.

⁷ ÚPN Bratislava (2007): Územný plán hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy. Textová časť. Dostupné na: <http://www.bratislava.sk/uzemny-plan-hlavneho-mesta-slovenskej-republiky-bratislavy/d-80478>

⁸ <http://dennik.hnonline.sk/ekonomika-a-firmy/531335-do-bratislavskej-stanice-naliali-zeleznice-miliony-eur-teraz-stoji-zavreta>

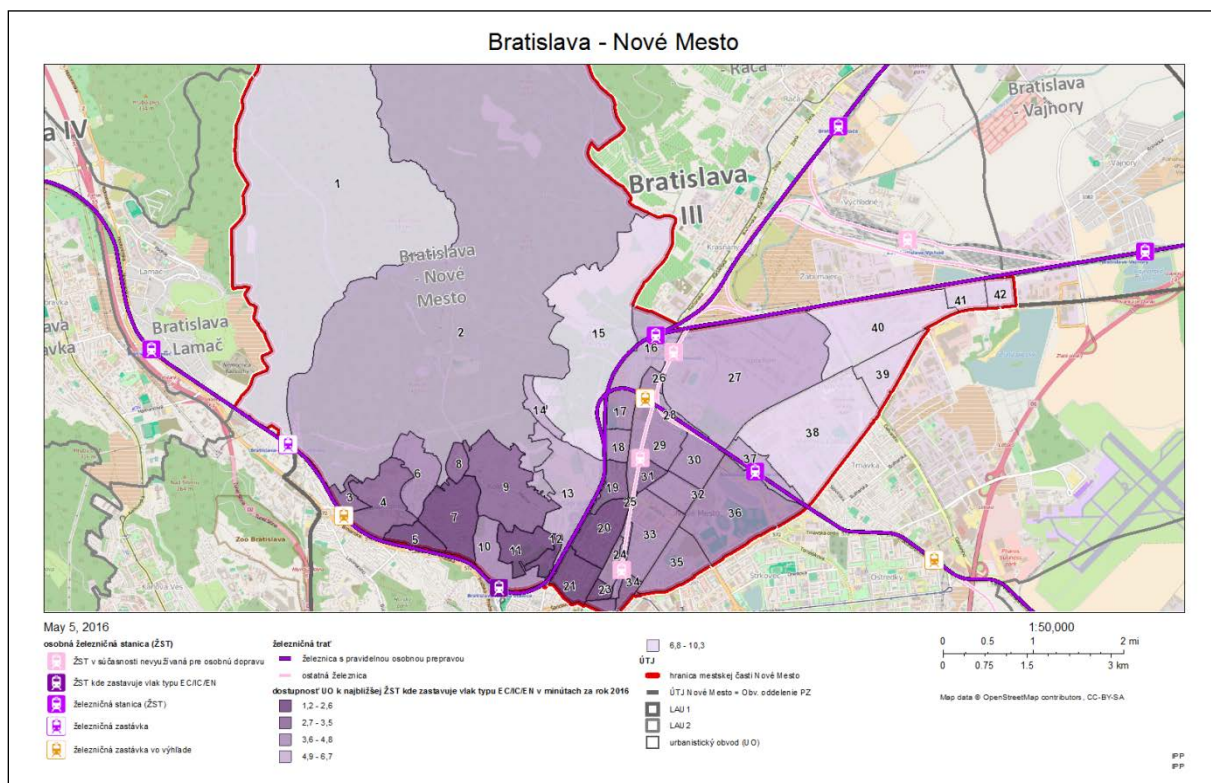
⁹ <http://www.zeleznicne.info/view.php?cislocianku=2009080010>

¹⁰ OO II (2014): Operačný program Integrovaná infraštruktúra 2014 – 2020. Bratislava.

¹¹ Projekt „ŽSR, Terminály integrovanej osobnej prepravy (TIOP) v Bratislave, úsek Bratislava hlavná stanica - Podunajské Biskupice a úsek Bratislava hlavná stanica - Devínska Nová Ves. Dostupné na: <http://www.opd.sk/13220>

Program rozvoja mestskej časti Bratislava–Nové Mesto na roky 2016-2020
Komplexné hodnotenie a analýza východiskovej situácie – plné znenie

Obrázok 4 Železničná doprava na území MČ Bratislava – Nové Mesto a cestná dostupnosť UO k najbližšej železničnej stanici, kde zastavuje vlak typu EC v minútach

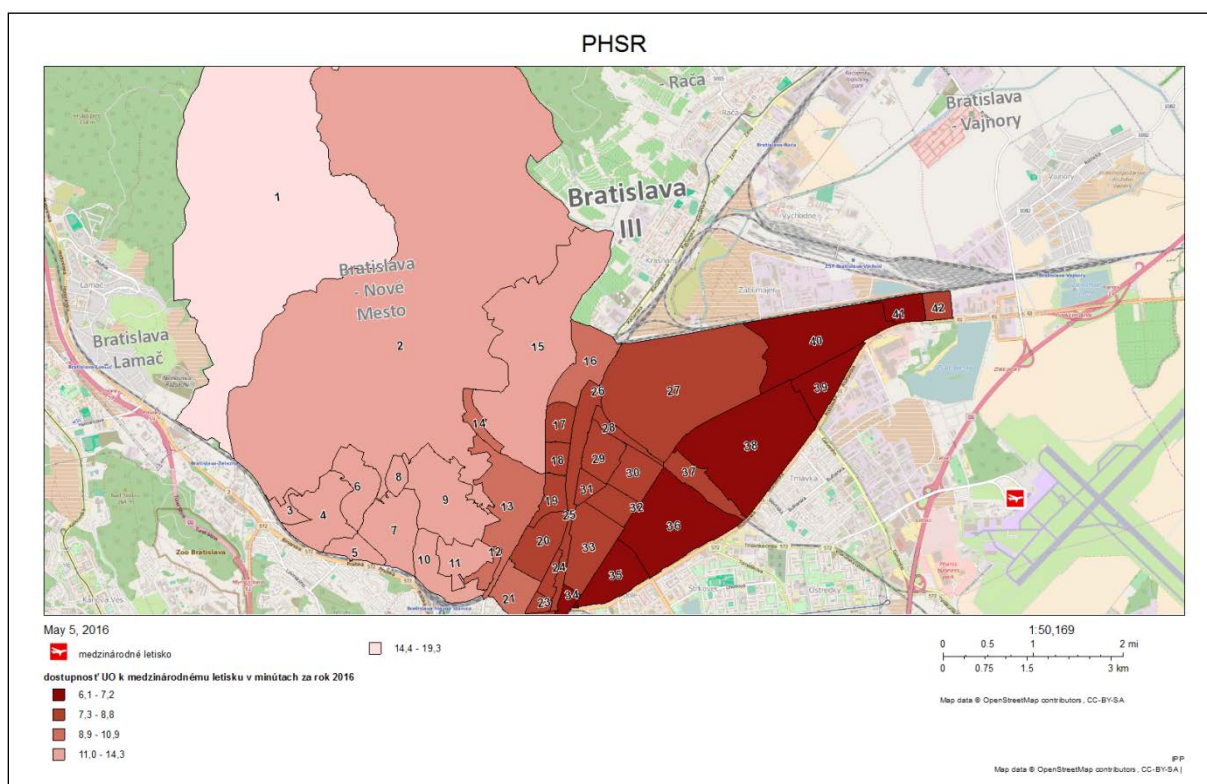
Zdroj: gis.donauregionen.net/aplikacie

1.3.3 LETECKÁ A VODNÁ DOPRAVA

Medzinárodné letisko a prístav sa nenachádza priamo na území MČ, avšak susednej MČ (okres Bratislava II).

Medzinárodné letisko M. R. Štefánika (BTS / LZIB) sa nachádza 9 km severovýchodne od centra Bratislavy a 4,6 km od najbližšieho UO MČ Nové Mesto. Je však vo veľmi dobrej dostupnosti – do 10 minút pre ÚTJ Nové Mesto (UO 16 – 42) a do 20 minút pre ÚTJ Vinohrady (UO 1 – 15). Cestnú dostupnosť v minútach znázorňuje Obrázok 5. Leží v nadmorskej výške 133 m n. m. Vybavovacia plocha má rozlohu 143 000 m², terminál 48 545 m². Vzťažný bod letiska má súradnice 48°10'12" s. g. š. a 17°12'46" v. g. d. Dráhový systém letiska tvoria dve na seba kolmé vzletovo-pristávacie dráhy a rolovacie dráhy, ktoré umožňujú pristátie a následný pohyb takmer všetkých dopravných lietadiel. Vďaka dostatočnej kapacite a technologickému vybaveniu je možné letisko porovnať s bežným európskym štandardom. V roku 2014 sa Slovenská republika - Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR stala jediným akcionárom spoločnosti Letisko M. R. Štefánika – Airport Bratislava, a. s. (bts.aero 2014)¹². V roku 2014 vybavilo Letisko M. R. Štefánika **1 355 625 cestujúcich**. Pravidelná letecká doprava činila 67 % cestujúcich, nepravidelná doprava 33 %. Od roku 2001 (293 326 cestujúcich) počet cestujúcich postupne vzrastal (v roku 2008 až 2 218 545), neskôr nastal pokles (v roku 2011 na 1 585 064). V roku 2013 ponúkalo spojenia 19 prepravcov do 63 destinácií. Z toho 19 bolo pravidelných destinácií obsluhovaných piatimi leteckými spoločnosťami. Najobľúbenejšími destináciami pravidelnej dopravy v roku 2014 boli Londýn - Stansted, Dublin, Londýn – Luton, Miláno - Bergamo a Brusel – Charleroi. Najobľúbenejšími destináciami nepravidelnej dopravy boli Antalya (Turecko), Burgas, Rodos, Hurghada, Monastir.

Obrázok 5 Cestná dostupnosť jednotlivých UO k najbližšiemu letisku TEN-T - letisku M. R. Štefánika - v minútach

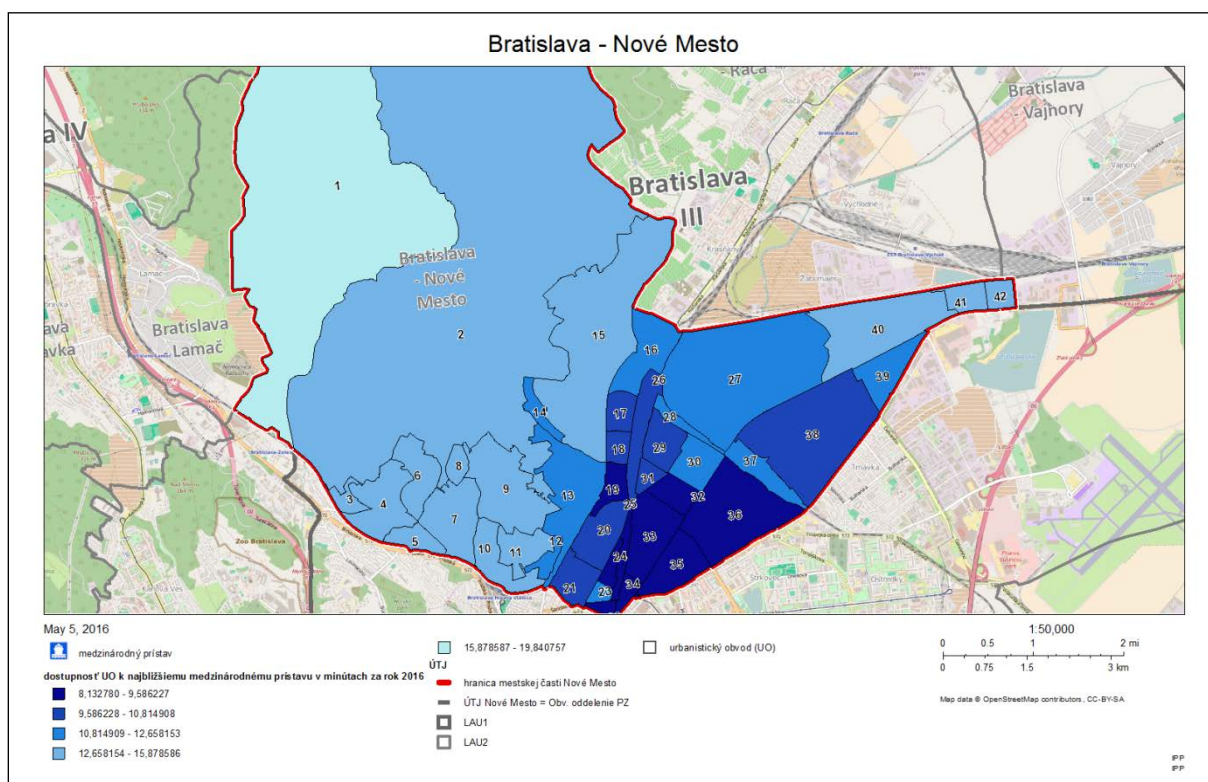
Zdroj: gis.donauregionen.net/aplikacie

¹² Bts.aero (2014): Ročná správa / Annual Report 2014. Dostupné na: <http://www.bts.aero/downloads/roczne-sprawy/roczna-sprava-2014.pdf>

Výkony nákladnej dopravy sa zvýšili z 3 171 ton v roku 2001 na 20 530 v roku 2011. V roku 2014 nastal mierny pokles na 19 448 ton (bts.aero 2014). Okrem toho je prirodzeným konkurentom neďaleké medzinárodné letisko Wien – Schwechat vzdialené asi 63 km, ktoré už dlhodobo ponúka oveľa väčšie množstvo destinácií.

Mesto Bratislava okrem medzinárodného letiska disponuje ako **nákladným**, tak **osobným prístavom**. Cestnú dostupnosť k nákladnému prístavu v minútach znázorňuje Obrázok 6. Nákladný prístav sa nachádza 10 km juhovýchodne od centra Bratislavy a 6,7 km od najbližšieho UO MČ Nové Mesto. Je dobre prístupný ako pre cestnú, tak železničnú dopravu. Vnútrozemska vodná doprava je dôležitá prakticky len pre nákladnú dopravu, osobná doprava má iba turistický charakter¹³. Oproti roku 2011 (2 349 962 ton) množstvo preloženého tovaru v roku 2014 pokleslo (1 718 176 ton). V roku 2014 pristálo v Bratislave cca 2 300 lodí, kým v roku 2011 ich bolo cca 2 800. V oboch prípadoch ide o klesajúci charakter¹⁴.

Obrázok 6 Cestná dostupnosť UO k najbližšiemu medzinárodnému prístavu TEN-T v minútach

Zdroj: gis.donauregionen.net/aplikacie

¹³ ÚGD (2015): Územný generel dopravy hl. mesta SR Bratislavy. Analytická časť a Návrhová časť. Bratislava: Centrum dopravného výskumu. 26. 8. 2015.

¹⁴ Verejné prístavy (2014): Výročná správa 2014. Dostupné na: <http://www.vpas.sk/o-nas/vyroczne-spravy/>

1.3.4 MESTSKÁ HROMADNÁ DOPRAVA A INTEGROVANÁ DOPRAVA

Mestská hromadná doprava na území mesta Bratislava je v súčasnosti tvorená sieťou električkových, trolejbusových a autobusových tratí, ktoré sú navzájom komplementárne. V roku 2014 bolo v rámci MHD Bratislavy realizovaných 44 163 tisíc vozidlových km, počet prepravených osôb bol na úrovni 248 557 osôb. Najväčší podiel pripadal na autobusy (153 720), nasledovali električky (64 068) a trolejbusy (30 769). Oproti roku 2011 došlo k poklesu vykonaných najazdených km (o 1 143 km) a počtu prepravených osôb (o 25 636 osôb). Celková dĺžka prepravnej siete mestskej hromadnej dopravy (MHD) na území mesta v roku 2014 predstavovalo 697,4 km, z toho 38,6 km električkových tratí, 48,6 km trolejbusových a 610,2 km autobusových tratí¹⁵. V roku 2016 je dĺžka prepravnej siete v MČ nasledovná: 10 km električky, 37 km autobusy.

Tabuľka 28 Vybrané štatistiky MHD za mesto Bratislava

indikátor	2011	2014	indikátor	2011	2014
Počet vozidiel	821	848	Najazdené km (tis. km)	45 306	44 163
- z toho električky	228	228	- z toho električky	11 212	10 109
- z toho trolejbusy	120	149	- z toho trolejbusy	5 645	5 826
- z toho autobusy	473	471	- z toho autobusy	28 449	28 228
Miestové kilometre	4 302	4 664	Prepravené osoby (tis. osôb)	274 193	248 557
- z toho električky	1 317	1 201	- z toho električky	83 952	64 068
- z toho trolejbusy	491 061	577 498	- z toho trolejbusy	31 294	30 769
- z toho autobusy	2 494	2 885	- z toho autobusy	158 947	153 720
Dĺžka prepravnej siete	686,0	697,4	Počet prepravných liniek	129	125
- z toho električky	38,3	38,6	- z toho električky	8	8
- z toho trolejbusy	45,7	48,6	- z toho trolejbusy	17	17
- z toho autobusy	602,0	610,2	- z toho autobusy	102	100

Zdroj: Štatistická ročenka hlavného mesta SR Bratislavy 2015¹⁶

Linky MHD - Električky v MČ Nové Mesto premávajú pot tzv. Vajnorskej (linka č. 2 a 4) a Račianskej radiále (linka č. 3, 5 a 6), kde sú nosným systémom. Trolejbusová doprava nosnou dopravou v kopcovitej oblasti Koliby (linka č. 203) a Kramárov (linka č. 204, 206, 209, 211, 212). Autobusy plnia rolu nosného dopravného systému na ulici Pražská/Brnianska (mimo územia MČ), Šancová/Trnavská/Rožňavská (linka č. 61, 63, 74), Jarošova/Bajkalská (linka č. 75 a 98), Riazanská/Tomášikova (linka č. 50). Taktiež obsluhujú ulice Nobelova/Odborárska (linka č. 51), Sliačska (linka č. 151), Magnetová (linka č. 58), Cesta mládeže (linka č. 43), Bojnická (linka č. 57), Stará Vajnorská (linka č. 65), Kukučínova (linka č. 51, 151). Odľahlé kopcovité časti na pomedzí Kramárov a Koliby obsluhuje minibusová linka č. 44 (Národný onkologický ústav – Jaskový rad – Koliba). Možno zhodnotiť, že pokrytie územia linkami a spojmi MHD je adekvátne – intenzitu spojov vyjadruje Obrázok 7. Jedinú výnimku tvorí oblasť Slanec (v súčasnosti spadá k zastávke linky č. 75 Hubeného – 1 km, resp. k zastávke električky – 1,3 km) a rozvíjajúce sa lokality Podhorského pásu, kde sa v blízkej budúcnosti očakávajú zvýšené nároky na dopravu. Tie bude však možné uskutočniť až po dobudovaní komunikácie Horská. Z hľadiska intenzity spojov na jednotlivých zastávkach vyplýva, že najvyššiu intenzitu (nad 471 spojov) dosahujú oblasti pozdĺž hlavných komunikácií – Trnavská, Pražská, Šancová (Račianske mýto), ako aj bodová lokalita Polus City Center. Ďalšími oblasťami s vysokou intenzitou spojov sú Kramáre, Račianska a Rožňavská ulica. Najnižšími intenzitami sa vyznačujú okrajové štvrte obsluhované MHD – Trhová kolónia, Žabí majer, Lesopark, Briežky,

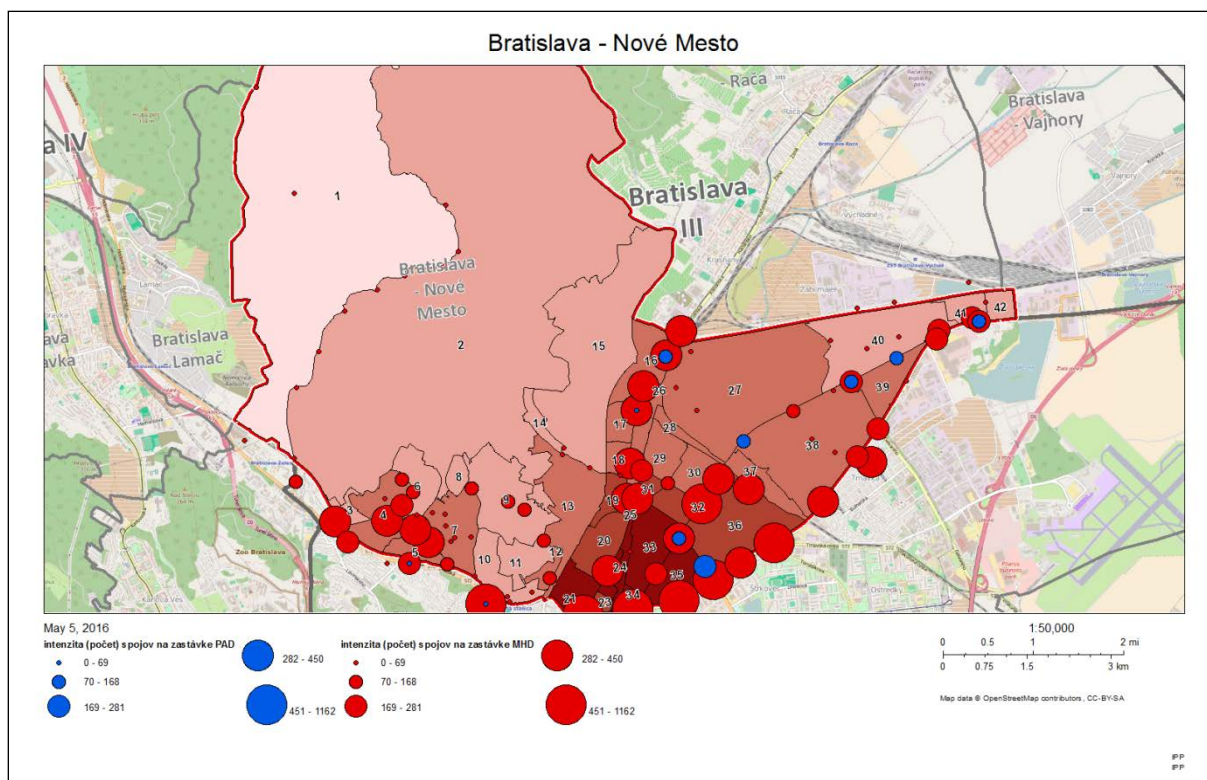
¹⁵ DPB (2014): Výročná správa. Dostupné na:

http://www.dpb.sk/_media/file/DPB_vyrocní_zprava_2014__04_2015_fin_web.pdf

¹⁶ Štatistická ročenka hlavného mesta SR Bratislavy 2015: Štatistický úrad SR. Dostupné na: <https://slovak.statistics.sk>

Nobelova a Tehelná (Obrázok). Hlavná stanica poskytuje počas bežného pracovného dňa 38 spojov do ŽST Bratislava - Devínska Nová Ves (z toho 25 osobných a REx¹⁷ vlakov do Malaciek, 16 osobných a REx vlakov do Kútov, 13 EC vlakov smer Kúty a Břeclav, 17 REx vlakov smer Viedeň), 76 spojov smer Trnava (z toho do Pezinka 34 spojov). S výnimkou jediného spoja (smer Bratislava – hlavná stanica a Humenné) je ŽST Nové Mesto využívaná výhradne na linku Bratislava – Komárno (spoločnosť RegioJet) v počte 13 spojov, resp. 23 spojov po Dunajskú Strelu (10 resp. 20 spojov premáva pod hlavičkou osobný vlak a tri spoje pod REx).

Obrázok 7 Intenzita spojov na zastávkach MHD a PAD v MČ Nové Mesto

Zdroj: gis.donauregionen.net/aplikacie; www.imhd.sk

Celkovo možno zhodnotiť, že **stav vozidlového parku** je vyhovujúci. Na základe Operačného programu doprava (2007 – 2013)¹⁸ a na základe operačného programu Integrovaná infraštruktúra (2014 – 2020)¹⁹ bolo v rokoch 2013-2015 dodaných 50 krátkych a 80 kĺbových trolejbusov a v rokoch 2014-2016 bolo dodaných 60 kusov nových nízkopodlažných električiek, z toho 30 obojsmerných. Taktiež bola zmodernizovaná údržbová základňa - Vozovňa Jurajov dvor²⁰. V novšom operačnom programe sa počíta aj s projektovou dokumentáciou Modernizácia električkových tratí – Vajnorská radiála, kedy však dôjde k samotnej realizácii nie je známe. V súčasnosti nové nízkopodlažné električky premávajú na **linke 4** (Karlova Ves – Trnavské mýto – Vajnorská – Zlaté piesky) a cez víkendy na linke 3 a 5. Na **linke 2** (ŽST Nové Mesto – Vajnorská – Trnavské mýto – Hlavná stanica) premávajú výlučne vozidlá typu K2S zrekonštruované v rokoch 2007-2009. Na **linke 5** (Dúbravka – Karlova Ves – Račianske mýto – Račianska – ŽST Vinohrady - Rača) a **linke 6** (Karlova Ves – Račianske mýto – Račianska – ŽST Vinohrady) premávajú počas pracovných dní vozidlá typu T6A5 z rokov 1991-1997, príp. najstarší typ T3 (1975, niektoré zmodernizované v rokoch 2005-7)²¹. Po sprevádzkovaní Starého mosta (v

¹⁷ REx – regionálny expres

¹⁸ Operačný program doprava (2007 – 2013), prioritná os 4 - Infraštruktúra integrovaných dopravných systémov a na základe operačného programu

¹⁹ Integrovaná infraštruktúra (2014 – 2020), prioritná os 3 – Verejná osobná doprava

²⁰ www.dpb.sk

²¹ www.imhd.sk

druhej polovici roku 2016) sa očakáva mierna reorganizácia električkovej dopravy, kedy linka 3 bude premávať na trase Rača – Vinohrady – Petržalka (Jungmannova). Aj autobusová doprava získala v rokoch 2014-2015 nové vozidlá: Iveco Urbanway (12m) v počte 40 kusov, Solaris Urbino 10 (10m) v počte 10 kusov a kĺbové SOR NB 18 v počte 50 kusov. Tieto nákupy boli financované investičným úverom (Výročná správa DPB 2014). Ostatné vozidlá premávajúce na autobusových linkách majú najstarší rok výroby 2008. Minibusy (12-miestne Iveco Daily) premávajúce na linke 44 pochádzajú z r. 2007-2009.

Z hľadiska **infraštruktúry MHD** nemožno zhodnotiť stav ako vyhovujúci. Zastávkam na račianskej radiále (Ursínyho, Pionierska, Riazanská, Mladá Garda, Biely kríž) a na niektorých zastávkach vajnorskej radiály (Nová doba, Zátiešie, PPA Controll, Shopping Palace) chýbajú prístrešky. Najviditeľnejší je tento nedostatok na prestupnej zastávke Račianske mýto, kde chýba aj vyvýšenie nástupného ostrovčeka. Priechod na pre chodcov navyše nie je pre chodcov bezpečný. Prístrešky chýbajú aj na zastávkach trolejbusov, resp. trolejbusov v oblasti Koliba (Tupého) a Kramárov (Vlárska). Z hľadiska kvality zariadení je električková trať v úseku Vajnorská - ŽST Nové Mesto (linka č. 2) v dezolátnom stave.

Na jeseň 2015 bola spustená 3. etapa **Integrovaného dopravného systému BSK** (IDS BSK), čím boli zahrnuté aj okresy Pezinok a Senec, a tým pádom aj autobusové linky prebiehajúce MČ Nové Mesto. V rámci IDS BSK je na jeden cestovný doklad možné využívať MHD (Dopravný podnik, a. s.), prímestskú autobusovú dopravu (PAD - Slovak Lines, a. s.) a osobné vlaky (Železničná spoločnosť, a. s.), a to na celom území Bratislavy, BSK a pridružených obcí (www.idsbsk.sk). Zastávky PAD ležiace v MČ Nové Mesto boli zaradené do zóny 100: Bratislava, „...: „Račianske mýto a „Hroboňova (linka č. 215, 219, 245, 250, 26, 269, 275, 277); „Mladá Garda a „Predmestie (linka č. 520, 521, 529, 235, 540, 550, 566, 576, 650); „Odborárska a „Jurajov dvor (linka č. 527, 610, 620, 620B, 630, 632, 645, 659); „Nová doba; a „Bajkalská (linky ako pri zastávkach Odborárska/Jurajov dvor a Mladá Garda/Predmestie); a do zóny 101: Bratislava, „PPA Controll a Bratislava, „Zlaté piesky (linky ako pri zastávke Odborárska/Jurajov dvor, na zastávke Zlaté piesky má počiatočnú zastávku linka 525 smer Chorvátsky Grob). Okrem toho je v rámci IDS BSK možné využiť železničné stanice Bratislava – hlavná stanica, Bratislava – Železná studienka (obe mimo územia MČ), Bratislava – Vinohrady, ŽST Bratislava – Predmestie, ŽST Bratislava – Nové Mesto (avšak len linky Železničnej spoločnosti, a. s., pozri kapitola 1.3.2).

1.3.5 PEŠIA A CYKLISTICKÁ DOPRAVA

Podľa prieskumu uverejnenom v Územnom genereli dopravy Bratislavy za rok 2014 podiel ciest pešej dopravy na celkovom počte ciest v osobnej doprave činil 27 %, pričom 16,3 % z ciest pešo boli pravidelné cesty do zamestnania a 37,6 % cesty za službami (ÚGD).

Tabuľka 29 Percentuálne využitie rôznych dopravných módov obyvateľmi Bratislavy podľa účelu cesty

Podiel ciest vykonaných daným dopravným prostriedkom (%)	účel cesty	práca	škola	služby	voľný čas	ostatné	celkom
	IAD	52,7	16,4	26,1	27,3	48,8	37,7
	VHD	34,1	48,9	30,2	28,8	13,7	32,6
	na bicykli	1,4	1,3	1,0	3,5	0,8	1,6
	pešo	10,6	32,9	41,4	39,0	32,0	26,7
	iným módom	1,2	0,5	1,3	1,4	4,7	1,4
	celkom	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Zdroj: ÚGD (2015): Územný generel dopravy hl. mesta SR Bratislavy. Analytická časť a Návrhová časť. Bratislava: CDV. 26. 8. 2015.

Počet križovatiek so svetelnou signalizáciou na území MČ je celkovo 21: z toho 12 na radiále Trnavská – Rožňavská, 3 na radiále Račianska a 6 na radiále Vajnorská²². Napriek tomu, že pešia doprava tvorí v meste

²² <http://www.semafony.sk>

významný podiel na celkovom objeme prepravnej práce, nie je pre ňu vyčlenený adekvátny priestor a okrem toho existuje množstvo bariér:

- na mnohých križovatkách stále nejestvujú nájazdy na chodník
- podchod na Trnavskom mýte je nepoužiteľný pre osoby so zníženou schopnosťou pohybu (alebo so zdravotným postihnutím) v dobe mimo pracovnej špičky
- Račianske mýto – nebezpečný priechod pre chodcov
- zastávky MHD s rozbitým priestorom
- parkovanie automobilov na chodníkoch

Podľa slovenskej legislatívy je parkovanie áut na chodníku v zásade legálne, pokiaľ parkujúce auto ponechá chodcom priestor široký 1,5 m (ÚGD), čo však v mnohých prípadoch nie je dodržané. K najproblematickejším bodom v tomto ohľade patrí Zimný štadión (parkovanie na chodníkoch počas podujatí) a Poliklinika Kramáre (parkovanie obmedzujúce chodcov). K väčším plochám určeným len pre chodcov patrí napríklad Námestie pri Zimnom štadióne, či pasáže pod budovami sídlisk.

Územím ÚTJ Vinohrady prechádzajú všetky štyri významové typy značených turistických trás – červená (0701, 0702), modrá (2401), zelená (5125) a žltá (8101 a okrajovo aj 8102 a 8152). Na území ÚTJ Nové Mesto sa nachádza časť modrej turistickej trasy (5125: Krásna Hôrka – Kamzík - Zátiešie)²³.

Územie Malých Karpát poskytuje pre Bratislavčanov vynikajúce podmienky pre rekreáciu a šport. Záujem o cyklistiku je značný, čoho výsledkom je aj množstvo značených cyklotrás. To sa však týka takmer výlučne západnej časti (ÚTJ Vinohrady), na území ktorej sa nachádzajú všetky štyri významové typy cyklotrás – červená (č. 047), modrá (2007, 2008, 2009, 2012), zelená (5003) aj žltá (8012, 8014, 8016, 8017). Jedinou cyklotrasou, ktorá sa nachádza na území ÚTJ Nové Mesto je modrá 5005 (Odborárska – ŽST Vinohrady – Rača a je zároveň jediná, ktorá prebieha po rovine v celej svojej dĺžke) a počiatočný úsek cyklotrasy 8012. Oficiálne značené cyklotrasy spolu tvoria sieť 80,1 km (Tabuľka 30). Problematickým ostáva prístup k cyklotrasám z pohľadu obytných štvrtí nachádzajúcich sa v južnej a východnej časti. V MČ jestvuje obmedzené množstvo značených úsekov ciest bez samostatne oddeleného cestného telesa, čím výrazne klesá bezpečnosť cyklistov. Riešením sa však zaoberá vedenie MČ²⁴. V Bratislave už existuje koncepcia rozvoja cyklistickej dopravy. Sú ňou Zásady rozvoja cyklistickej a pešej dopravy (2014)²⁵, ktoré vychádzajú z Národnej stratégie rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky v Slovenskej republike. V dokumente sa navrhuje viacero cyklistických okruhov a radiál. Z okruhov na územie MČ zasahujú 4 (z 10): **O4** (týka sa ulíc Pionierska a Jarošova), **O5** (Opavská, Jaskový rad, Tupého, Sliačska, Račianska, Pluhová, Hattalova, Zátiešie, Tomášikova), **O6** (Nobelova, Odborárska, Vajnorská, Magnetová, Chemická), **O7** (Bojnická, Galvaniho). Z radiál zasahuje na územie MČ **R13** (Račianska: Radlinského, Račianske mýto, Račianska), **R14** (Vajnorská: Trnavské mýto, Vajnorská, Cesta na Senec), **R22** (Kramárska: Ďurgalova, Jahodová, Jakubíkova, Magurská, Vlárská, Koliba, Kamzík), **R33** (Podkarpatská: Podkolibská, Tupého, Sliačska, Muštová/ Lipovinová, vinohrady, Horská, vinohrady, Vtáčiková cesta, Alstrova, Pri Vinohradoch) a **R34** (Novomestská: Trnavské mýto, Kukučínova, Janošková). Dokument uvádza existenciu hlavných mestských cykloturistických trás (mimo územia MČ sú vyznačené *kurzívou*): Karpatská cesta: *most Lafranconi* - Vojenská nemocnica - Železná studienka - *Biely kríž*; Štefánikova cyklomagistrála: *most SNP* - Koliba - Kamzík - *Biely kríž* a Malokarpatská vínná cesta: *most SNP* - Račianske mýto – Pekná cesta – JURAVA.

²³ www.hiking.sk, <http://hiking.waymarkedtrails.org>

²⁴ Viaceré projekty odznali na prezentácii Participatívny Rozpočet BaNM (2016) - Zadanie Cyklistika – cyklotrasy a celková podpora, dostupné na:

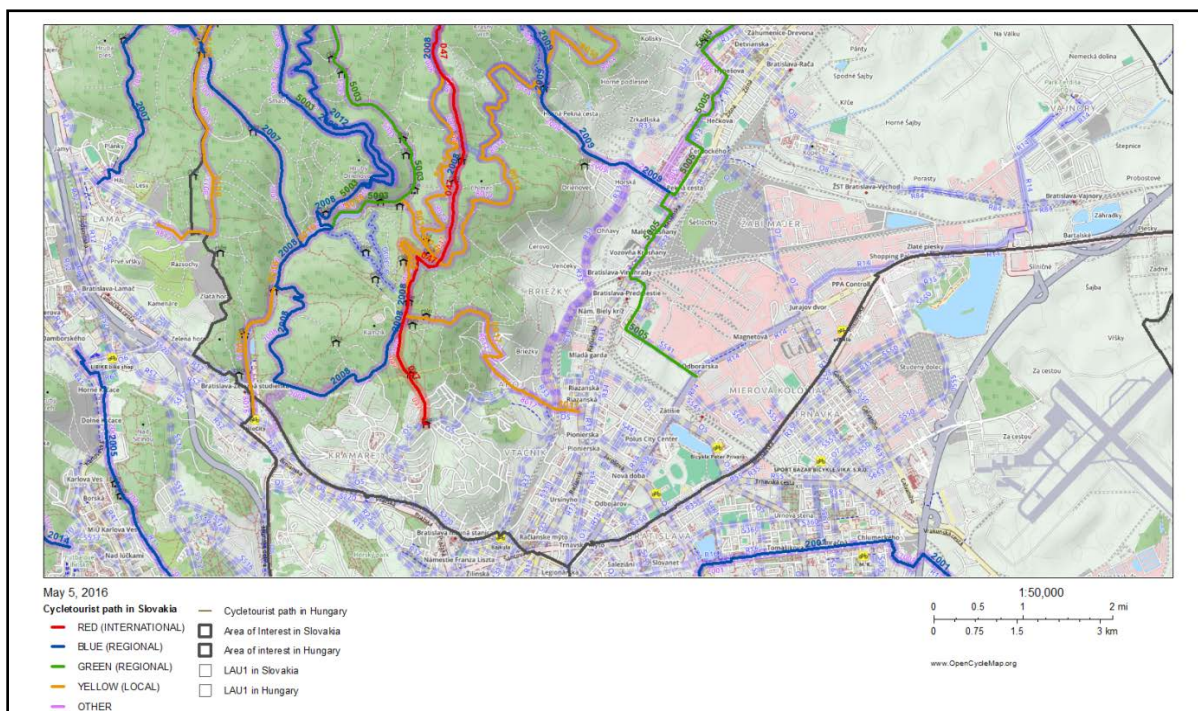
<https://www.youtube.com/watch?v=WqEL0ZajeC4&list=PLWshzMcntHYgC0ykdHyH79YiLSjd080JI&index=1>

²⁵ https://utopia.sk/liferay/documents/portlet_file_entry/265271/MsR_Zasady_rozvoja_cyklistickej_a_pesej_dopravy.pdf/a04f8697-bfe2-4067-b58d-99996bccf748

Tabuľka 30 Dĺžka oficiálne značených cyklotrás v MČ Nové Mesto

cyklotrasa	Územná jednotka	
	MČ Nové Mesto	Bratislava
červená	7,3	75,9
modrá	28,5	102,5
zelená	12,4	92,7
žltá	21,6	49,8
iná	10,3	32,8
spolu	80,1	353,7

Obrázok 8 Oficiálne značené cykloturistické trasy v MČ Nové Mesto

Zdroj: gis.donauregionen.net/transhusk_cyklo

1.3.6 TELEKOMUNIKÁCIE A INTERNET

Z hľadiska vybavenia domácností na území Bratislavského kraja informačno-komunikačnými technológiami možno skonštatovať, že podiel domácností s prístupom k internetu má v posledných rokoch stúpajúcu tendenciu. V roku 2011 dosiahol tento podiel v Bratislavskom kraji hodnotu 74,2 %, pričom celoslovenský priemer bol 70,8 %.²⁶ Vplyvom liberalizácie trhu, pod tlakom konkurencie a nárastu podielu mobilných pripojení, klesá počet pevných liniek - zo 130 000 na 113 000 v období rokov 2002 a 2006 (PHSR BA 2010). Za obdobie 2002 až 2016 dramaticky poklesol počet verejných telefónnych automatov (z 2400 na 5 v rámci celej Bratislavy!)²⁷.

²⁶ Správa o naplňaní priorít a cieľov Národnej stratégie regionálneho rozvoja Bratislavského kraja. Dostupné na: http://www.telecom.gov.sk/index/open_file.php?file=regrozvoj/dokumenty/Bratislavsky_kraj___sprava.pdf

²⁷ <http://www.aktuality.sk/clanok/277154/telefonne-budky-v-kosiciach-zmilizli-bez-stopu-par-ich-najdete-v-hlavnom-meste/>

Na území MČ sa nachádza ústredný telekomunikačný obvod (ÚTO) Jarošova a telekomunikačný obvod (TO) Kramáre. Z vysielača Kamzík (diaľkový rádiorieleový bod) vedú tieto **diaľkové rádiorieleové trasy** (od severu v smere hodinových ručičiek): Borová, Trnava, Nad Brodom, Senec, Galanta Mostová, Dunajská Streda, Šamorín, Maďarsko, Rakúsko a Lanžhot.

Telekomunikačná káblová sieť sa delí na 1. diaľkovú optickú sieť, 2. sieť spojovacích optických káblov a 3. miestnu optickú a metalickú sieť. Na území Bratislavy sú prevádzkované systémy digitálnych telefónnych ústrední systému S – 12, systému EWSD a NGN. **Rajón TKB Jarošova** zachytáva územie od Smrečianskej a Kominárskej smerom po Vajnorskej a Račianskej až po Gaštanový hájik (ŽST Vinohrady), na juh po Trnavskú. **Rajón TKB Kramáre** pokrýva okrem vlastných Kramárov aj oblasť Krásna Hôrka, Jaskový rad a Koliba. Sieť optických spojovacích káblov (káblvodov) je vo vlastníctve Slovak Telekom, a. s. (ÚPN Bratislava 2007).

K poskytovateľom hlasových, internetových a TV služieb pôsobiacim na celobratislavskej, príp. celoslovenskej úrovni patria **UPC Broadband Slovakia, s.r.o.** – digitálna TV, optický internet (150 Mb/s) a **Slovanet, a. s.** – DSL, vo vybraných oblastiach optické káble (100 Mb/s); **SWAN, a.s.** – LTE internet, DSL internet (v lokalite Koliba kompletné služby aj s digitálnou TV); a **Digi Slovakia, s.r.o.** – satelitná TV. K lokálnym poskytovateľom internetu patria firmy: Telecom Corp., a.s., ACS, spol. s r. o. – ADSL pripojenie, bezdrôtový internet; **Jakonet, spol. s r.o.** – bezdrôtový internet; **Elson, s.r.o.** – optické vlákna a metalické káblové rozvody (LAN do 1000Mb). Firmy UPC Broadband Slovakia, s.r.o., Slovanet, a. s. a SWAN, a.s. poskytujú navyše aj základné telekomunikačné služby – pevnú linku.

Mobilný operátor **Orange Slovensko, a. s.** uvádza plné (100 %) pokrytie územia sieťou GSM a takmer úplné pokrytie 3G/HSPA+ vonku (21 Mb/s) s výnimkou menších plôch v severných časti územia Kramáre a Briežky. Obdobná situácia je pri sieti 4G. Optickou sieťou sú pokrytá celá lokalita Slanec a vybrané budovy v blízkosti udíc Nobelova, Pri Bielom kríži, Bajkalská, Kukučínova/Riazanská²⁸. 100 % pokrytie siete GSM, ako aj GPRS/EDGE do 236 kb/s, 3G do 14,4 Mb/s a 4G/LTE až do 73 Mb/s, uvádza mobilný operátor **O2 Slovakia, s.r.o.**²⁹. Len čiastočné pokrytie signálom 4G/LTE siete uvádza operátor **4ka**³⁰. **Slovak Telekom, a.s.**, uvádza prevažné pokrytie GSM (2G/3G sieť) s výnimkou malých plôch Hornej Mlynskej doliny (medzi lokalitou Kamzík a Deviaty mlyn) a blízko lokality Kamzík. Sieť 4G/LTE (150 Mb/s) je dostupná výlučne v zastavaných územiach. Optickou sieťou (300 Mb/s) je mestská časť pokrytá vo vybraných častiach zastavaného územia (najmä v blízkosti ulice Račianska a Vajnorská a v určitých lokalitách časti Koliba a Kramáre)³¹

1.3.7 ENERGETIKA, ZÁSOBOVANIE TEPLOM A PLYNOM

Zásobovanie územia Bratislavy elektrickou energiou je v prevažnej miere odkázané na jej import prostredníctvom nadzemných vedení nadradenej prenosovej sústavy zvlášť vysokého napätia (ZVN) 400 kV. V súčasnosti dochádza k racionalizácii spotreby tepla v dôsledku zavádzania meracej a regulačnej techniky ako aj zlepšovania tepelno-izolačných vlastností. Systém zásobovania elektrickou energiou má celomestský charakter. Pre potreby Bratislavy slúžia nadradené transformovne 400/110/22 kV v Podunajských Biskupiciach, Stupave a transformovňa vodnej elektrárne Gabčíkovo. Na území mesta je niekoľko zdrojov elektrickej energie - tepelné, závodné a vodné elektrárne - napojených na sústavu veľmi vysokého napätia (VVN). Nárast spotreby elektrickej energie možno očakávať s rozvojom bytového fondu a služieb. Rekonštrukcia existujúcich a výstavba nových súčastí elektrizačnej sústavy na území MČ Nové Mesto je riešená vo vzájomnej súčinnosti s jej prevádzkovateľmi, ktorými sú Slovenská elektrizačná prenosová sústava, a. s. (prenosová sústava mimo územie

²⁸ <http://www.orange.sk/onas/mapa-pokrytia>

²⁹ <https://www.o2.sk/internet/mapa-dostupnosti-sluzieb-o2>

³⁰ <https://www.4ka.sk/mapa-pokrytia>

³¹ <https://www.telekom.sk/wiki/mapa-pokrytia>

MČ Nové Mesto) a Západoslovenská energetika, a. s. (ZSE)³². K 1. januáru 2015 sa uskutočnila organizačná zmena prevádzkovateľa distribučnej sústavy zo ZSE na spoločnosť Západoslovenská distribučná, a. s.. K objemovo najvýznamnejším stavbám tejto spoločnosti patrí rekonštrukcia elektrickej stanice Stupava v roku 2014. Tento investičný projekt výrazným spôsobom vylepšil spoľahlivosť a bezpečnosť napájania hlavného mesta SR a jeho okolia, najmä v súvislosti s rastúcim zaťažením v letných mesiacoch (SEPS 2014)³³.

Na území MČ sa nachádzajú dve **trafostanice**: Trafostanica (TR) Pionierska vedľa železničného depa (typ RZ1 – 8208, 8753) a TR Kramáre (typ RZ1 – 8208, 8834). Prepojené sú elektrickým vedením 110V č. 8208, ktorý vedie od TR Pionierska na sever, v lokalite Briežky sa odpoja od paralelného vedenia č. 8753 na západ smerom k TR Kramáre, paralelne s elektrickým vedením č. 8834 (ÚPN BSK 2013)³⁴. V Bratislavskom lesoparku (ÚTJ Vinohrady) na južných svahoch Karpát prebieha dvojité 110 kV vedenie č. 834 a 752 (na spoločných stožiaroch) a 22 kV vedenie č. 411 a 430. Ochranný pás je tu vyrúbaný v šírke 85 m. Ďalšie 22 kV vedenie prebieha krížom cez lesopark od Krasňan cez Železnú Studienku smerom na Záhorskú Bystricu. Jedná sa o vedenie č. 21, z ktorého sú napájané aj trafostanice v Hornej mlynskej doline (prípojky sú v súčasnosti zakopané v zemi)³⁵.

Spoločnosť **Istrochem Reality**, a. s. je vlastníkom nehnuteľného majetku jedného z najstarších podnikov chemického priemyslu Istrochem. Istrochem Reality, a. s. vznikla v roku 2000 ako dcérska spoločnosť bývalého Istrochemu, neskôr začleneného pod Duslo, a. s. Hlavným predmetom podnikania je v súčasnosti správa a prenájmom nehnuteľností v areáli spoločnosti, poskytovanie energetických služieb zákazníkom - dodávka a distribúcia elektrickej energie a plynu, rozvod tepla, dodávka vôd³⁶. V najbližších rokoch sa neplánujú viackrát avizované developerské projekty. Naopak, plánované je posilnenie chemickej výroby³⁷.

Najväčším výrobcom **tepla** v meste je Bratislavská teplárenská, a. s. (BAT), ktorá sústavou centralizovaného zásobovania teplom (CZT) zásobuje vybrané objekty. Tepelný výkon v sústavách CZT celej Bratislavy je 734 MW. Okrem tepla BAT vyrába aj elektrickú energiu, kde celkový inštalovaný výkon je 50,5 MW. V oblasti Bratislava - východ je zrealizovaná sústava CZT, ktorá je svojím rozsahom najväčšia v Bratislave. Ako centrálny zdroj v tejto sústave pracujú **Tepláreň Tp Bratislava II, Výhrevňa – Juh** a externý tepelný zdroj, paroplynový cyklus, a.s., Bratislava (PPC). Tieto zdroje sú navzájom prepojené, dodávku tepla zabezpečujú vzájomnou paralelnou spolupracou. Tepláreň Tp Bratislava II je situovaná v priemyselnej oblasti bývalého Istrochemu a jej hlavným poslaním je dodávka horúcej vody na vykurovanie mesta a tiež výroba a dodávka technologickej pary pre organizácie situované v okolí. V teplárni sú inštalované aj dve turbíny na výrobu elektrickej energie. Ako vykurovacie médium pre PPC slúži zemný plyn. Teplonosným médiom sústavy CZT Bratislava – východ je horúca voda s prevádzkovým tlakom 2,0 MPa. Dĺžka primárnych horúcovodných sietí je cca 120 km. Kostru sústavy tvorí spojnica areálov Tp Bratislava II a Výhrevne - Juh o profiloch 2 x DN 500 – 700 mm s rozvodným uzlom tepla situovaným pri Bajkalskej ulici. Trasy primárnych rozvodov sú vedené v prevažnej miere pozdĺž verejných komunikácií v súbehu s ostatnými sieťami technickej infraštruktúry. Horúcovodné potrubia sú uložené pri starších rozvodoch v nepriehľadných kanáloch, v malom rozsahu pri rozvodnom uzle tepla na Bajkalskej ulici v priechodnom kolektore, nové rozvody sú modernejšie, realizované ako bezkanálové (ÚPN Bratislava 2007).

³² PHSR BA (2010): Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja hlavného mesta SR Bratislavy na roky 2010 - 2020. Academia Istropolitana Nova. júl 2010

³³ SEPS (2014): Individuálna a konsolidovaná výročná správa. SEPS, a.s..

Dostupné na: http://www.sepsas.sk/seps/Dokumenty/Vyrocnespravy/2015/SEPS_VS2014.pdf

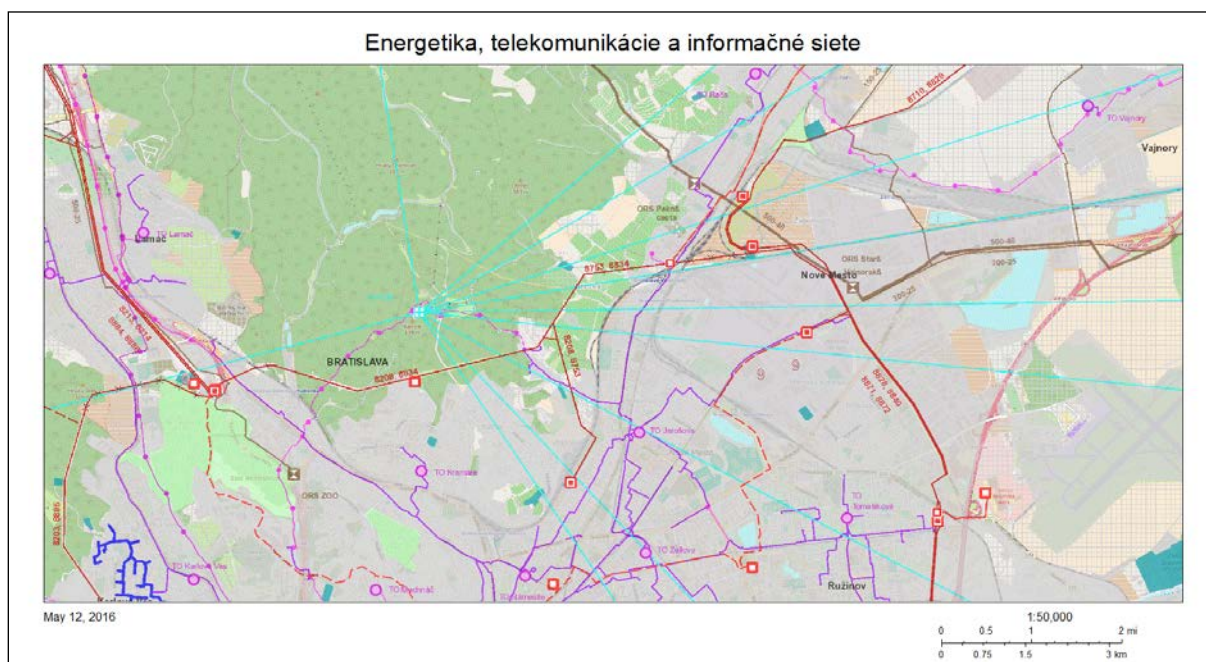
³⁴ ÚPN BSK (2013): Územný plán regiónu BSK. Dostupné na: <http://www.region-bsk.sk/uzemny-plan-regionu-bsk.aspx>

³⁵ Generálny plán Bratislavského lesného parku pre časť v užívaní Mestských lesov v Bratislave. Vyhotovený pre Mestské lesy v Bratislave: LES s.r.o. Trenčín. Bratislava, 1. januára 2006.

³⁶ <http://www.istrochem.sk>

³⁷ <http://www.etrend.sk/ekonomika/babis-namiesto-realit-prifukne-bratislave-svoje-gumarenske-chemikalie.html>

Obrázok 9 Energetika, telekomunikácie a informačné siete v MČ Nové Mesto

Zdroj: Územný plán BSK - <http://www.region-bsk.sk/uzemny-plan-regionu-bsk.aspx>

Systém centrálného zásobovania teplom (CZT) je technicky na vyhovujúcej úrovni, avšak sú nevyhnutné rekonštrukčné modernizačné a obnovovacie zásahy. Tieto sú potrebné vzhľadom k relatívne krátkej životnosti jednotlivých prvkov a zariadení teplofikačných sústav. V ostatných častiach mesta, kde nie je predpoklad rozšírenia centralizovaného zásobovania teplom (CZT), je zásobovanie objektov teplom riešené prakticky výlučne na báze výstavby nových decentralizovaných zdrojov - kotolní rozličného výkonu s palivovou základňou - zemný plyn. Sem patrí aj Žabí majer, Koliba, Podhorský pás (ÚPN Bratislava 2007).

Na území mesta Bratislava je **plynifikovaných** takmer 92 % domácností³⁸. Podiel na dĺžke všetkých plynovodných sietí Slovenska činí približne 9 %. Územie MČ Nové mesto je pokryté sieťou vysokotlakových (VTL) stredotlakových (STL) aj nízkotlakových (NTL) plynovodov. Vysokotlakové plynovody (VTL) zásobujúce mesto Bratislavu plynom boli vybudované na prepravu zemného plynu pod tlakom 4,0 MPa, resp. 2,5 MPa. Vysokotlakový plynovod DN500 - PN³⁹ 4,0 MPa prechádza bratislavským lesoparkom (ÚTJ Vinohrady), a to popri severovýchodnej hranici MČ z Marianky na Peknú cestu do Krasňan a ďalej smerom Ivanka pri Dunaji. Zásobuje odovzdávaciu regulačnú stanicu (ORS) na Peknej ceste a na Starej Vajnorskej. Tento plynovod má odbočku zo Sparísk k Sanatóriu. Ďalším VTL plynovodom lokálneho významu je VTL plynovod ORS Stará Vajnorská - Bojnická - Galvaniho - Hradská - Medzi Jarky - Slovnaft DN 200 - PN 2,5 MPa, ktorého trasa prechádza prevažne priemyselnými zónami bývalého Istrochemu. Odbočkou z tohto plynovodu vedeného po Vajnorskej je zásobovaná Tepláreň Tp Bratislava II a RS (regulačná stanica) Trnávka. Pre potreby Paroplynového cyklu (PPC) je od ORS Stará Vajnorská vybudovaný ďalší VTL plynovod DN 300 - PN 4,0 MPa smerujúci do areálu Tepláreň Tp Bratislava II (ÚPN Bratislava 2007).

ORS Stará Vajnorská zásobuje STL plynovod DN 300 - PN 0,3 MPa, ktorý vedie južnou stranou Seneckej cesty a Vajnorskej a odbočkami zásobuje RS v správe SPP na Odborárskej a RS Bajkalská. Ďalší STL plynovod s PN 0,3 MPa prechádza od ORS na Peknej ceste a vedie Račianskou, kde zabezpečuje potrebu plynu miestnych odberateľov (napr. Palma, a. s., Mladá Garda, Figaro - Mondelez Slovakia, s.r.o.) a regulačnú stanicu v správe SPP na Pionierskej. Z Pionierskej vedie STL plynovod v profile DN 150 na Vinohrady, kde zásobuje RS v správe

³⁸ Správa o naplňovaní priorít a cieľov Národnej stratégie regionálneho rozvoja Bratislavského kraja. Dostupné na: http://www.telecom.gov.sk/index/open_file.php?file=regrozvoj/dokumenty/Bratislavsky_kraj___sprava.pdf

³⁹ prevádzkový tlak

SPP na Bellovej. Na západnej strane MČ prechádza STL plynovod DN 200 - PN 0,3 MPa, ktorý zásobuje RS Kramáre - Vlárská. Je vedený od ORS pri ZOO a po trase zásobuje i RS cudzích odberateľov (Detská fakultná nemocnica s poliklinikou, Ústav kardiovaskulárnych chorôb - ÚKVCH). Rozvodné potrubia dimenzií DN 50 - DN 200 - PN 0,1 MPa pokrývajú potrebu plynu v celej časti oblasti Kramáre, profilom DN 100 je zabezpečovaná potreba plynu TV vysielača Kamzík. Hlavným potrubím DN 200 je zásobovaná plynom i RS Koliba II na Brečtanovej. Smerom na západ lokality je STL plynovod PN 0,1 MPa dovedený až do Jeséniovej v profile DN 200, ktorý je prepojený so STL výstupom PN 0,1 MPa zo zrekonštruovanej RS na Bellovej (ÚPN Bratislava 2007).

1.3.8 VODNÉ HOSPODÁRTSTVO

V roku 2011 bolo na území MČ 85 % domácností zásobovaných vodou z verejných vodovodov (Tabuľka 30). V porovnaní s inými MČ sa jedná o nadpriemerné hodnoty. Územie MČ sa nachádza v I., III. – VI. tlakovom pásme. Základné údaje o vodojemoch poskytuje Tabuľka 31.

Tabuľka 31 Pripojenie domácností na vodovod v roku 2011

LAU2	podiel v %	spolu	spoločný zdroj	vlastný zdroj	mimo bytu	bez vodovodu
Bratislava I	85	17 720	17 516	204	43	5
Bratislava - Staré Mesto	84	17 720	17 516	204	43	5
Bratislava II	81	44 914	44 549	365	137	12
Bratislava - Podunajské Biskupice	78	6 935	6 865	70	22	3
Bratislava - Ružinov	82	31 756	31 519	237	98	8
Bratislava - Vrakúňa	80	6 223	6 165	58	17	1
Bratislava III	83	24 269	23 994	275	98	8
Bratislava - Nové Mesto	85	15 430	15 271	159	54	4
Bratislava - Rača	80	7 032	6 967	65	38	4
Bratislava - Vajnory	81	1 807	1 756	51	6	0
Bratislava IV	84	33 826	33 542	284	118	10
Bratislava - Devín	81	317	310	7	0	1
Bratislava - Devínska Nová Ves	87	5 279	5 240	39	30	4
Bratislava - Dúbravka	90	13 657	13 581	76	40	1
Bratislava - Karlova Ves	77	11 068	10 957	111	34	3
Bratislava - Lamač	80	2 457	2 446	11	11	1
Bratislava - Záhorská Bystrica	77	1 048	1 008	40	3	0
Bratislava V	89	41 527	41 312	215	144	16
Bratislava - Čunovo	92	299	293	6	1	0
Bratislava - Jarovce	71	371	345	26	1	2
Bratislava - Petržalka	90	39 993	39 828	165	140	13
Bratislava - Rusovce	89	864	846	18	2	1

Zdroj: SODB 2011; Poznámka: **podiel v %** - podiel domácností pripojených na verejný vodovod z celkového počtu domácností

V rámci **I. tlakového pásma** z vodného zdroja (VZ) Pečniansky les v MČ Petržalka smeruje dvojica potrubí DN 800 na východ k Novému mostu a pokračuje ako 2 x DN 800 cez Nový most na územie Starého mesta. Z ľavého predmostia pokračujú po Žižkovej ulici do prepojavacieho objektu a súčasne sa tu z nich odpájajú potrubia DN 600 a DN 400, ktoré pokračujú nábrežím a prepájajú systém s VDJ Podkolibské (DN 400 cez Dostojevského rad, Karadžičovu a Legionársku) a s VDJ Vtáčnik (DN 600 cez Košickú, Bajkalskú a Sliačsku ul.). Z VZ Podunajské

Biskupice smerujú potrubia DN 1200 a 800, ktoré prechádzajú naprieč územím Ružinova do Krasňan, kde potrubie DN 1200 pokračuje po Peknej ceste na sever, kde je prepojené na potrubie DN 1200, ktoré zabezpečuje horizontálne prepojenie vodojemov (VDJ) Podkolibské, Vtáčnik, Koziarka a Krasňany. Z ďalších významných trás I. tlakového pásma treba spomenúť potrubie DN 800 vedené pozdĺž Trnavskej a Rožňavskej ulice od Bajkalskej ulice po bývalú čerpaciu stanicu (ČS) Trnávka a zásobné potrubie z VDJ Koziarka v trase Račianska, Pluhová, Tomášikova, MČ Vrakuňa (ÚPN Bratislava 2007).

Vodovodná sieť **III. tlakového pásma** je prepojená potrubím DN 400 v trase MČ Dúbravka - Dúbravská cesta s VDJ SAV (lokalizovaný medzi ŽST Železná studienka a miestnou časťou Kramáre). Voda je do tohto VDJ dopravovaná potrubím DN 400 z ČS Gaštanová Západ a zásobovaná je z neho priľahlá oblasť Patrónky. V oblasti Kramárov spadá do III. tlakového pásma územie medzi železničnou traťou, Opavskou, Limbovou, Stromovou a zástavba pozdĺž Jaskovho radu. Akumuláciu tvorí VDJ Kramáre I - Na Revíne. Voda je do neho dopravovaná z ČS Gaštanová Západ potrubím DN 400 (ÚPN Bratislava 2007).

Vyššie položené oblasti Koliby a Kramárov sú zásobované z vodojemov **IV. tlakového pásma** Koliba I a Kramáre II. Oba sú zásobované z ČS pri VDJ Kramáre I potrubiami DN 300 vedenými po Bárdošovej resp. Magurskej ulici. Z VDJ Koliba I smerujú do spotrebiska potrubia DN 300 po Bárdošovej resp. Jeséniovej ulici. Z VDJ Kramáre II vedie po Kízávej ulici do spotrebiska vodovod DN 400, ktorý pokračuje profilom DN 300 po Vlárskiej a DN 200 po Rozvodnej. Do **V. tlakového pásma** spadá zástavba IBV Kamenné sady a areál filmových ateliérov Koliba. Potrubie DN 300 z ČS pri VDJ Koliba I plní funkciu výtlaku i zásobného potrubia. Spotrebisko **VI. tlakového pásma** tvorí televízny vysielateľ a priľahlé stravovacie a rekreačné zariadenia. Akumuláciu tvorí VDJ Kamzík a výtlakné i zásobné potrubie je profilu DN 100 (ÚPN Bratislava 2007).

V **Bratislavskom lesnom parku** (ÚTJ Vinohrady) v trase komunikácie Cesta Mládeže (od Červeného mosta po lokalitu Snežienka) prechádza verejný mestský vodovod. V sanatóriu je vlastný zdroj vody. Na ostatných miestach sa pitná voda nachádza iba v málo výdatných prameňoch, ktoré sú väčšinou zachytené a upravené pre verejné použitie, najmä pozdĺž hlavných turistických trás. Stokové siete a čistiace stanice sa nachádzajú iba v lokalite sanatórium⁴⁰.

Neverejné vodovody pre priemysel boli vybudované pre podnik Istrochem (v súčasnosti Istrochem Reality, a.s.). Pre krytie potreby úžitkovej vody boli vybudované dva vodné zdroje - Vlčie hrdlo a Vrakuňa. Z vodného zdroja (VZ) Vlčie hrdlo sa voda dopravuje cez zastavané územie potrubiami DN 800 a 600 mm. Menší VZ vo Vrakuňi sa v poslednom období takmer nevyužíva a do závodu sú z neho vybudované prívodné potrubia DN 450 a 400 mm (ÚPN Bratislava 2007).

Tabuľka 32 Vodojemy v MČ Nové Mesto

Názov vodojemu	Tlakové pásmo	Celkový akumulačný objem (m ³)	Kóty hladín
Podkolibské	I. tlakové pásmo	27 200	200,5 / 195,5
Vtáčnik	I. tlakové pásmo	17 300	200,4 / 195,4
Koziarka	I. tlakové pásmo	20 000	200,0 / 195,0
Kramáre I	III. tlakové pásmo	3 000	270,9 / 265,9
SAV	III. tlakové pásmo	2 500	271,4 / 266,4
Kramáre II	IV. tlakové pásmo	3 000	310,9 / 305,9
Koliba I	IV. tlakové pásmo	1 000	313,5 / 308,5
Koliba II	V. tlakové pásmo	580	378,6 / 374,6
Kamzík	VI. tlakové pásmo	100	431,0 / 427,0

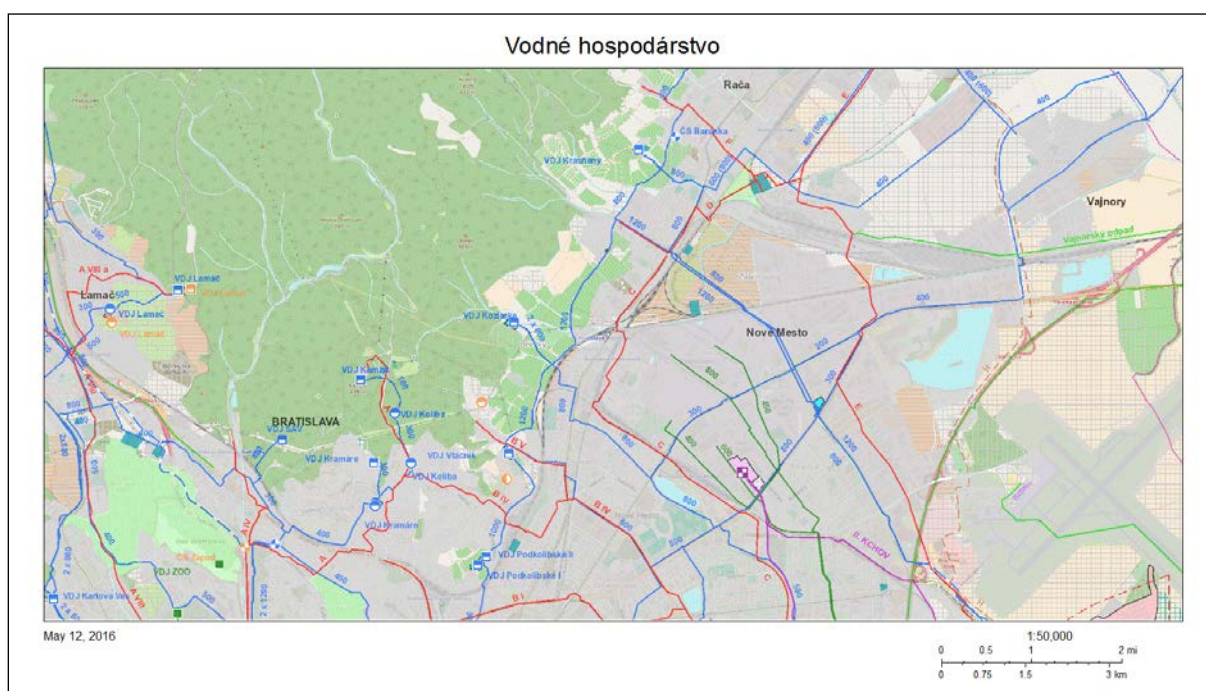
Zdroj: ÚPN Bratislava (2007)

⁴⁰ Generálny plán Bratislavského lesného parku pre časť v užívaní Mestských lesov v Bratislave. Vyhotovený pre Mestské lesy v Bratislave: LES s.r.o. Trenčín. Bratislava, 1. januára 2006.

Na území MČ sa nachádza 7 **zemných priehrad**, ktoré sú v majetku hl. mesta SR⁴¹:

- Malá vodná nádrž II. lom
- Malá vodná nádrž Srdie
- Železná studnička - Rybník č. 1
- Železná studnička - Rybník č. 2
- Železná studnička - Rybník č. 3
- Železná studnička - Rybník č. 4
- Vodná nádrž Koziarka

Obrázok 10 Vodné hospodárstvo na území MČ Nové Mesto

Zdroj: Územný plán BSK - <http://www.region-bsk.sk/uzemny-plan-regionu-bsk.aspx>

V roku 2011 bolo na území MČ 94 % domácností pripojených na verejnú kanalizačnú sieť (Tabuľka 31). V porovnaní s inými MČ (priemer 85 %) sa jedná o nadpriemerné hodnoty.

Tabuľka 33 Pripojenie domácností na kanalizáciu v roku 2011

LAU2	podiel VKS v %	prípojky na VKS	žumpa	domáca ČOV	neznáme	suma
Bratislava I	95	19 837	150	7	2 293	22 287
Bratislava - Staré Mesto	95	19 837	150	7	2 293	22 287
Bratislava II	93	50 944	1 733	171	3 566	56 420
Bratislava - Podunajské Biskupice	80	7 048	1 325	50	520	8 946
Bratislava - Ružinov	95	36 742	303	100	2 499	39 647
Bratislava - Vrakuňa	93	7 154	105	21	547	7 827
Bratislava III	92	26 776	730	117	2 330	29 956
Bratislava - Nové Mesto	94	16 975	276	40	1 285	18 576

⁴¹ http://www.vvb.sk/cms/rvs/verejnost_register_zakategorizovanych_vodnych_stavieb_verzia_05_2016.htm

Bratislava - Rača	94	8 257	71	17	830	9 177
Bratislava - Vajnory	71	1 544	383	60	215	2 203
Bratislava IV	97	38 805	551	88	1 730	41 175
Bratislava - Devín	64	245	84	18	44	392
Bratislava - Devínska Nová Ves	96	5 741	111	6	304	6 162
Bratislava - Dúbravka	98	14 912	144	14	498	15 568
Bratislava - Karlova Ves	97	13 882	35	14	458	14 389
Bratislava - Lamač	97	2 963	88	8	238	3 297
Bratislava - Záhorská Bystrica	82	1 062	89	28	188	1 367
Bratislava V	97	44 948	653	17	1 450	47 072
Bratislava - Čunovo	52	166	145	4	11	326
Bratislava - Jarovce	66	321	123	2	50	498
Bratislava - Petržalka	98	43 779	168	3	1 320	45 271
Bratislava - Rusovce	72	682	217	8	69	977

Zdroj: SODB 2011; Poznámka: **podiel VKS v %** - podiel domácností pripojených na verejnú kanalizačnú sieť z celkového počtu domácností; VKS – verejná kanalizačná sieť

Systém **kanalizácie** MČ spadá pod nezávislý **ľavobrežný kanalizačný subsystém** s čističkou odpadových vôd lokalizovanou v MČ Vrakuňa. Kapacita kanalizačnej siete je v súčasnosti dostatočná, a to vrátane kapacity ČOV. Hlavným prevádzkovateľom verejnej kanalizácie je Bratislavská vodárenská spoločnosť a. s. (BVS). Lokalita Kamzík a Kramáre sú odvádzané vetvou A jednotnej kanalizácie. Územie Pražskej a Šancovej ulice je odvádzané zberačom B I, na ktorú sa napájajú zberače B IV a B V z lokality Koliba a Briežky s ulicami Jarošova a Bajkalská. Ostatné územie je odvádzané zberačom C (pozdĺž železničnej trate Račianska – Hattalova - Tomášikova) – Obrázok 10. Medzi najzávažnejšie problémy kanalizačnej siete možno uviesť (ÚPN Bratislava 2007):

- v nerovnomerné pokrytie územia sieťou verejnej kanalizácie. Kanalizácia chýba v niektorých častiach na Kramároch a Kolibe
- nepripravenosť území určených pre novú výstavbu ich zainvestovaním technickou infraštruktúrou, vrátane kanalizácie, v predstihu
- plošné znečistenie dažďových vôd emisiami (kyslé dažde), splachmi zo spevnených plôch a PPF, pričom sa významný podiel znečistenia dostáva priamo do recipientov (výusty dažďových kanalizácií, odľahčovacie komory jednotnej kanalizácie bez dažďových nádrží)
- nedostatok finančných zdrojov na realizáciu kanalizačných stavieb

Najrozsiahlejšie **vlastné kanalizačné systémy** má podnik Istrochem Reality, a.s. ktorý má delenú sústavu kanalizácie. Časť splaškových vôd a časť dažďových vôd sa odvádzajú do systému zberača C verejnej kanalizácie, časť splaškových a dažďových vôd sa odvádzajú do vlastnej mechanicko-chemickej ČOV (MCH ČOV) v areáli pri Rožňavskej ulici. Kapacita MCH ČOV bola 500 l . s-1, t.j. 43 200 m³ . d⁻¹ (v roku 2003). V súčasnosti je v štádiu riešenia sekundárne čistenie odpadových vôd. Neutralizované odpadové vody sa odvádzajú gravitačným kanálom chemických odpadových vôd DN 1800/1140 mm dĺžky cca 10 km v trase pozdĺž Tomášikovej ul., cez Prievoz a Vlčie hrdlo do Dunaja. Faktom je, že jeho súčasná trasa predstavuje významnú bariéru v zastavanom území mesta. Na odvádzanie neutralizovaných vôd mimo tejto zástavby bol vybudovaný tlakový gravitačný kanál chemických odpadových vôd DN 800 mm, vedúci menej zastavaným územím v dĺžke cca 11 km do Dunaja. Prevádzkovateľ ho v súčasnosti nevyužíva (ÚPN Bratislava 2007).

Významnú časť neverejných kanalizácií tvoria **dažďové kanalizácie**, ktoré odvádzajú dažďové vody zo striech objektov a spevnených plôch v areáloch všetkých podnikov a organizácií. Dominantnú pozíciu však majú dažďové kanalizácie dopravných stavieb a zariadení. Rozsiahlu sieť dažďových stôk majú diaľnice, mestské komunikácie, parkoviská a odstavné plochy, areály Dopravného podniku (depo Jurajov dvor, depo Trnávka), ŽSR, areály čerpacích staníc pohonných hmôt ako aj areály hypermarketov. V znečistení dažďových vôd z dopravných zariadení prevládajú ropné látky a ako čistiace zariadenia odlučovače ropných látok a malé ČOV.

V niektorých prípadoch aj sedimentačné a dažďové nádrže. Dažďové kanalizácie sú zaústené do verejnej kanalizácie, do vodných tokov alebo do vsakovacích zariadení (ÚPN Bratislava 2007).

1.3.9 INÁ TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA A TECHNICKÉ VYBAVENIE

Na území MČ sa nachádza celkovo 6 **čerpacích staníc pohonných hmôt** (1 Slovnaft, 4 OMV, 1 Shell). V bezprostrednej blízkosti na Trnavskej / Rožňavskej, sa nachádza ďalších 6 čerpacích staníc. Slabé pokrytie majú hornaté oblasti miestnych častí Kramáre a Koliba – Kramáre spádujú k čerpacej stanici OMV na Brnianskej ulici, Koliba spáduje k čerpacej stanici OMV na Trnavskej ulici (pri Zimnom štadióne Ondreja Nepelu).

Osvetlenie obce zabezpečuje firma Siemens s.r.o. (Lamačská cesta 3/A). Pokrytie je postačujúce vo väčšine zastavaného územia s výnimkou novovznikajúcich štvrtí oblasti Podhorského pásu. Taktiež absentuje na celoročne turisticky atraktívnej Ceste mládeže na sever od zastávky MHD Bukva (medzi 1. a 2. rybníkom).

Cestný most sa nachádza v miestnej časti Kramáre spájajúci Vlársku ulicu s plánovaným pokračovaním na Bárdošovu čím by sa umožnilo prepojenie časti Kramáre s Kolibu. Ponad Račiansku ulicu vedú **železničné mosty** z roku 1963⁴² – dva v tesnej blízkosti ŽST Bratislava - Vinohrady (jeden v smere ŽST Bratislava - Rača, druhý v smere ŽST Bratislava - Vajnory) a jeden pri prevádzke spoločnosti Palma, a. s. (trať spájajúca ŽST Bratislava - hlavná stanica a Bratislava - ŽST Nové Mesto), ktorý pokračuje ponad Vajnorskú a Rožňavskú ulicu. Stav mostov je pôvodný a vyhovujúci. **Špecifické dopravné zariadenia** sa nachádzajú v rekreačnej lokalite Kamzík. Jedná sa o sedačkovú lanovku, ktorá je v prevádzke v dňoch štvrtok až nedeľa, a je vo vyhovujúcom stave. Prevádzkovateľom je EKO-podnik verejnoprospešných služieb, Bratislava - Nové Mesto. Po rekonštrukcii je opäť v prevádzke od roku 2005 (postavená v roku 1972), skutočná kapacita je 342 osôb/hodina, prekonáva prevýšenie 186 m. V roku 2008 je zaradená medzi pamätihodnosti mestskej časti a zároveň navrhnutá na vyhlásenie za Národnú technickú pamiatku⁴³. Dva lyžiarske vleky sú v súčasnosti nevyužívané a v nevyhovujúcom stave. V letnom období počas víkendov je v prevádzke bobová dráha, ktorá využíva jeden funkčný lyžiarsky vlek, vo vyhovujúcom stave. V MČ popri Brnianskej ulici sa nachádza **zárubný múr**, ktorý je vo vyhovujúcom stave. Podľa cestnej databanky⁴⁴ sa okrese Bratislava III sa nachádza 6 **cestných priepustov**, avšak ani jeden na území MČ Nové Mesto.

Štyri **protipožiarne nádrže** sa nachádzajú v lokalite Železná studienka - Protipožiarna nádrž č. 1 – 4 (SO 01 až SO 04) sú v pôvodnom stave. Projekt ich rekonštrukcie ako aj a rekonštrukcie lesných protipožiarnych ciest z roku 2014 bol zrušený súčasným primátorom mesta Bratislava v roku 2015.

Od roku 2011 **Polícia SR** postupne obmeňuje vozidlový park automobilmi značiek Peugeot, Kia a Hyundai. Vek vozidiel sa teda znižuje, avšak podrobnejšie štatistiky nie sú dostupné.

Protipožiarne vozidlá a protipožiarna technika. Na hasičskej stanici Háľkova (typu V. – s celkovým počtom zmenových príslušníkov viac ako 40), do ktorej sadajú MČ Nové mesto, Ružinov, Rača, Vajnory, Trnávka, Prievoz, Vrakuňa, Podunajské Biskupice, ako aj rádiolokačný bod (RLB) Veľký Javorník, sa nachádza nasledujúca technika⁴⁵:

- Cisternová automobilová striekačka (CAS) 24 MB1124AF
- CAS 32 Tatra 815-1 (rok výroby 1985-1989)
- CAS 32 Tatra 815-2 (rok výroby 1987 resp. 2010)

⁴² <http://www.zeleznicne.info/view.php?cislocclanku=2009080010>

⁴³ <http://www.banm.sk/lanovka/>

⁴⁴ www.cdb.sk

⁴⁵ <http://www.hazu.sk>

- CAS 30 Iveco AT260 T45W Trakker s nadstavbou THT (rok výroby 2010)
- Penový hasiaci automobil Tatra 815 PR2 s nadstavbou Karosa
- Práškový hasiaci automobil Tatra 148 PPR 6000 (rok výroby 1975) s nadstavbou TOTAL
- Výšková záchranná automobilová technika Tatra 815 PJ36 s nadstavbou Bronto 50-2T1 (rok výroby 1989)
- Automobily hasičskej a záchrannej služby (AHZS) 1A MB816D Vario - na podvozku Mercedes-Benz 816D s nadstavbou Rosenbauer (rok výroby 2007)
- AHZS 1B MB1529AF Atego - na podvozku Mercedes-Benz 1529AF s nadstavbou Rosenbauer (2. séria - rok výroby 2007)
- AHZS 1D Iveco ML180 Multistar - vozidlo vybavené AP 30 - typ 1D na podvozku Iveco ML180E30 s nadstavbou Magirus (rok výroby 2009)
- Automobil povodňovej záchrannej služby APZS MB316 Sprinter na podvozku Mercedes Benz 316 Sprinter
- Veliteľský automobil VA Nissan Navara (rok výroby 2010)
- Automobil na prepravu osôb OA VW Crafter na podvozku VW Crafter 35 Kombi (rok výroby 2010)
- Ostatná hasičská technika (OHS) - T815 - automobilový žeriav 28 na podvozku Tatra 815 6x6 PJ28 s nadstavbou ČKD AD28 (rok výroby 1985)
- OHS UA L150RN - ramenový nakladač - účelový automobil na podvozku Liaz 150, s nadstavbou RN8012 (rok výroby 1990)
- OHS nákladný automobil Avia A21N (rok výroby 1989)
- OHS nákladný automobil Avia A30N (rok výroby 1984)
- OHS nákladný automobil Tatra 815VVN 8x8
- OHS požiarna loď typ 075.5 - (na prívese)

Z uvedeného vyplýva, že protipožiarna vybavenosť je postačujúca, vozidlá staršieho dátumu vyvažujú novšie vozidlá.

Na veľmi dobrej úrovni je vykonaná pasportizácia **zariadení verejnoprospešných stavieb** spoločnosťou **EKO – podnik verejno-prospešných služieb** - príspevková organizácia zriadená mestskou časťou Bratislava Nové Mesto. Organizácia sa zaoberá:

- správou a údržbou miestnych komunikácií, vrátane zimnej údržby, ako aj chodníkov v mestskej časti,
- správou a údržbou takmer 50 ihrísk a športovísk,
- správou a prevádzkou lanovky na Kolibe,
- správou a prevádzkou tržnice na Trnavskom mýte,
- správou a prevádzkou športovo – kultúrneho areálu Kuchajda,
- rozmiestnenie veľkokapacitných kontajnerov - jarné upratovanie

Na území MČ sú rovnomerne rozmiestnené odpadové koše v počte XXX, ako aj koše na psie exkrementy. Na jar sú k dispozícii veľkokapacitné kontajnery. Na vybraných miestach sú k dispozícii a zberné nádoby na šatstvo.

1.4 FINANČNÉ UKAZOVATELE

Z porovnania vybraných finančných ukazovateľov jednotlivých samospráv mestských častí Bratislavy a magistrátu mesta Bratislava možno konštatovať, že **finančná situácia samosprávy** mestskej časti Bratislava – Nové Mesto **je** v porovnaní s ostatnými **veľmi dobrá**. Hodnoty ukazovateľa bilancie bežného účtu dosiahla táto samospráva počas celého sledovaného obdobia (roky 2009 až 2014) kladné, čo znamená, že v každom roku obdobia dokázala bez problémov pokrývať svoje bežné výdavky zo svojich bežných príjmov. V otázke financovania rozvojových aktivít dosiahla samospráva pri ukazovateli bilancia kapitálového účtu v každom roku negatívnu hodnotu. Tieto výsledky možno interpretovať tak, že samospráva v každom roku vynaložila na investície do svojho majetku viac finančných prostriedkov ako získala z jeho predaja. To znamená, že **pocas celého obdobia samospráva zhodnocovala svoj majetok**. Pri pohľade na hodnoty ukazovateľov zadlženosti a dlhovej služby taktiež dosiahla v porovnaní s ostatnými samosprávami veľmi priaznivé hodnoty. Z pohľadu možnosti čerpania návratných zdrojov financovania tak na plnenie svojich úloh, samospráva mestská časť Bratislava – Nové Mesto v každom skúmanom roku spĺňala podmienky vyplývajúce zo zákona NR SR č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy. Hodnoty obidvoch ukazovateľov v roku 2014 boli nulové, čo znamená, že samospráva dokázala zveľadiť svoj majetok bez zadlženia. Posledným skúmaným ukazovateľom bol čistý majetok samospráv. Z údajov tohto ukazovateľa vyplynulo, že v porovnaní s ostatnými samosprávami, mestská časť Bratislava – Nové Mesto disponovala v každom roku približne 4,6 násobne väčšou hodnotou majetku, ako predstavoval jej ročný objem bežných príjmov. V porovnaní s ostatnými samosprávami bola táto hodnota nadpriemerná.

Celkovo tak za oblasť finančných ukazovateľov možno konštatovať, že finančná kondícia samosprávy mestskej časti Bratislava – Nové Mesto v porovnaní s ostatnými mestskými časťami a magistrátom je veľmi priaznivá, nakoľko svoj bežný chod dokáže bezproblémovo pokrývať zo svojich bežných príjmov a svoj majetok dokáže zhodnocovať bez potreby zadlžovania. Tieto skutočnosti tak z finančného hľadiska predstavujú pozitívnu správu pre rozvojové možnosti v budúcich obdobiach.

Na obdobie rokov 2016 – 2018 plánuje samospráva hospodáriť s vyrovnanými rozpočtami. Programový rozpočet na rok 2016 počíta s celkovými výdavkami na úrovni 21 725 072,54 eur, pričom objem bežných výdavkov predstavuje 16 281 756,54 eur a kapitálové výdavky 5 368 316 eur. Najviac financií z bežného rozpočtu samosprávy je určených pre oblasti Vzdelávanie, Bývanie a občianska vybavenosť a Všeobecné verejné služby. Rozvojovými prioritami sú oblasti Bývanie a občianska vybavenosť a Vzdelávanie, nakoľko z kapitálového rozpočtu je na ne vyčlenených najviac finančných prostriedkov. Mestská časť v roku 2016 nemá žiaden dlh, čo na jednej strane možno vnímať pozitívne, pretože nemá žiadne výdavky spojené so splácaním dlhu, a teda neobmedzuje rozpočtové možnosti a na druhú stranu poskytuje široký priestor pre prijímanie návratných zdrojov financovania na stanovené rozvojové aktivity. Odhadovaná **investičná kapacita**, ktorá predstavuje potenciálny objem finančných prostriedkov, ktoré samospráva môže použiť na rozvojové aktivity, **predstavuje približne 10 miliónov Eur**. Zaujímavosťou je zavedenie moderného mechanizmu prerozdeľovania časti finančných prostriedkov občanmi samosprávy, takzvaného participatívneho rozpočtu. Význam tohto mechanizmu sa postupne zvyšuje, nakoľko každoročne sa zvyšuje počet navrhovaných projektov, počet hlasujúcich ľudí a objem finančných prostriedkov. Význam tohto nástroja spočíva aj v identifikácii aktuálnych občianskych nálad a preferencií podpory konkrétnych oblastí.

Podrobnejšie informácie k jednotlivým skúmaným ukazovateľom sú opísané v ďalšom texte. V rámci analýzy finančného zdravia sa posudzovali ukazovatele ako: bilancia bežného účtu, bilancia kapitálového účtu, celkový dlh, dlhová služba a čistý majetok. Zároveň v rámci analýzy aktuálneho stavu a budúceho výhľadu hospodárenia samosprávy sa hodnotil aktuálny rozpočet roku 2016, programový rozpočet na ďalšie roky, investičná kapacita a fungovanie participatívneho rozpočtu.

1.4.1 UKAZOVATELE FINANČNÉHO ZDRAVIA

Skúmané ukazovatele za túto oblasť predstavovali Bilancia bežného účtu, Bilancia kapitálového účtu, Celkový dlh, Dlhová služba a Čistý majetok. Hodnoty týchto ukazovateľov pochádzajú z verejne dostupných databáz Inštitútu pre ekonomické a sociálne reformy (INEKO). Použité údaje pochádzajú z internetovej stránky www.hospodarenieobci.sk. Na danej doméne možno nájsť aj bližšiu špecifikáciu jednotlivých ukazovateľov ako aj detailný postup ich výpočtov. Kvôli obmedzenej dostupnosti zvolených indikátorov boli použité údaje za roky 2009, 2011 a 2014.

1.4.1.1 BILANCIA BEŽNÉHO ÚČTU

Ukazovateľ bilancia bežného účtu informuje o tom, či samospráva hospodárila prebytkovo alebo deficitne z pohľadu bežného účtu. Hovorí o tom, či samospráva dokáže pokrývať výdavky na svoj bežný chod (bežné výdavky na chod úradu, prevádzku školských zariadení a podobne) zo svojich bežných príjmov (daňové príjmy, príjmy z poplatku za komunálny odpad a drobné stavebné odpady a pod.). Kladná hodnota znamená, že subjekt dokáže pokryť výdavky na svoj bežný chod prostredníctvom bežných príjmov, t. j. bežné príjmy sú vyššie ako bežné výdavky. Čím je hodnota ukazovateľa vyššia tým lepšie.

Pri porovnaní všetkých mestských častí Bratislavy a hlavného mesta môžeme konštatovať, že najmenší problém s financovaním bežných úkonov majú na úrade v mestských častiach Devínska Nová Ves, Vajnory, Podunajské Biskupice, Rusovce a Čunovo. Z údajov taktiež vyplynulo, že okrem mestskej časti Bratislava – Záhorská Bystrica dosiahli všetky samosprávy kladné bilancie bežných účtov, čo znamená, že takmer všetky samosprávy dokážu pokryť výdavky na svoj bežný chod prostredníctvom bežných príjmov. Ohľadne porovnania stavov mestskej časti Bratislava – Nové Mesto s ostatnými samosprávami v jednotlivých rokoch vyplynulo, že dosiahnuté hodnoty boli podpriemerné. To znamená, že rozdiel medzi bežnými príjmami a bežnými výdavkami bol relatívne malý. Z údajov mestskej časti ďalej možno konštatovať, že počas sledovaného obdobia vždy dosiahla kladnú hodnotu, čo znamená, že v každom roku dokázala mestská časť Bratislava – Nové Mesto pokryť svoje bežné výdavky prostredníctvom svojich bežných príjmov. Na základe vývoja tohto ukazovateľa možno predpokladať zodpovedné hospodárenie aj v ďalšom období.

Tabuľka 34 Prehľad bilancií bežných účtov jednotlivých m. č. a hlavného mesta za sledované obdobie

Obec	Okres	2009	2011	2014
Bratislava		0,010	0,047	0,063
Bratislava - Čunovo	Bratislava V	0,284	0,157	0,132
Bratislava - Devín	Bratislava IV	0,007	0,021	0,038
Bratislava - Devínska Nová Ves	Bratislava IV	-0,196	0,061	0,165
Bratislava - Dúbravka	Bratislava IV	-0,155	-0,486	0,038
Bratislava - Jarovce	Bratislava V	0,635	0,088	0,088
Bratislava - Karlova Ves	Bratislava IV	0,024	-0,016	0,009
Bratislava - Lamač	Bratislava IV	0,175	-1,410	0,084
Bratislava - Nové Mesto	Bratislava III	0,003	0,013	0,006
Bratislava - Petržalka	Bratislava V	-0,005	0,026	0,043
Bratislava - Podunajské Biskupice	Bratislava II	0,047	0,085	0,139
Bratislava - Rača	Bratislava III	0,177	0,174	0,066
Bratislava - Rusovce	Bratislava V	0,043	0,003	0,135
Bratislava - Ružinov	Bratislava II	0,071	0,056	0,084
Bratislava - Staré Mesto	Bratislava I	-0,134	-0,163	0,020
Bratislava - Vajnory	Bratislava III	0,098	0,147	0,144
Bratislava - Vrakuňa	Bratislava II	0,113	0,018	0,031
Bratislava - Záhorská Bystrica	Bratislava IV	0,040	0,023	-0,068

Zdroj: Spracované na základe údajov z databáz INEKO

1.4.1.2 BILANCIA KAPITÁLOVÉHO ÚČTU

Tento indikátor vypovedá o tom, či samospráva hospodárila prebytkovo alebo deficitne z pohľadu kapitálového účtu. Informuje o tom, ako samospráva vie pokrývať svoje výdavky na rozvoj (kapitálové výdavky ako investície do zveľaďovania majetku) prostredníctvom svojich kapitálových príjmov (napríklad z príjmov z predaja svojho majetku alebo z príjmov z kapitálových účtov). Kladná hodnota ukazovateľa hovorí o tom, že subjekt dokáže pokryť výdavky na rozvoj (kapitálové výdavky) so svojich kapitálových príjmov a naopak záporná hodnota hovorí o tom, že subjekt vynakladá na svoj rozvoj viac finančných prostriedkov ako získal z predaja svojho majetku, respektíve ako získal na svoj rozvoj.

Na základe údajov v nasledujúcej tabuľke možno vidieť, že väčšina samospráv nedokázala počas sledovaného obdobia pokryť svoje investičné výdavky zo svojich kapitálových príjmov. To znamená, že samosprávy vynakladali na svoj rozvoj viac finančných prostriedkov ako získali z predaja svojho majetku, respektíve ako získali na svoj rozvoj. V roku 2014 až štrnásť z osemnástich porovnávaných samospráv dosiahlo negatívne hodnoty skúmaného ukazovateľa. Pri pohľade na údaje za všetky sledované roky vidieť určitý trend, ktorý možno interpretovať tak, že väčšina samospráv zhodnocovala svoj majetok. Slabosť tohto ukazovateľa spočíva v tom, že ním nemožno zistiť z akých zdrojov boli kapitálové výdavky pokryté. Zo skúmaných údajov za mestskú časť Bratislava – Nové Mesto vyplývajú dve zaujímavé skutočnosti. Po prvé, z údajov v nižšie uvedenej tabuľke je vidieť, že samospráva vo všetkých skúmaných rokoch investovala väčší objem financií do rozvoja svojho majetku, ako získala. A po druhé, najväčší rozdiel medzi kapitálovými výdavkami a príjmami samospráva dosiahla v roku 2014. Zároveň z porovnania hodnôt medzi všetkými samosprávami z toho roku vyplýva, že hodnota ukazovateľa mestskej časti bola tretia najnižšia. To znamená, že v relatívnom porovnaní patrila mestská časť Bratislava – Nové Mesto k samosprávam, ktoré v poslednom roku investovali do svojho majetku najviac prostriedkov. Na koľko z tohto ukazovateľa nemožno určiť zdroje financovania rozvoja, je z dlhodobého hľadiska dôležité, aby samosprávy financovali svoj rozvoj udržateľnou formou.

Tabuľka 35 Prehľad bilancií kapitálových účtov jednotlivých m. č. a hlavného mesta za sledované obdobie

Obec	Okres	2009	2011	2014
Bratislava		-8,978	-0,577	-0,839
Bratislava - Čunovo	Bratislava V	-3,773	-1,949	-0,275
Bratislava - Devín	Bratislava IV	1,000	1,000	1,000
Bratislava - Devínska Nová Ves	Bratislava IV	-12,237	-1,308	-3,779
Bratislava - Dúbravka	Bratislava IV	-1,563	-0,628	0,457
Bratislava - Jarovce	Bratislava V	-8,892	-2,445	-14,446
Bratislava - Karlova Ves	Bratislava IV	-1,336	-1,214	-1,193
Bratislava - Lamač	Bratislava IV	-37,627		-0,260
Bratislava - Nové Mesto	Bratislava III	-1,138	-0,418	-6,517
Bratislava - Petržalka	Bratislava V	-9,062	-6,709	-2,116
Bratislava - Podunajské Biskupice	Bratislava II	-5,692	0,079	-0,263
Bratislava - Rača	Bratislava III	-17,223	-2,531	-8,266
Bratislava - Rusovce	Bratislava V	-0,105	-3,479	0,399
Bratislava - Ružinov	Bratislava II	-1,953	-4,095	-4,938
Bratislava - Staré Mesto	Bratislava I	-0,240	-2,702	-1,488
Bratislava - Vajnory	Bratislava III	-3,354	-1,545	-0,203
Bratislava - Vrakúňa	Bratislava II	-0,931	0,044	-1,228
Bratislava - Záhorská Bystrica	Bratislava IV	0,293	0,647	0,145

Zdroj: Spracované na základe údajov z databáz INEKO

Poznámka: údaj za obec Lamač (za rok 2011) nebol dostupný

1.4.1.3 CELKOVÝ DLH

Ukazovateľ hovorí o tom, či samospráva môže na plnenie svojich úloh prijať návratné zdroje financovania, ak celková suma dlhu neprekročí 60 percent skutočných bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka. Táto podmienka čerpania návratných zdrojov vyplýva zo zákona NR SR č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy. Ukazovateľ hovorí o podiely zadĺženia daného subjektu. Pokiaľ je hodnota ukazovateľa na úrovni 0 znamená to, že výška celkového dlhu je nulová. Pokiaľ je hodnota ukazovateľa na úrovni 1 znamená to, že výška dlhu predstavuje 100 % bežných príjmov. Dlh samosprávy. Na základe legislatívnych podmienok, nesmie prekročiť hodnotu 60 % bežných príjmov predchádzajúceho roku, t. j. hodnotu ukazovateľa 0,6.

Tabuľka poskytuje prehľad hodnôt ukazovateľa celkového dlhu za samosprávy všetkých mestských častí Bratislavy ako aj magistrátu mesta Bratislava za roky 2009, 2011 a 2014. Z údajov za posledný skúmaný rok možno vidieť, že okrem samosprávy mestskej časti Bratislava – Devín mohli na plnenie svojich úloh prijímať návratné zdroje financovania všetky samosprávy. Pri pohľade na údaje za samosprávu mestskej časti Bratislava – Nové Mesto možno konštatovať, že počas sledovaného obdobia bola výška celkového dlhu na nízkej úrovni a samospráva tak bez problémov spĺňala podmienku vyplývajúcu zo zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy. Taktiež v porovnaní s ostatnými samosprávami vidieť, že hodnoty ukazovateľa sú nízke, čo možno interpretovať ako relatívne dobrú finančnú situáciu, v ktorej sa samospráva nachádzala. Dobrá finančná situácia poskytuje samospráve dobrú východiskovú situáciu v možnostiach budúceho rozvoja.

Avšak v kontexte predchádzajúceho ukazovateľa možno konštatovať, že mestská časť Bratislava – Nové Mesto nefinancovala svoj rozvoj prostredníctvom úverov. Na koľko údaje o zadĺženosti (ukazovateľ celkového dlhu) počas sledovaných rokov klesali, možno konštatovať, že samospráva financovala svoj rozvoj ale prostredníctvom vlastných rezerv. Z dlhodobého hľadiska je financovanie rozvojových aktivít touto formou neudržateľné, preto by samospráva mala prehodnotiť svoju investičnú politiku.

Tabuľka 36 Prehľad stavov celkových dlhov jednotlivých m. č. a hlavného mesta za sledované obdobie

Obec	Okres	2009	2011	2014
Bratislava		0,646	0,665	0,519
Bratislava - Čunovo	Bratislava V	0,102	0,083	0,000
Bratislava - Devín	Bratislava IV		16,590	12,320
Bratislava - Devínska Nová Ves	Bratislava IV	0,098	0,047	0,000
Bratislava - Dúbravka	Bratislava IV	0,167	0,148	0,000
Bratislava - Jarovce	Bratislava V	0,001	0,002	0,000
Bratislava - Karlova Ves	Bratislava IV	0,074	0,061	0,013
Bratislava - Lamač	Bratislava IV	0,188	0,000*	0,000
Bratislava - Nové Mesto	Bratislava III	0,003	0,003	0,000
Bratislava - Petržalka	Bratislava V	0,058	0,204	0,228
Bratislava - Podunajské Biskupice	Bratislava II	0,073	0,001	0,000
Bratislava - Rača	Bratislava III	0,002	0,002	0,157
Bratislava - Rusovce	Bratislava V	0,030	0,651	0,114
Bratislava - Ružinov	Bratislava II	0,002	0,137	0,074
Bratislava - Staré Mesto	Bratislava I	0,002	0,003	0,000
Bratislava - Vajnory	Bratislava III	0,218	0,540	0,468
Bratislava - Vrakuňa	Bratislava II	0,113	0,057	0,045
Bratislava - Záhorská Bystrica	Bratislava IV	0,246	0,165	0,029

Zdroj: Spracované na základe údajov z databáz INEKO

Poznámka 1: údaj za obec Devín (za rok 2009) nebol dostupný

Poznámka 2: údaj označený symbolom * bol veľmi nízky, nie však nulový

1.4.1.4 DLHOVÁ SLUŽBA

Dlhová služba informuje o tom, aké vysoké výdavky má samospráva v súvislosti s obsluhou svojho dlhu a zároveň vypovedá o možnosti, respektíve obmedzení prijímať návratné zdroje financovania. Zo zákona NR SR č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy vyplýva, že ak suma ročných splátok návratných zdrojov financovania vrátane úhrady výnosov neprekročí 25 percent skutočných bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka (t.j. hodnota ukazovateľa vo výške 0,25), samospráva môže na plnenie svojich úloh prijať návratné zdroje financovania.

Dobrá finančnú kondíciu samosprávy mestskej časti Bratislava – Nové Mesto odzrkadľujú aj hodnoty ukazovateľa uvedeného v tabuľke. Z pohľadu na údaje za všetky sledované roky vyplýva, že mestská časť Bratislava – Nové Mesto nemala žiadne výdavky v súvislosti s obsluhou svojho dlhu. Z tohto pohľadu taktiež samospráva s prehľadom splnila podmienku možnosti prijímania návratných zdrojov financovania, vyplývajúcu zo zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy. Pri pohľade na hodnoty ostatných porovnávaných samospráv vyplýva, že počas sledovaného obdobia zákonnú podmienku spĺňala väčšina samospráv. Uvedené skutočnosti poskytujú dobrú pozíciu pre samosprávy v otázke budúcich možností čerpania návratných zdrojov financovania pre svoje úlohy.

Tabuľka 37 Prehľad stavov dlhových služieb jednotlivých m. č. a hlavného mesta za sledované obdobie

Obec	Okres	2009	2011	2014
Bratislava		0,046	0,397	0,344
Bratislava - Čunovo	Bratislava V	0,000*	0,030	0,023
Bratislava - Devín	Bratislava IV		0,000	0,000
Bratislava - Devínska Nová Ves	Bratislava IV	0,033	0,021	0,004
Bratislava - Dúbravka	Bratislava IV	0,000*	0,000	0,004
Bratislava - Jarovce	Bratislava V	0,000	0,000	0,000
Bratislava - Karlova Ves	Bratislava IV	0,010	0,009	0,007
Bratislava - Lamač	Bratislava IV	0,015	0,000	0,006
Bratislava - Nové Mesto	Bratislava III	0,000	0,000	0,000
Bratislava - Petržalka	Bratislava V	0,000*	0,020	0,029
Bratislava - Podunajské Biskupice	Bratislava II	0,028	0,012	0,005
Bratislava - Rača	Bratislava III	0,000	0,000	0,023
Bratislava - Rusovce	Bratislava V	0,043	0,131	0,188
Bratislava - Ružinov	Bratislava II	0,000	0,013	0,010
Bratislava - Staré Mesto	Bratislava I	0,000	0,000*	0,000*
Bratislava - Vajnory	Bratislava III	0,001	0,058	0,078
Bratislava - Vrakuňa	Bratislava II	0,022	0,011	0,011
Bratislava - Záhorská Bystrica	Bratislava IV	0,013	0,045	0,048

Zdroj: Spracované na základe údajov z databáz INEKO

Poznámka 1: údaj za obec Devín (za rok 2009) nebol dostupný

Poznámka 2: údaje označené symbolom * boli veľmi nízke, nie však nulové

1.4.1.5 ČISTÝ MAJETOK

Indikátor informuje o výške majetku samosprávy po očistení o jej zadlžení v pomere k jej bežným príjmom za rok. Indikátor zahŕňa údaje o výške neobežného majetku, finančných účtov, bankových úverov a výpomoc, úverov od Štátneho fondu rozvoja bývania ako aj záväzkov z pred financovania projektov spolu hradených z Európskych štrukturálnych a investičných fondov. Čím je uvedená hodnota vyššia tým vyššia je hodnota majetku vo vzťahu k bežným príjmom.

Prehľad údajov ukazovateľa čistý majetok za celé sledované obdobie, ako aj za všetky samosprávy mestských častí Bratislavy a hlavného mesta Bratislava poskytuje tabuľka uvedená nižšie. Hodnoty v tabuľke hovoria o koľko krát je hodnota očisteného majetku samosprávy vyššia oproti jej bežným príjmom (ktoré každoročne získava napr. z daní, dotácií a podobne). Z tabuľky vyplýva, že okrem samosprávy mestskej časti Bratislava – Devín dosiahli všetky ostatné samosprávy kladné hodnoty. Záporná hodnota mestskej časti Bratislava – Devín je dôsledkom vysokého zadlżenia samosprávy. Inak povedané, hodnota dlhu tejto samosprávy bola dvanásť krát väčšia ako bol objem jej bežných príjmov. Z údajov za mestskú časť Bratislava – Nové Mesto možno konštatovať, že v každom sledovanom roku dosiahol ukazovateľ vždy kladnú hodnotu a počas celého obdobia sa jeho hodnota veľmi nezmenila. Hodnota čistého majetku samosprávy bola počas sledovaného obdobia približne 4,6 krát väčšia ako bol objem jej bežných príjmov z predchádzajúceho roka. Tento údaj možno vnímať tak, že pri predpokladaných nulových bežných príjmoch, by hodnota očisteného majetku mestskej časti Bratislava – Nové Mesto predstavovala sumu, ktorá by zodpovedala jej bežným príjmom, s ktorými by za nezmenených podmienok vydržala samospráva hospodáriť po dobu 4,6 roka.

Tabuľka 38 Prehľad stavov čistých majetkov jednotlivých m. č. a hlavného mesta za sledované obdobie

Obec	Okres	2009	2011	2014
Bratislava		4,85728	5,07724	4,99042
Bratislava - Čunovo	Bratislava V	4,5271	9,05399	8,99391
Bratislava - Devín	Bratislava IV		-12,3313	-12,3774
Bratislava - Devínska Nová Ves	Bratislava IV	3,78712	2,86274	2,46328
Bratislava - Dúbravka	Bratislava IV	2,17901	4,74744	
Bratislava - Jarovce	Bratislava V	1,00025	1,09834	1,75545
Bratislava - Karlova Ves	Bratislava IV	6,01055	6,07483	5,23958
Bratislava - Lamač	Bratislava IV	6,81543	0,340084	5,46001
Bratislava - Nové Mesto	Bratislava III	4,82279	4,68153	4,62233
Bratislava - Petržalka	Bratislava V	3,24849	3,08096	2,94169
Bratislava - Podunajské Biskupice	Bratislava II	4,08286	3,47892	4,68826
Bratislava - Rača	Bratislava III	3,20661	2,90478	2,53796
Bratislava - Rusovce	Bratislava V	9,24026	8,84537	8,22888
Bratislava - Ružinov	Bratislava II	8,22901	7,89356	3,60007
Bratislava - Staré Mesto	Bratislava I	2,0921	2,34877	2,13984
Bratislava - Vajnory	Bratislava III	3,59996	3,9149	3,20298
Bratislava - Vrakuňa	Bratislava II	3,30121	2,92807	2,86854
Bratislava - Záhorská Bystrica	Bratislava IV	4,16882	3,83515	3,10283

Zdroj: Spracované na základe údajov z databáz INEKO

Poznámka: údaje za obec Devín (za rok 2009) a obec Dúbravka (za rok 2014) neboli dostupné

1.4.2 AKTUÁLNY STAV A BUDÚCI VÝHLAD HOSPODÁRENIA

1.4.2.1 PREHĽAD AKTUÁLNE SCHVÁLENHÉHO ROZPOČTU NA ROK 2016

Mestská časť Bratislava – Nové Mesto podľa rozpočtu na roky 2016 – 2018 počíta v roku 2016 s vyrovnaním rozpočtom. Celkové príjmy predstavujú 21 725 072,54 eur, pričom bežné príjmy tvoria 16 281 756,54 eur, kapitálové príjmy činia 1 455 240 eur a príjmové finančné operácie 3 988 076 eur. Objem bežných výdavkov sa rovná bežným príjmom, zatiaľ čo kapitálové výdavky prevyšujú kapitálové príjmy. Celková suma investičných výdavkov predstavuje 5 368 316 eur. Z uvedených údajov vyplýva, že v aktuálnom roku 2016 samospráva pokryje značnú časť svojich kapitálových výdavkov prostredníctvom financií z príjmových finančných operácií. Na základe informácií z rozpočtu mestskej časti na roky 2016 – 2018 vyplýva, že príjmové finančné operácie na rok 2016 predstavujú prostriedky, ktorými samospráva disponuje v Rezervnom fonde a Fonde rozvoja bývania. To znamená, že v roku 2016 mestská časť plánuje pokryť väčšiu časť investičných výdavkov prostredníctvom svojich uspokojených zdrojov z fondov. V nadchádzajúcich rokoch 2017 a 2018 samospráva taktiež počíta s vyrovnanými rozpočtami a rovnakým objemom bežných výdavkov. V rozpočte na nadchádzajúce obdobie zatiaľ samospráva nepočíta so žiadnymi kapitálovými príjmami a ani so žiadnymi kapitálovými výdavkami. Prehľad návrhov rozpočtov na jednotlivé roky poskytuje tabuľka.

Tabuľka 39 Prehľad návrhov Programového rozpočtu mestskej časti Bratislava – Nové Mesto na roky 2016, 2017 a 2018

	2016	2017	2018
Bežné príjmy spolu	16281756,54	16281756,54	16281756,54
Kapitálové príjmy spolu	1455240	0	0
Finančné operácie spolu – príjmové	3988076	0	0
Príjmy spolu	21725072,54	16281756,54	16281756,54
Bežné výdavky spolu	16281756,54	16281756,54	16281756,54
Kapitálové výdavky spolu	5368316	0	0
Finančné operácie spolu - výdavkové	75000	0	0
Výdavky spolu	21725072,54	16281756,54	16281756,54

Zdroj: Rozpočet mestskej časti Bratislava – Nové Mesto na roky 2016 – 2018

1.4.2.2 PROGRAMOVÝ ROZPOČET NA ROK 2016 S VÝHLADOM NA ROKY 2017 A 2018

Nasledujúca tabuľka poskytuje prehľad návrhov programových rozpočtov samosprávy na roky 2016 – 2018, za jednotlivé oddiely podľa klasifikácie COFOG. Pri pohľade na údaje za jednotlivé roky vyplýva, že v oblasti bežných výdavkov plánuje mestská časť vynaložiť najväčší objem prostriedkov na oblasti Vzdelávanie, Bývanie a občianska vybavenosť a Všeobecné verejné služby. Na oblasť Vzdelávanie plánuje samospráva vyčleniť takmer polovicu financií z celkových bežných výdavkov. Výdavky v tejto oblasti majú predovšetkým smerovať na zabezpečenie výkonov materských a základných škôl. Na druhú stranu najmenej prostriedkov má smerovať do oblastí Obrana, Verejný poriadok a bezpečnosť a Ochrana životného prostredia. Pri pohľade na členenie kapitálových výdavkov za rok 2016 možno konštatovať, že **najväčší objem financií plánuje samospráva investovať do oblastí Bývanie a občianska vybavenosť a Vzdelávanie**. V oblasti Bývania a občianskej vybavenosti plánuje samospráva najviac investovať do výstavby rekreačného areálu Voľnočasový priestor JAMA, rekonštrukciu športovísk a revitalizáciu parkov. V oblasti Vzdelávania plánuje mestská časť predovšetkým rekonštruovať školské zariadenia.

Tabuľka 40 Prehľad navrhovaných výdavkov programového rozpočtu mestskej časti Bratislava – Nové Mesto na roky 2016 – 2018, za jednotlivé rozpočtové oddiely podľa klasifikácie COFOG

		2016	2017	2018
	Bežné výdavky spolu	16281756,54	16281756,54	16281756,54
01	Všeobecné verejné služby	2868913,68	2868913,68	2868913,68

02	Obrana	3910,00	3910,00	3910,00
03	Verejný poriadok a bezpečnosť	119980,00	119980,00	119980,00
04	Ekonomická oblasť (Výstavba)	718110,02	718110,02	718110,02
05	Ochrana životného prostredia	170320,00	170320,00	170320,00
06	Bývanie a občianska vybavenosť	2924374,84	294374,84	294374,84
08	Rekreácia, kultúra a šport	1090175,00	1090175,00	1090175,00
09	Vzdelávanie	7689853,00	7689853,00	7689853,00
10	Sociálne zabezpečenie	696120,00	696120,00	696120,00
	Kapitálové výdavky spolu	5368316,00	0,00	0,00
01	Všeobecné verejné služby	97000,00	0,00	0,00
04	Ekonomická oblasť (Výstavba)	272266,00	0,00	0,00
05	Ochrana životného prostredia	166600,00	0,00	0,00
06	Bývanie a občianska vybavenosť	3330300,00	0,00	0,00
08	Rekreácia, kultúra a šport	68050,00	0,00	0,00
09	Vzdelávanie	1359100,00	0,00	0,00
10	Sociálne zabezpečenie	75000,00	0,00	0,00
	Finančné operácie spolu	75000,00	0,00	0,00
01	Všeobecné verejné služby	75000,00	0,00	0,00
	Výdavky spolu	21725072,54	16281756,54	16281756,54

Zdroj: Rozpočet mestskej časti Bratislava – Nové Mesto na roky 2016 – 2018

1.4.2.3 INVESTIČNÁ KAPACITA

Z dostupných údajov o finančnej situácii mestskej časti Bratislava – Nové Mesto, predovšetkým pochádzajúcich zo schváleného rozpočtu na roky 2016 – 2018 ako aj z databáz INEKO vyplynulo, že samospráva nemá žiaden dlh. Pri rešpektovaní zákonnej podmienky pre čerpanie návratných zdrojov financovania (celková suma dlhu nesmie prekročiť 60 percent skutočných bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka) a predpokladanej konštantnej výške bežných príjmov na úrovni 16 281 756,54 eur, môže samospráva prijať úvery maximálne vo výške 9 769 053, 92 eur. Pri naplnení jednotlivých výdavkov a finančných operácií navrhovaného rozpočtu, bude samospráva ku koncu roka 2016 disponovať 205 424 eurami v Rezervnom fonde a 29 500 eurami vo Fonde rozvoja bývania. Hypoteticky, tak môže mestská časť investovať prostriedky v celkovej sume 10 048 977,92 eur. Táto výška finančných prostriedkov predstavuje iba orientačnú hodnotu, ktorou by samospráva mohla disponovať pri rešpektovaní zákonnej podmienky pre čerpanie návratných zdrojov financovania a použitia zostávajúcich prostriedkov z Rezervného fondu a Fondu rozvoja bývania na investičné účely.

1.4.2.4 PARTICIPATÍVNY ROZPOČET

Ako nástroj na podporu budovania otvorenej samosprávy, mestská časť Bratislava – Nové Mesto zaviedla v roku 2014 tzv. participatívny rozpočet, prostredníctvom ktorého môžu občania formou hlasovania rozhodovať o smerovaní časti finančných prostriedkov z rozpočtu, na realizáciu navrhovaných občianskych projektov a služieb. V roku 2015 mestská časť rozšírila občanom možnosti spolurozhodovania o podpore projektov zavedením novej kategórie projektov, takzvaných zadaní pre samosprávu. Zadaní sú návrhy vysoko nákladových investícií, ktoré sa šplhajú do výšky niekoľkých desiatok tisíc eur a predstavujú reakciu samosprávy na podnety od občanov. Význam tohto mechanizmu sa postupne zvyšuje, nakoľko každoročne sa zvyšuje počet navrhovaných projektov, počet hlasujúcich ľudí a objem finančných prostriedkov. Pre porovnanie, v roku 2014 samospráva na podporu projektov celkovo vyčlenila 25 000 eur, zatiaľ čo v roku 2016 to už bolo 250 000 eur. Na podporu nízko nákladových projektov bolo vyčlenených 50 000 eur a na zadaní pre samosprávu 200 000 eur. Z celkovo 18 projektových návrhov bolo podporených 11 verejných projektov (1. Cyklodiela 2016, 2. Oprava osvetlenia vnútrobloku – parčíku Kominárska – Šancová, 3. Prevencia sociálnej izolácie osamelých starších ľudí III a ďalšie). Medzi zadaní sa dostali oblasti ako ochrana a výsadba zelene, oprava chodníkov,

podpora cyklistiky a iné. Zoznam všetkých podporených projektov, ako aj tém je dostupný na webovej stránke PR (<http://pr.banm.sk>).

2 SOCIÁLNA POLITIKA

2.1 DEMOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA

Podkapitola sa zaoberá analýzou demografického potenciálu mestskej časti Bratislava – Nové Mesto. Pre porovnanie uvádzame aj priemerné hodnoty vybraných demografických ukazovateľov na úrovni okresu Bratislava III, Bratislavy, hl.m. SR (príp. jej ostatných mestských častí a okresov), Bratislavského kraja a Slovenskej republiky.

Analýza demografického potenciálu MČ bola zrealizovaná na základe výsledkov posledných sčítaní obyvateľov, domov a bytov a podľa údajov zo štatistických zisťovaní každoročne organizovaných a vykonávaných ŠÚ SR. Niektoré súvisiace štatistiky však boli konfrontované údajmi zozbieranými miestnym úradom. Prognóza vývoja počtu obyvateľov dotknutej mestskej časti čerpá z Prognózy vývoja obyvateľov za bratislavské mestské časti a okresy uvedenej v Územnom pláne hlavného mesta SR Bratislavy – ZaD 02.

Z hľadiska vývoja počtu obyvateľov pozorujeme v MČ paradoxnú situáciu. Na jednej strane sú **výsledky štatistických zisťovaní**, ktoré vykazujú **dlhodobý klesajúci trend vývoja obyvateľov** MČ (od roku 1980 bol evidovaný pokles počtu obyvateľov o cca 9 500 osôb na 37 650 osôb na konci roku 2015), a na druhej strane sú vlastné **údaje miestneho úradu**, ktoré hovoria o tom, že **za posledných 15 rokov narástol počet obyvateľov** MČ o približne 5 300 osôb na zhruba 44 300 osôb na konci roku 2015.

Z hľadiska bilancie pohybu obyvateľstva po r. 2001 môžeme konštatovať, že **prirodzený pohyb obyvateľstva v okrese Bratislava III dosahoval záporné hodnoty**, čo ovplyvnilo prirodzený pohyb obyvateľstva v MČ Bratislava – Nové Mesto, a teda saldo dosiahlo zápornú hodnotu 1 616 obyvateľov. V prípade **migračného salda** ide o **kladné hodnoty** počas celého sledovaného obdobia. Priemerne, počas obdobia rokov 2001-2015, v MČ Bratislava – Nové Mesto pribudlo migračným pohybom 256 obyvateľov ročne, čo predstavuje 6,87 ‰.

Z hľadiska vekovej štruktúry v roku 2011 došlo k pozitívnej zmene trendu, a síce zvýšil sa podiel predproduktívnej zložky obyvateľstva, zvýšil sa podiel obyvateľov v produktívnom veku a klesol podiel poproduktívnej zložky obyvateľstva, napriek tomu však zastúpenie najstaršej zložky obyvateľstva je podstatne vyššie vzhľadom na priemer okresu, mesta Bratislavy, Bratislavského kraja aj SR. Index vitality sa v rokoch 2001 a 2011 výrazne nezmenil, v MČ Bratislava – Nové Mesto ostal regresívny typ populácie a priemerný vek obyvateľstva dosahoval v roku 2001 a aj v roku 2011 cca 43 rokov, čo prevyšovalo priemerný vek v SR (2001 - 36,1 a 2011 - 38,94), v Bratislavskom kraji (2001 - 38,1 a 2011 - 40,57), v Bratislave, hl. m. (2001 - 38,7) aj v okrese Bratislava III (2001 - 42,1 a 2011 - 42,87).

V roku 2011 bola v mestskej časti Bratislava – Nové Mesto **veľmi priaznivá vzdelanostná štruktúra** obyvateľstva v porovnaní s okresným, krajským aj celoslovenským priemerom. **Zastúpenie obyvateľstva s najvyšším dosiahnutým základným vzdelaním je nižšie** (MČ Bratislava – Nové Mesto 7,1 %), a naopak zastúpenie obyvateľstva **s vysokoškolským vzdelaním je vyššie** (MČ Bratislava – Nové Mesto 28,1 %).

Z hľadiska národnosti **dominantné zastúpenie má slovenská národnosť** (90,8%) a čo sa týka náboženského vyznania, v roku 2011 bolo **prevládajúcim náboženským vyznaním** u obyvateľov **rímskokatolícke** (51,2%).

Prognóza vývoja obyvateľstva podľa ÚPN hl.m. SR Bratislavy – ZaD 02 **uvažuje s rastom počtu obyvateľov** v MČ Bratislava – Nové Mesto na takmer 50 000 osôb k r. 2030.

Územie MČ Bratislava – Nové Mesto je rozdelené do 42 ZSJ – urbanistických obvodov. Podľa počtu obyvateľov najväčšími urbanistickým obvodmi v r. 2001 aj 2011 boli UO Sibírska ulica, Tehelné pole, Pri starej prachárni a Na Revíne. Na druhej strane, najmenej obyvateľov žilo v UO Staving, Trnavské mýto, Mladá garda a Kamzík.

V r. 2001-2011 najväčší prírastok zaznamenal UO Pasienky (1 063 osôb), najväčší úbytok UO Sibírska ulica (676 osôb) a UO Tehelné pole (584 osôb).

2.1.1 VÝVOJ POČTU OBYVATEĽOV

Mestská časť Bratislava – Nové Mesto je súčasťou okresu Bratislava III. V nasledujúcej tabuľke uvádzame prehľad retrospektívneho vývoja počtu obyvateľov MČ Bratislava – Nové Mesto, okresu Bratislava III, Bratislavy, hl.m. SR, ako aj podielu počtu obyvateľov MČ Nové Mesto na počte obyvateľov okresu Bratislava III a Bratislavy, hl.m. SR v období r. 1980-2011 podľa podkladov ŠÚ SR v Bratislave zo sčítaní obyvateľov 1980, 1991, 2001 a 2011.

Tabuľka 41 Vývoj počtu obyvateľov v MČ Bratislava – Nové Mesto, v okrese Bratislava III a v Bratislave, hl.m. SR v rokoch 1980-2011

rok sčítania	počet obyvateľov			% obyv. MČ BA – Nové Mesto		index rastu MČ BA – Nové Mesto r. 1980 = 100
	MČ BA – Nové Mesto	okres Bratislava III	Bratislava, hl.m. SR	z okresu BA II	z BA, hl.m. SR	
1980 (1.11.)	47 107	72 571	380 259	64,9	12,4	100,0
1991 (3.3.)	40 317	64 485	442 197	62,5	9,1	85,6
2001 (26.5.)	37 418	61 418	428 672	60,9	8,7	79,4
2011 (21.5.)	36 314	61 046	411 228	59,5	8,8	77,1

Zdroj: Historický lexikón obcí Slovenskej republiky 1970-2001, ŠÚ SR
r. 2011 – SODB 2011, ŠÚ SR

V r. 1980 počet obyvateľov MČ Nové Mesto tvoril 64,9 % okresu Bratislava III. Do r. 1991 sa podiel počtu obyvateľov mestskej časti na celkovom počte obyvateľov Bratislavy III znižuje na 62,5 % a trvale klesá na 59,5 % v r. 2011. Čo sa týka podielu obyvateľov mestskej časti na úhrne obyvateľstva mesta Bratislavy, sledujeme klesajúci trend do r. 2001 a stagnáciu v období 2001-2011. Pri SODB v r. 2011 podiel počtu obyvateľov MČ Nové Mesto na úhrne počtu obyvateľov mesta Bratislavy tvoril 8,8 %.

Tabuľka 42 Prírastky/úbytky počtu obyvateľov a index rastu v MČ Bratislava - Nové Mesto, v okrese Bratislava III a v Bratislave, hl.m. SR v rokoch 1980-2011

prírastok/úbytok počtu obyv. v období	územie			index rastu počtu obyv. v období	územie		
	MČ BA - Nové Mesto	okres Bratislava III	Bratislava, hl.m. SR		MČ BA - Nové Mesto	okres Bratislava III	Bratislava, hl.m. SR
1980 - 1991	-6 790	-8 086	61 938	1991 / 1980	85,59	88,86	116,29
1991 - 2001	-2 899	-3 067	-13 525	2001 / 1991	92,81	95,24	96,94
2001 - 2011	-1 104	-372	-17 444	2011 / 2001	97,05	99,39	95,93
1980 - 2011	-10 793	-11 525	30 969	2011 / 1980	77,09	84,12	108,14

Zdroj: Historický lexikón obcí Slovenskej republiky 1970-2001, ŠÚ SR
r. 2011 – SODB 2011, ŠÚ SR

V mestskej časti Bratislava – Nové Mesto sledujeme k jednotlivým rokom sčítaní obyvateľov úbytok počtu obyvateľov. Za celé obdobie 1980-2011 pokles počtu obyvateľov mestskej časti predstavuje 10 793 osôb.

Podľa hodnôt indexu rastu počtu obyvateľov, ktorý udáva pomer počtu obyvateľov pre dané obdobia (v našom prípade sú to roky 1980, 1991, 2001 a 2011), rozlišujeme tieto rastové typy:

- pre hodnoty menej ako 90 – regresívny typ rastu,
- <90-110) – stacionárny typ rastu,
- 110 a viac – progresívny typ rastu.

Z hľadiska rastových typov sa zaradenie MČ Bratislava - Nové Mesto, okresu Bratislava III a Bratislavy, hl.m. SR v jednotlivých kategóriách v porovnávaných obdobiach zmenilo nasledovne:

typ rastu	obdobie			
	1991 / 1980	2001 / 1991	2011 / 2001	2011 / 1980
progresívny	Bratislava, hl.m. SR			
stacionárny		Bratislava, hl.m. SR okres Bratislava III MČ Bratislava – Nové Mesto	Bratislava, hl.m. SR okres Bratislava III MČ Bratislava – Nové Mesto	Bratislava, hl.m. SR
regresívny	okres Bratislava III MČ Bratislava – Nové Mesto			okres Bratislava III MČ Bratislava – Nové Mesto

Zdroj: vlastné výpočty AUREX spol. s r.o. na základe údajov ŠÚ SR zo SĽDB 1980, SĽDB 1991, SODB 2001 a SODB 2011

Je potrebné upozorniť na skutočnosť, že podľa vyjadrení ŠÚ SR sa k dňu SODB 2011 nesčítalo približne 135-tisíc obyvateľov Slovenskej republiky a rozhodujúci podiel na tomto počte mali práve obyvatelia Bratislavy (napr. IRBK – Inštitút pre rozvoj Bratislavského kraja uvádza, že v Bratislave, hl.m. SR bolo sčítaných o 48-tisíc obyvateľov menej v porovnaní s registrom obyvateľov). Na základe podkladov Oddelenia organizačného a evidencie obyvateľov na Miestnom úrade Bratislava – Nové Mesto bolo v dotknutej mestskej časti k 31.5. 2011 prihlásených k trvalému pobytu 41 833 osôb, k dňu SODB 2011 (21.5. 2011) sa odhaduje o 15 osôb menej vzhľadom ku koncu mesiaca máj, t.j. 41 818 osôb. Podľa podkladov ŠÚ SR zo SODB 2011 stav trvale bývajúcего obyvateľstva MČ Bratislava – Nové Mesto predstavoval 36 314 osôb, t.j. o 5 504 osôb menej vzhľadom na údaje Miestneho úradu, čo predstavuje rozdiel približne 15 %.

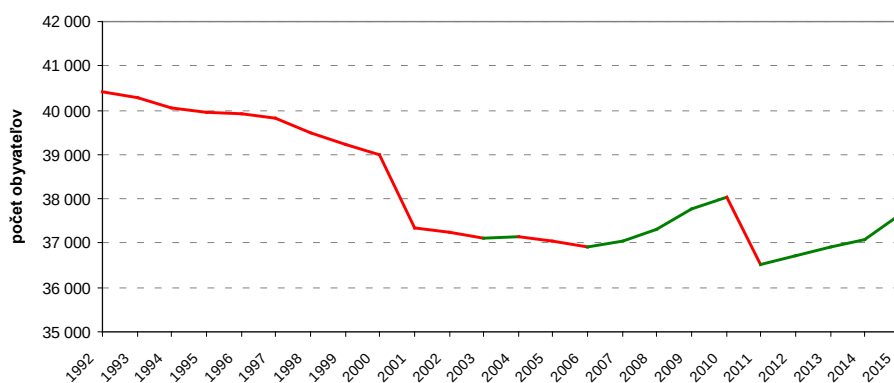
Nasledujúca tabuľka i graf ponúkajú podrobnejší historický prehľad vývoja počtu obyvateľov MČ Bratislava – Nové Mesto od roku 1980 po rok 2015.

Tabuľka 43 Retrospektívny vývoj počtu obyvateľov MČ Bratislava – Nové Mesto v r. 1980-2015

rok	počet obyvateľov	rok	počet obyvateľov
SĽDB 1980 (1.11.)	47 107	2003 (31.12.)	37 097
SĽDB 1991 (3.3.)	40 317	2004 (31.12.)	37 130
1992 (31.12.)	40 414	2005 (31.12.)	37 040
1993 (31.12.)	40 273	2006 (31.12.)	36 915
1994 (31.12.)	40 063	2007 (31.12.)	37 048
1995 (31.12.)	39 942	2008 (31.12.)	37 323
1996 (31.12.)	39 906	2009 (31.12.)	37 778
1997 (31.12.)	39 833	2010 (31.12.)	38 038
1998 (31.12.)	39 506	SODB 2011 (21.5.)	36 314
1999 (31.12.)	39 240	2011 (31.12.)	36 526
2000 (31.12.)	38 979	2012 (31.12.)	36 718
SODB 2001 (26.5.)	37 418	2013 (31.12.)	36 914
2001 (31.12.)	37 350	2014 (31.12.)	37 066
2002 (31.12.)	37 247	2015 (31.12.)	37 650

Zdroj: Historický lexikón obcí Slovenskej republiky 1970 - 2001, ŠÚ SR
Štatistický lexikón obcí Slovenskej republiky 1992, 2002, ŠÚ SR
SODB 2011, ŠÚ SR
stav k 31.12. prísl. r. – databázy ŠÚ SR

Graf 1 Retrospektívny vývoj počtu obyvateľov MČ Bratislava – Nové Mesto v r. 1992-2015 (stav k 31.12.)

V období r. 2000-2001 a 2010-2011 sledujeme výraznejší úbytok počtu obyvateľov, pričom tento pokles je spôsobený korekciou údajov bežnej evidencie obyvateľstva, ktorú každoročne vydáva ŠÚ SR, v nadväznosti na výsledky Sčítania obyvateľov, domov a bytov 2001 a 2011.

V období po SODB 2011 sledujeme rast počtu obyvateľov mestskej časti Bratislava – Nové Mesto z 36 314 osôb na 37 650 osôb k 31.12. 2015, tzn. prírastok 1 336 osôb. Medziročný prírastok od r. 2011 predstavuje 0,41 – 1,58 % ročne.

V súvislosti s vyššie spomínanou korekciou údajov existujú výrazné rozdiely v údajoch ŠÚ SR a Miestneho úradu Bratislava – Nové Mesto. V nasledujúcej tabuľke uvádzame prehľad vývoja počtu trvale bývajúceho obyvateľstva v MČ Bratislava – Nové Mesto na základe dát MÚ Bratislava – Nové Mesto.

Tabuľka 44 Vývoj počtu obyvateľov MČ Bratislava – Nové Mesto v r. 2001-2015 (stav k 31.12.) a k 31.3. 2016 podľa podkladov MÚ Bratislava – Nové Mesto

31.12. 2001	31.12. 2002	31.12. 2003	31.12. 2004	31.12. 2005	31.12. 2006	31.12. 2007	31.12. 2008	31.12. 2009	31.12. 2010	31.12. 2011	31.12. 2012	31.12. 2013	31.12. 2014	31.12. 2015	31.03. 2016
38 990	39 290	39 240	41 053	41 159	42 908	41 350	41 210	41 190	41 165	42 108	42 593	43 077	43 554	44 289	44 358

Zdroj: Miestny úrad Bratislava – Nové Mesto, 2016

Podľa podkladov Miestneho úradu Bratislava – Nové Mesto (Register obyvateľov) k 31.12. 2015 trvale žilo v mestskej časti 44 289 osôb, podľa zdrojov ŠÚ SR 37 650 osôb, čo predstavuje o 6 639 osôb menej (cca 15 %).

Podľa podkladov MÚ Bratislava – Nové Mesto sa k prechodnému pobytu prihlasuje cez ohlasovňu pobytu priemerne 150 obyvateľov mesačne. Pohyb neprihlásených občanov je odhadovaný mesačne až na cca 500-600 osôb.

2.1.2 BILANCIA POHYBU OBYVATEĽSTVA

Bilanciu pohybu obyvateľstva v mestskej časti Bratislava – Nové Mesto a v okrese Bratislava III môžeme sledovať na základe podkladov ŠÚ SR, ktoré sa týkajú trvalo žijúceho obyvateľstva na území MČ Bratislava – Nové Mesto, konkrétne sa jedná o publikácie Bilancia pohybu obyvateľstva SR podľa obcí v roku 2001 až 2014 a štatistické údaje k r. 2015 čerpané z databázy DATAcube.

2.1.2.1 PRIRODZENÝ POHYB OBYVATEĽSTVA

Prirodzený pohyb obyvateľstva okresu Bratislava III nadobúdala záporné hodnoty v období 2001-2008 a v r. 2010 a 2013, pričom najvyšší prirodzený úbytok bol v r. 2001, a to 322 osôb. Za celé obdobie prirodzený pohyb

ovplyvnil počet obyvateľov okresu úbytkom 1 755 osôb. Pozn. – V SR dosahuje prirodzený pohyb v r. 2001-2015 kladné hodnoty okrem rokov 2001, 2002 a 2003, kedy bol zaznamenaný prirodzený úbytok obyvateľstva.

Celkový počet obyvateľov na úrovni MČ Bratislava – Nové Mesto ovplyvnil prirodzený pohyb obyvateľstva v období r. 2001-2015 záporným saldom 1 616 obyvateľov. V tomto období sa v dotknutej mestskej časti živonarodilo 6 290 detí a zomrelo 7 906 osôb. Prirodzený pohyb obyvateľstva nadobúdal záporné hodnoty až do r. 2013, pričom najvyšší prirodzený úbytok bol zaznamenaný v r. 2006, a to 286 osôb. V priemere celého obdobia ubudlo 108 obyvateľov za rok, čo predstavuje –2,90 ‰.

2.1.2.2 MIGRÁCIA

Na rozdiel od prirodzeného pohybu, migračné saldo na úrovni okresu Bratislava III zaznamenáva kladné hodnoty v rámci celého sledovaného obdobia. Najvyššia hodnota migračného salda v okrese bola dosiahnutá v r. 2015, a to prírastok 811 osôb. Za celé obdobie prírastok obyvateľstva sťahovaním predstavoval v okrese 7 556 osôb. Pozn. – Taktiež na úrovni Slovenskej republiky dosahuje saldo sťahovania kladné hodnoty po celé obdobie.

V MČ Bratislava – Nové Mesto zvýšilo saldo migračného pohybu obyvateľstva v časovom horizonte 2001-2015 počet obyvateľov o 3 834 osôb. V celom sledovanom období sa prisťahovalo 19 713 osôb, a vystaňovalo sa 15 879 osôb. Na rozdiel od prirodzeného pohybu, migračné saldo zaznamenalo kladné hodnoty v celom sledovanom období. Priemerne, počas obdobia rokov 2001-2015, v MČ Bratislava – Nové Mesto pribudlo 256 obyvateľov ročne, čo predstavuje 6,87 ‰.

2.1.2.3 CELKOVÝ POHYB OBYVATEĽSTVA

Prirodzený pohyb a pohyb obyvateľstva sťahovaním sa zlučujú v celkovom prírastku alebo úbytku obyvateľstva. Na úrovni okresu Bratislava III dokázali byť straty vyvolané prirodzeným pohybom kompenzované vysokým migračným prírastkom (s výnimkou r. 2003), a tak za celé obdobie rokov 2001-2015 možno sledovať celkový prírastok 5 801 osôb. Pozn. – Na úrovni Slovenskej republiky sa celkový pohyb udržiava v kladnej polohe v celom sledovanom období.

V prípade MČ Bratislava – Nové Mesto platí, že hoci migračný prírastok nedokázal v r. 2001-2003 a 2005-2006 vykompenzovať straty z prirodzeného úbytku, v ostatných rokoch tieto straty nahradil, a tak za celé obdobie 2001-2015 bol v mestskej časti zaznamenaný prírastok 2 218 osôb. Celkový prírastok obyvateľstva tak dosahuje priemer 148 obyvateľov za rok, čo predstavuje 3,97 ‰.

V nasledujúcom tabuľkovom prehľade uvádzame prehľad vývoja prirodzeného, migračného a celkového pohybu obyvateľstva okresu Bratislava III a MČ Bratislava – Nové Mesto v r. 2001-2015.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mestskej časti Bratislava–Nové Mesto na roky 2016-2020
Komplexné hodnotenie a analýza východiskovej situácie – plné znenie

Tabuľka 45 Bilancia pohybu obyvateľstva okresu Bratislava III a MČ Bratislava – Nové Mesto v r. 2001-2015

ukazovateľ		územie	2001 *	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011 *	2012	2013	2014	2015	2001 - 2015
prírodný pohyb	počet živonarodených	okres Bratislava III	419	467	482	536	561	609	620	668	750	768	786	786	785	846	883	9 966
		MČ BA - Nové Mesto	273	306	308	338	347	404	383	401	490	483	482	498	504	532	541	6 290
	počet zomretých	okres Bratislava III	741	749	748	742	813	892	822	825	742	841	742	779	791	716	778	11 721
		MČ BA - Nové Mesto	515	518	511	482	587	690	571	515	494	548	496	521	511	459	488	7 906
	prírastok, úbytok (-)	okres Bratislava III	-322	-282	-266	-206	-252	-283	-202	-157	8	-73	44	7	-6	130	105	-1 755
		MČ BA - Nové Mesto	-242	-212	-203	-144	-240	-286	-188	-114	-4	-65	-14	-23	-7	73	53	-1 616
migračný pohyb	prísťahovaní	okres Bratislava III	1 777	1 923	1 509	1 668	1 853	1 982	2 039	2 239	1 982	2 066	2 062	2 059	1 987	2 072	2 473	29 691
		MČ BA - Nové Mesto	1 178	1 240	1 048	1 128	1 243	1 290	1 355	1 489	1 378	1 408	1 449	1 287	1 279	1 260	1 681	19 713
	vysťahovaní	okres Bratislava III	1 258	1 523	1 382	1 315	1 487	1 604	1 515	1 554	1 280	1 510	1 407	1 482	1 489	1 667	1 662	22 135
		MČ BA - Nové Mesto	948	1 131	995	951	1 093	1 129	1 034	1 100	919	1 083	1 017	1 072	1 076	1 181	1 150	15 879
	prírastok, úbytok (-)	okres Bratislava III	519	400	127	353	366	378	524	685	702	556	655	577	498	405	811	7 556
		MČ BA - Nové Mesto	230	109	53	177	150	161	321	389	459	325	432	215	203	79	531	3 834
	celkový prírastok, úbytok (-)	okres Bratislava III	197	118	-139	147	114	95	322	528	710	483	699	584	492	535	916	5 801
		MČ BA - Nové Mesto	-12	-103	-150	33	-90	-125	133	275	455	260	418	192	196	152	584	2 218

Zdroj: Bilancia pohybu obyvateľstva v SR 2001-2014, ŠÚ SR; r. 2015 – DATAcube, ŠÚ SR

Pozn.: * Stav obyvateľstva k 31.12. 2001 a 2011 zohľadňuje výsledky sčítania obyvateľov, domov a bytov.

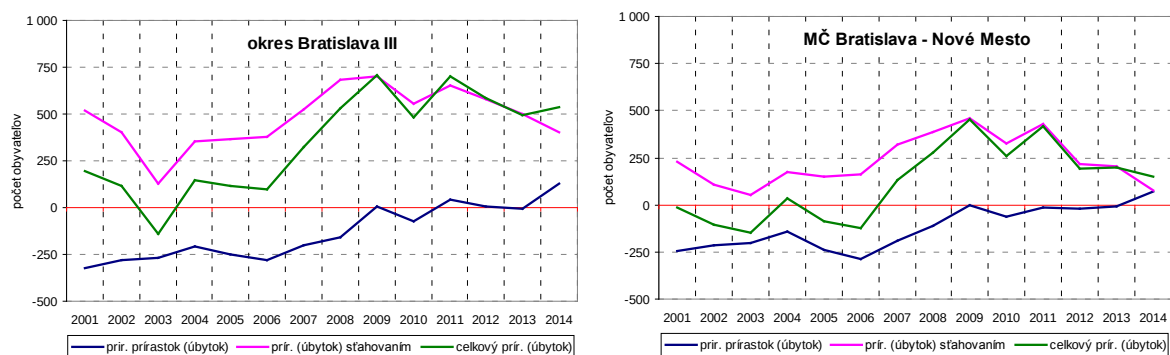
Tabuľka 46 Prírastky obyvateľstva v okrese Bratislava III a v MČ Bratislava – Nové Mesto v r. 2001-2015

ukazovateľ, územie	rok														
	2001	2001	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Prírodný prírastok/úbytok na 1 000 obyvateľov (‰)															
okres Bratislava III	-5,071	-4,58	-4,317	-3,352	-4,08	-4,588	-3,264	-2,516	0,127	-1,149	0,72	0,113	-0,096	2,069	1,656
MČ BA – Nové Mesto	-6,207	-5,685	-5,451	-3,886	-6,459	-7,751	-5,098	-3,066	-0,107	-1,717	-0,385	-0,626	-0,19	1,975	1,423
Migračný prírastok/úbytok na 1 000 obyvateľov (‰)															
okres Bratislava III	8,173	6,496	2,061	5,745	5,926	6,129	8,466	10,979	11,158	8,75	10,714	9,326	7,993	6,447	12,794
MČ BA – Nové Mesto	5,899	2,923	1,423	4,777	4,037	4,363	8,705	10,461	12,266	8,587	11,882	5,851	5,52	2,137	14,255
Celkový prírastok/úbytok na 1 000 obyvateľov (‰)															
okres Bratislava III	3,102	1,916	-2,256	2,392	1,846	1,54	5,202	8,463	11,285	7,602	11,434	9,439	7,897	8,517	14,451
MČ BA – Nové Mesto	-0,308	-2,762	-4,028	0,891	-2,422	-3,388	3,607	7,396	12,159	6,87	11,497	5,225	5,329	4,112	15,678

Zdroj: Bilancia pohybu obyvateľstva v SR 2001-2014, ŠÚ SR; r. 2015 – DATAcube, ŠÚ SR

Trendy vývoja prírodného, migračného a celkového pohybu obyvateľstva v období 2001-2015 v dotknutej mestskej časti a v okrese Bratislava III sú zobrazené v grafoch.

Graf 2 Bilancia pohybu obyvateľstva MČ Bratislava – Nové Mesto a okresu Bratislava III v r. 2001-2015

2.1.3 VEKOVÁ ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽSTVA

Vekovú štruktúru obyvateľstva charakterizuje rozdelenie obyvateľstva do hlavných vekových skupín, ktoré (podľa metodiky EÚ) sú:

- predproduktívny vek - 0 - 14 rokov,
- produktívny vek - 15 - 64 rokov,
- poproduktívny vek - 65 a viac rokov.

Údaje o vekovej štruktúre obyvateľstva čerpáme z podkladov ŠÚ SR, konkrétne z výsledkov Sčítania obyvateľov, domov a bytov v r. 2001 a 2011.

V nasledujúcej tabuľke uvádzame prehľad o skladbe vekovej štruktúry obyvateľstva MČ Bratislava – Nové Mesto a z hľadiska širších vzťahov aj obyvateľov okresu Bratislava III, Bratislavy, hl.m. SR, Bratislavského kraja ako aj celej SR.

Tabuľka 47 Veková štruktúra obyvateľstva vybraného územia v r. 2001 a 2011 (SODB, metodika EÚ)

rok	územie		obyvateľstvo spolu	obyvateľstvo vo veku				index starnutia
				predproduk- tívnom (0-14 rokov)	produktív- nom (15-64 rokov)	poproduk- tívnom (65+ rokov)	neziste- nom	
2001 (SODB, 26.5.)	SR	(abs.)	5 379 455	1 015 493	3 705 515	610 923	47 524	60,2
	Bratislavský kraj		599 015	89 222	418 874	71 702	19 217	80,4
	Bratislava, hl.m. SR		428 672	59 866	300 051	52 545	16 210	87,8
	okres Bratislava III		61 418	7 795	39 861	11 607	2 155	148,9
	MČ BA – Nové Mesto		37 418	4 574	23 364	8 067	1 413	176,4
	SR	(%)	100,0	18,9	68,9	11,4	0,8	
	Bratislavský kraj		100,0	14,9	69,9	12,0	3,2	
	Bratislava, hl.m. SR		100,0	14,0	70,0	12,2	3,8	
	okres Bratislava III		100,0	12,7	64,9	18,9	3,5	
	MČ BA – Nové Mesto		100,0	12,2	62,4	21,6	3,8	
2011 (SODB, 21.5.)	SR	(abs.)	5 397 036	826 516	3 886 327	682 873	1 320	82,6
	Bratislavský kraj		602 436	82 052	436 953	82 989	442	101,1
	Bratislava, hl.m. SR		411 228	51 893	298 741	60 274	320	116,2
	okres Bratislava III		61 046	7 908	41 970	11 115	53	140,6
	MČ BA – Nové Mesto		36 314	4 809	24 406	7 061	38	146,8
	SR	(%)	100,0	15,3	72,0	12,7	0,0	
	Bratislavský kraj		100,0	13,6	72,5	13,8	0,1	
	Bratislava, hl.m. SR		100,0	12,6	72,6	14,7	0,1	
	okres Bratislava III		100,0	12,9	68,8	18,2	0,1	
	MČ BA – Nové Mesto		100,0	13,2	67,2	19,5	0,1	

Zdroj: SODB 2001, ŠÚ SR, SODB 2011, ŠÚ SR

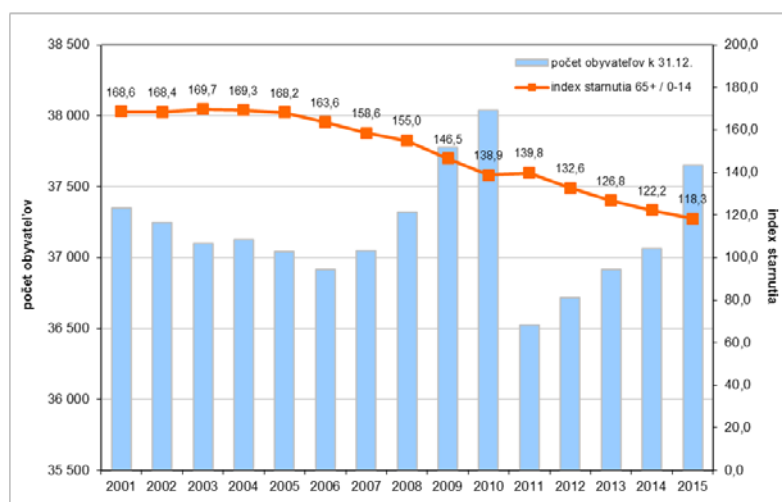
K r. 2011 sa v porovnaní s r. 2001 zmenila skladba vekovej štruktúry obyvateľstva dotknutej mestskej časti Bratislava – Nové Mesto v pozitívnom trende tak, že sa **zvýšil podiel predproduktívnej zložky obyvateľstva, zvýšil sa podiel obyvateľov v produktívnom veku a klesol podiel poproduktívnej zložky obyvateľstva**. Vzhľadom na okresný a celomestský priemer však napriek tomu musíme konštatovať, že hoci podiel predproduktívnej zložky obyvateľstva v r. 2011 je zhruba na rovnakej úrovni, zastúpenie obyvateľstva najstaršej vekovej skupiny – poproduktívneho obyvateľstva je podstatne vyššie.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mestskej časti Bratislava–Nové Mesto na roky 2016-2020
Komplexné hodnotenie a analýza východiskovej situácie – plné znenie

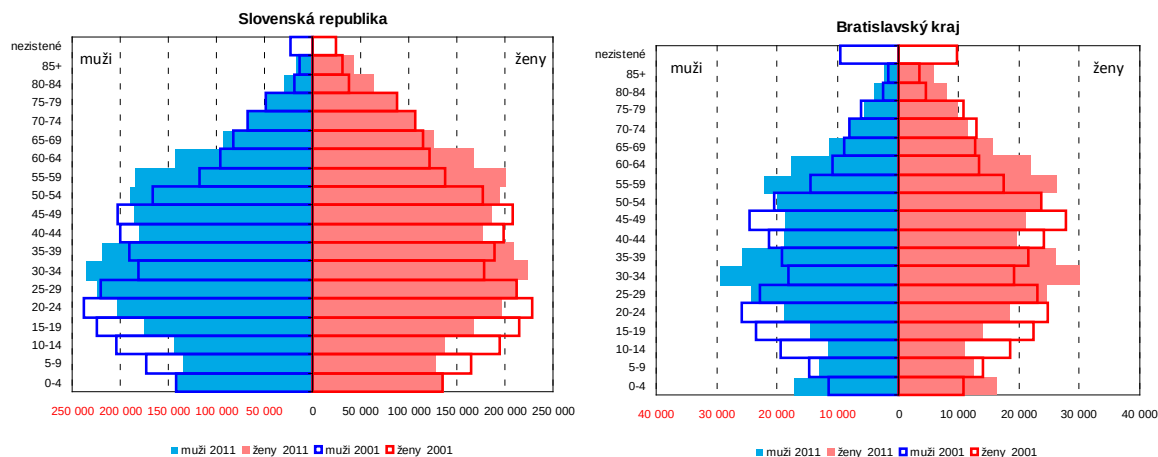
Index starnutia, vyjadrujúci pomer poproduktívneho obyvateľstva k predproduktívnemu, dosiahol v r. 2011 v MČ Nové Mesto hodnotu 146,8 %, čo znamená, že na 100 detí do 14 rokov pripadá cca 147 osôb v poproduktívnom veku. V prípade SR dosiahol index starnutia hodnotu 82,6 %, na úrovni Bratislavského kraja to bolo 101,1 %, v Bratislave, hl.m. SR 116,2 % a v okrese Bratislava III 140,6 %.

Vývoj indexu starnutia v období 2001-2015 (stav k 31.12.) v mestskej časti Bratislava –Nové Mesto je zobrazený v nasledujúcom grafe.

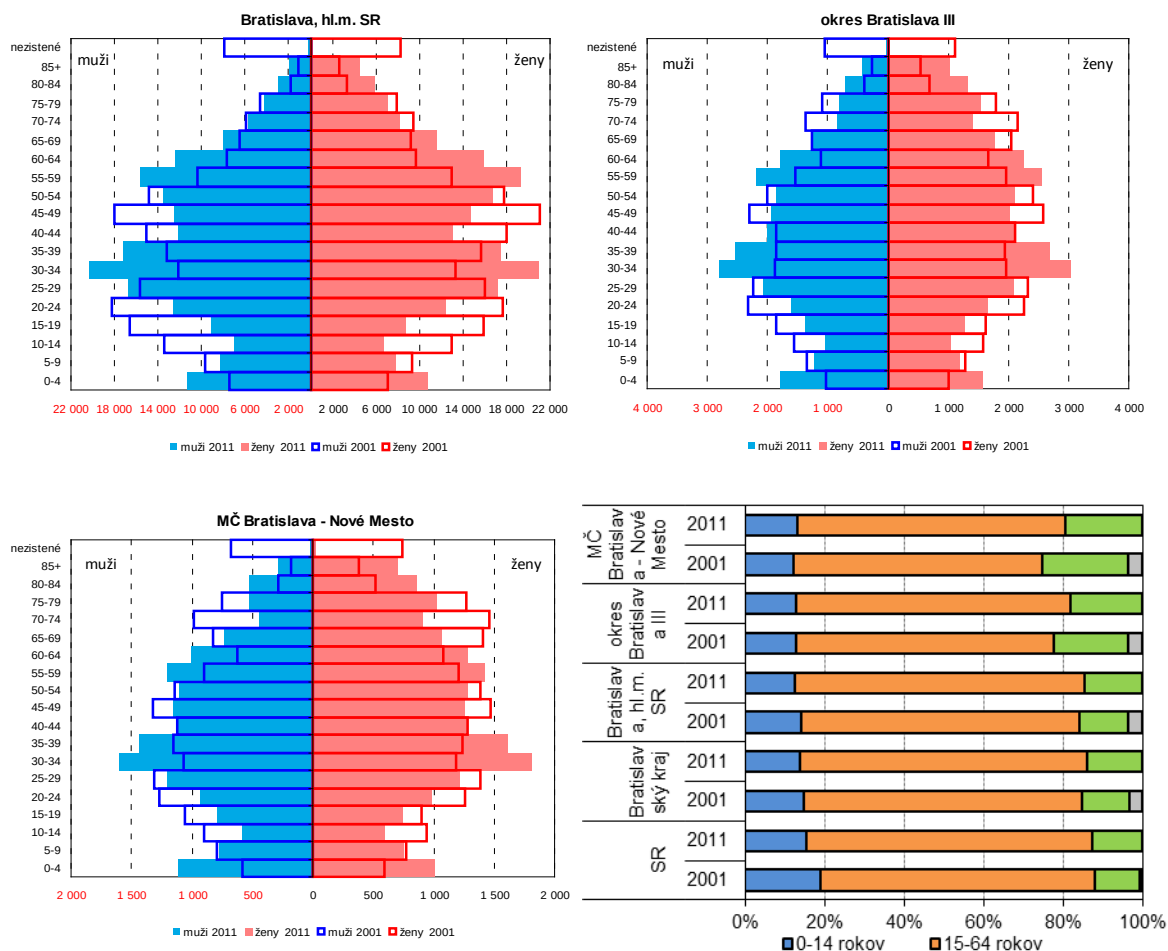
Graf 3 Vývoj indexu starnutia v MČ Bratislava –Nové Mesto v r. 2001-2015 (stav k 31.12.)

Graf 4 Veková štruktúra obyvateľstva SR, Bratislavského kraja, Bratislavy, hl.m. SR, okresu Bratislava III a MČ Bratislava – Nové Mesto v r. 2001 a 2011 (SODB)

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mestskej časti Bratislava–Nové Mesto na roky 2016-2020
Komplexné hodnotenie a analýza východiskovej situácie – plné znenie

Vekovou pyramídou sa k určitému dátumu graficky znázorňuje zastúpenie jednotlivých vekových kategórií populácie rozdelených na mužov a ženy. V prípade MČ Bratislava – Nové Mesto sa jedná o regresívny typ vekovej pyramídy (resp. populácie), t.j. typ populácie, v ktorej poreprodukčná zložka má prevahu nad detskou zložkou.

Charakteristiku vekovej štruktúry obyvateľstva veľmi výstižne vyjadruje index vitality, ktorý je vyjadrený ako pomer najmladšej a najstaršej vekovej skupiny obyvateľstva. V závislosti od indexu vitality sa populácia delí na tieto typy:

bodová hodnota:

typ populácie:

- 300 a viac b - veľmi progresívny,
- 201-300 b - progresívny,
- 151-200 b - stabilizovaný rastúci,
- 121-150 b - stabilizovaný,
- 101-120 b - stagnujúci,
- pod 100 b - regresívny.

Čím je hodnota indexu nižšia, tým je sledovaná populácia relatívne staršia. Zaradenie SR, Bratislavského kraja, Bratislavy, hl.m. SR, okresu Bratislava III a MČ Bratislava – Nové Mesto v r. 2001 a 2011 (SODB) podľa typov populácie je predstavené v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka 48 Index vitality v r. 2001 a 2011 (SODB) – SR, Bratislavský kraj, Bratislava, hl.m. SR, okres Bratislava III a MČ Bratislava – Nové Mesto

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mestskej časti Bratislava–Nové Mesto na roky 2016-2020
Komplexné hodnotenie a analýza východiskovej situácie – plné znenie

bodová hodnota	typ populácie	rok 2001		rok 2011	
		územie	hodnota	územie	hodnota
300 a viac b	veľmi progresívny				
201-300 b	progresívny				
151-200 b	stabilizovaný rastúci	SR	166,2		
121-150 b	stabilizovaný	Bratislavský kraj	124,4	SR	121,0
101-120 b	stagnujúci	Bratislava, hl.m. SR	113,9		
pod 100 b	regresívny	okres Bratislava III	67,2	Bratislavský kraj	98,9
		MČ Bratislava – Nové Mesto	56,7	Bratislava, hl.m. SR	86,1
				okres Bratislava III	71,1
				MČ Bratislava – Nové Mesto	68,1

Zdroj: vlastné výpočty AUREX spol. s r.o. na základe údajov ŠÚ SR zo SODB 2001 a SODB 2011

Tabuľka 49 Priemerný vek obyvateľstva SR, Bratislavského kraja, Bratislavy, hl.m. SR, okresu Bratislava III a MČ Bratislava – Nové Mesto v r. 2001 a 2011 (SODB)

územie	priemerný vek					
	rok 2001			rok 2011		
	muži	ženy	spolu	muži	ženy	spolu
SR	34,5	37,6	36,1	37,30	40,50	38,94
Bratislavský kraj	36,4	39,7	38,1	38,79	42,18	40,57
Bratislava, hl.m. SR	37,0	40,3	38,7	-	-	-
okres Bratislava III	39,8	44,0	42,1	40,57	44,86	42,87
MČ BA – Nové Mesto	40,9	45,4	43,4	40,68	45,30	43,19

Zdroj: SODB 2001, ŠÚ SR, SODB 2011, ŠÚ SR

Pri SODB v roku 2001 aj 2011 dosahoval priemerný vek obyvateľov dotknutej mestskej časti vyššie hodnoty vzhľadom k okresnému, celomestskému, krajskému aj celoslovenskému priemeru.

2.1.4 VZDELANOSTNÁ ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽSTVA

Údaje za vzdelanostnú štruktúru obyvateľstva sa podrobne sledujú pri sčítaní obyvateľov, domov a bytov. V intercenzálnom období sú k dispozícii iba odhady a bilancie zloženia obyvateľstva Slovenska podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania.

V nasledujúcom prehľade uvádzame vzdelanostnú štruktúru trvalo bývajúceho obyvateľstva na základe podkladov ŠÚ SR zo Sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2011 za mestskú časť Bratislava – Nové Mesto a pre porovnanie aj za okres Bratislava III, Bratislavský kraj a SR.

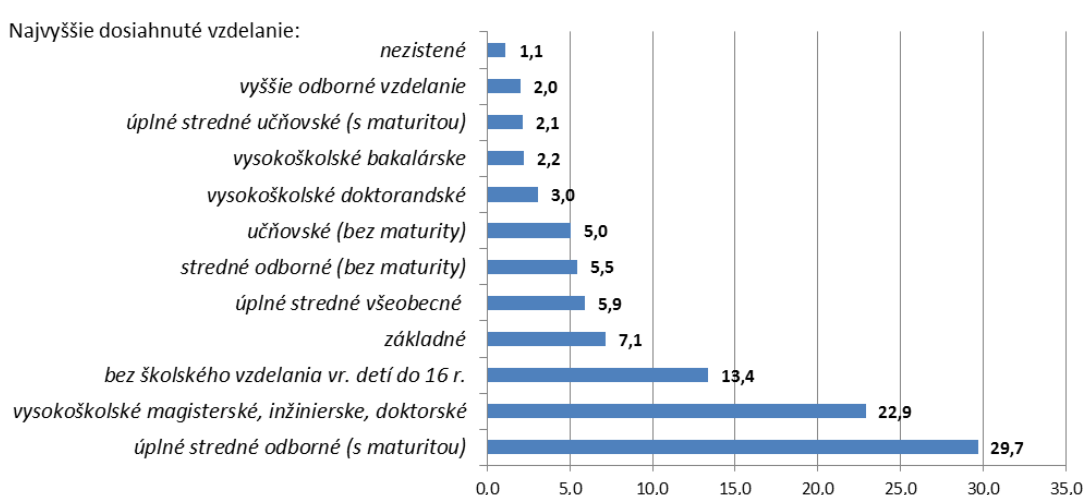
Tabuľka 50 Vzdelanostná štruktúra trvalo bývajúceho obyvateľstva SR, Bratislavského kraja, okresu Bratislava III a MČ Bratislava – Nové Mesto v r. 2011 (SODB)

najvyššie dosiahnuté vzdelanie	SR		Bratislavský kraj		okres Bratislava III		MČ BA – Nové Mesto	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
základné	808 490	14,98	57 546	9,55	4 572	7,49	2 594	7,14
učňovské a stredné odborné bez maturity	1 244 038	23,05	103 157	17,12	7 371	12,07	3 811	10,49
úplné stredné s maturitou	1 596 589	29,58	192 433	31,94	24 442	40,04	14 435	39,75
vysokoškolské	747 968	13,86	157 678	26,17	15 769	25,83	10 210	28,12
bez udania školského vzdelania (nezistené)	153 630	2,85	9 048	1,50	883	1,45	406	1,12
bez školského vzdelania vr. detí do 16 rokov	846 321	15,68	82 574	13,71	8 009	13,12	4 858	13,38
spolu	5 397 036	100,00	602 436	100,00	61 046	100,00	36 314	100,00

Zdroj: SODB 2011, ŠÚ SR

V roku 2011 bola v mestskej časti Bratislava – Nové Mesto **veľmi priaznivá vzdelanostná štruktúra obyvateľstva** v porovnaní s okresným, krajským aj celoslovenským priemerom. Je tu podstatne nižšie zastúpenie obyvateľstva s najvyšším dosiahnutým základným vzdelaním (priemer za SR 15,0 %, Bratislavský kraj 9,6 %, okres Bratislava III 7,5 %, MČ Bratislava – Nové Mesto 7,1 %), a zvlášť pozitívnym faktom je vyššie zastúpenie obyvateľstva s vysokoškolským vzdelaním (celoslovenský priemer 13,9 %, Bratislavský kraj 26,2 %, okres Bratislava III 25,8 %, MČ Bratislava – Nové Mesto 28,1 %).

Graf 5 Vzdelanostná štruktúra trvalo bývajúceho obyvateľstva MČ Bratislava – Nové Mesto v r. 2011 (SODB, %)

2.1.5 NÁRODNOSTNÁ ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽSTVA

V národnostnej štruktúre obyvateľstva MČ Bratislava – Nové Mesto má dominantné zastúpenie obyvateľstvo slovenskej národnosti 90,8 %). K maďarskej národnosti sa hlásili cca 3 % obyvateľov a k českej národnosti 1,6 % obyvateľov. Zastúpenie všetkých ostatných národností (jednotlivo) sledovaných pri SODB 2011 proporčne nedosahovalo ani pol percenta. Obyvateľstvo nezistenej národnosti tvorilo 2,3 % obyvateľstva dotknutej mestskej časti.

Tiež v národnostnej štruktúre obyvateľstva okresu Bratislava III po dominantnom postavení slovenskej národnosti (90,9 %) nasledovala maďarská (2,5 %) a česká národnosť (1,4 %). Obyvateľstvo nezistenej národnosti tvorilo 2,9 % obyvateľstva okresu.

Tabuľka 51 Národnostná štruktúra trvalo bývajúceho obyvateľstva SR, Bratislavského kraja, okresu Bratislava III a MČ Bratislava – Nové Mesto v r. 2011 (SODB)

národnosť	SR		Bratislavský kraj		okres Bratislava III		MČ Bratislava – Nové Mesto	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
slovenská	4 352 775	80,65	543 573	90,23	55 494	90,91	32 985	90,83
maďarská	458 467	8,49	23 888	3,97	1 523	2,49	1 073	2,95
rómska	105 738	1,96	767	0,13	48	0,08	27	0,07
rusínska	33 482	0,62	880	0,15	99	0,16	60	0,17
ukrajinská	7 430	0,14	627	0,10	76	0,12	52	0,14
česká	30 367	0,56	6820	1,13	871	1,43	563	1,55
nemecká	4 690	0,09	1 165	0,19	151	0,25	104	0,29
poľská	3 084	0,06	495	0,08	63	0,10	42	0,12
chorvátska	1 022	0,02	721	0,12	36	0,06	26	0,07

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mestskej časti Bratislava–Nové Mesto na roky 2016-2020
Komplexné hodnotenie a analýza východiskovej situácie – plné znenie

národnosť	SR		Bratislavský kraj		okres Bratislava III		MČ Bratislava – Nové Mesto	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
srbská	698	0,01	270	0,04	33	0,05	28	0,08
ruská	1997	0,04	541	0,09	74	0,12	45	0,12
židovská	631	0,01	228	0,04	29	0,05	18	0,05
moravská	3 286	0,06	966	0,16	126	0,21	72	0,20
bulharská	1 051	0,02	440	0,07	55	0,09	30	0,08
ostatné	9 825	0,18	3 041	0,50	576	0,94	357	0,98
nezistená	382 493	7,09	18 014	2,99	1 792	2,94	832	2,29
spolu	5 397 036	100,00	602 436	100,00	61 046	100,00	36 314	100,00

Zdroj: SODB 2011, ŠÚ SR

2.1.6 RELIGIÓZNA ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽSTVA

Prevládajúcim náboženským vyznaním obyvateľov mestskej časti Bratislava – Nové Mesto v roku 2011 bolo rímskokatolícke, ku ktorému sa hlásilo 51,2 % obyvateľov. 6,2 % obyvateľov prisľúchalo k evanjelickej cirkvi augsburského vyznania. Bez vyznania bolo 31,4 % obyvateľov a 6,5 % obyvateľov svoju náboženskú príslušnosť pri sčítaní neuviedlo.

Pre porovnanie uvádzame v tabuľke nižšie religióznu štruktúru obyvateľstva Slovenskej republiky, Bratislavského kraja a okresu Bratislava III k dňu SODB 2011.

Tabuľka 52 Religiózna štruktúra trvalo bývajúcего obyvateľstva SR, Bratislavského kraja, okresu Bratislava III a MČ Bratislava – Nové Mesto v r. 2011 (SODB)

náboženské vyznanie / cirkev	SR		Bratislavský kraj		okres Bratislava III		MČ BA – Nové Mesto	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Rímskokatolícka cirkev	3 347 277	62,02	339 247	56,31	32 126	52,63	18 588	51,19
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	316 250	5,86	30 622	5,08	3 437	5,63	2 261	6,23
Gréckokatolícka cirkev	206 871	3,83	4 734	0,79	509	0,83	299	0,82
Reformovaná kresťanská cirkev	98 797	1,83	2 628	0,44	244	0,40	162	0,45
Pravoslávna cirkev	49 133	0,91	2 385	0,40	295	0,48	180	0,50
Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	17 222	0,32	1 766	0,29	194	0,32	98	0,27
Evanjelická cirkev metodistická	10 328	0,19	1457	0,24	161	0,26	101	0,28
Kresťanské zbory	7 720	0,14	1183	0,20	128	0,21	77	0,21
Apoštolská cirkev	5 831	0,11	723	0,12	84	0,14	51	0,14
Bratská jednota baptistov	3 486	0,06	885	0,15	73	0,12	34	0,09
Cirkev adventistov siedmeho dňa	2 915	0,05	363	0,06	39	0,06	26	0,07
Cirkev bratská	3 396	0,06	887	0,15	107	0,18	77	0,21
Ústredný zväz židovských náboženských obcí	1 999	0,04	675	0,11	92	0,15	72	0,20
Starokatolícka cirkev	1 687	0,03	242	0,04	18	0,03	11	0,03
Cirkev československá husitská	1 782	0,03	460	0,08	73	0,12	46	0,13
Novoapoštolská cirkev	166	0,00	44	0,01	5	0,01	4	0,01
Bahájske spoločenstvo	1 065	0,02	234	0,04	29	0,05	20	0,06
Cirkev Ježiša Krista svätých neskorších dní	972	0,02	251	0,04	13	0,02	6	0,02
iné	23 340	0,43	6 290	1,04	720	1,18	453	1,25
bez vyznania	725 362	13,44	161 214	26,76	18 169	29,76	11 385	31,35
nezistené	571 437	10,59	46 146	7,66	4 530	7,42	2 363	6,51

náboženské vyznanie / cirkev	SR		Bratislavský kraj		okres Bratislava III		MČ BA – Nové Mesto	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
spolu	5 397 036	100,00	602 436	100,00	61 046	100,00	36 314	100,00

Zdroj: SODB 2011, ŠÚ SR

2.1.7 PROGNOZA VÝVOJA OBYVATEĽSTVA

Údaje o počte obyvateľov mestskej časti Bratislava – Nové Mesto, ako aj okresu Bratislava III, čerpáme z Prognózy vývoja obyvateľov za bratislavské mestské časti a okresy uvedenej v Územnom pláne hlavného mesta SR Bratislavy – ZaD 02. V následných ZaD Územného plánu hlavného mesta SR Bratislavy nebola prognóza vývoja obyvateľov upravovaná.

Demografický potenciál vývoja obyvateľov v rámci ZaD 02 je odvodený od disponibility navrhovaných plôch v riešených územiach, od možného potenciálu zastavania územia, zo štúdií ďalšieho investičného rozvoja a od predpokladaného územného rozvoja.

Tabuľka 53 Prognóza vývoja obyvateľov MČ Bratislava – Nové Mesto a okresu Bratislava III do r. 2030

územie	SĽDB r. 1991	SODB r. 2001	SODB r. 2011	31.12. 2015	obyvateľstvo ÚPN - r. 2030	obyv. prírastok ZaD 02	obyv. celkom r. 2030
MČ BA – Nové Mesto	40 317	37 418	36 314	37 650	48 200	1 430	49 630
okres Bratislava III	64 485	61 418	61 046	63 997	82 900	2 512	85 412

Zdroj: r. 1991, 2001, 2011, 2015 – ŠÚ SR; r. 2030 – Územný plán hlavného mesta SR Bratislavy – ZaD 02

Prognóza uvedená v ÚPN hl.m. SR Bratislavy – ZaD 02 predpokladá nárast počtu obyvateľov okresu Bratislava III do r. 2030 na 85 412 osôb, čo sa týka mestskej časti Bratislava – Nové Mesto uvažuje s rastom na 49 630 osôb k r. 2030.

Podľa Prognózy vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2035, ktorá bola publikovaná v októbri 2013 a je výsledkom priamej spolupráce troch inštitúcií: Prognostického ústavu Slovenskej akadémie vied, Výskumného demografického centra pri INFOSAT-e a Katedry humánnej geografie a demografie Prírodovedeckej fakulty Univerzity Komenského, sa predpokladá, že okres Bratislava III bude mať do roku 2030 cca 66 200 obyvateľov.

V nasledujúcej tabuľke uvádzame pre porovnanie postavenia dotknutej mestskej časti Bratislava – Nové Mesto v rámci Bratislavy, hl.m. SR prehľad počtu obyvateľov všetkých okresov a mestských častí Bratislavy v r. 2015 (stav k 31.12.; údaje zo štatistických zisťovaní každoročne organizovaných a vykonávaných ŠÚ SR) a podľa prognózy vývoja obyvateľov k r. 2030 (zdroj: Prognóza vývoja obyvateľov za bratislavské mestské časti a okresy, Územný plán hlavného mesta SR Bratislavy – ZaD 02).

Tabuľka 54 Základné údaje o okresoch a mestských častiach Bratislavy, hl.m. SR v r. 2015 a prognóza do r. 2030

okres, mestská časť	počet obyvateľov k 31.12. 2015	počet obyvateľov prognóza 2030	prír./úbytok počtu obyv. 2015-2030	hustota obyvateľstva r. 2015 (obyv./km ²)	hustota obyvateľstva prognóza 2030 (obyv./km ²)
okres Bratislava I	39 470	67 555	28 085	4 115,7	7 044,2
Bratislava - Staré Mesto	39 470	67 555	28 085	4 115,7	7 044,2
okres Bratislava II	113 201	133 731	20 530	1 223,9	1 445,9
Bratislava - Podunajské Biskupice	21 644	21 175	-469	509,4	498,3
Bratislava - Ružinov	71 443	91 516	20 073	1 799,6	2 305,2
Bratislava - Vrakúňa	20 114	21 040	926	1 953,4	2 043,4
okres Bratislava III	63 997	85 412	21 415	857,0	1 143,8

okres, mestská časť	počet obyvateľov k 31.12. 2015	počet obyvateľov prognóza 2030	prír./úbytok počtu obyv. 2015-2030	hustota obyvateľstva r. 2015 (obyv./km ²)	hustota obyvateľstva prognóza 2030 (obyv./km ²)
Bratislava - Nové Mesto	37 650	49 630	11 980	1 004,5	1 324,1
Bratislava - Rača	20 791	28 482	7 691	878,8	1 203,8
Bratislava - Vajnory	5 556	7 300	1 744	410,5	539,4
okres Bratislava IV	95 376	138 580	43 204	986,7	1 433,6
Bratislava - Devín	1 297	2 500	1 203	92,6	178,5
Bratislava - Devínska Nová Ves	16 060	33 165	17 105	663,2	1 369,5
Bratislava - Dúbravka	33 090	37 710	4 620	3 825,9	4 360,1
Bratislava - Karlova Ves	33 260	34 560	1 300	3 037,1	3 155,8
Bratislava - Lamač	7 110	20 145	13 035	1 086,8	3 079,2
Bratislava - Záhorská Bystrica	4 559	10 500	5 941	141,2	325,1
okres Bratislava V	110 888	165 988	55 100	1 177,1	1 761,9
Bratislava - Čunovo	1 332	2 100	768	71,5	112,7
Bratislava - Jarovce	2 011	12 370	10 359	94,2	579,6
Bratislava - Petržalka	103 935	147 378	43 443	3 623,9	5 138,7
Bratislava - Rusovce	3 610	4 140	530	141,2	162,0
Bratislava, hl.m. SR spolu	422 932	591 266	168 334	1 150,4	1 608,3

Zdroj: r. 2015 – ŠÚ SR; r. 2030 – Územný plán hlavného mesta SR Bratislavy – ZaD 02, výmera územia – databáza DATAcube, ŠÚ SR; vlastné výpočty AUREX spol. s r.o.

2.1.8 CHARAKTERISTIKA DEMOGRAFICKÉHO POTENCIÁLU NA ÚROVNI ZSJ⁴⁶ MČ BRATISLAVA – NOVÉ MESTO

Informácie o demografickom potenciáli do úrovne urbanistických obvodov (resp. základných sídelných jednotiek - ZSJ) sa sledujú iba pri sčítaní obyvateľov, domov a bytov. Sledované sú len základné charakteristiky – počet trvale bývajúcich obyvateľov, z toho počet žien a základná veková štruktúra obyvateľstva.

Územie MČ Bratislava – Nové Mesto je rozdelené do 42 ZSJ – urbanistických obvodov. Ich prehľad a základná demografická charakteristika k dňu SODB 2001 a 2011 sú uvedené v prílohovej časti dokumentu.

Podľa počtu obyvateľov najväčšími urbanistickým obvodmi v r. 2001 aj 2011 sú UO Sibírska ulica, Tehelné pole, Pri starej prachárni a Na Revíne. Na druhej strane, najmenej obyvateľov žilo v UO Staving, Trnavské mýto, Mladá garda a Kamzík. V r. 2001 boli neobývané UO Filmové ateliéry, Vlečka chemických závodov, Železničná stanica Nové Mesto a Priemstav, k r. 2011 k nim pribudol aj UO Filiálna stanica.

V r. 2001-2011 najväčší prírastok zaznamenal UO Pasienky (1 063 osôb), najväčší úbytok UO Sibírska ulica (676 osôb) a UO Tehelné pole (584 osôb).

⁴⁶ Základné sídelné jednotky (ZSJ) sú skladobnými časťami sídelných útvarov (obcí a ich častí) určenými na priestorovú identifikáciu a sledovanie sociálno-ekonomických a územno-technických javov priamo viazaných na osídlenie. Vo vybraných obciach mestského charakteru sa ZSJ nazývajú urbanistické obvody. Sú charakteristické zhodným funkčným využitím väčšiny objektov prípadne ďalším jednotiacim znakom. V ostatných obciach sa ZSJ nazývajú sídelné lokality. V rámci jednej obce je vždy aspoň jedna sídelná lokalita. ZSJ tvorili referenčnú bázu na vytvorenie sčítacích obvodov, pretože v rámci skladobnosti priestorových jednotiek predstavujú najpodrobnejšiu štruktúru, ktorá vychádza zo sídelnej štruktúry územia.

2.2 SOCIÁLNA INFRAŠTRUKTÚRA NA ÚZEMÍ

Domový a bytový fond

Analýza domového a bytového fondu MČ bola zrealizovaná na základe výsledkov posledných sčítaní obyvateľov, domov a bytov a podľa podkladov Pracoviska ŠÚ SR v Bratislave o novej bytovej výstavbe po r. 2011.

Podľa Sčítania obyvateľov, domov a bytov z roku 2011 sa v MČ Bratislava – Nové Mesto nachádzalo cca 22 200 bytov, z toho bolo približne 84 % trvale obývaných a približne 3,5 tisíc domov, z toho 91 % trvale obývaných. V roku 2011 tvorila MČ Bratislava – Nové Mesto 9,4 % z celkového počtu trvale obývaných bytov v Bratislave, hl.m. SR. V sledovanom období (1980-2011) sa **obložnosť bytov znížila** z 2,78 na 1,95 obyv./trvale obývaný byt. Vzhľadom na rozvoj bytovej výstavby **počet bytov v mestskej časti stále rastie**. Tempo výstavby nových bytov v mestskej časti v r. 2011-2015 predstavuje cca 423 bytov/rok.

Podiel neobývaných domov v MČ Bratislava – Nové Mesto predstavoval 8,8 % z celkového počtu domov a podiel neobývaných bytov tvoril 16,2 % z celkového počtu bytov.

Na úrovni základných sídelných jednotiek (urbanistických obvodov), v období medzi dvoma sčítaniami (r. 2001-2011) najväčší prírastok trvale obývaných bytov zaznamenal UO Pasienky (prírastok 633 trvale obývaných bytov), najväčší úbytok UO Unitas (úbytok 132 trvale obývaných bytov). V prípade trvale obývaných domov najväčší prírastok zaznamenal UO Koliba (prírastok 127 trvale obývaných domov) a najväčší úbytok UO Tehelné pole (úbytok 9 trvale obývaných domov).

Občianska vybavenosť

V MČ Bratislava – Nové Mesto sa nachádza **základná a vyššia občianska vybavenosť celomestského a nadmestského významu**.

V oblasti školstva sa tu nachádzajú **materské školy o počte 15 a základné školy o počte 11 zariadení**. Stredné školstvo v dotknutej mestskej časti má **nadmestský až celokrajský saturačný spád**. V mestskej časti Bratislava – Nové Mesto sa nachádzajú 2 gymnáziá, 1 hotelová a 1 obchodná akadémia a 3 stredné odborné školy. Taktiež sa tu nachádzajú špeciálne školy pre deti a žiakov, základné umelecké školy i jazykové školy. Na území MČ Bratislava – Nové Mesto má sídlo Slovenská zdravotnícka univerzita (SZU) v Bratislave a 3 fakulty Univerzity Komenského. Školskú infraštruktúru v mestskej časti dopĺňajú prislúchajúce školské zariadenia (napr. školské kluby detí, centrá voľného času, školské internáty, školské jedálne a i.).

Zdravotná starostlivosť na území MČ Bratislava – Nové Mesto je zabezpečovaná verejnými a súkromnými nemocničnými zariadeniami a poliklinikami. Celkovo sa na tomto území nachádzajú **4 polikliniky, 30 verejných lekární a 6 zdravotníckych zariadení**, ktoré majú celomestskú a regionálnu pôsobnosť.

MČ Bratislava – Nové Mesto svojim obyvateľom zabezpečuje **dostatočnú sociálnu starostlivosť**, je poskytovateľom terénnej opatrovateľskej služby, zriaďovateľom 8 denných centier, komunitného centra a prevádzkovateľom Sociálnej výdajne potravín a spotrebného tovaru. Do zriaďovateľskej pôsobnosti MČ Bratislava – Nové Mesto patrí aj zariadenie detských jasí. MČ Bratislava – Nové Mesto v súčasnosti nedisponuje zariadením opatrovateľskej služby, zariadením pre seniorov a prepravnou službou (sociálny taxík) v jej zriaďovateľskej pôsobnosti, tieto zariadenia je žiaduce doplniť. Okrem toho, starostlivosť v zariadeniach sociálnych služieb je obyvateľom mestskej časti poskytovaná prostredníctvom ďalších verejných aj neverejných poskytovateľov sociálnych služieb.

Veľmi **pozitívnym javom** z hľadiska cestovného ruchu je **Bratislavský lesopark** a rekreačné zariadenia nachádzajúce sa najmä v priestore Hornej Mlynskej doliny a v lokalite Kamzík. Prebiehajúca obnova areálu

Železná studnička pravdepodobne ešte zvýši počet návštevníkov. Okrem toho jestvuje **potenciál využitia bunkrov** na účely cestovného ruchu – na báze iniciatív iných MČ. Na druhej strane v oblasti sa nachádza niekoľko **nevyužívaných objektov** v majetku mesta: bývalá Rybárska reštaurácia, Snežienka, objekty v lokalite Železná studienka. Okrem toho sa na území MČ nachádzajú štadióny a kryté haly celomestského, ale aj celonárodného významu. Dostatočný je aj počet ostatných športovo-rekreačných areálov. Podobne ako v podkapitole venujúcej sa pešej a cyklistickej doprave (z hľadiska dochádzky do zamestnania a škôl), treba zdôrazniť nedostatočne rozvinutú sieť cyklochodníkov aj pre športové účely.

Možno konštatovať, že MČ je **dobře vybavená službami**. Nachádza sa tu dostatočný počet vhodne rozmiestnených supermarketov, stravovacích a ubytovacích zariadení. K výnimkám patrí lokalita Mierová kolónia a niektoré hornaté oblasti (oblasť v blízkosti ulice Jaskový rad a Matúškova a novo rozvíjajúca sa oblasť Podhorský pás. Taktiež absentujú ubytovacie zariadenia s vyšším počtom hviezdíček ako sú tri.

Služby dopĺňajú dva farské kostoly, niekoľko modlitební a sobášna sieň.

2.2.1 DOMOVÝ A BYTOVÝ FOND

Podkapitola sa zaoberá analýzou retrospektívneho vývoja domového a bytového fondu dotknutej mestskej časti Bratislava – Nové Mesto, ako aj jeho základnou charakteristikou na základe výsledkov Sčítania obyvateľov, domov a bytov 2011 a podkladov Pracoviska ŠÚ SR v Bratislave o bytovej výstavbe po r. 2011. Pre porovnanie uvádzame aj základné informácie na úrovni okresu Bratislava III, Bratislavy, hl.m. SR, Bratislavského kraja a SR. Kapacity navrhovanej bytovej výstavby v dotknutej mestskej časti sú prebraté z Územného plánu hl.m. SR Bratislavy, rok 2007, v znení neskorších zmien a doplnkov.

2.2.1.1 VÝVOJ DOMOVÉHO A BYTOVÉHO FONDU

V MČ Bratislava – Nové Mesto sa počet obyvateľov, trvale obývaných bytov, domov a obložnosti⁴⁷ od roku 1980 vyvíjal nasledovne:

Tabuľka 55 Retrospektívny vývoj počtu obyvateľov, bytov, domov a obložnosti v MČ Bratislava – Nové Mesto v r. 1980-2011

rok	počet obyvateľov	počet trvale obývaných bytov	počet trvale obývaných domov	počet obyv. / byt (obložnosť)
SLDB 1980 (1.11.)	47 107	16 939	2 894	2,78
SLDB 1991 (3.3.)	40 317	16 974	2 711	2,38
SODB 2001 (26.5.)	37 418	16 675	2 759	2,24
SODB 2011 (21.5.)	36 314	18 576	3 259	1,95

Zdroj: Historický lexikón obcí Slovenskej republiky 1970-2001, ŠÚ SR
SODB 2011, ŠÚ SR

Pozn.: SLDB – sčítanie ľudu, domov a bytov, SODB – sčítanie obyvateľov, domov a bytov

Podľa Sčítania obyvateľov, domov a bytov k 21.5. 2011 sa v MČ Bratislava – Nové Mesto nachádzalo 22 177 bytov (z toho 18 576 bytov bolo trvale obývaných (83,8 %) a 3 581 domov (z toho 3 259 domov bolo trvale

⁴⁷ Byt je obytná miestnosť alebo súbor obytných miestností s príslušenstvom usporiadaný do funkčného celku s vlastným uzavretím určený na trvalé bývanie. Za obývaný sa považoval taký byt, v ktorom sa zdržiaval aspoň jeden používateľ väčšiu časť roka, ale aj byt, ktorého používateľ bol dočasne neprítomný.

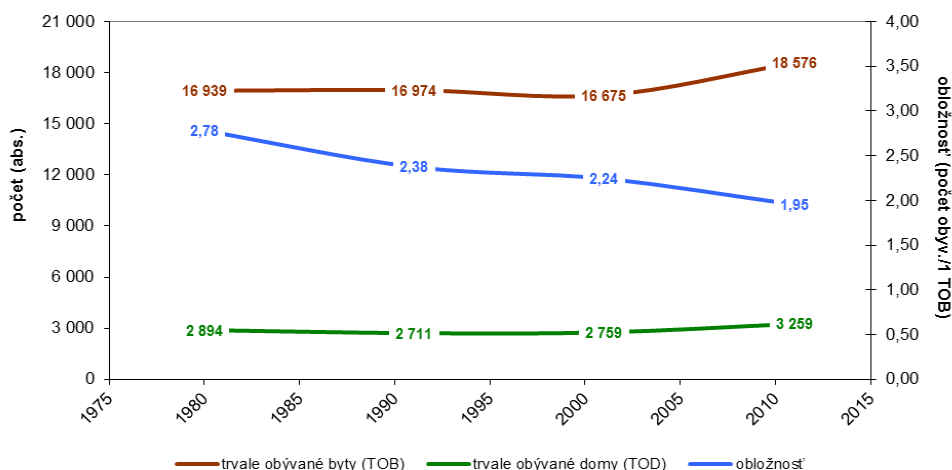
Za domy na účely sčítania sa považovali všetky budovy určené na bývanie (vrátane neobývaných budov) označené súpisným číslom a ďalšie objekty, v ktorých niekto býval alebo v nich v rozhodujúcom okamihu sčítania prenocoval, okrem zastupiteľských úradov cudzích štátov. Dom bol obývaný, ak sa v ňom nachádzal aspoň jeden obývaný byt alebo v ňom bolo umiestnené zariadenie na hromadné ubytovanie osôb aspoň s jednou bývajúcou osobou.

obývaných (91,0 %)). 2 351 obývaných bytov bolo umiestnených v rodinných domoch a 15 708 obývaných bytov bolo v bytových domoch.

Na celkovom počte trvale obývaných bytov v Bratislave, hl.m. SR (196 910 trvale obývaných bytov k dňu SODB 2011) sa bytový fond MČ Bratislava – Nové Mesto podieľal 9,4 %.

V prípade obložnosti bytov sledujeme od r. 1980 klesajúci trend a k dňu SODB 2011 pri počte 36 314 obyvateľov predstavovala obložnosť bytov cca 1,95 obyv./trvale obývaný byt.

Graf 6 Retrospektívny vývoj počtu trvale obývaných bytov, domov a obložnosti v MČ Bratislava – Nové Mesto v r. 1980-2011

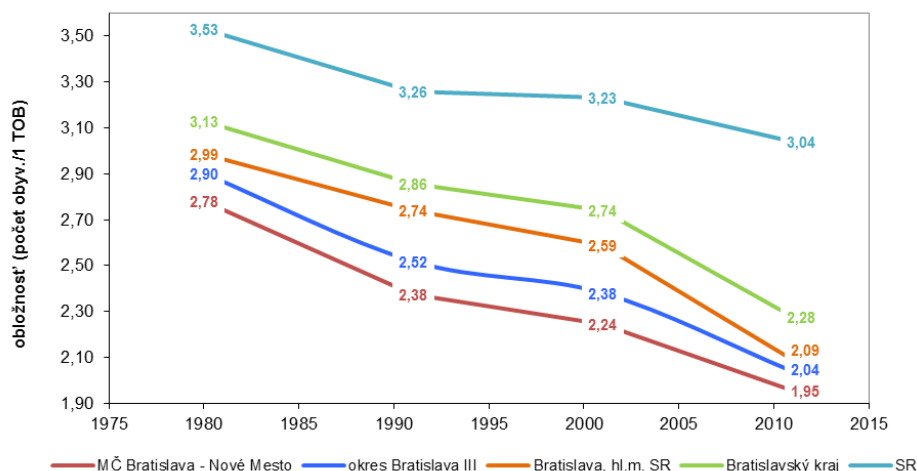
Na úrovni okresu Bratislava III, Bratislavy, hl.m. SR, Bratislavského kraja a SR sledujeme v období 1980-2011, rovnako ako v prípade MČ Bratislava – Nové Mesto, pokles obložnosti na nasledovné hodnoty:

Tabuľka 56 Vývoj obložnosti v okrese Bratislava III, v Bratislave, hl.m. SR, v Bratislavskom kraji a v SR v r. 1980-2011

rok	okres Bratislava III	Bratislava, hl.m. SR	Bratislavský kraj	SR
SĽDB 1980 (1.11.)	2,90	2,99	3,13	3,53
SĽDB 1991 (3.3.)	2,52	2,74	2,86	3,26
SODB 2001 (26.5.)	2,38	2,59	2,74	3,23
SODB 2011 (21.5.)	2,04	2,09	2,28	3,04

Zdroj: vlastné výpočty AUREX spol. s r.o. na základe dát z Historického lexikónu obcí Slovenskej republiky 1970-2001, ŠÚ SR a SODB 2011, ŠÚ SR

Graf 7 Vývoj obľožnosti v MČ Bratislava – Nové Mesto, v okrese Bratislava III, v Bratislave, hl.m. SR, v Bratislavskom kraji a v SR r. 1980-2011

2.2.1.2 DOMOVÝ FOND PODĽA SODB 2011

Podkapitola sa zaoberá charakteristikou domového fondu dotknutej mestskej časti Bratislava – Nové Mesto podľa výsledkov Sčítania obyvateľov, domov a bytov 2011. Pre porovnanie uvádzame aj základné informácie o domovom fonde na úrovni okresu Bratislava III, Bratislavy, hl.m. SR, Bratislavského kraja a SR.

Údaje o domoch sa zisťovali spolu s údajmi o obyvateľoch a bytoch. Rozhodujúcim okamihom Sčítania obyvateľov, domov a bytov 2011 bola polnoc z piatka 20. mája 2011 na sobotu 21. mája 2011.

Predmetom sčítania domov boli všetky budovy určené na bývanie (vrátane neobývaných budov) označené súpisným číslom a ďalšie objekty, v ktorých niekto býval alebo v nich v rozhodujúcom okamihu sčítania prenočoval, okrem zastupiteľských úradov cudzích štátov.

Tabuľka 57 Domy podľa obývanosti v MČ Bratislava – Nové Mesto v r. 2011

Domy						
spolu	v tom podľa obývanosti					
	obývané		neobývané		s nezistenou obývanosťou	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%
3 581	3 259	91,0	316	8,8	6	0,2

Zdroj: SODB 2011, ŠÚ SR

K dňu SODB 2011 predstavoval podiel obývaných domov (z celkového počtu domov) v MČ Bratislava – Nové Mesto 91,0 %, podiel neobývaných domov 8,8 % a podiel domov s nezistenou obývanosťou bol 0,2 %.

V okrese Bratislava III predstavoval podiel obývaných domov (z celkového počtu domov okresu) 93,2 %, podiel neobývaných domov 6,7 % a podiel domov s nezistenou obývanosťou bol 0,1 %.

V Bratislave, hl.m. SR predstavoval podiel obývaných domov (z celkového počtu domov mesta) 94,3 %, podiel neobývaných domov 5,5 % a podiel domov s nezistenou obývanosťou bol 0,2 %.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mestskej časti Bratislava–Nové Mesto na roky 2016-2020
Komplexné hodnotenie a analýza východiskovej situácie – plné znenie

Na úrovni Bratislavského kraja predstavoval podiel obývaných domov (z celkového počtu domov v kraji) 90,6 %, podiel neobývaných domov 9,2 % a podiel domov s nezistenou obývanosťou bol 0,2 %.

Na celorepublikovej úrovni podiel obývaných domov (z celkového počtu domov v SR) predstavoval 84,6 %, podiel neobývaných domov 15,0 % a podiel domov s nezistenou obývanosťou bol 0,4 %.

Tabuľka 58 Základný prehľad obývaných domov v MČ Bratislava – Nové Mesto v r. 2011

Domy														
spolu	obývané													
	spolu	podľa typu z toho			podľa formy vlastníctva z toho						podľa obdobia výstavby z toho			
		rodinné domy	bytové domy	iné	fyzické osoby	štát	obce	iné právnické osoby	kombinácia vlastníkov	iné	do roku 1945	1946 - 1990	1991 - 2000	2001 a neskôr
3 581	3 259	2 092	1 004	64	1 911	35	17	42	651	57	872	1 199	172	367

Zdroj: SODB 2011, ŠÚ SR

Tabuľka 59 Základný prehľad neobývaných domov v MČ Bratislava – Nové Mesto v r. 2011

Domy											
neobývané											s nezistenou obývanosťou
spolu	podľa dôvodov neobývanosti					podľa obdobia výstavby					
	v tom					v tom					
	zmena vlastníkov	určené na rekreáciu	uvoľnené na prestavbu	nespôsobilé na bývanie	z iných dôvodov	do roku 1945	1946 - 1990	1991 - 2000	2001 a neskôr	nezis- tené	
316	7	21	29	30	229	5	6	2	3	300	6

Zdroj: SODB 2011, ŠÚ SR

Tabuľka 60 Obývané domy podľa typu domu v MČ Bratislava – Nové Mesto v r. 2011 – podrobný prehľad

typ domu	abs.	%	typ domu	abs.	%
nezistený	99	3,0	ubytovacie zariadenie bez bytu	10	0,3
rodinný dom - samostatný	1 255	38,5	podnikové ubytovne	2	0,1
rodinný dom - dvojdom	267	8,2	nemocnice a ostatné lôžkové a liečebné zariadenia	2	0,1
rodinný dom - radový dom	570	17,5	prevádzkové budovy (iba s bytmi bez ubyt. zariadení)	1	0,0
bytový dom	1 004	30,8	dom bez čísla, núdzové obydlie (chatrč)	1	0,0
internát, študentský domov	5	0,2	budova neurčená na bývanie (garáž, sklad, záhr. chatka)	10	0,3
cirkevná inštitúcia	1	0,0	hromadné ubytovacie zariadenie dočasného ubytovania (nocľaháreň, domov na pol ceste)	3	0,1
domovy sociálnych služieb	2	0,1	bez prístrešku (fiktívny dom)	1	0,0
domov dôchodcov, penzión	2	0,1	iný	24	0,7

Zdroj: SODB 2011, ŠÚ SR

Tabuľka 61 Obývané domy podľa formy vlastníctva v MČ Bratislava – Nové Mesto v r. 2011 – podrobný prehľad

nezistená	fyzická osoba	štát	obec	iná právnická osoba	cirkev	zahraničný vlastník	kombinácia vlastníkov	bytové družstvo	obchodná spoločnosť	iné vlastníctvo	spolu
546	1 911	35	17	42	1	10	651	1	0	45	3 259
16,8	58,6	1,1	0,5	1,3	0,0	0,3	20,0	0,0	0,0	1,4	100,0

Zdroj: SODB 2011, ŠÚ SR

Tabuľka 62 Obývané domy podľa obdobia výstavby v MČ Bratislava – Nové Mesto v r. 2011 – podrobný prehľad

nezistené	pred rokom 1919	1919-1945	1946-1960	1961-1970	1971-1980	1981-1990	1991-2000	2001-2005	2006-2009	2010 a neskôr	spolu
649	47	825	526	289	242	142	172	168	178	21	3 259
19,9	1,4	25,3	16,1	8,9	7,4	4,4	5,3	5,2	5,5	0,6	100,0

Zdroj: SODB 2011, ŠÚ SR

Veková štruktúra domového fondu v mestskej časti nie je veľmi priaznivá, nakoľko až 26,7 % obývaných domov je z obdobia výstavby do r. 1945, 25,0 % z obdobia výstavby 1946-1970 a 11,8 % obývaných domov bolo postavených v období r. 1971-1990. Z obdobia výstavby 1991-2000 je len 5,3 % obývaných domov a po r. 2001 11,3 % obývaných bytov.

Tabuľka 63 Neobývané domy podľa dôvodu neobývanosti v MČ Bratislava – Nové Mesto v r. 2011

neobývaný z dôvodu zmeny vlastníka	neobývaný, určený na rekreáciu	neobývaný, uvoľnený na prestavbu	neobývaný, nespôsobilý na bývanie	neobývaný po kolaudácii	neobývaný v dedičskom alebo súdnom konaní	neobývaný z iných dôvodov	spolu
7	21	29	30	23	11	195	316
2,2	6,6	9,2	9,5	7,3	3,5	61,7	100,0

Zdroj: SODB 2011, ŠÚ SR

Tabuľka 64 Neobývané domy podľa obdobia výstavby v MČ Bratislava – Nové Mesto v r. 2011

nezistené	pred rokom 1919	1919-1945	1946-1960	1961-1970	1971-1980	1981-1990	1991-2000	2001-2005	2006-2009	2010 a neskôr	spolu
300	2	3	4	2	0	0	2	0	3	0	316
94,9	0,6	0,9	1,3	0,6	0,0	0,0	0,6	0,0	0,9	0,0	100,0

Zdroj: SODB 2011, ŠÚ SR

2.2.1.3 BYTOVÝ FOND PODĽA SODB 2011

Podkapitola sa zaoberá charakteristikou bytového fondu dotknutej mestskej časti Bratislava – Nové Mesto podľa výsledkov Sčítania obyvateľov, domov a bytov 2011. Pre porovnanie uvádzame aj základné informácie o bytovom fonde na úrovni okresu Bratislava III, Bratislavy, hl.m. SR, Bratislavského kraja a SR.

Údaje o bytoch sa zisťovali spolu s údajmi o obyvateľoch a domoch. Rozhodujúcim okamihom Sčítania obyvateľov, domov a bytov 2011 bola polnoc z piatka 20. mája 2011 na sobotu 21. mája 2011.

Pri Sčítaní obyvateľov, domov a bytov 2011 sa za byty na účely sčítania považovali obytné miestnosti alebo ich súbory s príslušenstvom usporiadané do funkčných celkov s vlastným uzavretím, ktoré boli určené na trvalé bývanie.

Povinnosť poskytnúť údaje o bytoch sa vzťahovala na vlastníkov bytov alebo správcov bytov, alebo nájomcov, alebo podnájomníkov.

Tabuľka 65 Byty podľa obývanosti v MČ Bratislava – Nové Mesto v r. 2011

Byty						
spolu	v tom podľa obývanosti					
	obývané		neobývané		s nezistenou obývanosťou	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%
22 177	18 576	83,8	3 598	16,2	0	0,0

Zdroj: SODB 2011, ŠÚ SR

K dňu SODB 2011 predstavoval podiel obývaných bytov (z celkového počtu bytov) v MČ Bratislava – Nové Mesto 83,8 % a podiel neobývaných bytov 16,2 %. V dotknutej mestskej časti sa nenachádzali žiadne byty s nezistenou obývanosťou.

V okrese Bratislava III predstavoval podiel obývaných bytov (z celkového počtu bytov okresu) 88,6 % a podiel neobývaných bytov 11,4 %. V okrese sa nenachádzali žiadne byty s nezistenou obývanosťou.

V Bratislave, hl.m. SR predstavoval podiel obývaných bytov (z celkového počtu bytov mesta) 96,4 %, podiel neobývaných bytov 3,5 % a podiel bytov s nezistenou obývanosťou bol nepatrný, nakoľko v meste sa nachádzali len 2 byty s nezistenou obývanosťou.

Na úrovni Bratislavského kraja predstavoval podiel obývaných bytov (z celkového počtu bytov v kraji) 94,8 %, podiel neobývaných bytov 5,1 % a podiel bytov s nezistenou obývanosťou bol 0,1 %.

Na celorepublikovej úrovni podiel obývaných bytov (z celkového počtu bytov v SR) predstavoval 89,1 %, podiel neobývaných bytov 10,3 % a podiel bytov s nezistenou obývanosťou bol 0,6 %.

Tabuľka 66 Základný prehľad bytov v MČ Bratislava – Nové Mesto v r. 2011 (1)

Byty															
spolu	obývané														
	spolu	podľa formy vlastníctva					podľa počtu obytných miestností					podľa veľkosti obytnej plochy v m ²			
		z toho					z toho					z toho			
		vlastné byty v byt. domoch	byty vo vlast. rodin. domoch	obecné byty	družstevné byty	iné	1	2	3	4	5+	do 40	40 - 80	81 - 100	100+
22 177	18 576	13 473	1 759	232	159	1 156	1 941	4 143	9 410	1 754	958	4 032	12 703	750	715

Zdroj: SODB 2011, ŠÚ SR

K rozhodujúcemu okamihu sčítania 2011 bolo na území MČ Bratislava – Nové Mesto najviac obývaných bytov s obytnou plochou 40-80 m² (12 703, t.j. 68,4 % z celkového počtu obývaných bytov v mestskej časti), ďalej nasledovali obývané byty s obytnou plochou menšou ako 40 m² (4 032, t.j. 21,7 % zo všetkých obývaných bytov v mestskej časti). Počty a podiely obývaných bytov s obytnou plochou 81-100 m² (750, t.j. 4,0 %) a väčšou ako 100 m² (715, t.j. 3,8 %) boli približne rovnaké.

Podľa podkladov Miestneho úradu Bratislava – Nové Mesto (Oddelenie výstavby, investícií a správy majetku) k 30.9. 2015 bolo vo vlastníctve Mestskej časti celkovo 243 bytov.

Tabuľka 67 Základný prehľad bytov v MČ Bratislava – Nové Mesto v r. 2011 (2)

Byty									
obývané									
podľa typu kúrenia				podľa zdrojov energie používaných na vykurovanie					
z toho				z toho					
ústredné diaľkové	ústredné lokálne	iný	bez kúrenia	plyn	elektrina	kvapalné palivo	pevné palivo	iný	žiadny
10 472	2 968	1 966	3	11 153	931	290	107	529	401

Zdroj: SODB 2011, ŠÚ SR

Tabuľka 68 Základný prehľad bytov v MČ Bratislava – Nové Mesto v r. 2011 (3)

Byty					
neobývané					s nezis- tenou obýva- nosťou
spolu	podľa dôvodov neobývanosti				
	v tom				
	zmena vlastníkov	určené na rekreáciu	nespôsobilé na bývanie	z iných dôvodov	
3 598	0	35	42	3 521	0

Zdroj: SODB 2011, ŠÚ SR

Tabuľka 69 Obývané byty podľa formy vlastníctva v MČ Bratislava – Nové Mesto v r. 2011 – podrobný prehľad

nezistená	vlastný byt v bytovom dome	byt vo vlastnom rodinnom dome	obecný byt	služobný byt	družstevný byt	byt v nájme	byt v bezplatnom užívaní	iná forma vlastníctva	spolu
1 797	13 473	1 759	232	49	159	614	207	286	18 576
9,7	72,5	9,5	1,2	0,3	0,9	3,3	1,1	1,5	100,0

Zdroj: SODB 2011, ŠÚ SR

Medzi obývanými bytmi v MČ Bratislava – Nové Mesto dosiahli najvyšší počet i podiel vlastné byty v bytových domoch (13 473, t.j. 72,5 %), ďalej nasledovali byty vo vlastných rodinných domoch (1 759, t.j. 9,5 %), obývané byty v nájme (614, t.j. 3,3 %), obývané obecné byty (232, t.j. 1,2 %) a byty v bezplatnom užívaní (207, t.j. 1,1 %). Obývané byty s nezistenou formou vlastníctva tvorili až 9,7 % z celkového počtu obývaných bytov mestskej časti.

Tabuľka 70 Obývané byty podľa počtu obytných miestností v MČ Bratislava – Nové Mesto v r. 2011 – podrobný prehľad

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	20	neuvedené	spolu
1 941	4 143	9 410	1 754	543	191	87	32	36	10	17	17	10	5	7	3	370	18 576
10,4	22,3	50,7	9,4	2,9	1,0	0,5	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	2,0	100,0

Zdroj: SODB 2011, ŠÚ SR

Výsledky SODB 2011 potvrdili, že medzi obývanými bytmi v mestskej časti prevažujú byty do 3 (vrátane) obytných miestností.

Najvyšší podiel tvorili byty s tromi obytnými miestnosťami (50,7 % (9 410) z celkového počtu obývaných bytov v MČ), ďalej nasledovali byty s 2 obytnými miestnosťami (22,3 % (4 143) z celkového počtu obývaných bytov v MČ) a byty s jednou obytnou miestnosťou (10,4 % (1 941) z celkového počtu obývaných bytov v MČ). Byty so štyrmi obytnými miestnosťami (1 754) tvorili 9,4 % z celkového počtu obývaných bytov v MČ a najmenej bolo bytov s päť a viac obytnými miestnosťami (5,2 % (958) z celkového počtu obývaných bytov v MČ).

Tabuľka 71 Obývané byty podľa typu kúrenia v MČ Bratislava – Nové Mesto v r. 2011 – podrobný prehľad

nezistený	ústredné kúrenie diaľkové	ústredné kúrenie lokálne	etážové kúrenie	samostatné vykurovacie teleso	iný	bez kúrenia	spolu
3 167	10 472	2 968	622	1 267	77	3	18 576
17,0	56,4	16,0	3,3	6,8	0,4	0,0	100,0

Zdroj: SODB 2011, ŠÚ SR

Najrozšírenejšími typmi kúrenia v bytoch v mestskej časti sú podľa výsledkov SODB 2011 ústredné kúrenie diaľkové (10 472, t.j. 56,4 % z celkového počtu obývaných bytov v MČ), ďalej ústredné kúrenie lokálne (2 968, t.j. 16,0 % z celkového počtu obývaných bytov v MČ). Bez kúrenia boli len 3 obývané byty.

Tabuľka 72 Obývané byty podľa zdroja na vykurovanie v MČ Bratislava – Nové Mesto v r. 2011 – podrobný prehľad

nezistené	plyn	elektrina	kvapalné palivo	pevné palivo	solárna energia	iný	žiadny	spolu
5 165	11 153	931	290	107	5	524	401	18 576
27,8	60,0	5,0	1,6	0,6	0,0	2,8	2,2	100,0

Zdroj: SODB 2011, ŠÚ SR

Cca 60 % všetkých obývaných bytov v mestskej časti je podľa SODB 2011 vykurovaných plynom (11 153). Elektrinu na vykurovanie využívalo 5,0 % (931) všetkých obývaných bytov v mestskej časti. Podiel obývaných bytov bez vykurovania predstavuje 2,2 % (401 obývaných bytov).

Tabuľka 73 Neobývané byty podľa dôvodu neobývanosti v MČ Bratislava – Nové Mesto v r. 2011

neobývaný z dôvodu zmeny vlastníka	neobývaný, určený na rekreáciu	neobývaný, uvoľnený na prestavbu	neobývaný, nespôsobilý na bývanie	neobývaný po kolaudácii	neobývaný v dedičskom alebo súdnom konaní	neobývaný z iných dôvodov	spolu
0	35	82	42	404	0	3 035	3 598
0,0	1,0	2,3	1,2	11,2	0,0	84,4	100,0

Zdroj: SODB 2011, ŠÚ SR

K 21. máju 2011 sa nachádzalo na území mestskej časti 3 598 neobývaných bytov (16,2 % zo všetkých bytov v mestskej časti).

Podľa výsledkov SODB 2011 byty v MČ Bratislava – Nové Mesto neboli obývané najmä z iných dôvodov, to znamená, že neboli obývané z iných, v sčítacom formulári nešpecifikovaných dôvodov (3 035 bytov, t.j. 84,4 % z celkového počtu neobývaných bytov v MČ). Druhým najčastejšie uvádzaným dôvodom neobývanosti bytov bola kolaudácia (404, t.j. 11,2 % z celkového počtu neobývaných bytov v MČ). Nespôsobilých na bývanie bolo 1,2 % (42) neobývaných bytov z celkového počtu bytov v MČ.

Tabuľka 74 Obývané byty v rodinných domoch v MČ Bratislava – Nové Mesto v r. 2011 – základný prehľad

Obývané byty v rodinných domoch													
spolu	podľa celkovej podlahovej plochy bytu v m ²				podľa zásobovania vodou (vodovod)				podľa vybavenosti domácností			podľa pripojenia	
	z toho				z toho				mobilný telefón	osobný počítač/notebook	osobné auto	na pevnú telefónnu linku	na internet
	<40	40-80	81-120	120+	v byte zo spoločného zdroja	v byte z vlastného zdroja	mimo bytu	bez vodovodu					
2 351	16	316	1 077	708	1 743	80	3	1	1 545	1 304	1 263	1 331	1 254

Zdroj: SODB 2011, ŠÚ SR

Tabuľka 75 Obývané byty v bytových domoch v MČ Bratislava – Nové Mesto v r. 2011 – základný prehľad

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mestskej časti Bratislava–Nové Mesto na roky 2016-2020
Komplexné hodnotenie a analýza východiskovej situácie – plné znenie

Obývané byty v bytových domoch													
spolu	podľa celkovej podlahovej plochy bytu v m ²				podľa zásobovania vodou (vodovod)				podľa vybavenosti domácností			podľa pripojenia	
	z toho				z toho				mobilný telefón	osobný počítač/ notebook	osobné auto	na pevnú telefónnu linku	na internet
	<40	40-80	81-120	120+	v byte zo spoločného zdroja	v byte z vlastného zdroja	mimo bytu	bez vodovodu					
15 708	1 244	8 340	5 792	253	13 528	79	51	3	9 312	6 604	5 400	6 958	6 119

Zdroj: SODB 2011, ŠÚ SR

2.2.1.4 BYTOVÁ VÝSTAVBA OD ROKU 2011

Prehľad o prírastkoch a úbytkoch bytov v MČ Bratislava – Nové Mesto, a pre porovnanie aj v okrese Bratislava III a v Bratislave, hl.m. SR, v období r. 2011-2015 podľa podkladov Pracoviska ŠÚ SR v Bratislave poskytuje nasledujúca tabuľka:

Tabuľka 76 Pribeh výstavby bytov v Bratislave, hl.m. SR, v okrese Bratislava III a v MČ Bratislava - Nové Mesto v r. 2011-2015

rok / územie	Počet					Stav bytov k 31.12.
	rozostavané byty k 1.1.	začaté byty spolu	dokončené byty spolu	rozostavané byty k 31.12.	úbytok bytov spolu	
Bratislava, hl.m. SR						
2011	9 293	713	1 768	8 238	58	207 733
2012	8 223	1 187	2 916	6 494	53	210 596
2013	6 365	2 219	1 569	7 015	44	212 121
2014	7 004	2 129	1 686	7 447	67	213 740
2015	7 818	4 733	2 394	10 157	102	216 032
okres Bratislava III						
2011	2 493	153	286	2 360	11	34 556
2012	2 313	226	1 491	1 048	12	36 035
2013	1 043	1 136	274	1 905	9	36 300
2014	1 905	527	536	1 896	14	36 822
2015	1 896	929	338	2 487	13	37 147
MČ Bratislava - Nové Mesto						
2011	1 479	109	195	1 393	6	22 866
2012	1 346	145	1 285	206	8	24 143
2013	201	1 036	80	1 157	6	24 217
2014	1 157	360	339	1 178	9	24 547
2015	1 178	538	215	1 501	8	24 754

Zdroj: Pracovisko ŠÚ SR v Bratislave, 2016

V období 2011-2015 (po SODB 2011) ubudlo z existujúceho bytového fondu v MČ Bratislava – Nové Mesto 37 bytov. Celkovo bolo v sledovanom období dokončených (vydané kolaudačné rozhodnutia) spolu 2 114 bytov, z toho najviac v r. 2012 (1 285 b.j., t.j. 60,8 % z celkového počtu dokončených bytov v období 2011-2015). Tempo výstavby nových bytov v mestskej časti v r. 2011-2015 tak predstavuje cca 423 bytov/rok. Z počtu dokončených bytov v okrese Bratislava III bol podiel mestskej časti Bratislava – Nové Mesto 72,3 %, z celkového počtu dokončených bytov v Bratislave, hl.m. SR podiel mestskej časti predstavoval 20,5 %.

Čo sa týka intenzity bytovej výstavby, vyjadrenej pomerom počtu dokončených bytov/1 000 obyvateľov, jej vývoj v období 2011-2015 uvádza nasledujúca tabuľka.

Tabuľka 77 Intenzita bytovej výstavby v SR, v Bratislave, hl.m. SR, v okrese Bratislava III a v MČ Bratislava - Nové Mesto v r. 2011-2015

Územie	Intenzita bytovej výstavby v roku				
	2011	2012	2013	2014	2015
SR	2,70	2,82	2,79	2,76	2,85
Bratislava, hl.m. SR	4,28	7,02	3,76	4,02	5,66
okres Bratislava III	4,65	24,03	4,38	8,50	5,28
MČ Bratislava – Nové Mesto	5,34	35,00	2,17	9,15	5,71

Zdroj: vlastné výpočty AUREX spol. s r.o. na základe údajov Pracoviska ŠÚ SR v Bratislave, 2016

Intenzita bytovej výstavby v MČ Bratislava – Nové Mesto v r. 2015 dosiahla hodnotu 5,71 dokončených bytov na 1 000 obyvateľov, na úrovni SR to bolo 2,85 dokončených bytov na 1 000 obyvateľov. Pozn.: Pre porovnanie, v r. 2001 hodnota indexu na úrovni mestskej časti bola 4,52 bytu na 1 000 obyvateľov, v prípade SR 1,92 bytu na 1 000 obyvateľov.

Územný plán hlavného mesta SR Bratislavy (rok 2007) v znení neskorších ZaD navrhuje v dotknutej mestskej časti na základe zámerov, spracovaných štúdií a doteraz schválených dokumentov postaviť do roku 2030 celkovo 4 399 bytov (najmä vo viacpodlažnej zástavbe). Kapacity navrhovanej bytovej výstavby v Bratislave, hl.m. SR, v okrese Bratislava III a v MČ Bratislava – Nové Mesto uvádzame v nasledujúcich tabuľkách:

Tabuľka 78 Kapacity navrhovanej bytovej výstavby v Bratislave, hl.m. SR, v okrese Bratislava III a v MČ Bratislava - Nové Mesto, podľa ÚPN hl.m. SR Bratislavy, rok 2007

územie	počet b.j. mbz	počet b.j. vbz	byty v návrhovom období spolu
Bratislava, hl.m. SR	27 611	38 110	65 721
okres Bratislava III	3 924	4 324	8 248
MČ Bratislava – Nové Mesto	1 389	2 426	3 815

Zdroj: Územný plán hlavného mesta SR Bratislavy, 2007

Tabuľka 79 Prírastky bytov na základe potenciálu územia v Bratislave, hl.m. SR, v okrese Bratislava III a v MČ Bratislava - Nové Mesto, podľa ÚPN hl.m. SR Bratislavy – ZaD 02

územie	výmera m ²	podlažná plocha m ²	plochy bývania m ²	byty prírastok podľa ZaD 02	obložnosť počet obyv./1 b.j.
Bratislava, hl.m. SR	17 570 114	21 085 212	1 213 191	16 475	2,5
okres Bratislava III	1 032 676	93 826	33 076	976	2,6
MČ Bratislava – Nové Mesto	550 374	46 827	0	584	2,4

Zdroj: Územný plán hlavného mesta SR Bratislavy – ZaD 02

V MČ Bratislava – Nové Mesto je potrebné spracovať zonálnu dokumentáciu pre územia:

- Horná Mlynská dolina,
- Krahulčia,
- Filiálka,
- Zátiešie – Hatalova,
- Tomášikova – Trnavská (dopracovať na podklade UŠ Z Tomášikova – Rožňavská),
- Vajnorská – Odborárska,
- Stromová – Pražská.

2.2.1.5 CHARAKTERISTIKA DOMOVÉHO A BYTOVÉHO FONDU NA ÚROVNI ZSJ MČ BRATISLAVA – NOVÉ MESTO

Stav domového a bytového fondu do úrovne urbanistických obvodov (resp. základných sídelných jednotiek) sa sleduje iba pri sčítaní obyvateľov, domov a bytov.

Administratívne územie MČ Bratislava – Nové Mesto je rozdelené do 42 základných sídelných jednotiek – urbanistických obvodov, za ktoré sú štatisticky spracované len vybrané údaje a charakteristiky o domovom a bytovom fonde (ako aj v prípade údajov a charakteristík o obyvateľstve). Tieto sú uvedené v prílohovej časti dokumentu na základe podkladov ŠÚ SR k dňu SODB 2001 a 2011.

Najväčšou ZSJ podľa počtu obyvateľov aj podľa počtu trvale obývaných bytov v r. 2001 aj 2011 bola ZSJ Sibírska ulica, v ktorej žilo 11,8 % resp. 10,3 % obyvateľov mestskej časti a koncentrovalo sa v nej 12,9 % resp. 11,5 % z celkového počtu trvale obývaných bytov mestskej časti. Obložnosť bytov v tomto UO v r. 2001 predstavovala cca 2,05 obyv./1 trvale obývaný byt, do r. 2011 klesla na cca 1,76 obyv./1 trvale obývaný byt.

V r. 2001 boli bez trvalého domového a bytového fondu UO Filmové ateliéry, Vlečka chemických závodov, Železničná stanica Nové Mesto a Priemstav, k r. 2011 k nim pribudol aj UO Filiálna stanica.

V r. 2001-2011 najväčší prírastok trvale obývaných bytov zaznamenal UO Pasienky (prírastok 633 trvale obývaných bytov), najväčší úbytok UO Unitas (úbytok 132 trvale obývaných bytov). V prípade trvale obývaných domov najväčší prírastok zaznamenal UO Koliba (prírastok 127 trvale obývaných domov) a najväčší úbytok UO Tehelné pole (úbytok 9 trvale obývaných domov).

2.2.2 OBČIANSKA VYBAVENOSŤ

Zariadenia občianskej vybavenosti reprezentujú zariadenia celomestského a nadmestského významu, so zastúpením školstva, zdravotníctva, sociálnych vecí, kultúry, telesnej kultúry a športu, verejnej administratívy a správy, bankovníctva a finančníctva, ako aj komerčnej vybavenosti (verejného ubytovania a verejného stravovania, maloobchodu a služieb).

V kapitole sa zaoberáme charakteristikou občianskej vybavenosti v mestskej časti Bratislava – Nové Mesto. Okrem týchto zariadení uspokojovanie potrieb obyvateľstva dotknutej mestskej časti zabezpečujú zariadenia občianskej vybavenosti v celom meste Bratislava.

Vstupnými podkladmi pre riešenie kapitoly boli:

- údaje z Centra vedecko-technických informácií SR v Bratislave,
- údaje z Národného centra zdravotníckych informácií v Bratislave,
- údaje z Centrálného registra poskytovateľov sociálnych služieb, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky,
- údaje z Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny v Bratislave,
- podklady a koncepčné dokumenty z Odboru školstva, mládeže a športu, Odboru zdravotníctva, Odboru sociálnych vecí a Odboru cestovného ruchu a kultúry Úradu Bratislavského samosprávneho kraja,
- Územný plán hlavného mesta SR Bratislavy, rok 2007 v znení neskorších ZaD,
- strategické a rozvojové dokumenty/koncepcie a územné generely hlavného mesta SR Bratislavy,
- podklady z Miestneho úradu Bratislava – Nové Mesto,

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mestskej časti Bratislava–Nové Mesto na roky 2016-2020
Komplexné hodnotenie a analýza východiskovej situácie – plné znenie

- strategické, rozvojové a iné dokumenty Mestskej časti Bratislava – Nové Mesto (napr. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Mestskej časti Bratislava – Nové Mesto na roky 2007-2013, územné plány zón),
- údaje z oficiálnej internetovej stránky Mestskej časti Bratislava – Nové Mesto za jednotlivé oblasti občianskej vybavenosti,
- údaje ŠÚ SR v Bratislave – databáza DATAcube,
- údaje ŠÚ SR v Bratislave – databáza MOŠ/MIS,
- informácie z portálu eVÚC samospráva občanom,
- internetové stránky konkrétnych zariadení občianskej vybavenosti a interné materiály týchto subjektov.

2.2.2.1 ŠKOLSTVO A VZDELÁVANIE

Problematike školstva a vzdelávania je venovaná osobitná pozornosť v dokumentácii ÚPN hl. mesta SR Bratislavy, rok 2007, v znení neskorších zmien a doplnkov, v kapitole B.7.2.3. „Školstvo“, kde sú stanovené aj výhľadové potreby žiackych miest v materských a základných školách a študentských miest v stredných a vysokých školách pre územný potenciál mesta Bratislavy k r. 2030.

Ciele, priority, opatrenia a aktivity pre oblasť školstvo a vzdelávanie sú stanovené aj v základnom strategickom dokumente hlavného mesta SR Bratislavy – v Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja hlavného mesta SR Bratislavy na roky 2010-2020 (Academia Istropolitana Nova, júl 2010), ako aj v Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja Bratislavského samosprávneho kraja na roky 2014-2020 (AUREX spol. s r.o., 2013) a v dokumente BSK – Regionálna stratégia výchovy a vzdelávania v stredných školách v Bratislavskom samosprávnom kraji na roky 2013 – 2018 – aktualizácia 2015. Strategickým cieľom tohto materiálu je zvýšenie kvality a efektivity vzdelávania na stredných školách a prístup k celoživotnému vzdelávaniu s dôrazom na transformáciu obsahu vzdelávania smerom k rozvíjaniu kľúčových kompetencií s cieľom zabezpečiť dlhodobú konkurencieschopnosť Bratislavského kraja. Súčasne pokračovať v optimalizácii siete stredných škôl a školských zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti BSK, v spolupráci so všetkými zriaďovateľmi vytvárať efektívnu štruktúru odborov zodpovedajúcu požiadavkám trhu práce a zohľadňujúcu špecifiká regiónu a objektivizovať financovanie stredných škôl a školských zariadení na území BSK.

V roku 2014 vypracovalo Oddelenie územných generelov a GIS Magistrátu hlavného mesta SR Bratislavy dokument Územný generel školstva hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy, ktorý slúži ako podklad pre územné rozhodovanie pri umiestňovaní areálov a zariadení školstva celomestského, nadmestského, regionálneho až celoslovenského významu, až po vybavenie centier občianskej vybavenosti a obytného územia a ako podklad pre spracovanie ďalšej územnoplánovacej dokumentácie a územnoplánovacích podkladov. Cieľom generelu je prehĺbiť riešenie funkčnej zložky školstva na území mesta v lokalitách, ktoré boli v rámci schváleného riešenia ÚPN posúdené ako vhodné pre rozvoj zariadení školstva. Návrhová časť sa orientuje na stanovenie potrieb územných nárokov na rozvoj zariadení školstva.

Nasledujúca kapitola sa zaoberá analýzou súčasného stavu siete škôl a školských zariadení na území mestskej časti Bratislava – Nové Mesto. Údaje o jednotlivých druhoch škôl a školských zariadení sú spracované na základe informácií z Centra vedecko-technických informácií SR v Bratislave, podkladov Miestneho úradu Bratislava – Nové Mesto a Hlavného mesta SR Bratislavy. Z podrobnej analýzy vyplýva, že v dotknutej mestskej časti sú vytvorené podmienky pre vzdelávanie detí a mládeže od systému predškolskej výchovy až po vysokoškolské vzdelanie, s doplnkovými zariadeniami mimoškolskej výchovnej činnosti.

Materské školy

Materské školy patria medzi zariadenia základnej občianskej vybavenosti. Ich lokalizácia a kapacitné nároky sú viazané na obytné územia.

Podľa podkladov Centra vedecko-technických informácií SR bolo v MČ Bratislava – Nové Mesto k 15.9. 2015 spolu 15 zariadení MŠ s celkovou kapacitou 60 tried a 1 298 detí. O pedagogický a psychický vývoj detí sa staralo 118 pedagogických pracovníkov. Na jednu triedu pripadá v priemere 21,6 detí a na jedného pedagóga pripadá 11,0 detí.

Z počtu 15 materských škôl je v zriaďovateľskej pôsobnosti Mestskej časti Bratislava – Nové Mesto 13 materských škôl a dve MŠ (na Mikovíniho ul. 3 a Českej ul. 10) sú súkromné. S výnimkou MŠ pri ZŠ (elokované pracovisko) na Cádrovej ul. 15 s vyučovacím jazykom francúzskym je vo všetkých ostatných materských školách vyučovacím jazykom slovenčina.

Zoznam materských škôl v MČ Bratislava – Nové Mesto je uvedený v nasledujúcej tabuľke.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mestskej časti Bratislava–Nové Mesto na roky 2016-2020
Komplexné hodnotenie a analýza východiskovej situácie – plné znenie

Tabuľka 80 Materské školy v MČ Bratislava – Nové Mesto v šk. r. 2015/2016 (stav k 15.9. 2015)

Adresa	Zriaďovateľ	Druh školy	Vyučov. jazyk	Počet tried	Počet detí	Počet pedagógov
EP - MŠ pri ZŠ Cádova 15	Mestská časť Bratislava - Nové Mesto	MŠ pri ZŠ	F	4	97	8
EP - MŠ pri ZŠ Jeséniova 61	Mestská časť Bratislava - Nové Mesto	MŠ pri ZŠ	S	6	140	12
Materská škola Kalinčiakova 12	Mestská časť Bratislava - Nové Mesto	MŠ celodenná starostlivosť	S	3	54	6
EP - MŠ pri ZŠ Legerského 18	Mestská časť Bratislava - Nové Mesto	MŠ pri ZŠ	S	4	87	8
EP - MŠ pri ZŠ Letná 7	Mestská časť Bratislava - Nové Mesto	MŠ pri ZŠ	S	5	125	10
Súkromná MŠ Felix Mikovíniho 3	Felix MŠ, s.r.o.	MŠ celodenná starostlivosť	S	4	64	8
EP - MŠ pri ZŠ Na Revíne 14	Mestská časť Bratislava - Nové Mesto	MŠ pri ZŠ	S	4	92	8
Materská škola pri ZŠ Odborárska 2	Mestská časť Bratislava - Nové Mesto	MŠ pri ZŠ	S	4	95	8
EP - MŠ pri ZŠ Osadná 5	Mestská časť Bratislava - Nové Mesto	MŠ pri ZŠ	S	2	40	4
EP - MŠ pri ZŠ Pionierska 12/A	Mestská časť Bratislava - Nové Mesto	MŠ pri ZŠ	S	4	88	8
EP - MŠ pri ZŠ Rešetkova 6	Mestská časť Bratislava - Nové Mesto	MŠ pri ZŠ	S	3	66	6
EP - MŠ pri ZŠ Teplická 5	Mestská časť Bratislava - Nové Mesto	MŠ pri ZŠ	S	4	88	8
EP - MŠ pri ZŠ Šancová 65	Mestská časť Bratislava - Nové Mesto	MŠ pri ZŠ	S	4	98	8
EP - MŠ pri ZŠ Šuňavcova 13	Mestská časť Bratislava - Nové Mesto	MŠ pri ZŠ	S	4	89	8
Súkromná MŠ Česká 10	SCHOOL, s.r.o.	MŠ celodenná starostlivosť	S	5	75	8
spolu	-	-	-	60	1 298	118

Zdroj: CVTI SR, 2016

Pozn.: EP – elokované pracovisko

Okrem týchto zariadení pôsobí na území mestskej časti viacero súkromných zariadení:

- Súkromná materská škôlka Raketka na Príkopovej ul. 6 – v priestoroch Národného tenisového centra (5. poschodie), kde prebieha aj športovo-tenisová príprava pre deti vo veku 2-6 rokov. Cieľom škôlky je vytvárať podnetné bilingválne anglicko-slovenské prostredie s dôrazom na rozvoj anglického jazyka a vedenie k zdravému životnému štýlu prostredníctvom športových aktivít.
- Súkromné detské centrum Detské kráľovstvo na Smrečianskej ul. 9 v blízkosti Račianskeho parku, ktoré ponúka celodennú a poldennú starostlivosť formou detských jasiel a škôlky pre deti od 1 do 5 rokov. V opatrovateľskom centre prebieha aj priebežná výučba anglického jazyka opakovane počas dňa.
- Detské centrum Ihrisko (spojené s materským centrom) na Halašovej ul. 25/A (v budove bývalej materskej školy), ktoré poskytuje celodennú aj poldennú opatrovateľskú starostlivosť. Detské centrum Ihrisko funguje ako voľnočasové centrum s kapacitou cca 30 detí.
- Detské centrum Modrá Preliezka na Bardejovskej ul. 7 – centrum s flexibilnou prevádzkovou dobou pre deti od 1,5 roka do 6 rokov, s environmentálnym prístupom k výchove detí.

- DETIČKY – súkromná materská škola na Pionierskej ul. 12/A pre deti od 2 do 6 rokov s výučbou anglického jazyka (anglický „native“ učiteľ).
- Detské centrum Bäumchen – Stromček na Vidlicovej ul. 27 – súkromná škôlka a jasle pre deti od 0 do 6 rokov s výukou nemeckého jazyka, zameraná na prírodnú a lesnú pedagogiku.
- EKODomček na Pluhovej ul. 44/A – súkromná škôlka a detské centrum s komunikáciou v nemeckom jazyku pre deti od 2 rokov.
- Materská škola Little Angel Playschool na Ambrovej ul. 1 – pre deti od 2 do 6 rokov s výukou anglického jazyka.
- Little Star na Hrdličkovej ul. 16 – súkromné opatrovateľské a vzdelávacie zariadenie s vyučovacím jazykom anglickým pre deti vo veku od 2 do 6 rokov s kapacitou maximálne 23 detí.
- Materská škola Slniečko na Vihorlatskej ul. 1 pre deti vo veku od 2 do 6 rokov, s vyučovaním anglického jazyka.
- Ponny – anglická materská škola na Suche ul. 3 s vyučovaním anglického jazyka.
- Unity House – International Montessori kindergarten na Vlárskiej ul. 25 – montessori princípy, vyučovanie v anglickom jazyku, pre deti vo veku od 2,5 do 6 rokov.
- Detské jazykové centrum Rozprávko na Českej ul. 10 – denná starostlivosť o deti od 1,5 do 2 rokov s výukou anglického jazyka.
- Jasle Žirafa na Bajzovej ul. 6-8 – súkromné detské jasle poskytujú celodennú starostlivosť deťom od 6 mesiacov do 3,5 roka. Nachádzajú sa v priestoroch bývalých detských jasí s kapacitou 50 detí, t.j. 2 oddelenia – oddelenie mladších batoliat vo veku od 6-18 mesiacov a oddelenie starších batoliat vo veku od 19-36 mesiacov.

Systematickú výchovu a celodennú starostlivosť o deti vo veku od 6 mesiacov do 3 rokov (výnimočne je možné pobyt dieťaťa predĺžiť vo veku nad 3 roky do obdobia, keď bude dieťa umiestnené v materskej škole) zabezpečujú v dotknutej mestskej časti aj Detské jasle na Robotníckej ulici č. 11, ktoré sú v zriaďovateľskej pôsobnosti MČ Bratislava – Nové Mesto. Prevádzková kapacita detských jasí je stanovená maximálnym počtom 50 detí. Dieťa rodičov alebo dieťa osamelej matky s trvalým pobytom v mestskej časti Bratislava – Nové Mesto má pri umiestňovaní do jasí zásadne prednosť.

Lokalizácia nových materských škôl podľa ÚPN hl. mesta SR Bratislavy, rok 2007, v znení neskorších zmien a doplnkov, sa uvažuje v rámci navrhovaných plôch občianskej vybavenosti lokálneho významu, prípadne v rámci plôch bývania ako vstavané zariadenia v bytových domoch. Výhľadovo ÚPN uvažuje aj so zachovaním existujúcich zariadení materských škôl.

Predpokladané kapacitné a územné potreby pre uvažovaný nárast počtu obyvateľov dotknutej mestskej časti podľa ÚPN, ako aj návrh potrieb nových zariadení materských škôl, sú podrobne rozpracované v dokumente Územný generel školstva hlavného mesta SR Bratislavy (Oddelenie územných generelov a GIS, Magistrát hlavného mesta SR Bratislava, rok 2014).

Základné školy

Základné školy, rovnako ako v prípade materských škôl, patria medzi zariadenia základnej občianskej vybavenosti. Ich lokalizácia a kapacitné nároky sú viazané na obytné územia.

Základné vzdelanie na území dotknutej mestskej časti je zabezpečené v 11-tich základných plnoorganizovaných školách. V zriaďovateľskej pôsobnosti Mestskej časti Bratislava – Nové Mesto je 8 základných škôl s vyučovacím jazykom slovenským, 2 základné školy sú v zriaďovateľskej pôsobnosti súkromníka a 1 v zriaďovateľskej pôsobnosti občianskeho združenia.

V MČ Bratislava – Nové Mesto zabezpečujú základné školské vzdelanie nasledovné základné školy:

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mestskej časti Bratislava–Nové Mesto na roky 2016-2020
Komplexné hodnotenie a analýza východiskovej situácie – plné znenie

Tabuľka 81 Základné školy v MČ Bratislava – Nové Mesto v šk. r. 2015/2016 (stav k 15.9. 2015)

Adresa	Zriaďovateľ	Druh ZŠ	Jazyk	Počet tried	Počet žiakov	Počet učiteľov
Základná škola s MŠ Cádrova 23	Mestská časť Bratislava - Nové Mesto	1-9	S	13	241	18
Základná škola s MŠ Česká 10	Mestská časť Bratislava - Nové Mesto	1-9	S	12	243	20
Súkromná ZŠ Česká 10	SCHOOL, s.r.o.	1-9	S	20	335	20
Základná škola s MŠ Jeséniova 54	Mestská časť Bratislava - Nové Mesto	1-9	S	12	298	21
Základná škola Kalinčiakova 12	Mestská časť Bratislava - Nové Mesto	1-9	S	15	271	24
Súkromná ZŠ EISB Kalinčiakova 12	EIS Bratislava s. r. o.	1-9	S-A bil.	9	92	23
Základná škola s MŠ Odborárska 2	Mestská časť Bratislava - Nové Mesto	1-9	S	13	242	18
Základná škola s MŠ Riazanská 75	Mestská časť Bratislava - Nové Mesto	1-9	S	12	222	19
Základná škola s MŠ Sibírska 39	Mestská časť Bratislava - Nové Mesto	1-9	S	14	274	18
Súkromná základná škola waldorfská Vihorlatská 10	Výchova k slobode o. z.	1-9	S	9	222	18
Základná škola s MŠ Za kasárňou 2	Mestská časť Bratislava - Nové Mesto	1-9	S	32	814	51
spolu	-	-	-	161	3 254	250

Zdroj: CVTI SR, 2016

Celkovo bolo zriadených v týchto základných školách v šk. r. 2015/2016 (stav k 15.9. 2015) 161 tried, ktoré navštevuje 3 254 žiakov. Celkový počet pracovných miest pre pedagogických pracovníkov v šk. r. 2015/2016 predstavuje 250 miest (z toho 200 interných a 50 externých učiteľov). Na jednu triedu pripadá priemerne 20,2 žiakov a na jedného pedagóga pripadá 13,0 žiakov.

Lokalizácia nových základných škôl v zmysle ÚPN hl. mesta SR Bratislavy, rok 2007, v znení neskorších zmien a doplnkov, sa uvažuje v rámci navrhovaných plôch občianskej vybavenosti lokálneho významu, prípadne občianskej vybavenosti celomestského významu. Navrhované riešenie uvažuje s polyfunkčnými a integrovanými zariadeniami základných škôl za účelom možnosti reprofiliácie uvoľnených kapacít pre potreby stredného školstva, ZUŠ a i. Výhľadovo ÚPN uvažuje aj so zachovaním existujúcej siete základných škôl, ich športovej vybavenosti a so zachovaním územných rezerv pre ich dobudovanie príp. rozšírenie kapacít ZŠ.

Predpokladané kapacitné a územné potreby pre uvažovaný nárast počtu obyvateľov dotknutej mestskej časti podľa ÚPN, ako aj návrh potrieb nových zariadení základných škôl, sú podrobne rozpracované v dokumente Územný generel školstva hlavného mesta SR Bratislavy (Oddelenie územných generelov a GIS, Magistrát hlavného mesta SR Bratislava, rok 2014).

V oblasti základných škôl je potrebné zamerať sa aj na rekonštrukciu a modernizáciu ZŠ zameranú na zníženie energetickej náročnosti budov, odstránenie porúch a nedostatkov budov a úpravu vonkajších športovísk.

Stredné školy

Stredné školstvo v dotknutej mestskej časti má nadmestský až celokrajský saturačný spád a jeho druhovú štruktúru tvoria:

- Súkromné gymnázium s vyučovacím jazykom slovenským – anglickým (denné štúdium) na ul. Česká 10,
- Súkromné športové gymnázium s vyučovacím jazykom slovenským (denné štúdium) na ul. Kalinčiakova 12,
- Hotelová akadémia s vyučovacím jazykom slovenským (denné štúdium) na ul. Mikovíniho 1,
- Stredná odborná škola s vyučovacím jazykom slovenským (denné štúdium) na ul. Račianska 105,
- Obchodná akadémia s vyučovacím jazykom slovenským (denné štúdium) na ul. Račianska 107,
- Stredná odborná škola polygrafická s vyučovacím jazykom slovenským (denné štúdium) na ul. Račianska 190,
- Súkromná stredná odborná škola HOST s vyučovacím jazykom slovenským (denné a externé štúdium) na ul. Riazanská 78.

Tabuľka 82 Stredné školy v MČ Bratislava – Nové Mesto v šk. r. 2015/2016 (stav k 15.9. 2015)

Adresa	Zriaďovateľ	Jazyk	Počet tried	Počet žiakov		Počet učiteľov	
				denná forma	externá forma	interní	externí
Súkromné gymnázium Česká 10	SCHOOL, s.r.o.	S-A bil.	18	343		31	2
Súkromné športové gymnázium Kalinčiakova 12	EIS Bratislava s. r. o.	S	1	6		1	13
Hotelová akadémia Mikovániho 1	Bratislavský samosprávny kraj	S	25	684		53	4
Stredná odborná škola Račianska 105	Bratislavský samosprávny kraj	S	12	266		20	1
Obchodná akadémia Račianska 107	Bratislavský samosprávny kraj	S	12	263		20	8
SOŠ polygrafická Račianska 190	Bratislavský samosprávny kraj	S	15	361		22	2
Súkromná SOŠ HOST Riazanská 75	HOST, s.r.o.	S	9	112	24	15	1
spolu	-	-	92	2 035	24	162	31

Zdroj: CVTI SR, 2016

Pozn.: interní učitelia - učitelia na ustanovený pracovný čas (plný úväzok) vrátane riaditeľov a zástupcov, externí učitelia - učitelia na kratší pracovný čas

Počet žiakov stredných škôl v MČ Bratislava – Nové Mesto v dennej forme štúdia k 15.9. 2015 predstavoval 2 035 žiakov v 92 triedach, tzn. že priemerná obložnosť triedy bola 22,1 žiakov. Pri počte 193 pedagógov (z toho 162 interných a 31 externých) a 2 059 žiakov v dennej a externej forme štúdia v stredných školách tak na jedného pedagóga pripadá 10,7 žiakov.

ÚPN hl. mesta SR Bratislavy, rok 2007, v znení neskorších zmien a doplnkov, uvažuje v návrhu riešenia s vytváraním polyfunkčných zariadení stredného školstva za účelom možnosti reprofiliácie uvoľnených kapacít pre zariadenia základného školstva podľa potrieb demografického vývoja.

Predpokladané kapacitné a územné potreby pre uvažovaný nárast počtu obyvateľov dotknutej mestskej časti podľa ÚPN, ako aj návrh potrieb nových zariadení stredných škôl, sú podrobne rozpracované v dokumente Územný generel školstva hlavného mesta SR Bratislavy (Oddelenie územných generelov a GIS, Magistrát hlavného mesta SR Bratislava, rok 2014).

Školy pre deti alebo žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami

V MČ Bratislava – Nové Mesto sa nachádzajú dve špeciálne materské školy – Spojená škola – Špeciálna materská škola pre sluchovo postihnutých (internátna) na Hrdličkovej ul. 17 a Materská škola pri zdravotníckom zariadení (pri Detskej fakultnej nemocnici) na Limbovej ul. 1. Zriaďovateľom oboch škôl je Okresný úrad Bratislava. K 15.9. 2015 navštevovalo tieto školy 220 žiakov (64 sluchovo postihnutých žiakov a 156 žiakov pri zdravotníckom zariadení) v 23 triedach. Počet pedagógov v šk. r. 2015/2016 bol 36, z toho 32 s kvalifikáciou zo špeciálnej pedagogiky. Priemerná obložnosť triedy bola 9,6 žiakov a na jedného pedagóga pripadalo 6,1 žiakov.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mestskej časti Bratislava–Nové Mesto na roky 2016-2020
Komplexné hodnotenie a analýza východiskovej situácie – plné znenie

Tabuľka 83 Špeciálne materské školy v MČ Bratislava – Nové Mesto v šk. r. 2015/2016 (stav k 15.9. 2015)

Adresa	Zriaďovateľ	Postih	Jazyk	Počet tried	Počet žiakov	Počet pedagógov	z toho s kvalif. zo špec. pedag.
SŠ - ŠMŠ pre deti so sluchovým postihnutím – internátna Hrdličkova 17	Okresný úrad Bratislava	SLU	S	6	64	11	8
Materská škola pri DFN Limbová 1	Okresný úrad Bratislava	ZZ	S	17	156	25	24
spolu	-	-	-	23	220	36	32

Zdroj: CVTI SR, 2016

Pozn.: SLU – sluchový postih, ZZ – pri zdravotníckom zariadení

Okrem týchto špeciálnych materských škôl v dotknutej mestskej časti, podľa podkladov Centra vedecko-technických informácií SR, nie sú pri bežných materských školách zriadené žiadne špeciálne integrované triedy pre deti alebo žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami.

Na území dotknutej mestskej časti sa k 15.9. 2015 nachádzali nasledovné špeciálne základné školy:

Tabuľka 84 Špeciálne základné školy v MČ Bratislava – Nové Mesto v šk. r. 2015/2016 (stav k 15.9. 2015)

Adresa	Zriaďovateľ	Postih	Jazyk	Počet tried	Počet žiakov	Počet pedagógov	z toho s kvalif. zo špec. pedag.
SŠ - ZŠ pre žiakov so sluchovým postihnutím Gejzu Slaninku - internátna Hrdličkova 17	Okresný úrad Bratislava	SLU	S	5	29	10	10
SŠ - ZŠ pre žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou – internátna Hrdličkova 17	Okresný úrad Bratislava	KOM	S	6	44	9	9
SŠ - ŠZŠ pre žiakov so sluchovým postihnutím – internátna Hrdličkova 17	Okresný úrad Bratislava	M+SLU	S	3	20	5	5
Základná škola pri Liečebno-výchovnom sanatóriu Hrdličkova 21	Okresný úrad Bratislava	PS	S	4	32	6	6
ŠZŠ pre žiakov s autizmom Háľkova 54	Okresný úrad Bratislava	AUT	S	10	34	11	9
Špeciálna základná škola pre deti s mentálnym postihnutím Háľkova 54	Okresný úrad Bratislava	MEN	S	12	82	23	23
Základná škola pri DFN Limbová 1	Okresný úrad Bratislava	ZZ	S	27	273	30	30
Základná škola pre mimoriadne nadané deti Teplická 7	Bratislavský samosprávny kraj	INT	S	17	297	23	
spolu	-	-	-	84	811	117	92

Zdroj: CVTI SR, 2016

Pozn.: SLU – sluchový postih, KOM – narušená komunikácia (rečový postih), M+ – mentálny postih v kombinácii s ďalším postihom, PS – školy pri špeciálnych výchovných zariadeniach (poruchy správania), AUT – syndróm autizmu, MEN – mentálny postih, ZZ – pri zdravotníckom zariadení, INT – intelektovo nadaný

K 15.9. 2015 tieto ŠZŠ navštevovalo celkom 811 žiakov v 84 zriadených triedach. Počet pedagógov v šk. r. 2015/2016 bol 117 (112 interných a 5 externých pedagógov), z toho 92 s kvalifikáciou zo špeciálnej pedagogiky. Priemerná obložnosť triedy bola 9,7 žiakov a na jedného pedagóga pripadalo 6,9 žiakov.

Podľa podkladov Centra vedecko-technických informácií SR, okrem týchto špeciálnych základných škôl je pri bežnej Súkromnej základnej škole na Vihorlatskej ul. 10 (s VJS), ktorej zriaďovateľom je občianske združenie Výchova k slobode o. z., vytvorená 1 špeciálna integrovaná trieda pre deti s mentálnym postihom. K 15.9. 2015 ju navštevovalo 7 žiakov. Počet pedagógov špeciálnej integrovanej triedy pri ZŠ bol 1.

Čo sa týka špeciálnych stredných škôl, na území mestskej časti Bratislava – Nové Mesto sa nachádza Gymnázium pre nadané deti na Skalickej ul. 1, ktoré je v zriaďovateľskej pôsobnosti Bratislavského samosprávneho kraja. K 15.9. 2015 túto školu navštevovalo 370 žiakov v 17 zriadených triedach. Počet pedagógov v šk. r. 2015/2016 bol 39, z toho bolo 36 interných a 3 externí pedagógovia. Priemerná obložnosť triedy bola 21,8 žiakov a na jedného pedagóga pripadalo 9,5 žiakov

Tabuľka 85 Špeciálne stredné školy v MČ Bratislava – Nové Mesto v šk. r. 2015/2016 (stav k 15.9. 2015)

Adresa	Zriaďovateľ	Jazyk	Počet tried	Počet žiakov	Počet pedagógov
Gymnázium pre mimoriadne nadané deti Skalická 1	Bratislavský samosprávny kraj	S	17	370	39

Zdroj: CVTI SR, 2016

Podľa podkladov Centra vedecko-technických informácií SR nie sú na území MČ Bratislava – Nové Mesto zriadené špeciálne triedy pre deti alebo žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami pri bežných stredných školách.

V zmysle ÚPN hl. mesta SR Bratislavy, rok 2007, v znení neskorších zmien a doplnkov, je vhodné umiestňovať špeciálne školy do komplexných areálov, uzavretých celkov (môžu tvoriť súčasť zdravotníckych areálov, prípadne areálov sociálnej starostlivosti) a vo väzbe na kvalitné životné prostredie a rekreačnú zeleň.

Základné umelecké školy

Ako ustanovizne záujmového vzdelávania pôsobia v MČ Bratislava – Nové Mesto dve základné umelecké školy – Základná umelecká škola na Háľkovej ul. 56 v zriaďovateľskej pôsobnosti Hlavného mesta SR Bratislavy a Súkromná ZUŠ na Vajnorskej 19.

V ZUŠ na Háľkovej ul. študovalo k 15.9. 2015 v štyroch zriadených odboroch spolu 681 žiakov (z toho 35 v tanečnom, 156 vo výtvarnom, 44 v literárno-dramatickom a 446 v hudobnom odbore), z toho v štúdiu pre dospelých bolo 78 osôb. Počet učiteľov v šk.r. 2015/2016 bol 43.

Súkromná ZUŠ má zriadený iba výtvarný odbor, v ktorom k 15.9. 2015 študovalo 83 žiakov. Ich výuku zabezpečovali 2 pedagogickí pracovníci.

Tabuľka 86 Počty žiakov a učiteľov v ZUŠ v MČ Bratislava – Nové Mesto v šk. r. 2015/2016 (stav k 15.9. 2015)

Adresa, zriaďovateľ	Počet žiakov študujúcich v odbore				Počet žiakov spolu	z toho v štúdiu pre dospelých	Učitelia
	tanečnom	výtvarnom	literárno-dramatickom	hudobnom			
Základná umelecká škola, Háľkova 56, Bratislava-Nové Mesto Zriaď. Hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislava	35	156	44	446	681	78	43

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mestskej časti Bratislava–Nové Mesto na roky 2016-2020
Komplexné hodnotenie a analýza východiskovej situácie – plné znenie

Súkromná ZUŠ, Vajnorská 19, Bratislava- Nové Mesto Zriaď. Zdena Némethyová - ZUŠ		83			83		2
spolu	35	239	44	446	764	78	45

Zdroj: CVTI SR, 2016

V zmysle ÚPN hl. mesta SR Bratislavy, rok 2007, v znení neskorších zmien a doplnkov, prípadné nové zariadenia je vhodné navrhovať formou menších integrovaných zariadení a podľa konkrétnych možností (potenciálu územia) funkčne spájať s kultúrnymi a športovými zariadeniami, postgraduálnymi, jazykovými školami, domovmi mládeže a i.

Jazykové školy

Podľa podkladov Centra vedecko-technických informácií SR (stav k 15.9. 2015) sa priamo na území dotknutej mestskej časti nenachádza žiadna štátna jazyková škola.

Jazykové vzdelávanie pre deti (od 3 mesiacov do 19 rokov) v anglickom jazyku je zabezpečené v Jazykovej škole Helen Doron Early English Learning Centre na Vajnorskej ul. 78.

Pre deti od 1,5 roka do 10 rokov zabezpečuje jazykové kurzy angličtiny zábavnou, magickou metódou Jazyková školička HOCUS LOTUS v AHA studiu na Sibírskej ul. 39 (v budove ZŠ).

V budove Pri Starej Prachárni 14 pôsobí Jazyková škola EMPIRE a EMPIRE kids, kde vďaka využívaniu hravej metódy WattsEnglish a špecializovaným anglickým „native“ lektorom sa môžu už aj najmenší učiť prirodzene reagovať na angličtinu a odbúravať bariéru komunikovať v cudzom jazyku.

Vzdelávanie detí a dospelých v cudzích jazykoch je zabezpečené aj v ostatných mestských častiach Bratislavy.

Vysoké školy

Vysoké školstvo je výrazným impulzom rozvoja územia. V MČ Bratislava – Nové Mesto na Limbovej ul. 12 má svoje sídlo Slovenská zdravotnícka univerzita (SZU) v Bratislave, ktorá bola zriadená zákonom Národnej rady Slovenskej republiky č. 401/2002 Z. z. o zriadení SZU. Slovenská zdravotnícka univerzita v Bratislave vznikla 1. septembra 2002 ako štátna vysoká škola univerzitného typu, pôsobiaca v rezorte Ministerstva zdravotníctva SR. Je jedinou zdravotníckou univerzitou na Slovensku, ktorá je monotematicky venovaná vzdelávaniu v zdravotníckych povolaniach vo všetkých troch stupňoch vysokoškolského vzdelávania a súčasne je jedinou inštitúciou v SR, ktorá pod rôznymi názvami od roku 1953 komplexne zabezpečuje vzdelávania zdravotníckych pracovníkov. Má štyri fakulty: Fakulta ošetrovateľstva a zdravotníckych odborných štúdií, Lekárska fakulta a Fakulta verejného zdravotníctva – všetky tri na Limbovej ul. 12 a Fakulta zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici (na Sládkovičovej ul. 21).

Podľa podkladov Centra vedecko-technických informácií SR počet študujúcich na fakultách SZU nachádzajúcich sa v MČ Bratislava – Nové Mesto (t.j. vynímajúc študentov Fakulty zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici) v dennej forme štúdia I. a II. stupňa v akademickom roku 2015/2016 (stav k 31.10. 2015) bol 912 študentov, v externej forme študovalo 719 študentov. V doktorandskom štúdiu celkovo študovalo 139 osôb, z toho v dennej forme 19 študentov a v externej forme 120 študentov.

Tabuľka 87 Počet študentov Slovenskej zdravotníckej univerzity v Bratislave – na fakultách so sídlom v MČ Bratislava – Nové Mesto – v dennej a externej forme štúdia I. a II. stupňa a v doktorandskom štúdiu v akademickom roku 2015/2016 (stav k 31.10. 2015)

Fakulta	Študujúci v dennej forme štúdia			Študujúci v externej forme štúdia		
	slovenského	iného štátneho	spolu	slovenského	iného štátneho	spolu

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mestskej časti Bratislava–Nové Mesto na roky 2016-2020
Komplexné hodnotenie a analýza východiskovej situácie – plné znenie

	štátneho občianstva		občianstva			štátneho občianstva		občianstva		
	spolu	z toho ženy	spolu	z toho ženy		spolu	z toho ženy	spolu	z toho ženy	
Štúdium I. a II. stupňa										
Fa ošetr., zdrav. odb. štúdií	329	250	1		330	416	315	247	198	663
Lekárska fakulta	335	232	140	59	475					
Fa verejného zdravotníctva	107	93			107	56	49			56
spolu	771	575	141	59	912	472	364	247	198	719
Doktorandské štúdium										
Fa ošetr., zdrav. odb. štúdií	5	4			5	14	13	3	3	17
Lekárska fakulta	9	6			9	50	16	1		51
Fa verejného zdravotníctva	4	4	1	1	5	52	33			52
spolu	18	14	1	1	19	116	62	4	3	120

Zdroj: CVTI SR, 2016

Okrem sídla SZU v Bratislave a jej 3 fakúlt mali na území dotknutej mestskej časti svoje sídlo aj: Fakulta managementu Univerzity Komenského (Odbojárov 10), Farmaceutická fakulta Univerzity Komenského (Odbojárov 10) a Pedagogická fakulta Univerzity Komenského (Račianska 59). Počet študentov týchto fakúlt v dennej a externej forme štúdia I. a II. stupňa a v doktorandskom štúdiu v akademickom roku 2015/2016 bol nasledovný:

Tabuľka 88 Počet študentov Fakulty managementu UK, Farmaceutickej fakulty UK a Pedagogickej fakulty UK v dennej a externej forme štúdia I. a II. stupňa a v doktorandskom štúdiu v akademickom roku 2015/2016 (stav k 31.10. 2015)

Fakulta	Študujúci v dennej forme štúdia					Študujúci v externej forme štúdia				
	slovenského štátneho občianstva		inéno štátneho občianstva		spolu	slovenského štátneho občianstva		inéno štátneho občianstva		spolu
	spolu	z toho ženy	spolu	z toho ženy		spolu	z toho ženy	spolu	z toho ženy	
Štúdium I. a II. stupňa										
Fakulta managementu UK	1 391	793	66	39	1 457	1 298	748	17	9	1 315
Farmaceutická fakulta UK	1 075	898	189	98	1 264					
Pedagogická fakulta UK	1 985	1 821	22	18	2 007	606	546	9	7	615
spolu	4 451	3 512	277	155	4 728	1 904	1 294	26	16	1 930
Doktorandské štúdium										
Fakulta managementu UK	29	16	4	1	33	54	24	97	12	151
Farmaceutická fakulta UK	40	26	3	1	43	25	18	1	1	26
Pedagogická fakulta UK	35	27	2		37	20	18	5	3	25
spolu	104	69	9	2	113	99	60	103	16	202

Zdroj: CVTI SR, 2016

Celkovo tak k 31.10. 2015 študovalo na vysokých školách resp. fakultách nachádzajúcich sa v dotknutej mestskej časti 8 289 študentov I. a II. stupňa, z toho 5 640 v dennej a 2 649 v externej forme štúdia. V doktorandskom štúdiu bolo 454 študentov, z toho 132 v dennej a 322 v externej forme štúdia.

ÚPN hl. mesta SR Bratislavy, rok 2007, v znení neskorších zmien a doplnkov, predpokladá v návrhu riešenia územnú stabilizáciu zariadení vysokého školstva a jestvujúcich areálov s ich dobudovaním.

Ostatné školské zariadenia

Rozmiestnenie ostatných školských zariadení na území MČ Bratislava – Nové Mesto je nasledovné:

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mestskej časti Bratislava–Nové Mesto na roky 2016-2020
Komplexné hodnotenie a analýza východiskovej situácie – plné znenie

Tabuľka 89 Školské kluby detí v MČ Bratislava – Nové Mesto v šk. r. 2015/2016 (stav k 15.9. 2015)

názov	ulica	zriaďovateľ
Školský klub detí pri Základnej škole s materskou školou	Cádrova 23	Mestská časť Bratislava - Nové Mesto
Súkromný školský klub detí ako súčasť Súkromnej základnej školy	Česká 10	SCHOOL, s.r.o.
Školský klub detí pri Základnej škole s materskou školou	Česká 10	Mestská časť Bratislava - Nové Mesto
Školský klub detí pri Špeciálnej základnej škole	Háľkova 54	Okresný úrad Bratislava
Školský klub detí ako súčasť Spojenej školy internátnej	Hrdličkova 17	Okresný úrad Bratislava
Školský klub detí pri Základnej škole s materskou školou	Jeséniova 54	Mestská časť Bratislava - Nové Mesto
Školský klub detí pri Základnej škole	Kalinčiakova 12	Mestská časť Bratislava - Nové Mesto
Školský klub detí pri Základnej škole pri zdravotníckom zariadení	Limbová 1	Okresný úrad Bratislava
Školský klub detí pri Základnej škole s materskou školou	Odborárska 2	Mestská časť Bratislava - Nové Mesto
Elokované pracovisko ako súčasť Centra voľného času	Osadná 5	Mestská časť Bratislava - Nové Mesto
Elokované pracovisko ako súčasť Centra voľného času	Pionierska	Mestská časť Bratislava - Nové Mesto
Školský klub detí pri Základnej škole s materskou školou	Riazanská 75	Mestská časť Bratislava - Nové Mesto
Školský klub detí pri Základnej škole s materskou školou	Sibírska 39	Mestská časť Bratislava - Nové Mesto
Elokované pracovisko ako súčasť Centra voľného času	Šuňavcova 13	Mestská časť Bratislava - Nové Mesto
Školský klub detí pri Škole pre mimoriadne nadané deti a Gymnáziu	Teplická 7	Bratislavský samosprávny kraj
Školský klub detí pri Súkromnej základnej škole waldorfskej	Vihorlatská 10	Výchova k slobode o. z.
Elokované pracovisko ako súčasť Centra voľného času	Za kasárňou 2	Mestská časť Bratislava - Nové Mesto
Školský klub detí pri Základnej škole s materskou školou	Za kasárňou 2	Mestská časť Bratislava - Nové Mesto

Zdroj: CVTI SR, 2016

Tabuľka 90 Školské internáty v MČ Bratislava – Nové Mesto v šk. r. 2015/2016 (stav k 15.9. 2015)

názov	ulica	zriaďovateľ	ubytovaní žiaci
Školský internát ako súčasť Spojenej školy internátnej	Hrdličkova 17	Okresný úrad Bratislava	55
Školský internát pri SOŠ polygrafickej	Račianska 190	Bratislavský samosprávny kraj	60
spolu	-	-	115

Zdroj: CVTI SR, 2016

Tabuľka 91 Vysokoškolské internáty v MČ Bratislava – Nové Mesto v r. 2015

názov	ulica	zriaďovateľ	ubytovaní študenti
Internát Mladá Garda	Račianska 103	Verejný zriaďovateľ účelové zariadenie	1 373
spolu	-	-	1 373

Zdroj: CVTI SR, 2016

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mestskej časti Bratislava–Nové Mesto na roky 2016-2020
Komplexné hodnotenie a analýza východiskovej situácie – plné znenie

Tabuľka 92 Zariadenia výchovnej prevencie a náhradnej výchovy v MČ Bratislava – Nové Mesto v šk. r. 2015/2016 (stav k 15.9. 2015)

názov	ulica	zriaďovateľ	ubytované deti a chovanci
Liečebno-výchovné sanatórium	Hrdličkova 21	Okresný úrad Bratislava	32
spolu	-	-	32

Zdroj: CVTI SR, 2016

Tabuľka 93 Centrá špeciálno-pedagogického poradenstva v MČ Bratislava – Nové Mesto v šk. r. 2014/2015 (spracovanie september 2015)

názov	ulica	zriaďovateľ	počet klientov
CŠPP ako súčasť Spojenej školy internátnej	Hrdličkova 17	Okresný úrad Bratislava	238
CŠPP pri SZŠ	Háľkova 54	Okresný úrad Bratislava	468
spolu	-	-	706

Zdroj: CVTI SR, 2016

Tabuľka 94 Centrá pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie v MČ Bratislava – Nové Mesto v šk. r. 2015/2016 (stav k 31.10. 2015)

názov	ulica	zriaďovateľ
Súkromné centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie KORY	Budova ZŠ na Sibírskej ul. 39 Uhrova 18	Súkromník

Zdroj: CVTI SR, 2016

Tabuľka 95 Strediská praktického vyučovania a strediská odbornej praxe v MČ Bratislava – Nové Mesto v šk. r. 2015/2016 (stav k 31.10. 2015)

názov	ulica	zriaďovateľ
Stredisko praktického vyučovania B.O.A.T. s.r.o.	Vajnorská 135	Súkromný zriaďovateľ B.O.A.T., spol. s r.o.

Zdroj: CVTI SR, 2016

Tabuľka 96 Zariadenia školského stravovania v MČ Bratislava – Nové Mesto za r. 2015

názov	ulica	zriaďovateľ	kuchyňa	stravníci
Školská jedáleň pri MŠ	Cádrova 15	Mestská časť Bratislava - Nové Mesto	0	98
Školská jedáleň pri ZŠ	Cádrova 15	Mestská časť Bratislava - Nové Mesto	1	207
SŠ - Šk. jedáleň	Hrdličkova 17	Okresný úrad Bratislava	1	235
Školská jedáleň pri LVS	Hrdličkova 21	Okresný úrad Bratislava	1	62
ŠJ pri SZŠ - výdajňa	Háľkova 54	Okresný úrad Bratislava	0	98
Školská jedáleň pri ZŠ	Jeséniova 54	Mestská časť Bratislava - Nové Mesto	1	303
Školská jedáleň pri MŠ	Jeséniova 61	Mestská časť Bratislava - Nové Mesto	0	152
Školská jedáleň pri ZŠ	Kalinčiakova 12	Mestská časť Bratislava - Nové Mesto	1	404
Školská jedáleň pri MŠ	Letná 7	Mestská časť Bratislava - Nové Mesto	0	137
Školská jedáleň pri HA	Mikovániho 1	Bratislavský samosprávny kraj	1	164

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mestskej časti Bratislava–Nové Mesto na roky 2016-2020
Komplexné hodnotenie a analýza východiskovej situácie – plné znenie

názov	ulica	zriaďovateľ	kuchyňa	stravníci
Školská jedáleň pri MŠ	Na Revíne 14	Mestská časť Bratislava - Nové Mesto	1	100
Školská jedáleň pri ZŠ	Odborárska 2	Mestská časť Bratislava - Nové Mesto	1	294
Školská jedáleň pri MŠ	Osadná 5	Mestská časť Bratislava - Nové Mesto	0	37
Školská jedáleň pri SOŠ	Račianska 105	Bratislavský samosprávny kraj	1	158
Súkromná ŠJ	Račianska 107	Súkromník	1	707
Školská jedáleň DM SOŠP	Račianska 190	Bratislavský samosprávny kraj	1	228
Školská jedáleň pri MŠ	Rešetkova 6	Mestská časť Bratislava - Nové Mesto	1	78
Školská jedáleň pri ZŠ	Riazanská 75	Mestská časť Bratislava - Nové Mesto	1	286
Školská jedáleň pri ZŠ	Sibírska 39	Mestská časť Bratislava - Nové Mesto	1	554
ŠJ pri škole pre MND	Teplická 7	Bratislavský samosprávny kraj	1	264
SŠJ-výdajňa	Vihorlatská 10	Výchova k slobode o. z.	0	210
Školská jedáleň pri ZŠ	Za kasárňou 2	Mestská časť Bratislava - Nové Mesto	1	755
Školská jedáleň pri MŠ	Šancová 65	Mestská časť Bratislava - Nové Mesto	1	102
Školská jedáleň pri ZŠ	Česká 10	Mestská časť Bratislava - Nové Mesto	1	231
Súkromná ŠJ HLZ	Česká 10	SCHOOL, s.r.o.	1	483
spolu	-	-	19	6 347

Zdroj: CVTI SR, 2016

Pozn.: KUCHYNA = 1 – jedáleň má vyvárajúcu kuchyňu

Tabuľka 97 Počty podaných hlavných jedál vo vysokoškolských jedálňach v MČ Bratislava – Nové Mesto v roku 2015

názov	ulica	zriaďovateľ	podané jedlá
Študentská jedáleň pri FaF UK	Odbojárov 10	Verejný zriaďovateľ účelové zariadenie UK	8 831
spolu	-	-	8 831

Zdroj: CVTI SR, 2016

2.2.2.2 ZDRAVOTNÍCTVO

Zdravotná starostlivosť na území MČ Bratislava – Nové Mesto je zabezpečovaná verejnými a súkromnými nemocničnými zariadeniami a poliklinikami. Zdravotnícka infraštruktúra je legislatívne upravené zákonom NR SR č. 578/2004 Z.z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Podľa zákona, zdravotnícka infraštruktúra je zriaďovateľskej pôsobnosti Ministerstva zdravotníctva SR, resp. samosprávneho kraja v rámci preneseného výkonu štátnej správy.

Štruktúra a organizácia poskytovania zdravotnej starostlivosti v Bratislave má svoje výrazné špecifiká, ktoré sú dané štatútom hlavného mesta SR. Bratislava disponuje veľkým potenciálom vysoko špecializovaných

zdravotníckych zariadení, lôžkových zariadení, vedecko - výskumných inštitúcií, pracovísk vykonávajúcich vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov. V Bratislave sú sústredené zdravotnícke zariadenia, ktoré majú nadregionálny význam a v prípade určitých zdravotníckych činností majú charakter národných centier.

V MČ BNM sú umiestnené významné zdravotnícke zariadenia s celomestskou a regionálnou pôsobnosťou. Jedná sa o:

- **Fakultná nemocnica s poliklinikou akademika L. Déreya** (Limbová 5),
- **Detská fakultná nemocnica s poliklinikou** (Limbová 1),
- **Národný ústav srdcovocievnych chorôb** (Pod Krásnou hôrkou 1),
- **Národný onkologický ústav** (Klenová 1),
- **Detské kardiocentrum-SR** (Limbová 1),
- **Železničná nemocnica a poliklinika Bratislava (Novapharm, s.r.o.)** (Šancová 110).

V oblasti ambulantnej starostlivosti sa na území mesta poskytuje zdravotná starostlivosť v štátnych a v neštátnych zdravotníckych zariadeniach. Proces odštátnenia bol realizovaný najmä v zariadeniach ambulancií primárnej zdravotnej starostlivosti (praktický lekár a deti, gynekológ a stomatológ). Proces odštátnenia prebiehal aj v zariadeniach lekárenskej starostlivosti. Územný plán hl. m. SR Bratislavy predpokladá stabilizáciu jestvujúcich areálov štátnych nemocníc, odborných ústavov a liečební vrátane zriaďovania ošetrovateľských lôžok.

V MČ Bratislava – Nové Mesto sa nachádzajú nasledovné polikliniky:

- **Poliklinika Tehelná** (Tehelná 26)

Pôvodný subjekt, ktorý vznikol ako právny predchodca Polikliniky Tehelná, a. s. začal svoju činnosť ako časť Ústavu národného zdravia mesta Bratislavy na základe povolenia na prevádzku zo dňa 8.8.1986. Tento subjekt bol rozpočtovou organizáciou, ktorej zriaďovateľom bolo Ministerstvo zdravotníctva SR. Od 6.4.2016 polikliniku vlastní a spravuje spoločnosť MH Manažment, a. s. ako nástupca Fondu národného majetku Slovenskej republiky, ktorej jediným akcionárom je Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky.

Poliklinika poskytuje širokú ponuku ambulantného vyšetrenia aj ďalšie zdravotnícke prevádzky.

- **Poliklinika SZU v Bratislave** (Limbová 12)

Poliklinika Slovenskej zdravotníckej univerzity v Bratislave ponúka v rámci poskytovanej zdravotnej starostlivosti špecializovanú ambulantnú starostlivosť vykonávajúcu 14 ambulanciami, ako aj v 5 laboratóriách vykonávané činnosti zariadenia spoločných vyšetrovacích a liečebných zložiek.

- **Poliklinika Vajnorská (Next s.r.o.)** (Vajnorská 40)

Poliklinika Vajnorská je neštátne ambulantné liečebno-preventívne zariadenie. Funguje ako pracovisko s celoslovenskou pôsobnosťou v komplexnej starostlivosti o diagnostiku, liečbu a prevenciu ochorení mládeže. Od roku 2003 rozšírila poliklinika svoju pôsobnosť i na dospelých a deti.

- **Poliklinika MO SR Bratislava (ÚVN SNP Ružomberok-FN)** (Kutuzovova 8)

Vojenská poliklinika spadá pod Ústrednú vojenskú nemocnicu SNP Ružomberok – FN, ktorej zriaďovateľom je ministerstvo obrany SR. ÚVN – FN zabezpečuje vysokú odbornosť ústavnej zdravotnej starostlivosti pre potreby OS SR, ale aj pre civilné obyvateľstvo.

V MČ sa vzhľadom na relatívne dobré pokrytie nepredpokladá zvyšovanie kapacít pre ambulantnú starostlivosť.

Okrem uvedených zdravotníckych prevádzok na území MČ sa nachádza 30 verejných lekární.

2.2.2.3 SOCIÁLNE VECI

Starostlivosť v zariadeniach sociálnych služieb (ZSS) je občanom MČ Bratislava – Nové Mesto poskytovaná prostredníctvom:

- zariadení sociálnych služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti Bratislavského samosprávneho kraja,
- zariadení sociálnych služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti Hlavného mesta SR Bratislavy a iných mestských častí Bratislavy,
- zariadení sociálnych služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti MČ Bratislava – Nové Mesto,
- zariadení sociálnych služieb prevádzkovaných neverejnými poskytovateľmi, ktoré poskytujú sociálne služby v zmysle ustanovení zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov.

V zmysle definície druhov sociálnej služby podľa zákona o sociálnych službách, podľa Registra poskytovateľov sociálnych služieb k dňu 11.04. 2016, ktorý vedie Bratislavský samosprávny kraj v zmysle § 62 a nasl. Zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov a podľa dokumentov z Miestneho úradu MČ Bratislava – Nové Mesto, na území Mestskej časti Bratislava – Nové Mesto majú svoje sídlo alebo poskytujú sociálne služby nasledovní poskytovatelia:

Tabuľka 98 Poskytovatelia sociálnych služieb na území MČ Bratislava – Nové Mesto podľa Registra poskytovateľov sociálnych služieb

ZSS v zriaďovateľskej pôsobnosti Bratislavského samosprávneho kraja			
Obchodné meno alebo názov, sídlo	Druh a forma poskytovanej sociálnej služby	Adresa miesta poskytovania sociálnej služby	Kapacita
Domov sociálnych služieb pre deti a dospelých INTEGRA, Tylova 21, 831 04 Bratislava	Zariadenie podporovaného bývania; pobytová – ročná forma	Lichnerova 86, 903 01 Senec	12
	Domov sociálnych služieb; ambulantná forma	Tylova 21, 831 04 Bratislava	12
	Domov sociálnych služieb; pobytová – týždenná forma	Tylova 21, 831 04 Bratislava	13
	Domov sociálnych služieb; pobytová – ročná forma	Tylova 21, 831 04 Bratislava	13
Domov sociálnych služieb pre deti a dospelých Sibírka, Sibírska 69, 831 02 Bratislava	Domov sociálnych služieb; ambulantná forma	Sibírska 69, 831 02 Bratislava	8
	Domov sociálnych služieb; pobytová – týždenná forma	Sibírska 69, 831 02 Bratislava	12
	Domov sociálnych služieb; pobytová – ročná forma	Sibírska 69, 831 02 Bratislava	18
ZSS v zriaďovateľskej pôsobnosti Hlavného mesta SR Bratislavy			
Obchodné meno alebo názov, sídlo	Druh a forma poskytovanej sociálnej služby	Adresa miesta poskytovania sociálnej služby	Kapacita
Domov seniorov ARCHA, Rozvodná 25, 831 01 Bratislava	Zariadenie opatrovateľskej služby; pobytová – ročná forma	Rozvodná 25, 831 01 Bratislava	24
	Zariadenie pre seniorov; pobytová – ročná forma	Rozvodná 25, 831 01 Bratislava	83
	Denný stacionár; ambulantná forma	Rozvodná 25, 831 01 Bratislava	8
ZSS v zriaďovateľskej pôsobnosti MČ Bratislava – Nové Mesto			
Obchodné meno alebo názov, sídlo	Druh a forma poskytovanej sociálnej služby	Adresa miesta poskytovania sociálnej služby	Kapacita

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mestskej časti Bratislava–Nové Mesto na roky 2016-2020
Komplexné hodnotenie a analýza východiskovej situácie – plné znenie

Mestská časť Bratislava - Nové Mesto, MsÚ Junácka 1, 832 91 Bratislava	Opatrovateľská služba; terénna forma Denné centrum „Zlatý dážď“; ambulantná forma	domácnosti občanov Račianska 89, Bratislava	40
	Denné centrum; ambulantná forma	Športová 1, Bratislava	50
	Denné centrum; ambulantná forma	Stromová 18, Bratislava	30
	Denné centrum; ambulantná forma	Chemická 1, Bratislava	40
	Denné centrum; ambulantná forma	Jeséniova 51, Bratislava	55
	Denné centrum; ambulantná forma	Vajnorská 51, Bratislava	70
	Denné centrum „Domovinka“; ambulantná forma	Nobelova 30, Bratislava	30
	Denné centrum; ambulantná forma Komunitné centrum; ambulantná forma*	Sibírska 37, Bratislava Ovručská 5	45
Neverejní poskytovatelia sociálnych služieb			
Obchodné meno alebo názov, sídlo	Druh a forma poskytovanej sociálnej služby	Adresa miesta poskytovania sociálnej služby	Kapacita
Centrum samostatného života, n. o., Tehelná 26, 831 04 Bratislava	Sociálne poradenstvo – základné; ambulantná forma	Haanova 10, 851 03 Bratislava	
Centrum včasnej intervencie Bratislava, n.o. angl. náz. Early Childhood Intervention Center Bratislava, Legionárska 13, 831 04 Bratislava	služba včasnej intervencie; terénna forma služba včasnej intervencie ; ambulantná forma	prirodzené sociálne prostredie klienta na území Bratislavského samosprávneho kraja Háľková 11, 831 04 Bratislava;	
Dom Seniorov Rudi n.o., Odbojárov 3	Zariadenie pre seniorov; pobytová – ročná forma	Odbojárov 3, 831 04 Bratislava	40
	Špecializované zariadenie; pobytová – ročná forma	Odbojárov 3, 831 04 Bratislava	18
Domov pre každého - občianske združenie na podporu a hmotné zaopatrenie ľudí bez domova SR, Stará Vajnorská 92, 831 04 Bratislava	Útulok; pobytová – ročná forma	Hradská 2/C a 2/D, 821 07 Bratislava	70
	Stredisko osobnej hygieny; ambulantná forma	Hradská 2/C a 2/D, 821 07 Bratislava	40
	Nocľaháreň; pobytová – ročná forma	Ivánska cesta 32, 821 07 Bratislava	40
	Nocľaháreň; pobytová – ročná forma	Hradská 2/C a 2/D, 821 07 Bratislava	85
Domov pre seniorov Krásna hôrka, n.o., Ďumbierska 3, 831 01 Bratislava	Sociálne poradenstvo – základné; ambulantná forma	Dunajská 4, 811 08 Bratislava	
Domov sv. Jána z Boha, n.o., Hattalova 6, 831 03 Bratislava	Útulok; pobytová – ročná forma	Domov sv. Jána z Boha, n.o., Hattalova 6, 831 03 Bratislava	5
	Nízkoprahové denné centrum; ambulantná forma	Domov sv. Jána z Boha, n.o., Hattalova 6, 831 03 Bratislava	80
	Integračné centrum; ambulantná forma	Domov sv. Jána z Boha, n.o., Hattalova 6, 831 03 Bratislava	20
	Stredisko osobnej hygieny; ambulantná forma	Domov sv. Jána z Boha, n.o., Hattalova 6, 831 03 Bratislava	30
EuProgres n.o., Kutuzovova 1	Opatrovateľská služba; terénna forma	územie Slovenskej republiky	
Európa progres n.o., Kutuzovova 1	Opatrovateľská služba; terénna forma	územie Slovenskej republiky	
Slovenská humanitná rada, Budyšínska 1, 831 03 Bratislava	Sociálne poradenstvo – špecializované; terénna forma Sociálne poradenstvo – špecializované; terénna forma Sociálne poradenstvo – špecializované; terénna forma Sociálne poradenstvo – špecializované; ambulantná forma	zariadenia Migračného úradu Ministerstva vnútra SR zariadenia Útvarov policajného zadržania pre cudzincov SR prirodzené prostredie klienta na území Slovenskej republiky Budyšínska 1, 830 03 Bratislava	

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mestskej časti Bratislava–Nové Mesto na roky 2016-2020
Komplexné hodnotenie a analýza východiskovej situácie – plné znenie

Vľúdnosť - VENIA n.o. skrátený názov VENIA n.o. , Kominárska 2 - 4, 831 04 Bratislava	Opatrovateľská služba; terénna forma Opatrovateľská služba; terénna forma Denný stacionár; ambulantná forma	Územie Bratislavského samosprávneho kraja Územie Nitrianskeho samosprávneho kraja Hattalova 6, 831 03 Bratislava	30
---	---	--	----

Zdroj: Register poskytovateľov sociálnych služieb, Bratislavský samosprávny kraj, stav k 11. aprílu 2016

Pozn.: * Komunitné centrum na Ovrúčkej ul. 5 poskytuje svoje služby od 6.5. 2016.

Mestská časť Bratislava – Nové Mesto je poskytovateľom terénnej opatrovateľskej služby, ktorá patrí medzi priority Mestskej časti, pretože umožňuje občanom zotrvať čo najdlhšie v prirodzenom prostredí aj napriek zníženiu ich sebestačnosti. Služba sa poskytuje v prirodzenom domácom prostredí, v byte alebo dome, mobilným a imobilným občanom odkázaným na pomoc pri úkonoch sebaobsluhy, úkonoch starostlivosti o svoju domácnosť, pri sociálnych aktivitách a dohľadu pri všetkých týchto činnostiach. V roku 2015 bola táto služba poskytnutá 174 klientom, z toho 129 ženám a 45 mužom, priemerný počet opatrovaných predstavoval 112 osôb.

MČ Bratislava – Nové Mesto je zriaďovateľom 8 denných centier (bývalé kluby dôchodcov) a ich činnosť funguje v zmysle zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov (tu sa okrem činnosti v zmysle citovaného zákona zabezpečuje v prípade záujmu aj stravovanie seniorov, po splnení podmienok v zmysle zásad). Poslaním denných centier je predovšetkým organizovanie spoločenského a kultúrneho života, ktorý je z psychologického, sociálneho a ľudského hľadiska pre občanov tejto kategórie mimoriadne dôležitý. Centrá sú využívané aj mimo prevádzkových hodín, jednak používaním priestorov pre vydávanie obedov dôchodcom, ako aj poskytovaním na iné účely v zmysle Pravidiel a postupu pri využívaní priestorov denného centra inými organizáciami.

Finančné prostriedky jednotlivých zariadení sociálnych služieb sú rozpočtované za rok 2016 vo výške 213 230 EUR a sú plánované na úhradu nákladov vzhľadom na potreby denných centier, na činnosť a prevádzku centier a na akcie realizované so spoluúčasťou MÚ B-NM, vrátane KC Ovrúcka a Sociálnej výdajne. Oproti roku 2013 to predstavuje nárast približne o 80 %, pričom na ďalšie 2 rozpočtové roky sa predpokladá potreba finančných prostriedkov v rovnakej výške ako za rok 2016.

Do zriaďovateľskej pôsobnosti MČ Bratislava – Nové Mesto patrí aj zariadenie Detských jasí na Robotníckej ulici č. 11. Do zariadenia sa prijímajú len zdravé deti vo veku od 6 mesiacov do 3 rokov – výnimočne je možné pobyť dieťaťa predĺžiť vo veku nad 3 roky do obdobia, keď bude dieťa umiestnené v materskej škole. Prevádzková kapacita detských jasí je stanovená maximálnym počtom 50 detí. Dieťa rodičov alebo dieťa osamelej matky s trvalým pobytom v mestskej časti Bratislava – Nové Mesto má pri umiestňovaní do jasí zásadne prednosť.

V priestoroch Tržnice na Šancovej ul. č. 112 je zriadená a Mestskou časťou Bratislava – Nové Mesto prevádzkovaná Sociálna výdajňa potravín a spotrebného tovaru. Účelom Sociálnej výdajne je doplnkovou formou (bezplatne) pomôcť obyvateľom mestskej časti, ktorí sa nachádzajú v ťažkej sociálnej situácii a napomôcť im tak k zlepšeniu životnej úrovne. Bezplatnou pomocou poskytnutou v sociálnej výdajni sa rozumie poskytnutie tovaru, najmä potravín, potravinových výrobkov a iného rozličného tovaru osobnej spotreby, ktorý sa nachádza v Sociálnej výdajni a ktorý je bezplatne darovaný žiadateľovi v súlade so zásadami poskytovania pomoci občanom v Sociálnej výdajni potravín a spotrebného tovaru v mestskej časti Bratislava – Nové Mesto.

Na Ovrúčkej ulici č. 5 sa nachádza Komunitné centrum (KC), ktoré je rozpočtovou organizáciou Mestskej časti Bratislava – Nové Mesto. Poslaním KC je prostredníctvom poskytovania komplexných sociálnych a komunitných služieb prispievať k sociálnemu začleňovaniu osôb, vylúčených na individuálnej, ale i lokálnej úrovni a hľadať vhodné formy a programy na riešenie zistených sociálnych problémov.

MČ Bratislava – Nové Mesto vypracovala v septembri 2012 na základe národných priorít rozvoja sociálnych služieb Komunitný plán sociálnych služieb MČ Bratislava – Nové Mesto na roky 2012-2014, v ktorom zohľadňuje

miestne špecifiká a potreby fyzických osôb v oblasti sociálnych služieb poskytovaných v jej územnom obvode, určuje potreby rozvoja sociálnych služieb, personálne, finančné, prevádzkové a organizačné podmienky na ich zabezpečenie. V zmysle stanovených aktivít Komunitného sociálneho plánu Mestská časť Bratislava – Nové Mesto v súčasnosti nedisponuje zariadením opatrovateľskej služby /ZOS/, kde sa podľa zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách poskytuje sociálna služba na určitý čas plnoletej fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby podľa prílohy č. 3 prísl. zákona, ak jej nemožno poskytnúť opatrovateľskú službu. Toto zariadenie (s požadovanou kapacitou min. 15 miest) je žiaduce doplniť.

Rovnako je potrebné zabezpečiť pre mestskú časť aj 1 zariadenie pre seniorov (ZpS) s kapacitou do 40 miest a zaviesť prepravnú službu.

Záväzným programovým dokumentom, ktorý analyzuje stav v oblasti sociálnych služieb v regióne Bratislavského samosprávneho kraja (BSK), stanovuje smerovanie sociálnych služieb v regióne, vytyčuje želané ciele a priority, ktorými sa má BSK v nasledujúcom období uberať, stanovuje časový rámec i spôsob vyhodnocovania ich plnenia je Koncepcia rozvoja sociálnych služieb v kompetencii Bratislavského samosprávneho kraja (r. 2010). Základnou úlohou koncepcie je tvoriť podmienky k poskytovaniu kvalitných sociálnych služieb všetkým občanom v jeho mikroregióne s prihliadnutím na špecifiká daného regiónu. Priority Koncepcie sa zameriavajú na zabezpečenie nedostatkových sociálnych služieb, zabezpečenie kvality poskytovaných sociálnych služieb, zabezpečenie informovanosti a sieťovanie sociálnych služieb.

Problematike sociálnej starostlivosti je venovaná osobitná pozornosť v dokumentácii ÚPN hl. mesta SR Bratislavy, rok 2007, v znení neskorších zmien a doplnkov v kapitole B.7.2.2. „Sociálna starostlivosť“, kde sú stanovené aj výhľadové potreby zariadení ťažiskových sociálnych služieb.

Ciele, priority, opatrenia a aktivity pre oblasť sociálnych služieb sú stanovené aj v základnom strategickom dokumente hlavného mesta SR Bratislavy – v Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja hlavného mesta SR Bratislavy na roky 2010-2020 (Academia Istropolitana Nova, júl 2010), ako aj v Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja Bratislavského samosprávneho kraja na roky 2014-2020 (AUREX spol. s r.o., 2013).

Východiskovým krátkodobým, až strednodobým dokumentom plánovania, financovania a časového harmonogramu zameraného na postupný rozvoj sociálnych služieb v hl. m. SR Bratislave je Komunitný plán sociálnych služieb hlavného mesta SR Bratislavy (MONTARRY n.o., 2012). Dokument analyzuje stav a úroveň sociálnych služieb poskytovaných obyvateľom hl. m. SR Bratislavy, hodnotí potreby obyvateľov odkázaných na sociálne služby a navrhuje priority, ciele a opatrenia pre ich rozvoj, pričom zohľadňuje špecifiká mestských častí Bratislavy, ich strategické a programové dokumenty v oblasti rozvoja sociálnych služieb, a tiež postavenie mestských častí vo vzťahu k hl. m. SR Bratislave.

V apríli 2013 bola vypracovaná Koncepcia riešenia problematiky ľudí bez domova v hlavnom meste SR Bratislave. Sociálne služby pre ľudí bez domova by mali na území Bratislavy zabezpečovať Bratislavský samosprávny kraj a hlavné mesto v spolupráci s mestskými časťami. V zmysle tohto dokumentu by v každom územnom obvode BA I. – V. malo byť zriadené nízkoprahové denné centrum a/alebo integračné centrum a nocľaháreň, ktoré budú zabezpečovať sociálne služby na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb a vytvárať priestor pre poskytovanie sociálneho poradenstva, pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov a pracovnú terapiu; fungujúcu mobilnú ošetrovňu pre ľudí bez domova; zriadený útulok; domov na polceste pre občanov po skončení starostlivosti v zariadení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, ktorý bude prevenciou toho, aby sa po ukončení pobytu v zariadení stali ľuďmi bez domova.

Podľa SODB2011 bolo na území mestskej časti spolu 84 obyvateľov inej obytnej jednotky a bezdomovcov, z toho 35 mužov a 49 žien. Bezdomovcov z toho bolo spolu 55, 20 mužov a 35 žien. Obyvatelia inej obytnej jednotky a bezdomovci sú osoby, ktoré sa sčítali v núdzových, mobilných obydliach, budovách neurčených na bývanie alebo hromadných ubytovacích zariadeniach dočasného ubytovania, t. j. v nocľahárňach, stanových

táboroch a pod. Iné obytné jednotky sú núdzové obydliá, mobilné obydliá, garáže, prírodné prístrešky, v ktorých sa sčítali obyvatelia bez ohľadu na to, či tieto obytné jednotky boli primárne určené na bývanie. Na území hl. m. SR Bratislavy bol najväčší počet obyvateľov inej obytnej jednotky a bezdomovcov evidovaný na území mestských častí Staré Mesto (970, z toho 963 bezdomovcov), Petržalka (495) a Ružinov (141, z toho 133 bezdomovcov).

Oddelenie tvorby územného plánu a dopravy, Oddelenie územných generelov a GIS Magistrátu hlavného mesta SR Bratislavy vypracovali v máji 2014 Územný generel sociálnej starostlivosti hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy, ktorý slúži ako podklad pre podrobné riešenie otázok územného rozvoja sociálnej starostlivosti na území mesta Bratislavy. Dokument prehľbuje riešenie sociálnych služieb ako súčasti osídlenia v rámci funkčného systému občianska vybavenosť navrhnuté v Územnom pláne hlavného mesta SR Bratislavy, rok 2007, v znení neskorších zmien a doplnkov, najmä čo sa týka analýzy zariadení sociálnych služieb a spodrobnejšie regulatívov pre riešenie tejto zložky občianskej vybavenosti v urbanizovanom prostredí. Predstavuje komplexný obraz o sieti zariadení sociálnych služieb a ich potrebách v budúcnosti. Návrhová časť dokumentu obsahuje kapacitný výpočet potreby niektorých zariadení.

Hlavné mesto SR Bratislavy publikovalo dokument Program aktívneho starnutia hlavného mesta SR Bratislavy na roky 2014-2020 (r. 2014), ktorý nadväzuje na Národný program aktívneho starnutia na roky 2014-2020. Program aktívneho starnutia hl. m. SR Bratislavy komplexne rieši situáciu starších ľudí, seniorov (def. ako osoby vo veku 50 rokov a staršie) a starnúcej populácie vo všeobecnosti, stanovuje rámec a podmienky pre činnosť všetkých zainteresovaných subjektov a vytvára priestor na prípravu konkrétnych aktivít a projektov.

Vychádzajúc z relevantných strategických dokumentov je výhľadovo potrebné rešpektovať jestvujúce areály sociálnej starostlivosti celomestského až nadmestského významu a zamerať sa na posilnenie terénnych a ambulantných služieb, mobilných ošetrovní pre ľudí bez domova, na výstavbu a podporu výstavby sociálnych bytov, na vytváranie komplexných sietí služieb pre jednotlivé komunity (časti) mesta, na personálne posilnenie terénnych služieb, na kapacitné rozšírenie súčasných zariadení sociálnych služieb podľa potrieb obyvateľov, na vybudovanie 1 zariadenia opatrovateľskej služby a 1 zariadenia pre seniorov a na doplnenie absentujúcich druhov sociálnych služieb – špecializované zariadenie, zariadenie podporovaného bývania, zariadenie núdzového bývania, zariadenie dočasnej starostlivosti o deti, prepravná služba (sociálny taxík).

V území je potrebné zamerať sa na debarierizáciu, nielen exteriérovú, ale aj v rámci vnútorných priestorov budov a na revitalizáciu budov.

2.2.2.4 BEZPEČNOSŤ

Bezpečnostná situácia na území mestskej časti Bratislava – Nové Mesto, bola sledovaná prostredníctvom vývoja kriminality a súčasným stavom protipožiarnej ochrany. Kriminalita bola skúmaná iba z pohľadu štátnej polície, na koľko relevantné údaje o činnosti mestskej polície na území mestskej časti neboli dostupné. Na viac mestská polícia je podľa zákona č. 564/1991 Zb. o obecnej polícii v znení neskorších predpisov iba poriadkový útvar, ktorý zabezpečuje verejný poriadok v obci, spolupôsobí s príslušnými útvarmi Policajného zboru pri ochrane majetku, dbá o ochranu životného prostredia v obci, vykonáva všeobecné záväzné nariadenia obce, ukladá a vyberá v blokovom konaní pokuty za priestupky ustanovené osobitným predpisom, oznamuje príslušným orgánom porušenie právnych predpisov a plní úlohy na úseku prevencie v rozsahu pôsobnosti ustanovenej zákonom. Na území mestskej časti spolu pôsobí 6 mestských policajtov, ktorí vykonávajú nepretržitú 24 hodinovú službu. Za oblasť kriminality možno podľa sledovaných ukazovateľov jednotlivých kategórií trestných činov konštatovať, že **územie mestskej časti je z pohľadu bezpečnosti** v porovnaní s ostatnými mestskými časťami **na tom horšie**. Na základe údajov o počte trestných činov na 10 000 obyvateľov je však nutné dodať, že **kriminalita v okresoch Bratislava I až V patrí k najvyšším spomedzi ostatných okresov Slovenska**. Dokazujú to aj ukazovatele objasnenosti jednotlivých kategórií trestných činov, ktoré vo väčšine prípadov dosahovali najnižšie hodnoty. V roku 2015 predstavovala objasnenosť všetkých zistených trestných činov v okrese

Bratislava III, do ktorého patrí aj mestská časť Bratislava – Nové Mesto, necelých 33 percent. V porovnaní údajov za ostatné okresy Bratislavy ako aj údajov za samotné mesto Bratislava, bola táto hodnota najnižšia. Pozitívne však možno hodnotiť vývojové trendy objasnenosti, nakoľko vo všetkých sledovaných kategóriách vidieť rastúci charakter tohto ukazovateľa. Za oblasť protipožiarnej ochrany je potrebné uviesť, že mestská časť Bratislava – Nové Mesto spadá do zásahového obvodu, v ktorom sa nachádza najväčší počet obyvateľov mesta. Avšak z pohľadu priemerného počtu zásahov, ktoré požiarnici ročne absolvujú, možno považovať mestskú časť za relatívne bezpečnejšie prostredie pre obyvateľov.

2.2.2.4.1 KRIMINALITA

V otázke porovnania bezpečnosti jednotlivých mestských častí Bratislavy, ako prvku kvality života obyvateľstva, bola vypracovaná analýza kriminality. Skúmanými ukazovateľmi v tejto podkapitole boli jednotlivé druhy trestných činov, pričom za každý druh bol porovnávaný počet zistených a počet objasnených trestných činov. Porovnávanými územnými celkami kvôli dostupnosti údajov boli okresy Bratislava I až V a celé územie hlavného mesta Bratislavy. Z časového hľadiska boli porovnávané údaje za roky 2005, 2011 a 2015. Osobitná pozornosť bola venovaná údajom za okres Bratislava III, nakoľko do tohto okresu spadá mestská časť Bratislava – Nové Mesto.

Tabuľka nižšie poskytuje prehľad za celkový počet všetkých druhov trestných činov. Z údajov za rok 2015 možno konštatovať, že najvyššia kriminalita, reprezentovaná počtom zistených trestných činov, bola spozorovaná v okrese Bratislava II, zatiaľ čo najnižšia v okrese Bratislava IV. Najväčší podiel objasnených trestných činov bol zistený v okrese Bratislava IV, zatiaľ čo najnižší v okrese Bratislava III. Objasnenosť v roku 2015 za celé územie hlavného mesta, predstavovala približne 40 percent. Pri porovnaní údajov jednotlivých území za roky 2005 a 2015 možno konštatovať pozitívny trend v zvýšení objasnenosti evidovaných trestných činov vo všetkých územiach. Zo sledovaných údajov ďalej vyplýva, že najnižšia objasnenosť trestných činov bola v celom pozorovanom období v okrese Bratislava III, do ktorého patrí aj mestská časť Bratislava – Nové Mesto.

Tabuľka 99 Trestné činy spolu

	2005			2011			2015		
	zistené	objasnené	objasnenosť	zistené	objasnené	objasnenosť	zistené	objasnené	objasnenosť
Bratislava I	4315	1090	25,26	2686	740	27,55	1900	719	37,84
Bratislava II	4711	1169	24,81	4379	1457	33,27	3390	1389	40,97
Bratislava III	3859	851	22,05	2770	676	24,40	1882	613	32,57
Bratislava IV	2567	717	27,93	1987	539	27,13	1294	604	46,68
Bratislava V	3986	1301	32,64	3321	1038	31,26	2447	1023	41,81
Bratislava	19438	5128	26,38	15143	4450	29,39	10913	4348	39,84

Zdroj: Štatistiky Ministerstva vnútra Slovenskej republiky

Údaje za trestné činy spolu, prepočítané na 1000 obyvateľov, sú uvedené v tabuľke. Prepočítané hodnoty poskytujú lepší prehľad a slúžia na kvalitnejšie porovnanie jednotlivých území. Pri pohľade na jednotlivé údaje prepočítané na 1000 obyvateľov však možno konštatovať, že prerátané hodnoty ukazujú rovnaké vývojové trendy, ako poskytujú údaje z nasledujúcej tabuľky.

Tabuľka 100 Trestné činy spolu na 1000 obyvateľov

	2005			2011			2015		
	zistené	objasnené	objasnenosť	zistené	objasnené	objasnenosť	zistené	objasnené	objasnenosť
Bratislava I	102	26	25,49	69	19	27,54	48	18	37,50
Bratislava II	43	11	25,58	40	13	32,50	30	12	40,00
Bratislava III	63	14	22,22	45	11	24,44	29	10	34,48
Bratislava IV	27	8	29,63	21	6	28,57	14	6	42,86
Bratislava V	33	11	33,33	30	9	30,00	22	9	40,91
Bratislava	46	12	26,09	37	11	29,73	26	10	38,46

Zdroj: Štatistiky Ministerstva vnútra Slovenskej republiky

Štatistiky násilnej kriminality zobrazuje tabuľka nižšie. Z údajov za rok 2015 vyplýva, že objasnenosť násilných trestných činov na celom území Bratislavy predstavovala necelých 69 percent. Najvyššiu hodnotu objasnenosti dosiahol okres Bratislava IV (presne 84 percent). Na druhú stranu najnižšiu objasnenosť dosiahol okres Bratislava I (necelých 55 percent). Objasnenosť násilných trestných činov v okrese Bratislava III bola v porovnaní s priemerom mesta nižšia približne o 20 percent. V porovnaní s údajmi za rok 2005 možno konštatovať, že objasnenosť tohto druhu trestných činov sa vo všetkých sledovaných územiach zvýšila. Zároveň je nutné dodať, že hodnoty objasnenosti násilných trestných činov v porovnaní s hodnotami objasnenosti ostatných trestných činov, patria k najvyšším.

Tabuľka 101 Trestné činy spolu na 1000 obyvateľov

	2005			2011			2015		
	zistené	objasnené	objasnenosť	zistené	objasnené	objasnenosť	zistené	objasnené	objasnenosť
Bratislava I	270	144	53,33	115	57	49,57	82	45	54,88
Bratislava II	338	143	42,31	237	152	64,14	177	129	72,88
Bratislava III	299	175	58,53	139	68	48,92	98	61	62,24
Bratislava IV	206	122	59,22	93	58	62,37	75	63	84,00
Bratislava V	358	216	60,34	159	98	61,64	100	67	67,00
Bratislava	1471	800	54,38	743	433	58,28	532	365	68,61

Zdroj: Štatistiky Ministerstva vnútra Slovenskej republiky

Údaje o mravnostnej kriminalite v jednotlivých územiach poskytuje tabuľka nižšie. Z tabuľky vyplýva, že v roku 2015 bolo zistených najviac trestných činov v okrese Bratislava II a najmenej v okrese Bratislava III. Najvyššia objasnenosť bola zistená v okrese Bratislava IV, kde sa všetky evidované mravnostné trestné činy podarilo objasniť. Objasnenosť na celkovom území mesta Bratislava bola na úrovni necelých 70 percent. Napriek najnižšiemu počtu zistených mravnostných trestných činov v okrese Bratislava III, sa ich v porovnaní s ostatnými sledovanými územiami podarilo aj najmenej objasniť. V percentuálnom vyjadrení to predstavuje 33 percent. Negatívny trend možno v okrese Bratislava III badať aj pri porovnaní údajov z roku 2005. Hodnota objasnenosti zistených mravnostných trestných činov sa v porovnaní s ostatnými územiami počas sledovaného obdobia ako jediná znížila.

Tabuľka 102 Násilná kriminalita

	2005			2011			2015		
	zistené	objasnené	objasnenosť	zistené	objasnené	objasnenosť	zistené	objasnené	objasnenosť
Bratislava I	3	1	33,33	18	12	66,67	16	10	62,50
Bratislava II	21	6	28,57	8	4	50,00	23	15	65,22
Bratislava III	10	6	60,00	10	6	60,00	6	2	33,33
Bratislava IV	10	1	10,00	8	6	75,00	10	10	100,00
Bratislava V	12	8	66,67	24	18	75,00	14	11	78,57
Bratislava	56	22	39,29	68	46	67,65	69	48	69,57

Zdroj: Štatistiky Ministerstva vnútra Slovenskej republiky

Nasledujúca tabuľka poskytuje prehľad údajov o zistených a objasnených majetkových trestných činov. Táto kategória trestných činov patrí k tým, ktorých objasnenosť dosahuje najnižšie hodnoty. Pri pohľade na údaje z roku 2015 možno vidieť, že objasnenosť na území mesta Bratislava bola nižšia ako 25 percent. Najvyššie hodnoty tohto ukazovateľa boli zistené v okrese Bratislava I, kde objasnenosť majetkových trestných činov bola na úrovni 30 percent. Na druhú stranu najnižšia objasnenosť bola zaznamenaná v okrese Bratislava III. Objasnených bolo menej ako 20 percent evidovaných majetkových trestných činov. Pri pohľade na údaje za jednotlivé sledované roky, však možno pozorovať pozitívny trend v zvyšujúcej sa objasnenosti.

Tabuľka 103 Majetková kriminalita

	2005			2011			2015		
	zistené	objasnené	objasnenosť	zistené	objasnené	objasnenosť	zistené	objasnené	objasnenosť
Bratislava I	2703	234	8,66	1613	297	18,41	901	276	30,63
Bratislava II	2719	283	10,41	2588	464	17,93	1775	454	25,58
Bratislava III	2555	174	6,81	1835	258	14,06	1049	204	19,45
Bratislava IV	1614	143	8,86	1311	197	15,03	613	141	23,00
Bratislava V	2210	215	9,73	1921	294	15,30	1309	321	24,52
Bratislava	11801	1049	8,89	9268	1510	16,29	5647	1396	24,72

Zdroj: Štatistiky Ministerstva vnútra Slovenskej republiky

Štatistiky ekonomickej kriminality sú uvedené v tabuľke nižšie. Z údajov vidieť, že objasnenosť tejto kategórie trestných činov, je v porovnaní s ostatnými kategóriami, veľmi nízka. Pri pohľade na hodnoty z roku 2015 možno konštatovať, že na území mesta Bratislava bolo objasnených iba necelých 28 percent zistených ekonomických trestných činov. Najväčší úspech v objasnenosti zaznamenali v okrese Bratislava II, kde sa podarilo objasniť vyše 32 percent evidovaných trestných činov. Na druhú stranu najnižšiu objasnenosť vykázali v okrese Bratislava III. V roku 2015 sa v tomto okrese podarilo objasniť iba necelých 24 percent zistených ekonomických trestných činov. Pri pohľade na údaje za jednotlivé roky možno pozorovať negatívny trend v objasnenosti tejto kategórie trestných činov vo viacerých sledovaných územiach.

Tabuľka 104 Ekonomická kriminalita

	2005			2011			2015		
	zistené	objasnené	objasnenosť	zistené	objasnené	objasnenosť	zistené	objasnené	objasnenosť
Bratislava I	776	346	44,59	554	134	24,19	537	135	25,14
Bratislava II	772	211	27,33	723	231	31,95	614	199	32,41
Bratislava III	586	244	41,64	438	108	24,66	377	89	23,61
Bratislava IV	255	92	36,08	270	63	23,33	200	59	29,50
Bratislava V	657	302	45,97	534	136	25,47	414	116	28,02
Bratislava	3046	1195	39,23	2519	672	26,68	2142	598	27,92

Zdroj: Štatistiky Ministerstva vnútra Slovenskej republiky

Prehľad štatistík za ostatnú kriminalitu poskytuje tabuľka nižšie. Do tejto kategórie spadajú ostávajúce trestné činy, ako napríklad dopravné trestné činy, výtržníctvo alebo trestné činy vojenské a proti republike. Pri pohľade na údaje za objasnenosť možno vidieť, že zistené trestné činy spadajúce do tejto kategórie sa polícii darí vo veľkej miere aj objasniť. Z údajov za rok 2015 vyplynulo, že najvyššiu objasnenosť dosiahol okres Bratislava IV (necelých 84 percent). Na druhú stranu najnižšiu objasnenosť vykázal okres Bratislava III (73 percent). Na území mesta Bratislava bolo v poslednom sledovanom roku objasnených približne 77 percent evidovaných trestných činov, spadajúcej do kategórie ostatná kriminalita. Z údajov za jednotlivé roky možno konštatovať pozitívny vývoj v objasnenosti trestných činov za každé sledované územie.

Tabuľka 105 Ostatná kriminalita

	2005			2011			2015		
	zistené	objasnené	objasnenosť	zistené	objasnené	objasnenosť	zistené	objasnené	objasnenosť
Bratislava I	563	365	64,83	386	240	62,18	364	253	69,51
Bratislava II	861	526	61,09	823	606	73,63	801	592	73,91
Bratislava III	409	252	61,61	348	236	67,82	352	257	73,01
Bratislava IV	482	359	74,48	305	215	70,49	396	331	83,59
Bratislava V	749	560	74,77	683	492	72,04	610	508	83,28
Bratislava	3064	2062	67,30	2545	1789	70,29	2523	1941	76,93

Zdroj: Štatistiky Ministerstva vnútra Slovenskej republiky

Na základe vlastných prieskumov a zisťovaní môžeme konštatovať, že lokalizácia pri trati (Háľková ulica) a tiež v opustenej budove pri bývalom cyklistickom štadióne ako aj v okolí Račianskeho a Trnavského mytá sa pohybujú drogovu závislí ľudia, čo sa negatívne prejavuje vo forme zvýšenej kriminality.

2.2.2.4.2 POŽIARNA OCHRANA

Ochrana pred požiarmi zabezpečujú príslušníci Hasičského a záchranného zboru (HaZZ), ako aj zamestnanci Závodných hasičských útvarov v areály zriaďovateľa, ďalej dobrovoľné jednotky – členovia obecných hasičských zborov a členovia závodných hasičských zborov v areály zriaďovateľa. Pokrytie územia mesta Bratislavy je v súčasnosti zabezpečené najmä hasičskými stanicami HaZZ. Prehľad informácií o pokrytí územia jednotlivých mestských častí Bratislavy hasičskými jednotkami, poskytuje Tabuľka 15. Z údajov uvedených v tabuľke vyplýva, že zásahový obvod HS 3 Bratislava Nové Mesto, do ktorého spadá aj Mestská časť Bratislava – Nové Mesto, pokrýva najväčšiu časť obyvateľstva Bratislavy. Do tohto zásahového obvodu spadá približne 150 000 obyvateľov, čo predstavuje približne tretinu všetkých obyvateľov mesta. Z údajov ďalej vyplynulo, že hasičská stanica v tomto obvode dokáže súčasne vypraviť 4 výjazdy a počas roka zasahuje priemerne pri 1000 prípadoch. V porovnaní s ostatnými tromi zásahovými obvodmi mesta Bratislava, ide o druhý najväčší priemerný počet zásahov ročne. Hasičská stanica sa nachádza na Háľkovej ulici č.3. Jej poloha umožňuje hasičským jednotkám dostať sa do každej časti zásahového obvodu v porovnateľnom čase.

Tabuľka 106 Prehľad pokrytia územia Bratislavy hasičskými jednotkami

P. č.	Sídlo HS	Počet súčasných výjazdov	Počet obyvateľov v zásahovom obvode HS	Priemerný počet zásahov ročne	Obec v zásahovom obvode
1	HS 1 Bratislava Staré mesto	3	65555	1142	Mestská časť BA – Staré mesto
2	HS 3 Bratislava Nové mesto	4	149598	936	Mestská časť BA – Nové mesto, BA – Podunajské Biskupice, BA – Vrakuňa, BA – Ružinov, BA – Rača, BA – Vajnory, rádiodlačný bod Veľký Javorník
3	HS 4 Bratislava Dúbravka	4	101790	523	Mestská časť BA – Dúbravka, BA – Karlova Ves, BA – Lamač, BA – Devín, BA – Devínska Nová Ves, Stupava, Marianka, Borinka
4	HS 5 Bratislava Petržalka	4	121259	650	Mestská časť BA – Petržalka, BA – Jarovce, BA – Rusovce, BA – Čunovo, Dobrohošť, Vojka, Bodíky

Zdroj: Prezídium Hasičského a záchranného zboru, Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, spracované z dokumentu Územný plán regiónu – Bratislavský samosprávny kraj, z roku 2013

2.2.2.5 KULTÚRA

Úlohy samosprávy a prenesený výkon štátnej správy v oblasti kultúry zabezpečuje Útvar komunikácie, kultúry, športu, mládeže a voľného času Miestneho úradu Bratislava – Nové Mesto.

Útvar komunikácie, kultúry, športu, mládeže a voľného času v rámci svojej činnosti zabezpečuje:

- komunikáciu a tok informácií smerom k obyvateľom, médiám, podnikateľským subjektom na území mestskej časti a ostatným inštitúciám;
- prípravu informačných materiálov o dianí v mestskej časti Bratislava – Nové Mesto, mediálnych výstupov, letákov a pozvánok na organizované podujatia;
- zverejňovanie zmlúv a dokumentácie, ktoré zabezpečuje transparentnosť práce úradu, aktualizáciu obsahu webovej stránky;
- administratívnu a redakčnú podporu fungovania časopisu Hlas Nového Mesta, pracovné stretnutia redakčnej rady, komunikáciu s inzerentmi a dohľadanie na plnenie rozpočtu;

- organizáciu kultúrneho leta, koncertov, vystúpení súborov, súťaží či iných spoločenských aktivít, pri organizovaní kultúrnych podujatí spolupracuje so Strediskom kultúry a Knižnicou, zriadených mestskou časťou a metodicky ich usmerňuje;
- tvorbu rozpočtu v oblasti kultúry a v rámci administratívnej činnosti vypracúva odborné stanoviská v oblasti kultúry;
- organizáciu športových akcií, evidenciu verejných športových podujatí a v súvislosti s nimi vykonáva dozor;
- v rámci administratívnej činnosti spracovanie podkladov k tvorbe rozpočtu pre oblasť športu, zodpovedá za jeho správne čerpanie, vypracúva odborné stanoviská a metodicky, hospodársky a personálne usmerňuje Školak klub a športové ihrisko na Ladzianskeho ulici.

Stredisko kultúry Bratislava – Nové Mesto

Stredisko kultúry Bratislava – Nové Mesto so sídlom na Vajnorskej ul. 21 funguje už od roku 1957. Je viacúčelovým zariadením, rozpočtovou organizáciou mestskej časti Bratislava – Nové Mesto. Poslaním strediska je vyvíjať všestrannú kultúrnu a osvetovú činnosť v súlade s tradíciami. Stredisko kultúry podporuje rozvoj umeleckej tvorby, napomáha realizovať záujmové kultúrne aktivity jednotlivých sociálnych, vzdelanostných i vekových vrstiev obyvateľov z radov mládeže, ale aj občanov stredného a dôchodkového veku.

Pravidelne organizuje koncerty, tanečné večery, divadelné predstavenie, klubové stretnutia a krúžky pre malých aj veľkých. V spolupráci s Mestskou časťou Bratislava – Nové Mesto sa podieľa na príprave a organizácii mnohých kultúrnych podujatí, ako je napríklad Kultúrne leto na Kuchajde.

Stredisko kultúry riadi aj **Dom kultúry Kramáre**, ktorý v roku 2002 prešiel rozsiahlou rekonštrukciou a stal sa z neho moderný stánok kultúry. V budove sa nachádza pobočka Knižnice BNM a klub dôchodcov. Dom kultúry poskytuje mladým rodinám s deťmi veľké možnosti kultúrneho vyžitia. Pre detského diváka sa tu organizujú divadelné predstavenia, súťaže, karnevaly, výchovné koncerty či zvykoslovné pásma.

Deti i rodičia tu majú možnosť navštevovať záujmové krúžky jazykové, tanečné, hudobné, výtvarné a pod.

Pre dospelých návštevníkov sú organizované koncerty operetných umelcov, populárnej hudby, divadlo jedného herca. Najznámejším podujatím a na Slovensku ojedinelým, je Poetický večer pri sviečkach, ktorý pripravuje a uvádza vynikajúci herec, recitátor aj režisér Juraj Sarvaš.

Pre verejnosť **Stredisko kultúry** ponúka široké spektrum kultúrnych možností:

- výmenné stretnutia
- divadelné predstavenia
- koncerty
- tanečné podujatia
- výstavy (profesionálni aj amatérski umelci)
- interaktívne výchovné koncerty
- prednášky a besedy
- folklórne podujatia
- voľno časové aktivity: kurzy (jazykové, pohybové, hudobné a výtvarné), tvorivé dielne

Kultúrne leto

Kultúrne leto v areáli prírodného kúpaliska Kuchajda, najväčšie spoločensko-kultúrne podujatie roka organizované mestskou časťou Bratislava – Nové Mesto, sa koná každoročne od roku 1992.

Počas letnej sezóny ponúka bohatý kultúrny, spoločenský a športový program. Súčasťou podujatia sú koncerty rôznych hudobných žánrov (vážnej hudby, dychovej hudby, folklóru, či populárnej, rockovej scény), tanečné

podujatia, či pohybové aktivity rôzneho druhu a rôznej náročnosti pre širokú verejnosť. V posledných ročníkoch bol program Kultúrneho leta doplnený o premietanie filmov na želanie v **letnom kine**.

Detský folklórny súbor Vienok

Detský folklórny súbor Vienok vznikol v roku 1968 vo vtedajšom Dome pionierov a mládeže. Od začiatku stojí na čele Mgr. art. Helena Jurasovová-Blahová, ktorá dala súboru jeho smerovanie od začiatku, kedy bol jediným detským kolektívom v Bratislave.

Počas svojej dlhoročnej činnosti dosiahol súbor významné úspechy na domácich a zahraničných podujatiach. Vienok účinkoval na mnohých významných domácich festivaloch - Východná, Detva, Myjava, Likavka, Strážnica, Detský Prešov, kde získal významné ocenenia, napr. striebornú medailu FF Východná, 10-krát získal hlavnú cenu na celoslovenskej prehliadke detských kolektívov v Prešove. Naposledy v roku 2005 sa stal laureátom detského folklórneho festivalu na Likavke.

V zahraničí reprezentoval Slovensko na medzinárodných folklórnych festivaloch: Maďarsko, Poľsko, Ukrajina, Rakúsko, Anglicko, Taliansko, Juhoslávia, Švajčiarsko, Fínsko, Francúzsko, Kanada, Turecko, Maroko, Nemecko, Portugalsko, Macedónsko.

Od roku 2001 DFS Vienok organizuje každoročne detské folklórne tábory. Tábory sú tiež zamerané na výuku regionálnych tancov, zvykov, piesní ako tanečné domy. Deti sa oboznamujú s množstvom zaujímavostí z jednotlivých regiónov so zameraním na ľudové tradície, tanečné ľudové zábavy a hry.

Tabuľka 107 Kultúrne zariadenia v MČ BANM

Ukazovateľ	2013	2014
Divadlá	1	3
Sedadlá v divadlách	254	576
Kiná stále	2	1
Sedadlá v kinách stálych	1 888	1 588
Premietacie sály	9	8
Kultúrno osvetové zariadenia	3	1
Múzeá	2	2
Galérie	0	0
Verejné knižnice vrátane pobočiek	4	5
Verejné knižnice - počet knižničných jednotiek spolu	145 132	149 978
Verejné knižnice - počet používateľov	4 113	3 947

Zdroj: Štatistický úrad SR

2.2.2.6 REKREÁCIA A ŠPORT

Aj v oblasti rekreácie a športu badať dichotómiu medzi územím ÚTJ Vinohrady a ÚTJ Nové Mesto. V ÚTJ Vinohrady poskytuje rekreačné možnosti prírodnej rekreácie celomestského významu Bratislavský lesopark. V ÚTJ Nové Mesto sa nachádza niekoľko štadiónov a krytých hál celomestského, ale aj celonárodného významu.

Celkovo sa na území MČ nachádza asi 132 ihrísk, z toho 39 tenisových kurtov. V lokalitách Tehelné pole a Pasienky sa nachádzajú športové haly celonárodného a celomestského významu. Podľa ÚGŠR BA (2009)⁴⁸ je toto územie definované ako „priestor voľného času v urbanizovanom prostredí celomestského významu Pasienky – Tehelné pole“.

Podľa kategórie **výkonnostný šport** sa tu nachádza 17 objektov a areálov:

⁴⁸ ÚGŠR BA (2009): Územný generel športu a rekreácie Hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy. Objednávateľ: Hlavné mesto SR Bratislava. február 2009.

- **Národné tenisové centrum** a.s. - Aegon aréna,
- **Zimný štadión Ondreja Nepelu** - domovský štadión HC Slovan Bratislava - a dve tréningové haly,
- **Národný futbalový štadión** – vo výstavbe (Futbalový štadión - ŠK Slovan Bratislava, a.s.),
- **Futbalové ihriská tréningové** - ŠK Slovan Bratislava, a.s.,
- **Športová hala Pasienky** - Hant aréna – zrekonštruovaná v roku 2015,
- **Športový areál Pasienky** so štadiónom Pasienky (dočasná hracia plocha pre ŠK Slovan Bratislava),
- **Krytá plaváreň Pasienky** - 2 kryté bazény,
- **Športová hala Mladost'** - TJ Slávia UK Bratislava,
- **Športová hala** - SZTK Dom športu,
- **Športová hala** - TJ Slávia STU – atletická hala Elán,
- **Kolkáreň** – Slovenský kolkársky zväz – kolkáreň,
- **Areál futbalových ihrísk ŠK nepočujúci, FK BCT Ba, FK VD Štart** - FK BCT Bratislava,
- **Futbalový štadión Monarch** - štadión pre americký futbal,
- **Tenisový areál** - Tenisový klub Slovan,
- **Tenisový areál** – SZTK,
- **Tenisový areál** - TJ Tesla – tenisový klub,
- **Futbalový areál** – pôvodne TJ Slovan.

Podľa kategórie **Školská telovýchova a šport** sa tu nachádza 24 športových areálov: športový areál ŠD Mladá Garda (atletický štadión s futbalovým ihriskom) a dve tenisové ihriská ŠD Mladá Garda, športové areály základných a materských škôl, obchodných akadémií a gymnázií, Športové zariadenia - Farmaceutická fakulta UK a Športový areál EU Pasienky – EU - Centrum telovýchovy a športu.

Podľa kategórie **Športovo - rekreačné areály** a zariadenia sa tu nachádzajú nasledovné areály:

- Športovo-rekreačný areál **Prírodné kúpalisko Kuchajda**,
- Športová hala – **Centrum voľného času detí a mládeže**,
- **Squash Centrum Pionierska**,
- **Športovo-relaxačné centrum Vernost'**,
- **Areál letného kúpaliska Tehelné pole** - 2-3 vonkajšie bazény,
- **Kynologický klub** – výcvikový areál Bratislava Vtáčnik,
- **3 fitness centrá**: STAR fit, ZORA Centrum, InPulse Fitness Bratislava – NTC,
- **3 tenisové ihriská**,

Samostatnú kapitolu tvoria areály Bratislavského lesoparku, ktoré podľa ÚGŠR (2009) tvoria tzv. Priestor voľného času v prírodnom prostredí celomestského významu:

- **Športový areál** (Rekreačné centrum) **Kamzík** s plochami:
 - o Cvičná lúka – nachádza sa tu lanové centrum⁴⁹ (v prevádzke od apríla do októbra) a 3 bufety s celoročnou prevádzkou,
 - o Zjazdovka a sedačková lanovka s bufetom Horná stanica,
 - o Americké námestie,
 - o Bikepark Koliba - Verejná cyklistická zjazdová trať Rohatka (DownHill resp. FreeRide) a trať Driver 8 (FreeRide)
- **Rekreačné centrum Horná mlynská dolina** (predtým Železná Studienka) s areálmi:
 - o **Partizánska lúka** – v roku 2008 revitalizovaný voľnočasový areál s možnosťami rodinnej grilovačky (altánok „Futbalka“), amfiteátrom, minifutbalovým ihriskom, euroarboretom, v letnej sezóne je otvorený bufet. V tesnej blízkosti areálu prechádza Dendrologický chodník s informačnými tabuľami a panelmi,

⁴⁹ <http://www.lanoland.sk>

- o **Klepáč** (Ôsmy mlyn),
- o **Rybníky I. a II.**, – s možnosťou športového rybolovu na Rybníku I., **Rybníky III. a IV.** – s možnosťou člnkovania na Rybníku IV.
- o **bývalá Rybárska reštaurácia** – v súčasnosti v dezolátnom stave, v majetku mesta Bratislava,
- o **Deviaty (Suchý) mlyn** – štátny majetok (národná kultúrna pamiatka) ,
- o **Železná studnička** - Rotunda – národná kultúrna pamiatka s areálom v prestavbe, v majetku mesta ,
- o **Snežienka** a dolná stanica sedačkovej lanovky – v nevyhovujúcom stave, v majetku mesta, v letnej sezóne funguje len bufet,
- o **Areál letného kúpaliska** – pod bývalým sanatóriom - v súčasnosti stále nevyužívaný areál s 29 753 m², v majetku spoločnosti Železná studnička, a.s.,
- o **Drieňovské lúky, Prvý kameňolom, Tábor, Dlhá lúka a Druhý kameňolom** – nachádza sa tu Malá vodná nádrž II. lomu, **Tretí kameňolom**
- o **Sanatórium** - národná kultúrna pamiatka v majetku spoločnosti Železná studnička, a.s.,
- **Voľnočasové centrum Kačín** – východná časť nachádzajúca sa na území MČ bola zrevitalizovaná v roku 2010.

Okrem hore uvedeného sa na území Bratislavských lesov nachádza sieť značených turistických a cykloturistických trás (pozri kapitola 1.3.5) a od roku 2006 náúčný chodník Červený most - Železná studienka - Kamzík v dĺžke 4 km s 18 informačnými tabuľami⁵⁰, a polmaratónová trať s kilometrovými označovníkmi v počte 25 kusov, 11 orientačnými značkami a dvomi informačnými tabuľami. Všetky označenia sú vyhovujúce a pravidelne udržiavané. Oficiálne vstupy do Bratislavského lesoparku na území MČ sú Partizánska lúka, Kramáre - Kízavá, Koliba - Pod Šopou a Brečtanka, Ahoj, Bratislava - Vinohrady nad depom. Okrem toho sa na území lesoparku nachádza niekoľko československých bunkrov, ktoré majú potenciál využitia pre účely cestovného ruchu. Takto boli sprístupnené bunkre v Dúbravke či Petržalke⁵¹.

Podľa kategórie **Športoviská v obytnom území** sa tu nachádza 19 viacúčelových ihrísk vrátane areálu ihrísk na ulici Nobelova a lokalite Mierová kolónia.

Tabuľka 108 Športoviská v MČ Nové Mesto v roku 2001 a 2011

Názov ukazovateľa	Rok 2001	Rok 2011
Kúpaliská umelé a prírodné	2	2
Bazény kryté (okrem školských)	2	3
Bazény otvorené (okrem školských)	2	3
Bazény školské spolu (kryté a otvorené)	0	0
Telocvične - spolu	31	23
Telocvične - školské	22	13
Štadióny otvorené	4	5
Ihriská pre futbal (okrem školských)	10	7
Ihriská školské	8	14
Ihriská ostatné	5	5
Športové haly	9	6
Štadióny zimné (kryté a otvorené)	1	1
Otvorené ľadové plochy	0	0
Ostatné športové zariadenia	0	8

Zdroj: Štatistický úrad SR (MOŠ)

Zimný štadión Ondreja Nepelu bol kompletne zrekonštruovaný v roku 2011 a v súčasnosti je okrem hokejových zápasov využívaný aj na iné akcie a podujatia (koncerty).

⁵⁰ <http://www.lesy.bratislava.sk>

⁵¹ <http://www.bunkre.info/>

Parky: Račianske mýto, areál Kuchajda, Ľudové námestie (Ľudová štvrť), Varšavská (Zátišie), park a detské ihrisko Tegelhoffa (Vikora Tegelhoffa – Tehelné pole), park Mierová kolónia,

Na území bývalého cyklistického štadióna sa v súčasnosti pripravuje **športpark Jama**. Na projekt Jama získala novomestská samospráva približne milión eur z nórskeho fondov, časť projektu bude financovaný aj z finančných prostriedkov MČ. Konkrétne hodnoty budú známe po verejnom obstarávaní. Od roku 2010 je cyklistický štadión zbúraný a slúži len ako voľná plocha (dočasne poslúžila stavebníkom ako skladisko počas rekonštrukcie štadióna Ondreja Nepelu pred majstrovstvami sveta v ľadovom hokeji v roku 2011)⁵².

STaRZ - Správa telovýchovných a rekreačných zariadení hlavného mesta SR Bratislavy (STaRZ) vznikla 1. januára 1979 ako rozpočtová mestská organizácia, od roku 2007 je príspevkovou organizáciou. Na území MČ má v správe cyklotrasu 5005.

⁵² Pravda (2016): S prácami na bratislavskom športparku Jama stále nezačali. Správy.Pravda.sk. Dostupné na: <http://spravy.pravda.sk/regiony/clanok/389594-s-pracami-na-bratislavskom-sportparku-jama-stale-nezacali/>

Tabuľka 109 Prehľad plôch infraštruktúry športu a rekreácie podľa obvodov a mestských častí v roku 2008

mestská časť, okres	výmera v m ²					
	výkonnostný šport	školská telovýchova a šport	športovo-rekreačné areály a zariadenia	športoviská v obytnom území	rekreácia v prírodnom prostredí	spolu
BA - Staré Mesto	13 124	85 422	15 957	1 260	0	115 763
BA - I	13 124	85 422	15 957	1 260	0	115 763
BA - Ružinov	131 550	214 858	874 200	70 590	0	1 291 198
BA - Vrakuňa	21 300	31 555	7 640	3 080	0	63 575
BA - Podunajské Biskupice	54 260	76 240	36 385	16 500	0	183 385
BA - II	207 110	322 653	918 225	90 170	0	1 538 158
BA - Nové Mesto	541 808	146 244	340 685	14 789	181 081	1 224 607
BA - Rača	86 520	127 647	27 221	26 958	63 239	331 585
BA - Vajnory	12 541	16 491	223 746	4 515	0	257 293
BA - III	640 869	290 382	591 652	46 262	244 320	1 813 485
BA - Karlova Ves	62 793	66 318	2 642	21 225	0	152 978
BA - Dúbravka	115 944	98 898	68 430	71 958	0	355 230
BA - Lamač	22 353	22 200	6 834	3 927	0	55 314
BA - Devín	17 540	3 500	8 591	0	0	29 631
BA - Devínska Nová Ves	125 053	32 558	2 209	5 119	0	164 939
BA - Záhorská Bystrica	56 355	18 000	52 763	0	1 898	129 016
BA - IV	400 038	241 474	141 469	102 229	1 898	887 108
BA - Petržalka	538 008	297 370	400 457	36 345	0	1 272 180
BA - Jarovce	18 975	6 425	0	0	0	25 400
BA - Rusovce	34 632	9 500	0	0	0	44 132
BA - Čunovo	77 977	0	124 500	0	0	202 477
BA - V	669 592	313 295	524 957	36 345	0	1 544 189
mesto Bratislava	1 930 733	1 253 226	2 192 260	276 266	246 218	5 898 703

Zdroj: Územný generel športu a rekreácie HL. m. SR Bratislavy (ÚGŠR BA 2009)

Tabuľka 110 Prehľad prepočtu plôch športu a rekreácie na obyvateľa podľa obvodov a mestských častí

mestská časť, okres	počet obyvateľov v roku 2006	plochy športu a rekreácie v m ²	prepočet plochy športu a rekreácie m ² / obyv.
BA - Staré Mesto	41 581	115 763	278
BA - I	41 581	115 763	278
BA - Ružinov	70 202	1 291 198	1 839
BA - Vrakuňa	19 198	63 575	346
BA - Podunajské	20 248	183 385	955
BA - II	109 648	1 538 158	1 427
BA - Nové Mesto	36 915	1 224 607	3 317
BA - Rača	20 444	331 585	1 622
BA - Vajnory	4 464	257 293	5 763
BA - III	61 823	1 813 485	2 933
BA - Karlova Ves	33 772	152 978	453
BA - Dúbravka	34 636	355 230	1 026
BA - Lamač	6 528	55 314	847
BA - Devín	1 034	29 631	2 866
BA - Devínska Nová Ves	15 784	164 939	1 045
BA - Záhorská Bystrica	2 663	129 016	4 845
BA - IV	94 417	887 108	940
BA - Petržalka	114 153	1 272 180	1 114
BA - Jarovce	1 249	25 400	2 034
BA - Rusovce	2 287	44 132	8 395
BA - Čunovo	933	202 477	21 702

BA - V	118 622	1 544 189	1 302
mesto Bratislava	426 091	5 898 703	1 384

Zdroj: Územný generel športu a rekreácie Hl. m. SR Bratislavy (ÚGŠR BA 2009)

2.2.2.7 MALOOBCHOD A SLUŽBY

Na území MČ sa nachádza 16 supermarketov, čím sa zaraďuje na štvrté miesto v porovnaní s inými mestskými časťami (pre porovnanie Ružinov 34, Petržalka 25, Staré Mesto 20, Karlova Ves 12, Rača 7). Vo všeobecnosti je v zastavanom území počet dostačujúci, avšak v pešej dostupnosti do 500 m absentuje v lokalite Mierová kolónia (a rozsiahleho areálu Istrochem), v novo rozvíjajúcej sa oblasti Podhorský pás (Briežky, Vtáčnik, Ahoj, Slanec), ako aj v oblasti v blízkosti ulice Jaskový rad a Matúškova. V centrálnej časti ÚTJ Nové Mesto sa nachádza prvá nákupná galéria v Bratislave - Polus City Center. V tesnej blízkosti Trnavského mýta (mimo územia MČ) sa nachádza najmladšia nákupná galéria **Central** (Central Shopping Center, a. s., so 150 obchodmi a nájomnou plochou 36 000 m²)⁵³ a pri vyústení Vajnorskej a Rožňavskej ulice nákupné centrum **Shopping Palace** (Shopping Palace Bratislava, v.o.s. s hypermarketom Tesco (rozloha 36 000 m²)⁵⁴. Na rohu Kukučínovej a Háľkovej (sídliisko Slovany, bývalé sídlisko Hostinského) sa nachádza obchodný dom (OD) Slimák vybudovaný v roku 1964, avšak prestavaný v 90. rokoch 20. storočia⁵⁵. Maloobchod a služby sú prítomné aj v parteroch hlavných komunikačných osí - Račianskej (najmä orientačné čísla 1-43, 69, 77-101, 107), Vajnorskej (v úseku Trnavské mýto – Zátisie, najmä orientačné čísla 1-32, 43-67), Šancovej, Trnavskej, Rožňavskej, centrálnej časti Stromovej (Kramáre), ale aj v Junáckej a v areáli objektu Tri veže a jeho blízkosti (Bajkalská ulica).

Tabuľka 111 Supermarkety na území MČ Nové Mesto

reťazec	počet	názov	spoločnosť	adresa
Billa	1	Billa	Billa s.r.o.	Račianska 40
Lidl	2	Lidl	Lidl Slovenská republika v.o.s.	Škultétyho 3030/1, Račianska 12101/64A
TERNO	2	Potraviny Nobelka, TERNO Stromová	Diligentia R.C., s.r.o.	Nobelova 3/A, Stromová 16
Moja Samoška	7	Moja Samoška	Diligentia R.C., s.r.o.	Brezovská 2, Budyšínska 12, Jeséniova 33, Stromová 9, Ovručská 6, Račianska 85, Bajkalská 9/B
TESCO	4	TESCO Express	TESCO STORES SR, a.s.	Stromová 45/a, Háľkova 1, Račianska 9/1503, Jeséniova 47

Zdroj: www.billa.sk, www.lidl.sk, www.terno.sk, www.tesco.sk, www.mojasamoska.sk

Ubytovacie a stravovacie zariadenia

Základné štatistiky k ubytovaniu za MČ a ostatné bratislavské MČ boli popísané v príslušnej kapitole. Nasledujúca tabuľka podáva prehľad o konkrétnych ubytovacích zariadeniach.

Tabuľka 112 Ubytovacie zariadenia v MČ Nové Mesto

názov	typ	adresa	*	počet izieb	rok výstavby, rekonštrukcie, stav	NP	lôžka
Hotel Set	hotel	Kalinčiakova 29/A	***	25		5	44
Hotel Brix	hotel	Stromová 32	***	14	rok výstavby - 2007		
DoubleTree	hotel	Trnavská 27/A	***	120	rok výstavby - 2011		

⁵³ <http://www.central.sk>

⁵⁴ <http://www.shoppingpalace.sk>

⁵⁵ Atlas sídlisk 1950 - 1995 (2012): Bratislava: Slovart.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mestskej časti Bratislava–Nové Mesto na roky 2016-2020
Komplexné hodnotenie a analýza východiskovej situácie – plné znenie

Hotel West	hotel	Kamzík - vrch	***	50	rok výstavby - 1996	4	90
Hotel BNC	hotel	Turbínová 1	***	23	zrekonštruovaná panel. stavba		
Hotel Blue	hotel	Riazanská 38	***	21		5	42
Hotel Color	hotel	Pri Starom mýte 1	***	71		5	142
Hotel ÚVS	hotel	Bárdošova 33	***	40		3	
Penzión Zlatá Noha	penzión	Bellova 2/A	***	20	rekonštrukcia 2009	3	42
Bastion	penzión	Smrečianska 6	***	6	rekonštrukcia 2010		
Hotel Remy	hotel	Stará Vajnorská	**	47		3	97
Hotel Taxis	hotel	Jaskový rad 9 - 13	**	27		2	61
Hotel Prim	hotel	Stará Vajnorská 37	**	80		5	157
Hotel Galéria	hotel	Vančurova 1	**				
Hotel Dom	hotel	Junácka 6	**	65		10	130
Hotel SZU	hotel	Limbová 12		151			
Ubytovňa Zvärač	ubytovňa	Pionierska 17		28	čiastočná rekonštrukcia - panelová stavba	5	115
Ubytovňa TARIF	ubytovňa	Stará Vajnorská 39		290			
Hostel Mladá Garda	hostel	Račianska 103		100	rekonštrukcia 2005, pôv. 1951		
Slamená búda	penzión	Cesta na Kamzík 39			rekonštrukcia 2003, pôv. 1908		
Turistická	ubytovňa	Stará Vajnorská 14			čiastočná rekonštrukcia	-	7 170

Zdroj:gis.donauregionen.net/transhush_cyklo, ÚGŠR BA (2009), web stránky jednotlivých hotelov; Poznámka: * - počet hviezdíček; NP – počet nadzemných podlaží

V MČ Nové Mesto sa nachádza niekoľko desiatok stravovacích zariadení. Aktuálny kompletný zoznam síce neexistuje, avšak podrobný zoznam väčšiny prevádzok je možné nájsť napríklad na webstránke restauracie.sme.sk.

Tabuľka 113 Stravovacie zariadenia v MČ Nové Mesto

názov	adresa	kategória
Bistro Pinbal	Tomášikova 3	bar
Don Quijote	Račianska 38	bar
Porta Italia	Škultétyho 16	bar
Rosygo	Vajnorská 98/D	bar
Bootca bar	Vajnorská 100	fast food
Cafe Escape	McDonald's Polus	fast food
Horná Stanica	Kamzík - les	fast food
McDonald's Račianska	Račianska 64	fast food
Pizza Hamm	Pri Dynamitke 831/11	fast food
Pizza Presto	Stara Klenová 11	fast food
Quick Corner	Škultétyho 2	fast food
SantaFe - Polus	Vajnorská 100	fast food
Gastro house	Háľkova 1	jedáleň
Gerdos	Športová 3	jedáleň
Gurmán servis - Račianska	Račianska 153/A	jedáleň
jedáleň	Račianska 71	jedáleň
PASTA & SCHNITZEL - Stromová	Stromová 9	jedáleň
VIKARO 002 jedáleň	Čulenova 5	jedáleň
Café Marcus	Pri starej prachárni 18	kaviareň
Cafe Mokka	Vajnorská 100	kaviareň
Coffee&Co - Polus	Vajnorská 100	kaviareň
GREENTREE caffè - Polus	Vajnorská 100	kaviareň
Koffeein	Bajkalská 9	kaviareň
Altitude restaurant	Cesta na Kamzík 14	reštaurácia

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mestskej časti Bratislava–Nové Mesto na roky 2016-2020
Komplexné hodnotenie a analýza východiskovej situácie – plné znenie

BEMBA	Háľkova 1	reštaurácia
BERG restaurant a penzión	Údernícka 24	reštaurácia
Brasseria	Cesta na Kamzík	reštaurácia
Brit 2	Račianska 72	reštaurácia
Business cafe restaurant	Vajnorská 134/A	reštaurácia
BYBLOS pasta&grill	Tomášikova	reštaurácia
Caffe Restaurant RENDEZ VOUS	Česká 7	reštaurácia
Cantina Contadina	Vajnorská 35	reštaurácia
Cantina SLSP	Tomášikova 38	reštaurácia
Centrálna Klubovňa	Krížna 64	reštaurácia
Čínska reštaurácia Linda	Stará Vajnorská 6	reštaurácia
Čínska reštaurácia Panda - Račianska	Račianske mýto 1	reštaurácia
Čínska reštaurácia Pri jazere Kuchajda	Tomášikova 27	reštaurácia
Čínska reštaurácia QIN DAO	Trnavská cesta 23/A	reštaurácia
Dream's	Račianska 81	reštaurácia
Easy rider restaurant & bar	Kutuzovova 11	reštaurácia
Estremo	Škultétyho 16	reštaurácia
Fit restaurant Polus City Center	Vajnorská 100	reštaurácia
Fitmenu	Vajnorská 98/F	reštaurácia
Furmanský Cech	Halašova 18	reštaurácia
Geisha sushi bar	Bajkalská 9	reštaurácia
Golden cheese	Vajnorská 135	reštaurácia
Hotel Brix	Stromová 32	reštaurácia
Hotel Color	Pri starom mýte 1	reštaurácia
Hotel Dom športu	Junácka 6	reštaurácia
Hotel Set	Kalinčiakova 29/A	reštaurácia
Im Lette	Vajnorská 103/A	reštaurácia
Italiano Ristorante da Cono	Račianska 90	reštaurácia
Jamas	Magnetova 10	reštaurácia
Koliba Expo	Kamzík - vrch	reštaurácia
L.A. restaurant - Polus	Vajnorská 100	reštaurácia
La Mamma	Škultétyho 10	reštaurácia
Molo restaurant	Junácka 6	reštaurácia
Na Žabáku	Staviteľská 1	reštaurácia
NTC Stage Restaurant	Príkopova 6	reštaurácia
Pizza Apetito	Varšavská 22	reštaurácia
Pizza Rimini	Račianska 87	reštaurácia
Pizzeria CIAO	Trnavská cesta 37	reštaurácia
Pizzeria Legio	Americká 2	reštaurácia
Pizzeria Pirko	L. Dérera 6	reštaurácia
Pravda Cafe	Trnavská 39/A	reštaurácia
Presto Lakeside park	Tomášikova 64	reštaurácia
Primi - Polus	Vajnorská 100/B	reštaurácia
Red Cafe 1 - Restaurant	Račianske mýto 1/A	reštaurácia
Replay	Pluhová 2/A	reštaurácia
reštaurácia 44	Vajnorská 44	reštaurácia
reštaurácia Inter	Junácka 10	reštaurácia
reštaurácia ISTROPOLIS	Trnavské mýto 1	reštaurácia
reštaurácia Sfinga	Odborárska	reštaurácia
reštaurácia Stromovka	Stromová 24	reštaurácia
reštaurácia Tarpan	Májová 23	reštaurácia
reštaurácia Taxis	Jaskový rad 9	reštaurácia
reštaurácia WEST	Kamzík - les	reštaurácia
Schoppa restaurant	Brečtanová 1/a	reštaurácia

Slamená Búda	Cesta na Kamzík 39	reštaurácia
Slnecná záhrada	Stromova 27	reštaurácia
Srbská reštaurácia Vojvodina	Budyšínska 2	reštaurácia
Steak House - Vajnorská	Vajnorská 19	reštaurácia
Steam & Coffee - Vajnorská	Vajnorská 98/H	reštaurácia
Tenis Pub	Odbojárov 3	reštaurácia
Toscana (Double Tree by Hilton)	Trnavská 27/A	reštaurácia
TOWERS	Bajkalská 9	reštaurácia
Va Bene Restaurant	Riazanská 38	reštaurácia
Vernosť	Nobelova 30	reštaurácia
Vivendy	Robotnícka 10	reštaurácia
Yakuza Sushi	Trnavské mýto 1	reštaurácia

Zdroj: restauracie.sme.sk

2.2.2.8 CIRKEVNÉ STAVBY, SOBÁŠNA SIEŇ

Kostol, kaplnka

Na území MČ sa nachádzajú **dva farské rímsko-katolícke kostoly** z roku 1999 a 2005. Okrem toho pod farnosť Ježišovho Srdca (Kramáre) resp. Blumentál spadá sedem kaplniek v rámci nemocničných zariadení. Na Kyjevskej ulici sa nachádza Centrum budhizmu diamantovej cesty, kde prebiehajú rekonštrukčné práce budovy.

Tabuľka 114 Kresťanské cirkevné stavby na území MČ Nové Mesto

názov	adresa	farnosť
Farský kostol Kráľovnej rodiny	Teplická 2	Kráľovnej rodiny
Farský kostol Najsvätejšieho Srdca Ježišovho	Klenová 87	Ježišovho Srdca
Kaplnka Matky ustavičnej pomoci	Limbová 1	Ježišovho Srdca
Kaplnka Sedembolestnej Panny Márie	Šancová 110	Ježišovho Srdca
Kaplnka v Dome seniorov Archa	Rozvodná 25	Ježišovho Srdca
Kaplnka v nemocnici	Limbová 5	Ježišovho Srdca
Kaplnka v nemocnici	Mickiewiczova 13	Blumentál
Kaplnka v nemocnici	Klenová 1	Ježišovho Srdca
Kaplnka v NÚSCCH	Pod Krásnou hôrkou 1	Ježišovho Srdca

Zdroj: www.dokostola.sk

Cintorín

Na Račianskom mýte bola v roku 2002 umiestnená pamätná tabuľa, ktorá na tomto mieste pripomína existenciu pôvodných dvoch cintorínov – blumentálskeho katolíckeho a evanjelického, ktoré museli ustúpiť bytovej výstavbe 50. rokov 20. storočia. Iné cintoríny ani domy smútku sa na území MČ nenachádzajú. Najbližší cintorín sa nachádza na Trnavskej ceste (Martinský cintorín, MČ Ružinov), relatívne blízky je aj Ondrejský cintorín (MČ Staré Mesto), či Cintorín Slávičie údolie (MČ Karlova Ves).

Sobášna sieň

Sobášna sieň sa nachádza na prízemí v budove **Konská železnica** - Krížna 33 na križovatke Legionárskej a Krížnej ulice. Budova sa skladá zo 4 nadzemných podlaží s celkovou podlahovou rozlohou 1 002m² (podkrovie je využívané na kancelárie). V roku 2007 prebehla kompletná rekonštrukcia, od roku 2008 je budov v majetku MČ BANM⁵⁶.

⁵⁶ <http://www.banm.sk/konska-zeleznica-krizna-33>

3 ENVIRONMENTÁLNA POLITIKA

Jedným z významných faktorov ovplyvňujúcich kvalitu ľudského života vrátane zdravia je stav životného prostredia. Kvalita ovzdušia, vody, stav biodiverzity, chemické a fyzikálne rizikové faktory majú priamy i nepriamy krátkodobý i dlhodobý vplyv na zdravotný stav obyvateľstva.

Pri spracovaní analytickej časti Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Mestskej časti Bratislava – Nové Mesto na roky 2016 - 2020 boli použité údaje čiastkových monitorovacích systémov, údaje Štatistického úradu SR, údaje z mapových serverov rôznych organizácií (ŠGÚDŠ, SAŽP, ŠOPSR) a údaje spracované v prostredí geografického informačného systému.

Kapitola o environmentálnej politike bola z dôvodu lepšieho prehľadu jednotlivých tém rozdelená do troch základných kapitol, ktoré postupne opisali prírodné podmienky, ochranu prírody a krajiny podľa súčasnej legislatívy a stav základných problematík životného prostredia.

Prírodné podmienky

Riešené územie (mestská časť Bratislava - Nové Mesto) pozostáva z dvoch katastrálnych území – Nové Mesto a Vinohrady. Katastrálne územie Nové Mesto sa rozprestiera na Podunajskej nížine, zatiaľ čo prevažná časť katastrálneho územia Vinohrady je súčasťou lesných spoločenstiev Malých Karpát. Z takto rozčleneného územia vyplynula odlišná geologická stavba pre masív Malých Karpát a územie Podunajskej nížiny. Pre masív Malých Karpát sú príznačné metamorfované a magmatické horniny, v Podunajskej nížine sú to prevažne riečne náplavy a sedimenty. Riešené územie patrí do hlavného povodia Dunaja, k čiastkovému povodiu Dunaja (povodie Vydrice) a Váhu (východné svahy Malých Karpát). Najvýznamnejším vodným tokom tečúcim priamo riešeným územím je Vydrica. **Najvýznamnejšími vodnými plochami sú Kuchajda a rybníky I-IV v Malých Karpatoch popri toku Vydrice.** Pôdy riešeného územia sú silne ovplyvnené ľudskou činnosťou. **Riešené územie má špecifickú polohu na styku pohoria a nížiny.** Malé Karpaty tvoria klimatickú hranicu medzi Podunajskou a Záhorskou nížinou. Klimatické rozdiely medzi obidvoma nížinami sú vytvárané najmä náveternými a záveternými účinkami pohoria Malých Karpát. V súčasnosti sú problémom klimatické zmeny, ktorých vplyvom môže dôjsť k narušeniu a zmene niektorých prírodných charakteristík lesných spoločenstiev Malých Karpát.

Ochrana prírody a krajiny

Dôležitým územím je **Chránená krajinná oblasť Malé Karpaty**, ktorá zasahuje do riešeného územia výbežkom masívu pohoria Malých Karpát. Predmetom ochrany sú zachované lesné spoločenstvá, prevažne dubové, dubovo-hrabové lesy, na južných svahoch s prechodom do xerothermných skalných stepí, na severných svahoch do bučín. Predstavuje **jediné veľkoplošné chránené územie vinohradníckeho charakteru na Slovensku.** **Prírodná pamiatka Rösslerov lom** je ďalším chráneným územím v riešenom území a je lokalitou, ktorá je dôležitá z vedeckovýskumného, náučného a ekologického hľadiska. Do spoločnej európskej siete chránených území NATURA 2000 bol zaradený tok Vydrice a priľahlé územia, ktoré sú tvorené kombináciou vodných, mokradových a lesných spoločenstiev. V súčasnosti je toto územie pod silným antropickým tlakom. Z hľadiska využitia pôdy prevládajú v riešenom území lesné pozemky (vyše 2000 ha) a zastavané plochy (vyše 1100 ha). V riešenom území sa vyskytujú dôležité prvky územného systému ekologickej stability - prírode blízkych ekosystémov, ktoré udržiavajú prírodnú rovnováhu. Problémom je silný antropický tlak postupujúci smerom do vnútra malokarpatského masívu a narušuje tak celistvosť prepojenej štruktúry tohto systému ako aj samotných chránených území.

Osobité postavenie má zeleň v zastavanom území. Kostra zelene v zastavanom území mestskej časti je tvorená existujúcimi plochami verejne prístupnej zelene, a to predovšetkým parkami, menšími parkovo upravenými plochami a plochami zelene pri bytovej zástavbe. Tieto plošné prvky zelene sú doplnené a rozvedené v

priestore prostredníctvom líniových prvkov v podobe líniových výsadiieb uličných a prícestných stromoradií. Významnou plochou zelene je park na Račianskom mýte.

Zložky životného prostredia

Všetky zložky životného prostredia navzájom so sebou súvisia, ovplyvňujú sa a rovnako tak na ne vplývajú negatívne faktory (napr. výrobné areály, intenzívna cestná a železničná doprava, zvýšená výstavba). Počet vyprodukovaných emisií základných znečisťujúcich látok na území Mestskej časti Bratislava – Nové Mesto sa od roku 2000 až po rok 2014 znížil v dôsledku legislatívneho i technologického pokroku. Kvalita vodného toku Vydryce sa zhoršuje až v miestach, kde tok opúšťa riešené územie a prichádza do kontaktu s husto zastavaným územím. Kvalita podzemných plôch je negatívne ovplyvnená chemickým priemyslom, odpadovými vodami a nelegálnymi skládkami. Pôda je ohrozená opäť chemickým priemyslom, v menšom množstve aj eróziou pôdy.

Najväčším zdrojom hluku v riešenom území je **intenzívna doprava**, a to ako cestná tak aj železničná. Okrem hluku z dopravy je potrebné spomenúť aj stacionárne zdroje hluku, ktorými sú predovšetkým areály a prevádzky priemyselnej výroby. Pri riešení problematiky odpadového hospodárstva je možné vychádzať z Programu odpadového hospodárstva Slovenskej republiky na roky 2016 – 2020, ktorý bol schválený vládou SR dňa 14.10.2015 uznesením č.562/2015. Dôležitým dokumentom v oblasti odpadov je program odpadového hospodárstva Bratislavy na roky 2011 – 2015. Zmesový komunálny odpad je energeticky zhodnocovaný v spaľovni spoločnosti OLO a.s., vo Vlčom hrdle.

3.1 PRÍRODNÉ PODMIENKY ICH STAV A OHROZENIA

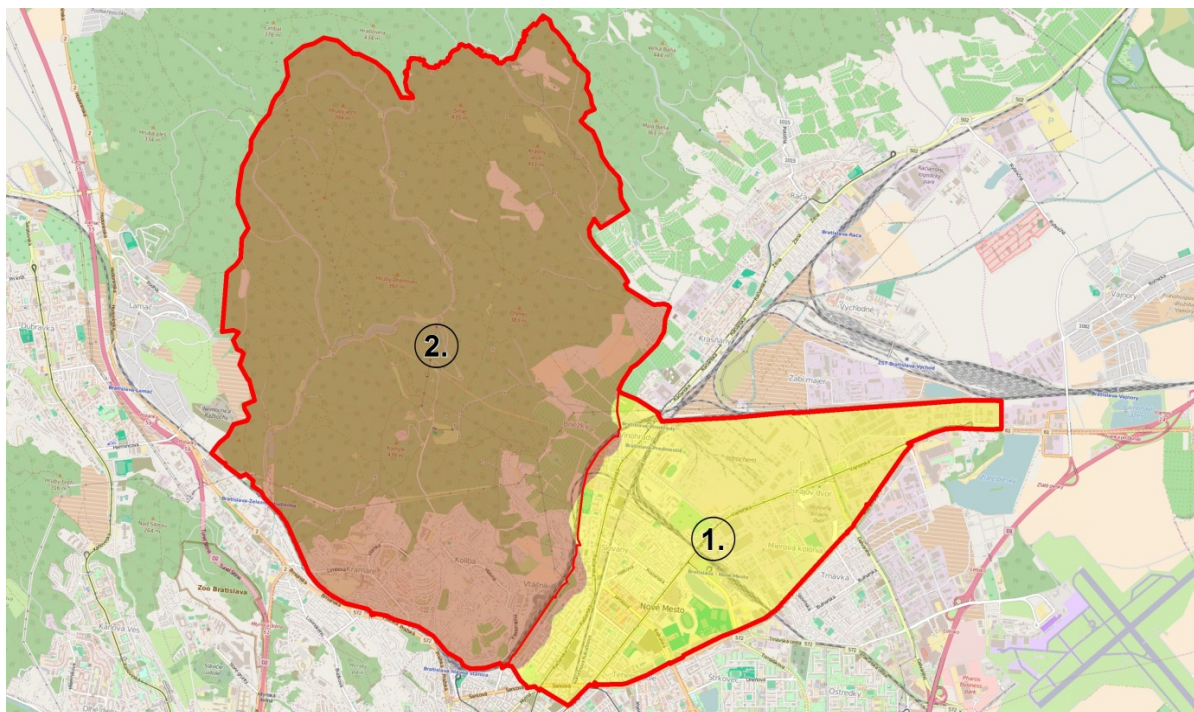
3.1.1 GEOMORFOLÓGIA

Celé riešené územie spadá do Alpsko-himalájskej sústavy a podsústav Panónska panva a Karpaty. Podľa Geomorfologického členenia Slovenskej republiky (MAZÚR - LUKNIŠ, 1986 a KOČICKÝ – IVANIČ 2011) sa územie rozčleňuje na nižšie jednotky v rámci podsústav Panónska panva a Karpaty.

1. Podsústava Panónska panva – provincia Západopanónska panva – subprovincia Malá Dunajská kotlina – oblasť Podunajská nížina – celok Podunajská rovina

2. Podsústava Karpaty – provincia Západné Karpaty – subprovincia Vnútorne Západné Karpaty – oblasť Fatransko-tatranská oblasť – celok Malé Karpaty – podcelok Pezinské Karpaty – časť Homoľské Karpaty

Obrázok 11 Geomorfologické členenie riešeného územia

Zdroj: Geomorfologické členenie SR, Štátny geologický ústav Dionýza Štúra, súradnicový systém WGS-84

Z hľadiska geomorfologickej typizácie (MAZÚR – ČINČURA – KVITKOVIČ, 1980) predstavuje riešené územie typy stredne až silne členitých vrchovín, stredne členitých pahorkatín a nerozčlenených rovín.

Na základe typologického členenia reliéfu ide o striedanie sa reliéfu rovín a nív, vrchovinového reliéfu s planačno-rázsochovým reléfom.

3.1.2 GEOLÓGIA

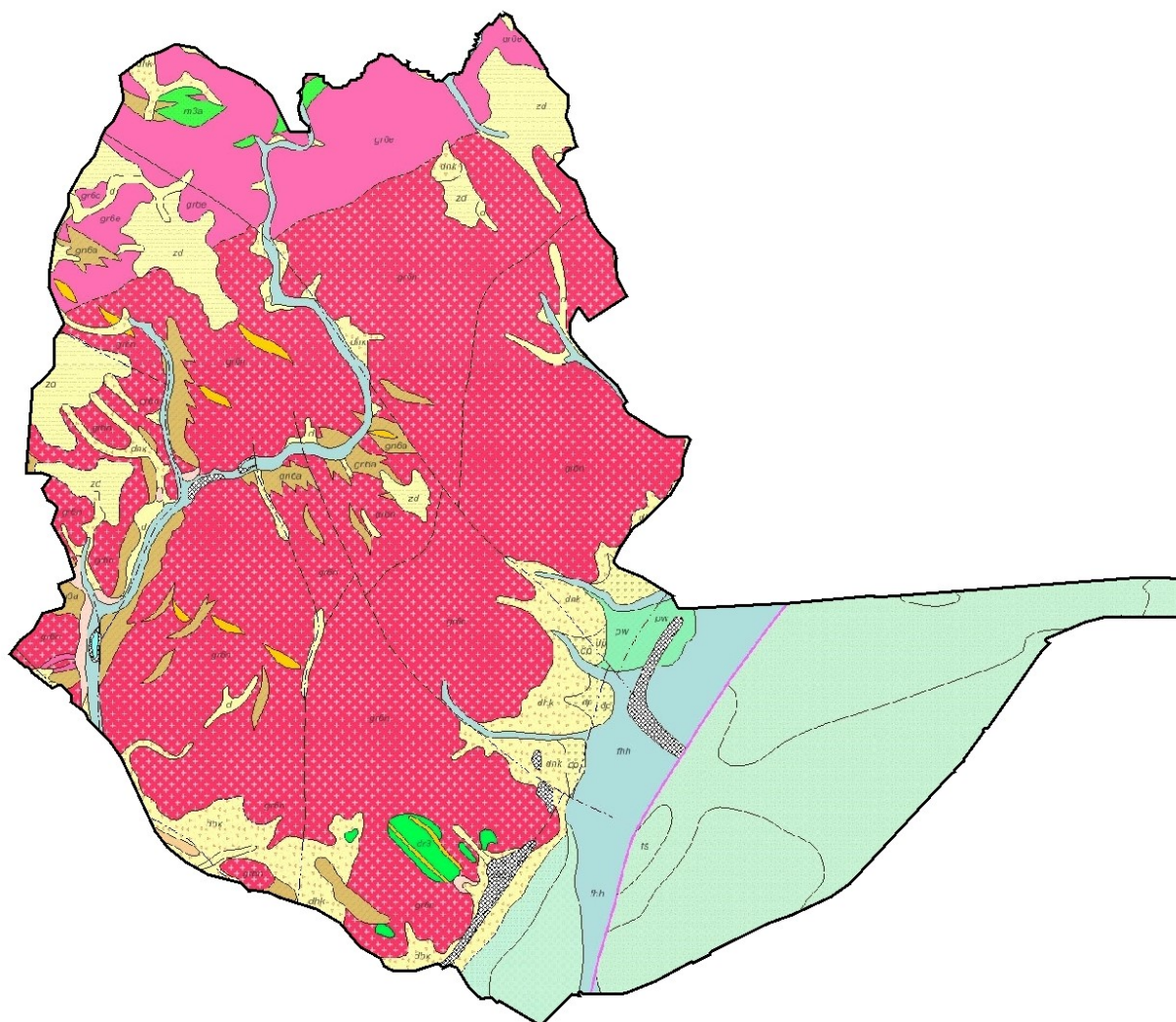
Riešené územie sa rozprestiera na styku Podunajskej nížiny s pohorím Malé Karpaty. Geologická stavba územia je veľmi pestrá a je tvorená útvarmi paleozoika, mezozoika, terciéru aj kvartéru. Najstaršie paleozoické horniny budujú kryštalinikum Malých Karpát.

Podunajská nížina je tvorená horizontálne uloženými, vrásnením neporušenými mladoterciérnymi reprezentovanými vápnitými ílmi, ílovými pieskami, pieskovecami a štrkami ležiacimi na poklesnutom kryštalickej jadre. Pokrývajú ich naplaveniny Dunaja, ktoré vytvárajú mohutný náplavový kužeľ. Počas kvartéru došlo k sedimentácii hrubších i jemnejších štrkovo-piesčitých frakcií pokrytých hlinitými sedimentmi, pričom prítoky Dunaja formovali doliny a vytvárali terasy, tvoriace geologický základ väčšej časti územia Bratislavy. Podunajská nížina ako mohutná medzihorská depresia nemá jednotný geologický vývoj. Jej sedimentačné priestory sa niekoľkokrát menili a sťahovali.

Malé Karpaty sú v centrálnej časti budované horninami paleozoika – biotické granity až granodiority tzv. bratislavského typu s lokálnym výskytom amfibolitov. V okrajových polohách je pestrá škála proterozoických a paleozoických hornín (fylity, zlepenice, brekcie, arkózy, pestré bridlice), mezozoických hornín (kremence, pestré bridlice), neogénnych hornín (štrky, piesky, íly, sliene) a kvartérnych deluviálnych sedimentov (sutiny hlinito – kamenité a piesčito – kamenité).

Podoba dnešného reliéfu záujmového územia je výsledkom varískych horotvorných fáz v mladších prvohorách, kedy došlo k mohutnému relatívnemu vyzdvihnutiu dnešného pohoria Malých Karpát voči susedným panvám (Komárňanskej a Viedenskej). Vyzdvihnutá kryha bola rozlámaná zlomami severo-južného až severozápadno-juhovýchodného smeru. Týmito procesmi boli dané základné hrubé formy Malých Karpát, ktoré sa zachovali až dodnes. Na ďalšom vývoji, najmä čo sa týka detailnejšieho formovania, sa podieľali exogénne činitele. Vo vrchnom sarmate nastupuje na značne denudáciou zarovnaný povrch kryštalínika more, kde sa v brakicko-lagunárnom prostredí usadzovali jemno-hrubozrnné piesky s rôznym stupňom zaílenia, ďalej štrky zložené s okrúhliakov malokarpatskej žuly a piesčité íly. Ich vývoj poukazuje, že sedimentovali v plytkom prostredí na okraji panvy, do ktorého bol splavovaný materiál z Malých Karpát na krátku vzdialenosť (Mazúr a kol., 1978, Oťaheľ, 1983). Tieto sedimenty tvoria bezprostredné podložie kvartérnym sedimentom v nížinnej časti Podunajskej nížiny.

Obrázok 12 Geologická mapa riešeného územia

Zdroj: Geologická mapa Slovenska M 1:50 000 [online]. Bratislava: Štátny geologický ústav Dionýza Štúra, 2013

Inžiniersko – geologická charakteristika

V riešenom území sú vyčlenené nasledujúce inžiniersko-geologické rajóny:

- rajón údolných riečnych náplavov
- rajón náplavov terasových stupňov
- rajón proluviálnych sedimentov
- rajón magmatických intruzívnych hornín
- rajón vysokometamorfovaných hornín

Hydrogeologické pomery

Hydrogeologické pomery sú viazané na geologickú a geomorfologickú stavbu územia. V rajóne Malých Karpát sú zásoby bezvýznamné, len s malými prameňmi a kolísavou výdatnosťou. V Podunajskej nížine sa nachádza veľký zdroj podzemných vôd – Žitný ostrov, ktorý je významnou zásobárňou vody v širšom okolí riešeného územia.

V riešenom území je možné vyčleniť podľa určujúceho typu priepustnosti nasledovné hlavné hydrogeologické regióny:

- Medzizrnová priepustnosť

- kvartér západného okraja Podunajskej roviny
- Puklinová priepustnosť
- kryštalínium a mezozoikum juhovýchodnej časti Pezinských Karpát

3.1.3 HYDROLÓGIA

Povrchové vody

Riešené územie patrí do hlavného povodia Dunaja, k čiastkovému povodiu Dunaja a Váhu. Zo západných svahov Pezinských Karpát sú vody odvádzané potokmi do rieky Moravy. Z južných svahov priamo do Dunaja ústi len Vydrica, ktorá preteká riešeným územím a Karloveský potok. Východné úbočie Pezinských Karpát odvodňuje viacero potokov do Dudváhu a Malého Dunaja (Hanzel et al., 1999).

Pre Pezinské Karpaty je typický dažďovo-snehový typ riečneho odtoku s najvyšším prietokom v marci. V septembri a októbri býva hladina miestnych vodných tokov najnižšia. Maximálne prietoky sa vyskytujú v zimných a jarných mesiacoch február až apríl (topenie snehu) a v letných mesiacoch (podmienenosť výdatnými dažďami).

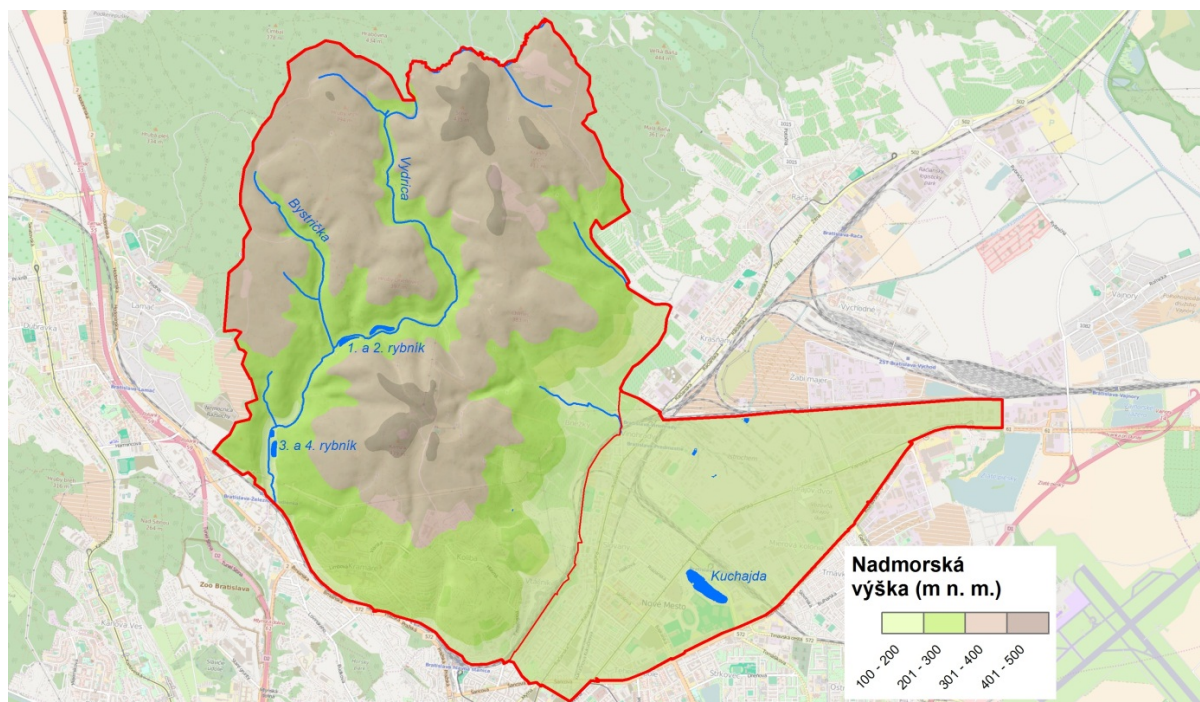
Potok Vydrica je ľavostranným prítokom Dunaja. Má nesymetrickú riečnu sieť, viac prítokov priberá z pravej strany. Tečie súbežne so smerom pohoria a je prispôsobený puklinám a zlomom SV–JZ smeru. Z pravej strany má šesť menších prítokov, z ktorých najväčší je Bystrička, tečúca z oblasti hájovne Kačín. Z ľavej strany má tri menšie, nepomenované prítoky. Sú to odtoky prameňov, zväčša využitých ako studničky. Okrem zrážok sa na vodnatosti potoka Vydrica podieľa i vypúšťanie rybníkov, ktoré sa nachádzajú v riešenom území. Tok Vydrice pramení v Malých Karpatoch a prevažná časť trasy vedie zalesneným terénom. Celý horný tok vedie cez CHKO Malé Karpaty a súčasne územím Bratislavského lesoparku. Časť toku je územím európskeho významu z dôvodu vysokej kvality vodnej plochy. Vydrica nie je príliš vodnatý tok, zvýšené prietoky sú zaznamenané počas letného obdobia. Zaraďujeme ju do kategórie tokov stredohorského charakteru a vrchovinových tokov. Povodie toku Vydrice má dobre vyvinuté pôdorysné usporiadanie s obojstrannými prítokmi. Tok má väčšiu a vyrovnaneršiu vodnatosť ako ostatné toky v Malých Karpatoch.

Najvýznamnejšími vodnými plochami sú Kuchajda a rybníky I-IV v Malých Karpatoch popri toku Vydrice.

Kuchajda patrí medzi umelé vodné plochy pôvodom štrkoviská, ktoré vznikli ťažbou štrkových ložísk na agradačných valoch alebo na akumulačných dunajských terasách. V súčasnosti má rekreačné využitie.

Nádrže rybníkov I-IV boli vybudované v 19. storočí za účelom nadlepšovania prietoku vo Vydrici pre potreby mlynov. V 20. storočí slúžili tieto vodné plochy predovšetkým ako estetické objekty za účelom rekreácie a potreby rybného hospodárstva. Napájané sú z potoka Vydrica. Hĺbka vody v ramenách sa pohybuje od 0,5 do 5 metrov. Maximálne teploty rybníkov sú zaznamenané v júni a júli okolo 21 °C. Teplotnú charakteristiku ovplyvňuje neustále pritekajúca voda z vodného toku Vydrica.

Obrázok 13 Vodné toky a vodné plochy v riešenom území

Zdroj: Topografická mapa 1:10000

Podzemné vody

Fluviálne sedimenty pliocénu a kvartéru, tzv. dunajské štrky, sú výdatnou zásobárňou podzemných vôd. Hlavným zdrojom infiltrovaných podzemných vôd je Dunaj, v ktorého pririečnej zóne sú situované veľkokapacitné zdroje pitnej vody

3.1.4 PÔDA

Pôda predstavuje významný krajinný prvok s nezastupiteľnou energetickou a bioprodukčnou funkciou. Je výsledkom vzájomného prenikania a pôsobenia atmosféry, hydrosféry, litosféry a biosféry. Je s nimi tesne spätá, a preto detailne odráža súčasnú a čiastočne i minulú štruktúru krajiny. Kvalita pôdneho krytu je výrazným činiteľom podmieňujúcim existenciu určitých typov rastlínstva a živočíšstva v krajine. Zároveň je i významným prírodným zdrojom s nezastupiteľnou produkčnou funkciou, ktorá je jedným z najdôležitejších existenčných faktorov ľudskej spoločnosti. Ako východiskový podklad pri analýze vlastností pôd a ich priestorového rozloženia v rámci riešeného územia boli použité mapy pôdy a zrnitosť pôdy (Atlas krajiny SR, 2002 a Pôdny portál - www.podnemapy.sk). Pôdna pokrývka bola hodnotená na základe výskytu pôdnych typov na úrovni subtypov a pôdnych druhov na základe Novákovej klasifikačnej stupnice.

Rozdielnosť fyzicko-geografických podmienok základných typov riešeného územia – horskej časti (Malé Karpaty) a nížinnej časti (Podunajská nížina) sa prejavuje aj z pohľadu pedo-geografických charakteristík územia. V rámci Malých Karpát sú dôležitými pedo-genetickými faktormi substrát, reliéf a klíma. Prevládajúci kryštalinický substrát (metamorfované horniny a horniny granitoidného typu) je príčinou prevahy pôd kambizemného typu. Na území nížin sú hlavnými pedo-genetickými faktormi azonálne činitele. Najvýznamnejším faktorom je erózna a akumulačná činnosť vodných tokov. Podunajská nížina má pestrejšie pedologické zloženie. – nachádzajú sa tu kambizeme, fluvizeme, černozeme, čiernice a hnedozeme. V podhorskej časti územia sú to najmä kambizeme.

Pôdne typy

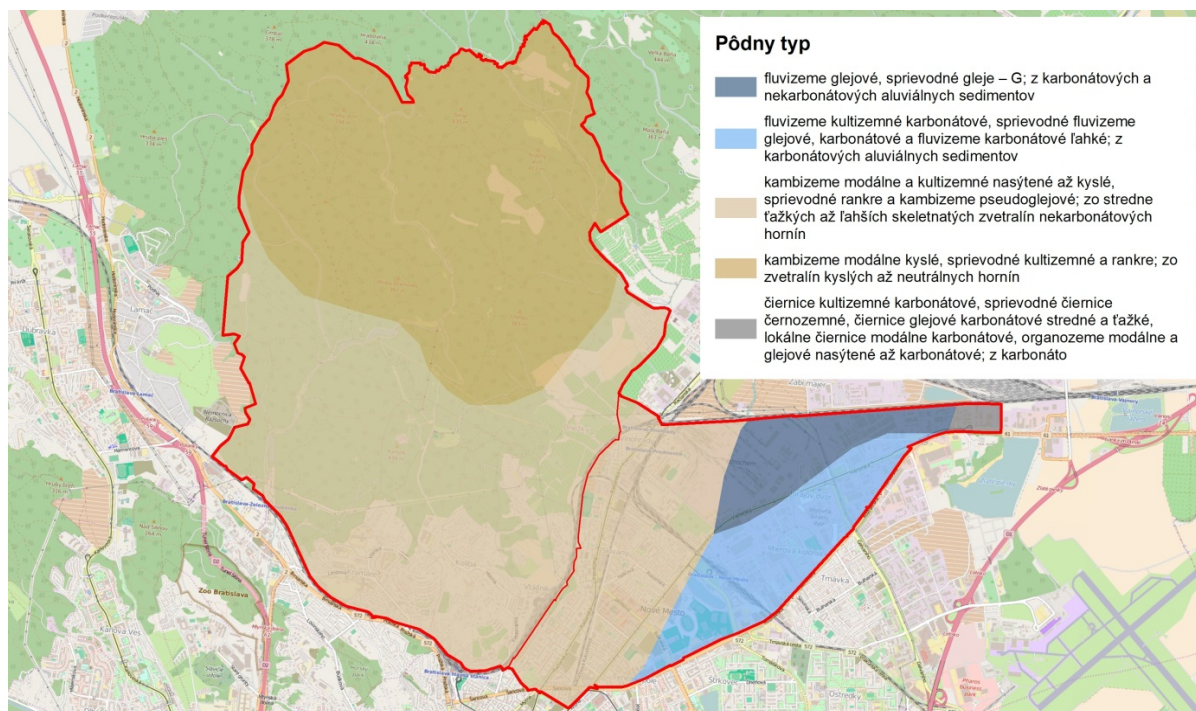
Antropozeme - prirodzený vývoj pôd v riešenom území bol narušený antropogénnou činnosťou. Touto činnosťou bol pozmenený čiastočne alebo úplne pôdny kryt, najmä v intraviláne mesta, kde majú dominantné zastúpenie kultizeme a antropozeme. Kultizeme sa nachádzajú na prirodzených substrátoch, majú však kultiváciou výrazne pozmenené vlastnosti. Tvoria ich pôdy záhrad, záhradkárskeho osád, vinogradov a ovocných sádov. V intraviláne mesta sú rozšírené v záhradách rodinných domov. Antropozeme tvoria antropozeme typické na umelých navážkach a antropozeme degradačné, ktoré neumožňujú rast rastlínstva. Viesu sa na zastavané plochy priemyselných závodov.

Kambizeme – patria do skupiny hnedých pôd, ktoré majú kambický B-horizont, ktorý vznikol v procese hndnutia, alterácie, oxidického zvetrávania. Sú to pôdy stredne úrodne, vhodné len pre užší sortiment poľnohospodárskych plodín. V riešenom území sa vyvíjali na stredne ťažkých až ľahších skeletnatých zvetralinách nekarbonátových hornín, na zvetralinách pieskovcov – ílovcových hornín, na flyši a vápencov a na zvetralinách kyslých až neutrálnych hornín. Pôdne horizonty kambizemí nižších polôh sú obyčajne svetlé, niekedy ťažko navzájom odlišiteľné. So stúpajúcou nadmorskou výškou vplyvom slabšej mineralizácie a intenzívnejšieho zvetrávania v podmienkach drsnejšej klímy sú tmavšie a kontrastnejšie. V riešenom území prevládajú kambizeme modálne kyslé, sprievodné kultizemné a rankre; zo zvetralín kyslých až neutrálnych hornín, kambizeme modálne a kultizemné nasýtené až kyslé, sprievodné rankre a kambizeme pseudoglejové; zo stredne ťažkých až ľahších skeletnatých zvetralín nekarbonátových hornín.

Fluvizeme - patria do skupiny pôd iniciálnych. Nachádzajú sa v nivách riek, ich vývoj je opakovane narušovaný záplavami. Pôdny profil majú často obohacovaný o novú vrstvu kalových sedimentov. V riešenom území vznikali z karbonátových a nekarbonátových aluviálnych sedimentov. Zastúpené sú prevažne fluvizeme glejové, sprievodné gleje; z karbonátových a nekarbonátových aluviálnych sedimentov, fluvizeme kultizemné karbonátové, sprievodné fluvizeme glejové, karbonátové a fluvizeme karbonátové ľahké; z karbonátových aluviálnych sedimentov.

V rámci lesných spoločenstiev Malých Karpát sú zastúpené najmä hnedé lesné pôdy a ilimerizované pôdy.

Obrázok 14 Zastúpenie pôdnych typov v riešenom území

Zdroj: podľa Atlas krajiny SR

Pôdne druhy

Pôdny druh je vymedzený na základe zrnitosti triedenia podľa Novákovej klasifikačnej stupnice, ktorá je založená na stanovení podielu frakcií rôznej veľkosti a posúdení množstva (%) jednej alebo viacerých kategórií elementárnych častíc.

V rámci riešeného územia prevládajú piesočnaté a hlinitopiesočnaté pôdy.

3.1.5 KLIMATICKÉ POMERY

Riešené územie bolo posudzované z hľadiska krátkodobého stavu vlastností ovzdušia – teplotné, zrážkové a veterné pomery. Tieto klimatické parametre, spolu s mierou jeho znečistenia cudzorodými látkami, najvýraznejšie modifikujú podmienky socioekonomického využitia územia. Klimatické charakteristiky (teplotné, zrážkové a veterné pomery) riešeného územia sú opísané podľa údajov zaznamenaných na klimatologickej a zrážkomernej stanici Bratislava - Koliba, ktorá sa nachádza priamo v riešenom území a Bratislava – letisko mimo riešeného územia.

Riešené územie má špecifickú polohu na styku pohoria a nížiny. Malé Karpaty tvoria klimatickú hranicu medzi Podunajskou a Záhorskou nížinou. Klimatické rozdiely medzi obidvoma nížinami sú vytvárané najmä náveternými a záveternými účinkami pohoria Malých Karpát na atmosférické procesy. Meteorologické aj klimatologické charakteristiky sú teda v záujmovom území veľmi premenlivé.

Riešené územie spadá do dvoch klimatických oblastí a to do teplej a mierne teplej klimatickej oblasti.

Prevažná časť Malých Karpát zasahujúca do riešeného územia patrí do teplého až mierne vlhkého klimatického okrsku s miernou zimou s priemerne 50 letnými dňami počas roka, s denným maximom teplôt vzduchu väčším ako 16 °C a januárovými teplotami do -3 °C. Do severnej časti Malých Karpát zasahuje mierne teplý, mierne vlhký klimatický okrsek s miernou zimou. V podhorskej oblasti Malých Karpát prevláda teplý, mierne suchý klimatický okrsek, v zastavanej časti územia je to teplý suchý okrsek s miernou zimou.

Teplota ovzdušia klesá so stúpajúcou nadmorskou výškou, je závislá na sklonoch, reliéfnych útvaroch a zalesnení. Podľa Lapina (1987) dochádza v urbánnom území zvyčajne k vyššej teplote než v okolitej krajine, čo sa označuje ako efekt mestských horúčav s rôznymi následkami na zložkách životného prostredia.

Teplotné pomery

Priemerná teplota v regióne nameraná na meteorologickej stanici Bratislava, Koliba bola v roku 2008 11,3°C a v roku 2015 11,6°C. Priemerná teplota v zimných mesiacoch je 2,1°C, v jarných mesiacoch 10,8°C, v letných mesiacoch 22,4°C a na jeseň 11,3°C. Pri porovnaní priemerných ročných teplôt od roku 1961 do roku 2015 sa rok 2015 javí ako druhý najteplejší, pričom vyššie priemerné teploty vzduchu boli namerané len v roku 2014. Najchladnejším bol rok 1985.

Tabuľka 115 Priemerné mesačné a ročné teploty vzduchu (°C) vo vybraných meteorologických staniách.

Rok	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Ørok
Bratislava, Koliba (286 m n. m.)													
2008	2,1	4,3	5,5	10,9	16,4	20,6	20,5	20,4	15,0	11,3	6,4	1,9	11,3
2015	1,8	1,6	6,4	10,8	15,0	19,7	23,8	23,8	16,0	9,9	7,9	2,9	11,6
Bratislava, letisko (131 m n. m.)													
2008	2,5	4,0	6,2	11,3	17,0	21,5	21,3	20,7	15,4	11,2	6,9	2,8	11,7
2015	2,3	2,0	6,5	11,3	15,6	20,5	24,4	23,8	16,8	10,2	7,4	3,0	12,0

Zdroj: SHMÚ

Zrážkové pomery

Najviac zrážok bolo zaznamenaných v mesiaci september a najmenej zrážok padlo v mesiaci apríl. Časť zrážok v zimnom období padne vo forme snehu, z ktorého sa pri teplotách pod nulou utvorí pokrývka dlhšieho alebo kratšieho trvania podľa priebehu počasia. Riešené územie patrí medzi najchudobnejšie na sneh na Slovensku. Výskyt snehu a trvanie snehovej pokrývky na danom území sú z roka na rok veľmi premenlivé v závislosti od rázu zimy. Priemerný počet dní so snehovou pokrývkou je menej ako 40, pričom najviac dní pripadá na mesiace január a február. V Malých Karpatoch je so stúpajúcou nadmorskou výškou počet dní so snehovou pokrývkou vyšší, je to 40 až 60 dní.

Tabuľka 116 Mesačné a ročné úhrny atmosférických zrážok (mm) vo vybraných zrážkomerných staniciach

Rok	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Σrok
Bratislava, Koliba (286 m n. m.)													
2008	44,7	16,3	70,5	48,4	34,4	135,4	89,4	43,0	64,5	26,9	50,8	80,0	704,3
2015	99,1	51,0	42,2	31,7	55,2	33,6	42,0	80,3	55,6	110,7	33,0	35,0	669,4
Bratislava, letisko (131 m n. m.)													
2008	64,7	14,6	67,2	33,5	38,6	91,5	79,1	16,5	46,1	26,1	41,6	59,4	578,9
2015	68,1	29,8	30,3	26,1	49,4	15,2	30,4	74,4	33,6	82,4	30,0	21,2	490,9

Zdroj: SHMÚ

Veterné pomery

Prevládajúcim smerom vetra na Podunajskej nížine je severný, severovýchodný a severozápadný. Naopak najzriedkavejšie bývajú vetry s južným a juhozápadným smerom prúdenia. Na území Malých Karpát je prevládajúci severozápadný smer vetra. Naopak najzriedkavejšie bývajú vetry so severovýchodným smerom prúdenia. Pre miestne veterné pomery má v riešenom území vplyv masív Malých Karpát, ktorý zapríčiňuje vývoj miestnych veterných systémov.

3.2 OCHRANA PRÍRODY A KRAJINY

3.2.1 FLÓRA A FAUNA

3.2.1.1 FLÓRA

Širšie riešené územie sa nachádza na rozhraní dvoch veľkých fyto geografických celkov (Futák, 1980). Od juhu tu zasahuje oblasť panónskej flóry (Pannonicum) s obvodom eupanónskej xerothermnej flóry (Eupannonicum) a s okresom Podunajská nížina. Zo severu zasahuje oblasť západokarpatskej flóry (Carpaticum occidentale) s obvodom predkarpatskej flóry (Praecarpaticum) s okresom Malé Karpaty. Z hľadiska fyto geograficko-vegetačného členenia patrí riešené územie do dubovej zóny. V rámci zóny je možné v riešenom území vyčleniť viacero okresov s ich podokresmi.

Oblasť rovinná

Okres nemokrad'ový – podokres Šúr

Okres nemokrad'ový – podokres lužný

Oblasť kryštáliko druhohorná

Okres Malé Karpaty – podokres Pezinské Karpaty

Potenciálna prirodzená vegetácia

Potenciálna prirodzená vegetácia je vegetácia, ktorá by sa za daných klimatických, pôdných a hydrologických pomerov vyvinula na určitom mieste (biotope), keby vplyv ľudskej činnosti ihneď prestal. Je predstavovanou vegetáciou rekonštruovanou do súčasných klimatických a prírodných pomerov (Michalko a kol., 1980, 1986). Poznanie prirodzenej potenciálnej vegetácie (lesnej aj nelesnej) je uvádzané s cieľom jej priblíženia sa, či úplného prinavrátenia do prirodzeného stavu, aby sa tak zabezpečila ekologická stabilita územia. V riešenom území je možné vyčleniť podľa Atlasu Krajiny Slovenskej Republiky (2002) nasledovné mapovacie jednotky potenciálnej prirodzenej vegetácie:

- jaseňovo-brestovo-dubové lesy v povodiach veľkých riek (tvrdé lužné lesy)
- nížinné hygrolilné dubovo-hrabové lesy
- jelšové lesy na nivách podhorských a horských vodných tokov
- karpatské dubovo-hrabové lesy
- dubové a cerovo-dubové lesy
- podhorské bukové lesy

Reálna vegetácia

V záujmovom území prevládajú druhy karpatského podhoria s výskytom nížinných teplomilných druhov. Sú tu zastúpené druhy lesov, brehových porastov, trvalých trávnatých plôch, trávnatých okrajov ciest, neobhospodarovaných okolí záhrad a viníc, parkovej vegetácie apod. Územie je veľmi významné z hľadiska zachovania prírodných typov vegetácie v človekom intenzívne navštevovanej časti Malých Karpát. Okrem väčších komplexov lesnej vegetácie, ktorá tu má dominanciu, sa tu zachovali aj menšie fragmenty územia, kde sa môžu ako-tak udržať niektoré pôvodné druhy stepnej alebo teplomilnej vegetácie. Nakoľko sú v tomto území aj zastavané územia, cesty, turistické a rekreačné zariadenia a pod., rozšírila sa tu aj ruderalná vegetácia na skládkach, navážkach rôznych materiálov, v zastavanej časti územia apod. Podstatná časť flóry priamo dotknutého územia sa viaže na lesné porasty. Mozaika lesov územia je pestrá a každá z rôznych jednotiek lesných fytoocenóz má určité drevinové zloženie a charakteristickú štruktúru. Lesy tejto časti Bratislavy možno zaradiť do zóny malokarpatských lesov, s prevládajúcimi drevinami buk, dub a hrab, menej lipa a borovica. Podľa lesných vegetačných skupín lesy tejto zóny reprezentujú II. a III. vegetačný stupeň, iba ojediniele I. vegetačný stupeň. Druhové zloženie súčasných lesov územia je veľmi blízke druhovému zloženiu uvedenému

pri charakteristike jednotiek potenciálnej vegetácie. Priamo v sledovanom areáli alebo jeho okolí sa však vyskytuje aj niekoľko nepôvodných druhov drevín a hlavne okrasných parkových krovín.

3.2.1.2 FAUNA

Riešené územie sa nachádza Podunajskej nížiny a horského masívu Malých Karpát, čo má vplyv aj na rozmanitosť fauny.

Z hľadiska zoogeografického členenia (Atlas krajiny SR, 2002) je možné riešené územie podľa terestrického biocyklu začleniť do:

- provincie stepí – panónsky úsek
- provincie listnatých lesov – podkarpatský úsek

Z hľadiska zoogeografického členenia pre limnický biocyklus riešené územie zaradíme do pontokaspickej provincie, podunajského okresu a západoslovenskej časti.

Fauna riešeného územia je pestrá, čo je podmienené pestrosťou biotopov, rozsiahlosťou územia a jeho pomerne veľkou členitosťou. V území sa nachádza viacero chránených a významných druhov živočíchov.

Rak riavový je (*Austropotamobius torrentium*) z ochranného hľadiska je najvýznamnejším druhom vo Vydrici. Je chránený zákonom. Južná časť Malých Karpát predstavuje jediný areál tohto druhu na Slovensku. Jeho výskyt v povodí Vydrice sa mapoval v rokoch 2002 až 2004 (Stloukal a kol. 2004, Biologia 59, Suppl. 15, str. 51-58). Hoci sa vyskytuje sporadicky aj v iných potokoch južnej časti M. Karpát, populácia vo Vydrici je najväčšia a najstabilnejšia na Slovensku.

Pre Vydricu sú charakteristické reobiontné rady hmyzu – podenky, pošvatky, potočníky a niektoré dvojkrídlovce (Diptera). Reobiotná fauna je schopná žiť výlučne v tečúcich vodách (vyšší obsah kyslíka potrebný na dýchanie). Je tiež citlivejšia na organické znečistenie, ale aj vyššiu teplotu vody. Pre strednú a hornú Vydricu je charakteristický výskyt salamandry škvrnitej (*Salamandra salamandra*), chránená zákonom. V samotnej Vydrici na hornom toku a v prítokoch dochádza k jej rozmnožovaniu a k vývinu lariev, dospelé jedince sa vyskytujú na stráňach doliny. Možno ju hodnotiť skôr ako zriedkavý druh.

Z poľovnej zveri sú zastúpené druhy - zajac poľný (*Lepus europaeus*), králik divý (*Oryctolagus cuniculus*), jazvec obyčajný (*Meles meles*), líška obyčajná (*Vulpes vulpes*), sviňa divá (*Sus scrofa*), srnec hôrny (*Capreolus capreolus*), daniel škvrnitý (*Dana dana*) a jeleň karpatský (*Cervus elaphus*).

3.2.2 CHRÁNENÉ ÚZEMIA

Zákon NR SR č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov definuje ochranu prírody a krajiny ako obmedzovanie zásahov, ktoré môžu ohroziť, poškodiť alebo zničiť podmienky a formy života, prírodné dedičstvo, vzhľad krajiny, znížiť jej ekologickú stabilitu, ako aj odstraňovanie následkov takýchto zásahov. Legislatívnu formou tak prispieva k zachovaniu rozmanitosti podmienok a foriem života na zemi, k vytvoreniu podmienok na trvalé udržanie, obnovovanie a racionálne využívanie prírodných zdrojov, záchrane prírodného dedičstva, charakteristického vzhľadu krajiny a udržaniu ekologickej stability. Vymedzuje územnú a druhovú ochranu a ochranu drevín. Ochrana krajiny je založená na princípe zachovania územného systému ekologickej stability, ktorý zabezpečuje rozmanitosť podmienok a foriem života v krajine.

3.2.2.1 NÁRODNÁ SIEŤ CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ

Územné časti vysokej biologickej a ekologickej hodnoty sú z hľadiska zachovalosti alebo ohrozenosti biotopov vyhlásené za chránené v niektorej z kategórií chránených území alebo podliehajú osobitnej ochrane, pričom

špeciálnu starostlivosť a režim na chránených územiach zabezpečujú stupne ochrany. V riešenom území sú evidované nasledovné územia, ktoré sú chránené podľa §17 zákona NR SR č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny:

Chránená krajinná oblasť (CHKO) Malé Karpaty

CHKO Malé Karpaty zasahuje do riešeného územia výbežkom masívu pohoria Malých Karpát. Časť riešeného územia patrí do chránenej krajinskej oblasti Malé Karpaty, ktorá bola pôvodne vyhlásená Vyhláškou MK SSR č. 64/1976 Zb. zo dňa 5 mája 1976. Vyhláškou MŽP SR č. 138/2001 z 30. marca 2001, o Chránenej krajinskej oblasti Malé Karpaty – s účinnosťou od 1. mája 2001, bolo zmenené pôvodné vymedzenie CHKO Malé Karpaty. Predstavuje jediné veľkoplošné chránené územie vinohradníckeho charakteru.

Malé Karpaty predstavujú najzápadnejšie pohorie karpatského oblúka. Územie z veľkej časti pokrývajú listnaté lesy s bukom, jaseňom štíhlým, javorom horským a lipou. Predmetom ochrany sú zachované lesné spoločenstvá, prevažne dubové, dubovo-hrabové lesy, na južných svahoch s prechodom do xerothermných skalných stepí, na severných svahoch do bučín.

Prírodná pamiatka Rösslerov lom

Prírodná pamiatka Rösslerov lom bol vyhlásený v roku 1990 nariadením NV hl. mesta SR Bratislavy o CHPV lokalita Rösslerov lom zo 16.11.1990 - ú. od 5.12.1990, a aktualizovaný 4. stupeň vyhláškou KÚŽP v Bratislave č. 1/2004 z 12.5.2004 – s účinnosťou od 15.5.2004 s celkovou výmerou 2,38 ha. Predstavuje významnú geologickú lokalitu, kde sú odkryté žulové horniny ma karpatské pomery veľmi kompaktné a málo rozpukané. Lokalita je dôležitá z vedeckovýskumného, náučného a ekologického hľadiska.

3.2.2.2 NATURA 2000

Cieľom programu budovania sústavy osobitne chránených území NATURA 2000 (ďalej len „sústava NATURA 2000“) je zachovanie vybraných typov prírodných biotopov a biotopov ohrozených druhov rastlín a živočíchov v celoeurópskom meradle. Budovanie sústavy NATURA 2000 vyplýva z ustanovení dvoch smerníc: smernice Rady č. 79/409/EHS z 2. apríla 1979 o ochrane voľne žijúcich vtákov (známej tiež ako smernica o vtákoch – Birds directive) a smernice Rady č. 92/43/EHS z 22. mája 1992 o ochrane biotopov, voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín (ďalej len smernica o biotopoch – Habitats directive), ktoré tvoria základné právne predpisy Európskej únie pre oblasť ochrany prírody. Vytvorenie NATURA 2000 je jedným zo základných záväzkov členských štátov voči EÚ v oblasti ochrany prírody.

Sústavu NATURA 2000 tvoria dva typy území:

- osobitne chránené územia (Special Protection Areas, SPA) - vyhlasované na základe smernice o vtákoch - v národnej legislatíve: chránené vtáčie územia
- osobitné územia ochrany (Special Areas of Conservation, SAC) - vyhlasované na základe smernice o biotopoch - v národnej legislatíve: územia európskeho významu – pred vyhlásením, po vyhlásení je územie zaradené v príslušnej národnej kategórii chránených území

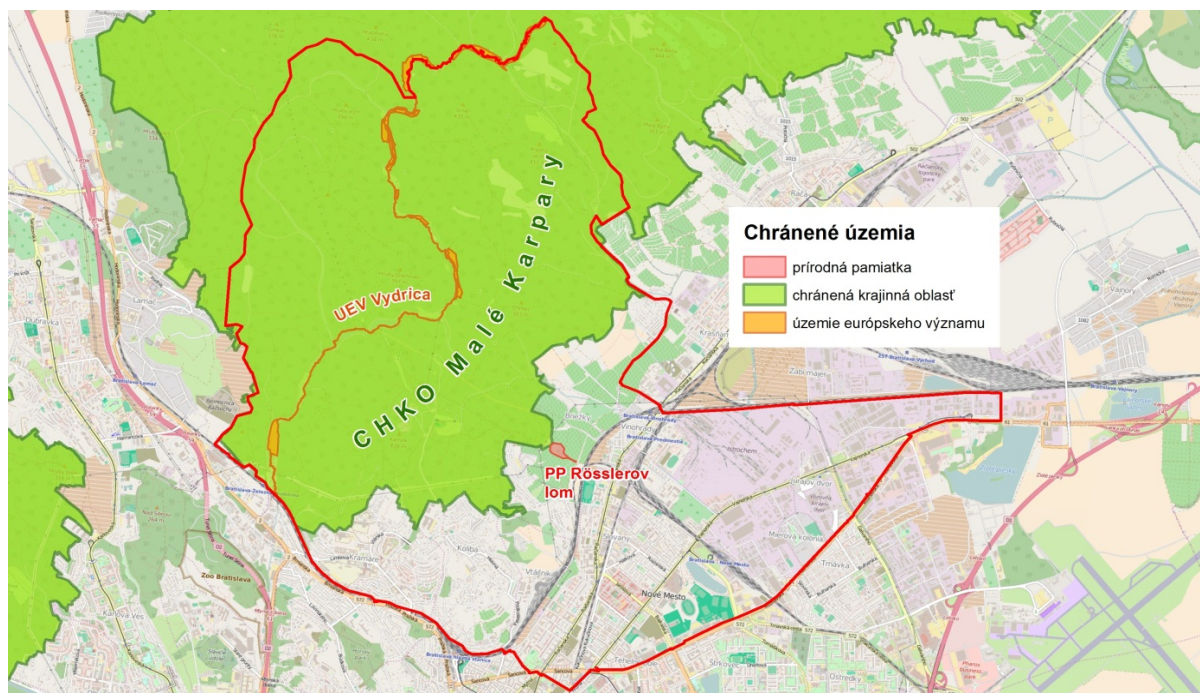
Chránené vtáčie územia

Chránené vtáčie územie sa v riešenom území nenachádza.

Územia európskeho významu

V riešenom území sa nachádza územie európskeho významu Vydrica (SKUEV0388 a SKUEV1388). UEV vydrica je tvorená kombináciou vodných, mokradových a lesných spoločenstiev. Významný druhom je rak riavový. V súčasnosti je biotop pod silným antropickým tlakom.

Obrázok 15 Ochrana prírody a krajiny v riešenom území

Zdroj: spracované na základe údajov MŽP SR, ŠOP SR

3.2.2.3 OSTATNÉ CHRÁNENÉ ÚZEMIA

V riešenom sa nenachádzajú iné typy chránených území.

3.2.3 ÚZEMNÝ SYSTÉM EKOLOGICKEJ STABILITY

Územný systém ekologickej stability je taká celopriestorová štruktúra navzájom prepojených ekosystémov, ich zložiek a prvkov, ktorá zabezpečuje rozmanitosť podmienok a foriem života v krajine. Je definovaný ako vzájomne prepojený súbor prirodzených a pozmenených, avšak prírode blízkych ekosystémov, ktoré udržiavajú prírodnú rovnováhu. Vymedzenie územného systému ekologickej stability zabezpečuje zachovanie a reprodukciu prírodného bohatstva, priaznivé pôsobenie na okolité menej stabilné časti krajiny, a vytvorenie základov pre mnohostranné využívanie krajiny. Pre potreby fungovania ÚSES.

3.2.3.1 SÚČASNÁ KRAJINNÁ ŠTRUKTÚRA

Druhotná krajinná štruktúra predstavuje nepravidelnú mozaiku rôzne využívaných typov, ktoré sú vyčlenené a charakterizované podľa určitých štrukturálnych, fyziognomických a biotických vlastností so socioekonomickou funkciou. Krajinná štruktúra je veľmi dynamická, premenlivá v čase a priestore. Predovšetkým v silne urbanizovanom území ako je riešené územie môže dochádzať aj za krátke časové obdobie k značným zmenám vo využívaní jednotlivých plôch.

Tabuľka 117 Využitie pôdy v m² na území MČ Bratislava – Nové Mesto v rokoch 2005, 2011 a 2014

Využitie pôdy	2005	2011	2015
Celková výmera územia mestskej časti	3748,1484	3748,1484	3748,1484
Poľnohospodárska pôda spolu	436,6476	399,3735	387,9865
Orná pôda	4,4928	1,8820	1,7882
Chmeľníca	0	0	0

Vinice	206,8435	150,8016	121,3809
Záhrada	185,7717	182,1383	184,5742
Ovocný sad	0	0	0
Trvalý trávny porast	39,5396	64,5516	80,2432
Nepoľnohospodárska pôda spolu	3311,5008	3348,7749	3360,1619
Lesný pozemok	2085,7076	2083,6429	2083,8906
Vodná plocha	19,2522	19,2706	19,2719
Zastavaná plocha a nádvorie	826,0536	856,6611	862,4056
Ostatná plocha	380,4874	389,2003	394,5938

Zdroj: ŠÚ SR - datacube

Súčasná krajinná štruktúra riešeného územia je výrazne ovplyvnená antropogénnou činnosťou. **Dominantnými prvkami krajinej štruktúry sú zastavané plochy a lesné pozemky.** Zastavané územie je tvorené prevažne vysoko a stredno podlažnou zástavbou bytových domov, nízkopodlažnou zástavbou (napr. Koliba), priemyselno-výrobnými a skladovacími plochami, administratívno-obchodnými plochami, plochami občianskej vybavenosti, športu a rekreácie, ako aj plochami technickej a dopravnej vybavenosti. V menšej miere sa nachádza poľnohospodárska pôda v podobe trvalých trávnych porastov, záhrad a na svahoch Malých Karpát v podobe viníc.

V pohorí Malých Karpát v katastrálnom území Vinohrady sú významné najmä lesné pozemky a líniové prvky krajinej zelene v podobe sprievodnej vegetácie vodného toku Vydrica.

Podiel poľnohospodárskej pôdy z celkovej výmery mesta je 12 %. **Z poľnohospodárskej pôdy majú najväčšie zastúpenie vinice,** ktorých výmera klesla z 207 ha v roku 2005 na 121 ha v roku 2015.

Prevládajúcim druhom pozemku v riešenom území sú lesné pozemky s výmerou 2086 ha, čo predstavuje až 56 % z celkovej výmery územia. Druhým najviac zastúpeným druhom pozemku sú zastavané plochy a nádvoria, ktoré zaberajú 20 % z celkovej plochy územia.

3.2.3.2 EKOLOGICKÁ STABILITA ÚZEMIA

Pre určenie ekologickej stability riešeného územia bol použitý výpočet koeficientu ekologickej stability krajiny podľa Míchala (1982), kde sa berie do úvahy výmera plôch relatívne stabilných (les, nelesná drevinová vegetácia, lúky, pasienky a výmera plôch relatívne nestabilných (orná pôda, zastavaná pôda).

Podľa uvedeného výpočtu z údajov o využití pôdy môžeme konštatovať, že koeficient ekologickej stability od roku 2005 klesá (2005 = 1,68; 2011 = 1,62; 2015 = 1,60). Napriek poklesu je možné územie klasifikovať ako vyváženú krajinu, kde sú technické objekty relatívne v súlade prírodnými štruktúrami. Územie mestskej časti tvoria dve katastrálne územia odlišného charakteru. Katastrálne územie Nové Mesto je tvorené najmä antropogénnymi štruktúrami, zatiaľ čo územie Vinohradov z väčšej časti vyplňa masív Malých Karpát.

3.2.3.3 PRVKY ÚZEMNÉHO SYSTÉMU EKOLOGICKEJ STABILITY

Základnými štrukturálnymi elementmi ÚSES sú biocentrá, biokoridory, interakčné prvky nadregionálneho, regionálneho a miestneho významu.

Tvorba projektov ÚSES sa v Slovenskej republike realizovala systémom „zhora nadol“, od Generelu nadregionálneho ÚSESu (GNÚSES) cez regionálne až po miestne ÚSES. Prvky nadregionálneho ÚSES boli charakterizované v Genereli nadregionálneho ÚSES SR (GNÚSES), ktorý vláda schválila uznesením vlády SR č. 319 27.4.1992. V nadväznosti na tento dokument boli vypracované v rokoch 1993-1995 podľa jednotnej metodiky Regionálne územné systémy ekologickej stability (RÚSES) pre všetky okresy Slovenska (38 okresov podľa bývalého územnosprávneho členenia).

V rámci spracovávanía územnoplánovacích dokumentácií veľkých územných celkov Slovenska bola koncepcia ÚSES zapracovaná do ÚPN VÚC jednotlivých krajov. Schválené RÚSES-y boli použité ako záväzné územnoplánovacie podklady.

Podľa dokumentov RÚSES Bratislava (Králík a kol., 1994), Územný plán hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy (2007) a Územný plán regiónu Bratislavský samosprávny kraj (AUREX, 2013) sa v riešenom území nachádzajú prvky ÚSES:

Biocentrá:

- Regionálne biocentrum Pekná cesta – súbor lesného spoločenstva predstavujúci genofondovú lokalitu fauny a flóry
- Regionálne biocentrum Hrubý vrch – jedná sa súbor lesného spoločenstva na území CHKO Malé Karpaty
- Regionálne biocentrum Železná studnička I. a II. Rybník a regionálne biocentrum Železná studnička III. a IV. Rybník – významné genofondové lokality voľne žijúcich vtákov a obojživelníkov, ako aj biocentrum pre vodnú a vlhkomilnú biotu v údolí Vydrice
- Regionálne biocentrum Koliba – Stráže – biocentrum sekundárnych teplomilných spoločenstiev – starých historických viníc s priaznivým ekostabilizačným účinkom

Biokoridory:

- Biokoridor nadregionálneho významu Juhovýchodné svahy Malých Karpát – kombinácia rôznorodých ekosystémov krajiny (teplomilná nelesná vegetácia, sekundárne a ekotonové spoločenstvá, vinice, sady, záhrady) s výskytom viacerých vzácnych a ohrozených druhov fauny a flóry. Biokoridor je v súčasnosti na viacerých miestach narušený najmä výstavbou víl a chatových osád a intenzifikáciou viníc. Napriek tomu je aj v takomto narušenom stave stále pomerne funkčný pre viaceré druhy teplomilnej bioty.
- Biokoridor regionálneho významu Vydrice s prítokmi – biokoridor je tvorený kombináciou vodných, mokradových a lesných spoločenstiev. Biokoridor je v súčasnosti pod silným antropickým tlakom.

3.2.3.4 ZELEŇ RIEŠENÉHO ÚZEMIA

Plochy zelene, ako plochy s prevažujúcimi prírodnými zložkami – predovšetkým s plochami a prvkami vegetácie, vodnými plochami a vodnými tokmi v urbanizovanom prostredí spoluvytvárajú podmienky pre uskutočňovanie prírodných a sociálno-ekonomických procesov ako predpokladu udržateľného rozvoja, resp. udržateľného využitia územia. Výrazným spôsobom spoluvytvárajú charakter urbanizovaného prostredia a jeho kvalitu. Z hľadiska priestorového usporiadania územia pomáhajú členiť mestskú štruktúru a vytvárajú rámec plôcham

rekreácie. Zeleň je zároveň spojovacím a jednotiacim elementom všetkých funkčných plôch, zariadení a vybavenosti sídla.

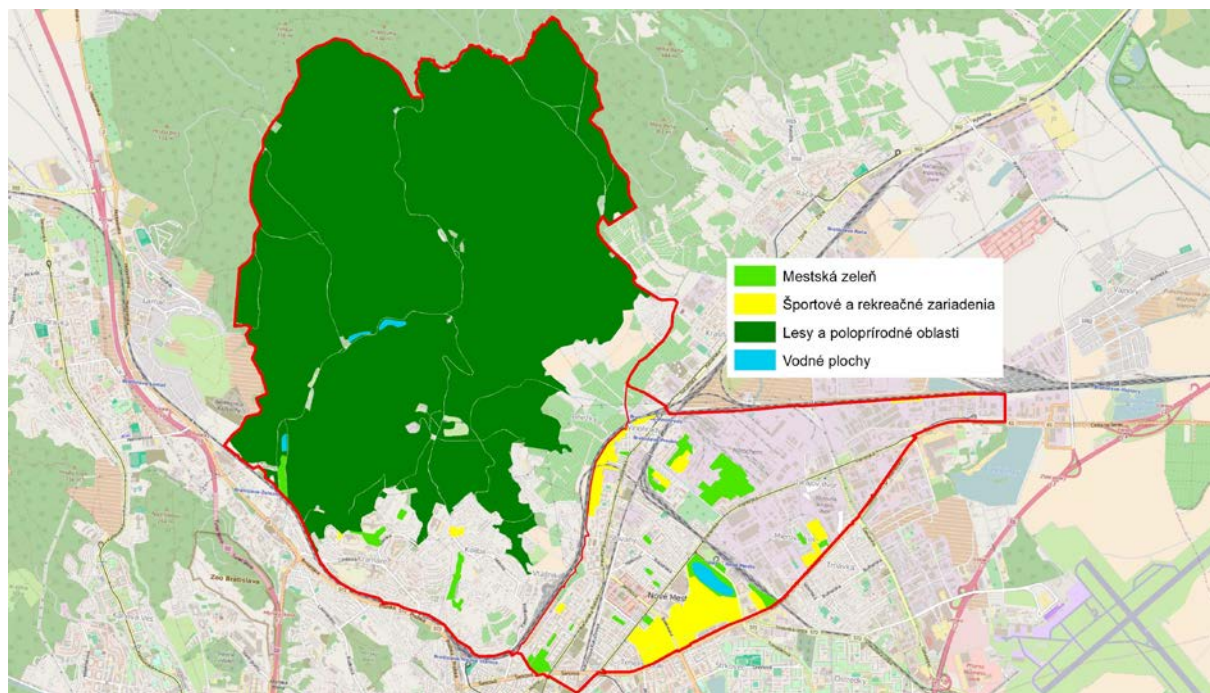
Sústava plôch zelene na území mestskej časti tvorí funkčno-priestorový systém, ktorého fungovanie je podmienené vzájomnými väzbami jednotlivých plôch zelene a zároveň existenciou väzieb na okolitú krajinu. Zabezpečenie kontinuity zelených plôch vo vnútri mestskej časti je potrebné nielen z priestorového, funkčného či kompozičného hľadiska. Rovnako dôležité je aj z ekologického hľadiska, pričom vzájomne prepojené zelené plochy vytvárajú potrebné biologické koridory, ktoré majú následne väzbu na prímestské časti a voľnú krajinu. Zeleň s ohľadom na jej bioklimatické, hygienické a ostatné priaznivé účinky patrí k základným zložkám, ktoré vytvárajú priaznivé podmienky pre život v urbanizovanom prostredí.

Kostra zelene v zastavanom území mestskej časti je tvorená existujúcimi plochami verejne prístupnej zelene, a to predovšetkým parkami, menšími parkovo upravenými plochami a plochami zelene pri bytovej zástavbe. Tieto plošné prvky zelene sú doplnené a rozvedené v priestore prostredníctvom líniových prvkov v podobe líniových výsadiieb uličných a prícestných stromoradií. Významnou plochou zelene je park na Račianskom mýte.

V riešenom území dochádza v súčasnosti k poškodeniu vegetácie imisiami. Najvýraznejším stresovým faktorom ovplyvňujúcim vegetáciu je znečistenie ovzdušia z priemyslu, dopravy a lokálnych vykurovacích objektov. V okolí priemyselných zdrojov je viditeľné aj vizuálne poškodenie vegetácie, pričom dochádza k depigmentácii, nekrotizácii a defolácii listovej zelene rastlín. Najviac poškodené rastliny sa nachádzajú v oblasti Istrochemu.

Lesné porasty v k. ú. Vinohrady podľa projektu „Identifikácia zmien stavu lesa zo satelitných snímok“ zaraďujeme z hľadiska zdravotného lesu medzi stredne poškodené lesné porasty. V lesných porastoch tvoriacich Bratislavský lesopark sú najviac zastúpenými drevinami buk (44,6 %) a dub (28,22 %). Z celkovej výmery 2 000 ha lesných porastov v k. ú. Vinohrady sa 574 ha lesných porastov nachádza vo vekovej triede nad 120 rokov. Prevažne lesy osobitného určenia tvoria subkategóriu prímestských a rekreačných lesov.

Obrázok 16 Schéma plôch zelene v riešenom území.

Zdroj: spracované podľa Urban atlas, 2012

3.3 ZLOŽKY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA ICH STAV A OHROZENIA

3.3.1 OVZDUŠIE

Na znečistení ovzdušia sa v riešenom území podieľajú výraznou mierou činitele, ktoré sú situované priamo v jeho území, ale aj pôsobiace v okolí tohto územia. Z hľadiska zdrojov znečistenia sa podieľali na znečistení ovzdušia najmä energetické zdroje priemyselných podnikov, centrálné tepelné zdroje, blokové kotolne, domáce kúreniská z ktorých je ale väčšina už nefunkčná. V súčasnosti má najväčší vplyv na znečistenie ovzdušia automobilová doprava a prach z ulíc, nespevnených plôch a poľnohospodárskej pôdy.

V oblasti ochrany ovzdušia musia prevádzkovatelia zdrojov znečisťovania ovzdušia plniť podmienky zákona NR SR č. 137/2010 Z. z. o ovzduší. Kategorizácia stacionárnych zdrojov znečistenia ovzdušia je daná vyhláškou MŽP SR č. 410/2012 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o ovzduší. Vyhláškou MŽP SR č. 231/2013 Z. z., sa ustanovujú požiadavky na vedenie prevádzkovej evidencie a rozsah ďalších údajov o stacionárnych zdrojoch znečisťovania ovzdušia. Vyhláškou Ministerstva životného prostredia SR, č. 411/2012 Z. z. sa ustanovuje monitorovanie emisií zo stacionárnych zdrojov a kvality ovzdušia v okolí, spôsob a požiadavky na zisťovanie a preukazovanie množstva vypúšťaných znečisťujúcich látok a údajov o dodržaní určených technických požiadaviek a všeobecných podmienok prevádzkovania. Stav emisií v riešenom území zachytávajú nasledujúce tabuľky a grafy.

Tabuľka 118 Počet vyprodukovaných emisií na území Mestskej časti Bratislava – Nové Mesto v rokoch 2000 - 2014

Rok	TZL			SO _x			NO _x			CO		
	k. ú.		MČ	k. ú.		MČ	k. ú.		MČ	k. ú.		MČ
	804380	804690		804380	804690		804380	804690		804380	804690	
2000	24,20	10,12	34,32	5,84	128,48	134,32	561,19	170,59	731,78	52,39	111,12	163,52
2001	24,32	11,39	35,71	5,89	119,58	125,48	554,54	178,13	732,67	60,69	87,13	147,82
2002	24,10	17,81	41,91	5,79	125,62	131,40	580,71	173,62	754,33	63,95	86,87	150,82
2003	22,33	10,04	32,37	2,68	127,79	130,47	560,90	161,75	722,65	56,46	82,16	138,62
2004	21,31	9,87	31,18	2,55	128,41	130,96	476,39	156,41	632,80	51,79	79,91	131,70
2005	19,36	8,91	28,28	2,32	146,26	148,57	510,62	148,52	659,14	51,01	51,29	102,30
2006	19,07	7,39	26,45	2,29	143,96	146,25	472,54	118,59	591,13	33,62	41,14	74,76
2007	18,10	4,74	22,84	2,17	144,30	146,47	466,14	75,00	541,14	8,68	27,41	36,09
2008	18,54	5,20	23,74	2,22	142,76	144,98	485,32	67,17	552,49	12,48	25,10	37,57
2009	18,20	6,19	24,39	2,19	113,80	115,99	449,87	71,06	520,93	12,25	25,60	37,85
2010	18,73	6,20	24,93	2,25	145,94	148,19	477,90	70,61	548,51	15,81	25,83	41,64
2011	17,71	6,28	23,99	2,12	180,22	182,34	483,35	54,29	537,64	14,91	24,42	39,34
2012	17,40	7,37	24,76	2,09	178,50	180,58	457,59	56,40	513,99	13,26	24,04	37,30
2013	16,48	5,31	21,80	1,98	180,47	182,45	395,02	44,37	439,38	8,47	24,64	33,10
2014	0,53	10,49	11,02	0,07	179,16	179,23	10,71	136,52	147,23	4,05	56,41	60,46

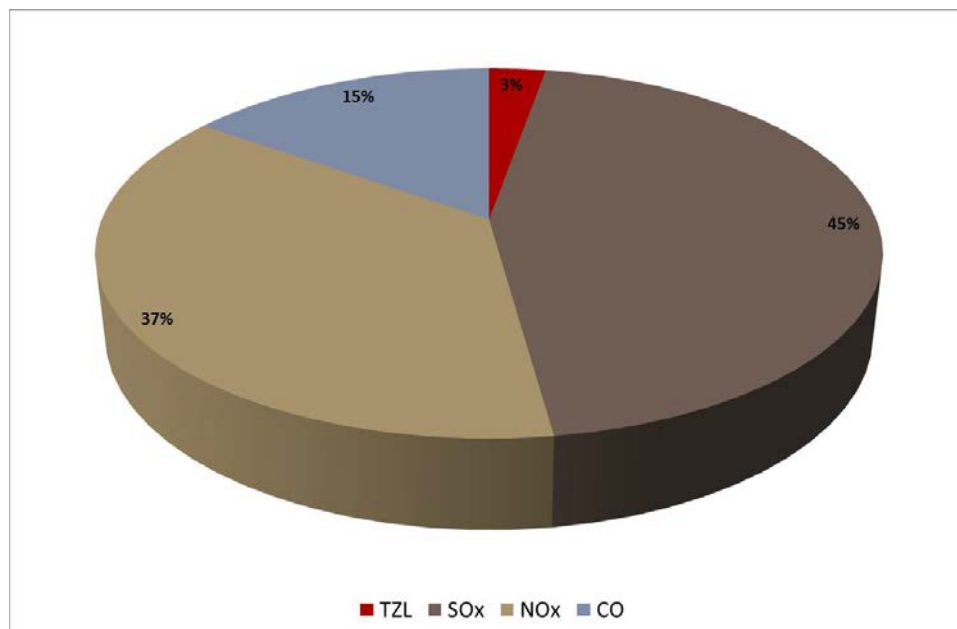
Zdroj: NEIS

Vysvetliky: TZL – tuhé znečisťujúce látky, SO_x – oxidy síry, NO_x – oxidy dusíka, CO – oxid uhoľnatý
katastrálne územie: 804690 – Nové Mesto, 804380 - Vinohrady

Emisie základných znečisťujúcich látok TZL, NO_x, CO v dlhodobom horizonte (2000 –2014) poklesli, avšak rýchlosť poklesu sa v posledných rokoch výrazne spomalila. Prechodne v rokoch 2003–2005 bol zaznamenaný mierny nárast emisií, po roku 2005 bol udržaný klesajúci trend do roku 2009. Tento pozitívny trend vývoja bol zaznamenaný v dôsledku legislatívneho i technologického pokroku a zmenou palivovej základne. Na vývoj mala

vplyv aj zmena štruktúry a objemu priemyselnej produkcie. Výnimku tvorí skupina oxidov síry, kde bol od roku 2000 zaznamenaný mierny nárast v dôsledku zmien a následného zvýšenia výroby v podniku Istrochem (v roku 2005 Duslo, a.s. získalo akcie spoločnosti Istrochem, a.s. Bratislava a od 1. januára 2006 je Istrochem jeho súčasťou).

Graf 8 Percentuálne zastúpenie znečisťujúcich látok v roku 2014 na území MČ Bratislava – Nové Mesto

Zdroj: zostavené na základe údajov z NEIS

Klimatické zmeny

Súčasná a nastávajúca zmena klímy sa negatívne dotýka aj riešeného územia. Najväčšia časť oteplenia v 20. storočí je veľmi pravdepodobne spôsobená ľudskou činnosťou. Ak bude naďalej pokračovať celosvetový rast emisií, pravdepodobne nás už na konci 21. storočia čakajú vážne zmeny. V závislosti od vyprodukovaných emisií sa môže teplota zvýšiť o 1,1°C až 6,4°C. Na Slovensku sa od roku 1881 zvýšila teplota v priemere o 1,6°C a poklesli ročné úhrny zrážok. Je vhodné posúdiť zraniteľnosť územia a stanoviť adaptačnú stratégiu. Samotná samospráva môže analyzovať stav obce, podmienky života v nej a následne vypracovať rozvojové stratégie a programy, v ktorých je potrebné brať do úvahy zraniteľnosť mesta na dopady zmeny klímy, ako aj príspevok mesta k zmene klímy. Spôsoby akými je možné znížiť rýchlosť otepľovania môžu byť napríklad optimálne zabezpečovanie hromadnej dopravy v meste, prímestskej dopravy, budovať cyklistickú dopravu, racionalizovať systémy verejného osvetlenia, podpora geotermálnych zdrojov, zvyšovanie rozlohy sídelnej zelene, dôsledná ochrana a obnova mokradí na území obcí a množstvo ďalších opatrení.

Významné kľúčové dopady zmien klímy v riešenom území:

- dopady zmeny klímy na zdravie obyvateľstva (rizikové skupiny najmä osoby so srdcovocievnyimi chorobami, dýchacími chorobami, rakovina kože, dehydratácia);
- zmeny v druhovej štruktúre drevín, poškodzovanie drevín škodcami, šírenie invázných druhov drevín, usychanie vegetácie v Bratislavskom lesoparku;
- zvýšenie spotreby pitnej vody a vody na osobnú hygienu;
- pokles hladiny spodnej vody, zvýšená spotreba zavlažovania;
- možnosť lokálnych záplav najmä z malých vodných tokov, ktoré stekajú z Malých Karpát (Vydrica) pri tzv. bleskových povodniach, pri príválových dažďoch vyrážanie vody z kanalizačnej sústavy;
- zvýšenie spotreby elektrickej energie v dôsledku zvýšenia účinnosti chladiacich zariadení;
- poškodenie železníc a cestných komunikácií v dôsledku vyšších teplôt;

- prehrievanie budov a poškodenie spojov budov z dôvodu tepelného rozpínania.

3.3.2 VODA

Slovenská republika sa vstupom do Európskej únie zaviazala plniť požiadavky spoločenstva v oblasti ochrany, využívania, hodnotenia a monitorovania stavu vôd zastrešené rámcovým dokumentom známym pod názvom Rámcová smernica o vode – RSV (Water Framework Directive 2000/60/EC). Rámcová smernica bola transponovaná do zákona NR SR č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) a vyhlášky č. 418/2010 Z. z.. Do uvedeného zákona boli premietnuté aj jednotlivé princípy z príslušných smerníc EÚ.

V oblasti problematiky vôd je potrebné rešpektovať schválené strategické dokumenty na úseku vodného hospodárstva, ako sú Plán manažmentu správneho územia povodia Dunaj a plány manažmentu príslušných čiastkových povodí (riešené územie je zaradené do plánu manažmentu čiastkového povodia Dunaja a Váhu).

3.3.2.1 KVALITA POVRCHOVÝCH VÔD

Kvalitatívne ukazovatele sledované vo všetkých monitorovaných miestach (základných a prevádzkových) v roku 2014 boli zhodnotené podľa § 3, odsek 3 nariadenia vlády SR č. 269/2010 Z. z. v znení nariadenia vlády č. 396/2012 Z. z. V riešenom území sa nenachádzali miesta v zozname monitorovaných miest v roku 2014 a aj vzhľadom k nižšiemu počtu povrchových vôd je preto hodnotenie problematické. Vydrica, ktorá pramení v Malých Karpatoch a preteká Bratislavským lesoparkom je pomerne málo znečistená, kvalita vody sa zhoršuje až pod Červeným mostom vplyvom odpadových vôd zo zastavaného územia.

3.3.2.2 KVALITA PODZEMNÝCH VÔD

Dominantný podiel na znečistení podzemných vôd má znečistenie z bodových zdrojov. Ide o vypúšťanie odpadových vôd z priemyselných prevádzok, predovšetkým chemického (Istrochem) a verejných kanalizácií. Ďalšími potenciálnymi zdrojmi bodovými zdrojmi znečistenia vôd sú nelegálne skládky odpadu, ktoré predstavujú v záujmovom území nahromadenie stavebnej sutiny, domového a biologického odpadu. Medzi rizikové bodové zdroje znečistenia vôd možno tiež zaradiť priesaky zo žump v domoch s nenapojenou alebo nevybudovanou kanalizáciou. K líniovým zdrojom znečistenia vôd možno zaradiť aj vysokú koncentráciu ciest, kde dochádza k zbieraniu dažďovej vody, ktorá sa môže vyznačovať určitým znečistením.

3.3.2.3 OCHRANA VÔD

Vodný zdroj predstavuje podpovrchovú alebo povrchovú vodu, ktorá sa využíva alebo v budúcnosti môže využívať pre potreby obyvateľstva, národného hospodárstva a na iné účely vo všeobecnom záujme. K základným legislatívnym predpisom na ochranu vôd patrí najmä zákon č. 364/2004 Z. z. o vodách a zákon NR SR č. 272/2004 Z. z. o ochrane zdravia ľudí v znení neskorších zákonov a ďalšie právne predpisy.

Chránenými územiami podľa zákona o vodách sú: územia s povrchovou vodou určenou na odber pre pitnú vodu, územia s vodou vhodnou na kúpanie, územia s povrchovou vodou vhodnou pre život a reprodukciu pôvodných druhov rýb, chránené oblasti prirodzenej akumulácie vôd (chránené vodohospodárske oblasti), ochranné pásma vodárenských zdrojov, citlivé oblasti, zraniteľné oblasti a chránené územia a ich ochranné pásma podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny.

Pásmo hygienickej ochrany vôd

V riešenom území sa nenachádza.

Citlivé a zraniteľné oblasti

Do riešeného územia nezasahujú citlivé a zraniteľné oblasti.

Chránené vodohospodárske oblasti

Do riešeného územia nezasahuje chránená vodohospodárska oblasť.

Ochrana prírodných liečivých zdrojov

V riešenom území sa nenachádzajú prírodné liečivé zdroje.

3.3.2.4 ZÁSOBOVANIE PITNOU VODOU

Systém verejného vodovodu bol na území mesta Bratislavy uvedený do prevádzky v r. 1886. Pozostával z vodného zdroja na ostrove Sihoť, čerpacej stanice Karlova Ves, príslušných potrubí a vodojemov na Hradnom vrchu. Ostrov Sihoť zostal jediným vodným zdrojom pre Bratislavu až do polovice tohto storočia, kedy s mohutným nástupom urbanizácie nastalo aj adekvátne rozširovanie verejného vodovodu. Súčasný bratislavský vodovodný systém tvorí ucelená sústava vodárenských zariadení, t.j. vodných zdrojov, čerpacích staníc, vodojemov a vodovodných potrubí. Samostatné vodovodné systémy majú MČ Jarovce, Rusovce a Čunovo.

Voda dodávaná do siete je prostredníctvom studní odoberaná zo štrkopieskových vrstiev v pririečnej zóne rieky Dunaj. Voda je postupne prečerpávaná do jednotlivých tlakových pásiem, pričom územie mesta je vzhľadom na svoju členitosť rozdelené do šiestich tlakových pásiem.

Sieť verejného vodovodu na území Bratislavy je veľmi rôznorodá i už z hľadiska priemerov potrubí, materiálového zloženia príp. ďalších aspektov. Profily jednotlivých potrubí sú dané funkciou a významom toho ktorého vedenia. Nadradenú sieť tvoria výtlačné, zásobné a prepojovacie potrubia profilov DN 600 až 1400 mm. Zväčša ide o potrubia ktorými je voda dopravovaná z vodných zdrojov do uzlových bodov, čerpacích staníc a vodojemov resp. z vodojemov do spotrebiska. Sieť hlavných zásobných potrubí je profilov DN 300 až 600 mm. Najnižšiu kategóriu (okrem vodovodných prípojk) tvorí uličná vodovodná sieť profilov DN 80 až 200 mm.

3.3.2.5 ODKLANALIZOVANIE ÚZEMIA

Na odkanalizovaní územia mesta Bratislavy sa podieľajú systémy verejných a neverejných kanalizácií, ako aj sieť vodných tokov.

V nadväznosti na prirodzené odtokové pomery a hydrologické členenie územia mesta, vyplývajúce z morfológie terénu sa verejná kanalizácia mesta Bratislava člení na tri samostatné systémy:

- Kanalizačný systém na ľavom brehu Dunaja
- Kanalizačný systém na pravom brehu Dunaja (petržalský)
- Kanalizačný systém v povodí rieky Moravy.

Riešené územie využíva kanalizačný systém na ľavom brehu Dunaja.

Systém pokrýva centrálné zastavané územie Bratislavy. Je pripojený na Ústrednú čistiareň odpadových vôd (ÚČOV) vo Vrakuni, s recipientom Malým Dunajom. Ľavobrežný kanalizačný systém je jednotnej sústavy. Výnimkou sú Vajnory, ktoré sa napájajú na vákuovú splaškovú kanalizáciu. Odkanalizovanie Bratislavy má

autonómny charakter. Všetky odpadové vody, odvádzané z jej územia sa na ňom aj likvidujú. Na bratislavskú kanalizáciu sú pripojené splaškové kanalizácie z niektorých obcí regiónu, ležiace v jej blízkosti. Problémom je zastaraná kanalizačná sieť, z dôvodu ktorej dochádza k obmedzeniu funkčnosti veľkej časti hlavných rozvodov kanalizácie (napr. na Vajnorskej ul. a Račianskej ul.), čo sa prejavuje neschopnosťou odviezť vodu z ulíc pri silnejších dažďoch.

3.3.3 PÔDA

Ochrana pôdy

Z celkovej výmery riešeného územia, ktorá je podľa katastra nehnuteľností 3748 ha, zaberá poľnohospodárska pôda 388 ha, čo predstavuje 10,35 %. Z toho záhrady a vinice zaberajú rozlohu 306 ha, čo predstavuje 10,3 % z celkovej plochy riešeného územia.

Ochrana poľnohospodárskej pôdy je zabezpečená ochranou najkvalitnejšej poľnohospodárskej pôdy v katastrálnom území podľa kódu bonitovaných pôdno-ekologických jednotiek, ktorý je uvedený v prílohe č. 2 k nariadeniu vlády č. 58/2013 Z.z. o odvodoch za odňatie a neoprávnený záber poľnohospodárskej pôdy.

Chránenými poľnohospodárskymi pôdami sú v riešenom území bonity 0032062, 0174231, 0174231, 0174441, 0260432 a 0274432.

Vodná a veterná erózia

Vodná erózia pôdy má veľký význam pri modelovaní reliéfu krajiny, ako aj pri degradácii vlastností poľnohospodárskych pôd (dochádza k uvoľňovaniu a následnému transportu pôdných častíc, na ktoré sú relatívne pevne fixované živiny a organická hmota). Vodná erózia sa prejavuje znižovaním hĺbky pôdneho profilu, úbytkom organickej hmoty a živín, rovnako aj zhoršovaním pôdnej štruktúry. Z pohľadu dlhodobého negatívneho efektu na produkčnú schopnosť pôd je erózia pôdy chápaná ako významná environmentálna hrozba.

Hoci je vodná erózia prirodzený proces, neuvážená činnosť človeka môže významne ovplyvniť rýchlosť jej pôsobenia. K hlavným faktorom podmieňujúcim intenzitu vodnej erózie patrí svahovitosť územia, rastlinný kryt, množstvo a intenzita zrážok a zrnitosť pôdy.

Z hľadiska vodnej aj veternej erózie sú potenciálne ohrozené najmä svahy Malých Karpát riešeného územia.

Acidifikácia a kontaminácia pôdy

Acidifikácia pôdy spôsobuje zvyšovanie kyslosti pôd najčastejšie v dôsledku atmosférického spad u oxidu sýry a dusíka v priemyselných oblastiach. Ohrozené sú lokality napr. pri Istrocheme ale aj lokality s vysokou dopravou. Za zaťaženú oblasť kontamináciou je možné považovať zastavanú časť riešeného územia kde je sústredená priemyselná výroba a vysoká cestná aj železničná doprava. Tieto javy negatívne pôsobia aj na malokarpatské lesné porasty.

3.3.4 HLUK

Významné miesto v súbore stresových faktorov, ktoré zhoršujú kvalitu životného prostredia, a tak nepriaznivo vplývajú na flóru, faunu ako aj na zdravie človeka zastáva hluk.

Najväčším zdrojom hluku v riešenom území je **intenzívna doprava**, a to ako cestná tak aj železničná. Hluk z automobilovej dopravy predstavuje environmentálnu záťaž postihujúcu takmer každú obytnú zónu pozdĺž ciest zaťažených intenzívnou dopravou. Je závislá najmä od intenzity a skladby dopravného prúdu počas dňa a od

charakteristík trasy cesty. Všeobecne možno konštatovať, že vysoká intenzita dopravy je typická predovšetkým pre cesty prvej triedy. Za významný zdroj hluku v riešenom území je možné považovať aj železničnú trať č. 180 Bratislava – Košice prechádzajúcu územím.

Z krajinnoeekologického hľadiska sú výraznými kolíziami dopravné ťahy prechádzajúce v bezprostrednej blízkosti obytných častí sídiel a chránených území.

Okrem hluku z dopravy je potrebné spomenúť aj stacionárne zdroje hluku, ktorými sú predovšetkým areály a prevádzky priemyselnej výroby (napr. Istrochem).

Zo Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2002/49/EC vyplýva pre štáty EÚ povinnosť vypracovávať strategické hlukové mapy a akčné plány pre väčšie aglomerácie, pozemné komunikácie, železničné dráhy a letiská. Úlohou strategických hlukových štúdií nie je nahradiť hlukové štúdie požadované pri stavebnom konaní. Mali by pomôcť pri strategických rozhodovaniach (odklon dopravy, organizácia dopravy, tvorba územných plánov, atď.) a prebudiť záujem verejnosti o riešenie vážnych problémov s hlukom.

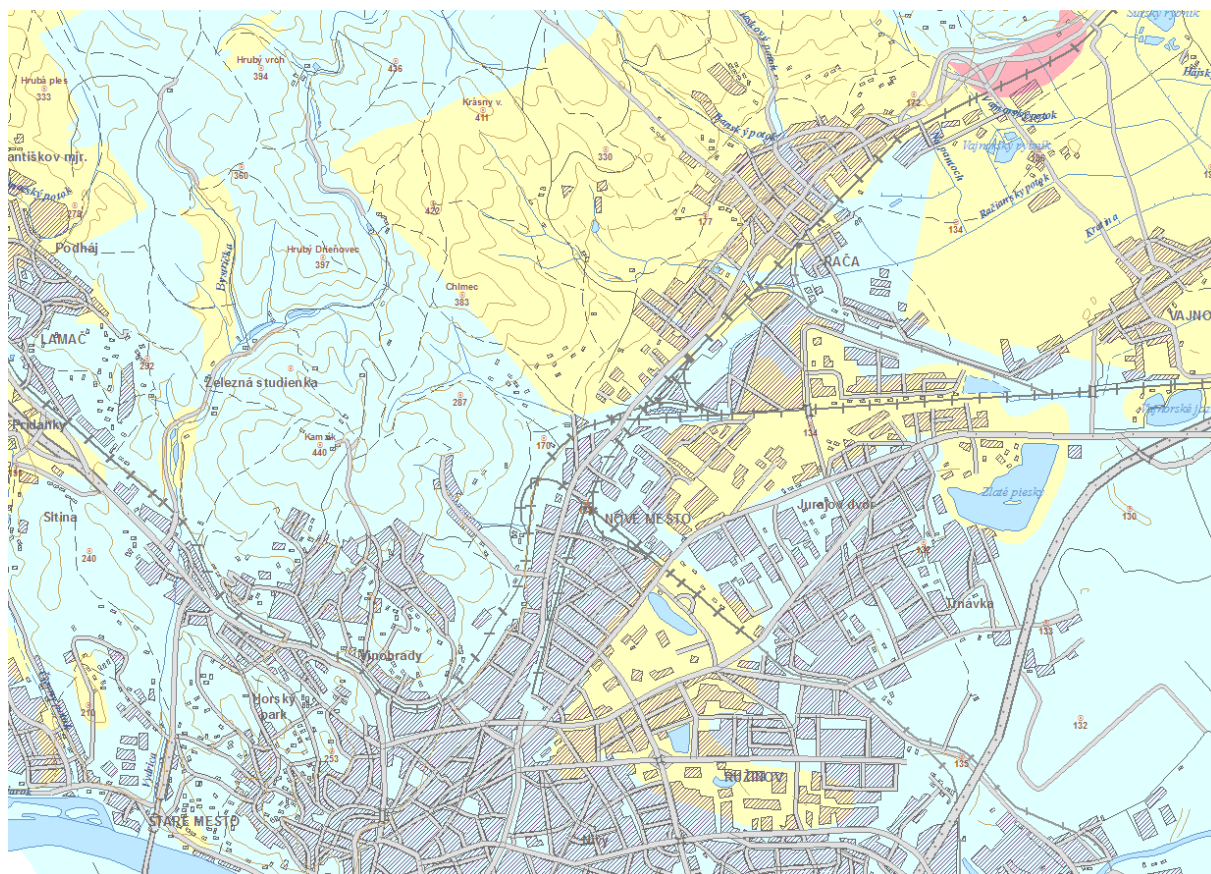
Hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislava poverilo firmu EUROAKUSTIK, s.r.o. úlohou spracovať Strategickú hlukovú mapu bratislavskej aglomerácie. Hranice aglomerácie určilo Zastupiteľstvo Bratislavského samosprávneho kraja vo všeobecne záväznom nariadení č. 9/2005 dňa 27.4.2005. Jedná sa o rozsiahle členité územie od Senca po Devín a od Čuňova po Malacky. Hranice pôvodnej aglomerácie však boli zmenšené Všeobecne záväzným nariadením Bratislavského samosprávneho kraja č.42/2011 zo dňa 24.6.2011 o určení hranice aglomerácie podľa zákona č.2/2005 Z.z. o posudzovaní a kontrole hluku vo vonkajšom prostredí a o zmene zákona Národnej rady Slovenskej republiky č.272/1994 Z.z. o ochrane zdravia ľudí v znení neskorších predpisov. Hluková mapa je dostupná cez webové prepojenie www.hlukovamapa.sk.

3.3.5 RÁDIOAKTIVITA

Prírodné zdroje rádioaktivity sú súčasťou prírodného prostredia. Patrí k nim kozmické žiarenie a prirodzená rádioaktivita hornín, hydrosféry a atmosféry. Prirodzená rádioaktivita hornín je v podstate podmienená prítomnosťou draslíka (K), uránu (U) a tória (Th). Tieto prvky emitujú gamažiarenie a podmieňujú vonkajšie ožiarovanie. Horniny používané ako stavebné suroviny sa stávajú zdrojom rádiácie v budovách. Z tohto hľadiska je posúdenie rádioaktivity stavebných surovín a stavebných materiálov veľmi významné a je ho potrebné sústavne sledovať.

Vo sfére zabezpečovania kvality životného prostredia najmä funkčnej zložky bývania obyvateľstva ide o obmedzovanie vplyvu radónu v novovytváranom i v existujúcom obytnom prostredí. V novej výstavbe ide o predchádzanie škodlivým účinkom radónu predovšetkým lokalizáciou stavieb, voľbou stavebných materiálov a spôsobom prevedenia stavieb.

Obrázok 17 Izoplochy radónového rizika na území MČ Bratislava – Nové Mesto a jeho okolia

Zdroj: ŠGÚDŠ

Celé riešené územie sa podľa vyššie uvedenej schémy nachádza v oblasti s nízkym radónovým rizikom (modrá) a stredným radónovým rizikom (žltá). Vysoké radónové riziko nie je v území zaznamenané.

3.3.6 ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

Od roku 1993 sú v Slovenskej republike (SR) v súlade so štátnou environmentálnou politikou pre potreby definovania úloh strategického a koncepcného rozvoja odpadového hospodárstva z úrovne štátu vypracovávané Programy odpadového hospodárstva Slovenskej republiky (POH SR). POH SR spracovaný na roky 2016 – 2020 je v poradí šiestym programom, ktorého úlohou je nadväzne na POH SR do roku 2015 poskytnúť komplexný pohľad na ďalší rozvoj odpadového hospodárstva v SR, nadväzne na výsledky dosiahnuté v predchádzajúcom programovacom období a s ohľadom na všetky zmeny, ktorými prešla SR v procese budovania odpadového hospodárstva.

Pri riešení problematiky odpadového hospodárstva je možné vychádzať z Programu odpadového hospodárstva Slovenskej republiky na roky 2016 – 2020, ktorý bol schválený vládou SR dňa 14.10.2015 uznesením č.562/2015. Právna úprava odpadového hospodárstva sa vykonáva zákonom č. 223/2001 Z.z. o odpadoch v znení neskorších predpisov. Katalóg odpadov sa ustanovuje vyhláškou Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 284/2001 Z.z.

Riešené územie spadá pod Hlavné mesto SR Bratislava, ktorý má vypracovaný vlastný program odpadového hospodárstva. Hlavným cieľom POH Bratislavy na roky 2011 – 2015 bolo zníženie množstva vyprodukovaných odpadov, zvýšenie miery zhodnocovania odpadov vrátane energetického zhodnocovania odpadov a odklonenie odpadov od skládkovania, resp. znižovanie množstva odpadov ukladaných na skládky odpadov. V súvislosti s

tým je kladený dôraz na opatrenia zamerané predchádzanie vzniku odpadov a podporu environmentálne vhodnej prípravy odpadov na opätovné použitie a ich recykláciu. Opatrenia sú formulované tak, aby prihliadali aj na ekonomickú efektívnosť a časovú možnosť ich plnenia.

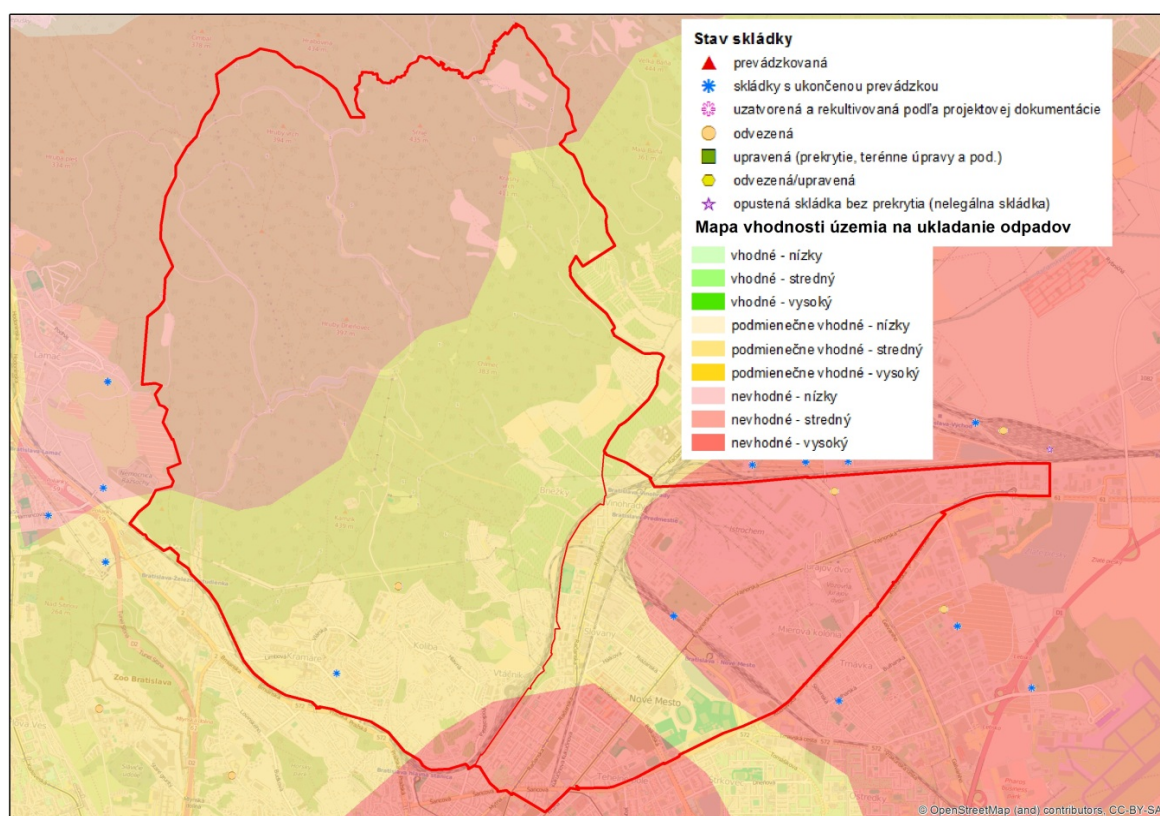
Hlavné mesto pri výkone samosprávy zabezpečuje verejnoprospešné služby, najmä nakladanie s komunálnymi odpadmi a drobnými stavebnými odpadmi, tzn. zabezpečuje zber, prepravu a zhodnocovanie, prípadne zneškodňovanie zložiek komunálneho odpadu a drobného stavebného odpadu a organizuje triedenie odpadu z domácností na jeho území. **Nakladanie so zmesovým komunálnym odpadom a triedený zber komunálneho odpadu na území Bratislavy zabezpečuje na základe zmluvného vzťahu výhradne spoločnosť OLO, a.s.** Za účelom získania spracovateľom požadovanej kvality vytriedených zložiek spoločnosť OLO a.s. zabezpečuje ďalšie triedenie vo svojom zariadení na dotriedňovanie komunálneho odpadu vo Vlčom hrdle. Zmesový komunálny odpad je energeticky zhodnocovaný v spaľovni spoločnosti OLO a.s., vo Vlčom hrdle, zariadení na zhodnocovanie tohto odpadu činnosťou R1.

EKO - podnik verejnoprospešných služieb je príspevková organizácia zriadená mestskou časťou Bratislava - Nové Mesto. zabezpečujúca verejnoprospešné služby na území mestskej časti. Zaoberá sa najmä správou a údržbou ciest 3. a 4. kategórie, správou a údržbou ihrísk a športovísk, správou a prevádzkou lanovky na Kolibe, správou a prevádzkou tržnice na Trnavskom mýte, správou a prevádzkou športovo – kultúrneho areálu Kuchajda, zimnou údržbou ciest 3. a 4. kategórie ako aj chodníkov v mestskej časti, zabezpečuje odvoz komunálneho odpadu veľkoobjemovými kontajnermi, zabezpečuje likvidáciu nelegálnych skládok odpadu, zabezpečuje údržbu a vyberanie malých nádob na odpad, vykonáva správu a údržbu zverených obecných plôch, zariadení a zverenej verejnej zelene. Organizácia na svojej webovej stránke <https://www.ekovps.sk/sk/sprava-majetku/pasportizacia> disponuje priestorovou pasportizáciou spravovaného majetku a to odpadkových košov, košov na psie exkrementy, veľkokapacitné kontajnery a zberné nádoby na šatstvo, sezónne veľkokapacitné kontajnery.

Územie MČ Bratislava – Nové Mesto nie je vhodným územím na ukladanie odpadov. V riešenom území bolo zmapovaných viacero roztrúsených skládok, ktoré negatívne vplývajú na okolité prostredie. Viaceré z nich boli odvezené alebo zrekultivované.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mestskej časti Bratislava–Nové Mesto na roky 2016-2020
Komplexné hodnotenie a analýza východiskovej situácie – plné znenie

Obrázok 18 Sklárky odpadov a vhodnosť územia na ukladanie odpadov

Zdroj: Štátny geologický ústav Dionýza Štúra – mapový portál

Tabuľka 119 Produkcia vybraných odpadov z územia MČ Bratislava – Nové Mesto

Názov odpadu	Katalógové číslo	Množstvo vyprodukovaných odpadov v tonách								
		2001 *	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Zmesový komunálny odpad	20 03 01									
Papier	20 01 01		1,96	11,26	13,76	10,46	-	-	-	-
Sklo	20 01 02		-	-	-	-	-	-	-	-
Plasty	20 01 39		-	-	-	-	-	-	-	-
Kovy	20 01 40		0,035	-	-	-	-	-	-	-
Biologicky rozložiteľný odpad zo zelene	20 02 01		730,25	571,00	411,30	743,80	525,90	471,27	724,54	687,84
Odpad z trhovísk	20 03 02		204,78	219,25	191,32	214,42	290,77	147,12	123,15	104,38
Odpad z čistenia ulíc	20 03 03		21,80	149,99	248,75	312,43	488,59	639,22	485,46	446,67
Kal zo septikov	20 03 04		165,00	96,02	13,60	836,30	-	-	-	-
Objemný odpad	20 03 77		1 076,10	926,35	651,57	700,87	180,31	1 368,52	800,66	1 678,04
Drobný stavebný odpad	20 03 99		126,00	-	-	7,50	79,38	17,77	-	78,44
Vyradené zariadenia obsahujúce chlórfluórované uhľovodíky	20 01 23		-	-	-	-	-	-	-	1,38
zariadenia iné ako uvedené v 200121 a 200123 obsahujúce nebezpečné časti	20 01 35		-	-	-	-	-	-	-	4,34
Vyradené elektrické a elektronické zariadenia iné ako uvedené v 200121,200123 a 200135	20 01 36		-	-	-	-	-	-	-	2,46

Zdroj: MsÚ MČ Bratislava – Nové Mesto

Tabuľka 120 Produkcia odpadov a nakladanie s odpadmi na území okresu Bratislava III

Nakladanie	2005	2011	2013
Zhodnocovanie materiálové [t]	18349,94	80831,31	41209,11
Zhodnocovanie. energetické [t]	1480,31	18863,09	17887,26
Zhodnocovanie. ostatné [t]	18016,88	25323,76	69953,54
Zneškodňovanie. skládkovaním [t]	43472,64	27146,34	169582,37
Zneškodňovanie. spaľovaním bez energetického. využitia [t]	19230,33	802,95	641,51
Zneškodňovanie ostatné [t]	2394,67	7924,98	8398,08
Iný spôsob nakladania [t]	155623,54	2819,79	5154,26
Spolu [t]	260803,56	163717,06	312825,80
Nebezpečné odpady (t)	3967,92	9701,98	11015,06
Ostatný odpad (t)	256835,64	154015,08	301810,74

Zdroj: ČMS Odpady

Environmentálne záťaž

V riešenom území sú evidované podľa informačného systému environmentálnych záťaží nasledovné lokality:

Register A - Pravdepodobná environmentálna záťaž

B3 (001) / Bratislava - Nové Mesto - Bojnická - obaľovačka bitúmenových zmesí

B3 (003) / Bratislava - Nové Mesto - Stará Vajnorská 1- obaľovačka

B3 (004) / Bratislava - Nové Mesto - Tepláreň II - Turbínová - Magnetová ul.

Register B - Environmentálna záťaž

B3 (2060) / Bratislava - Nové Mesto - CHZJD - výroba hnojív

B3 (2061) / Bratislava - Nové Mesto - CHZJD - výroba gumárenských chemikálií

B3 (2062) / Bratislava - Nové Mesto - CHZJD - výroba trhavín

B3 (2063) / Bratislava - Nové Mesto - CHZJD - závod Mieru

B3 (2064) / Bratislava - Nové Mesto - CHZJD - bývalá výroba

B3 (2065) / Bratislava - Nové Mesto - CHZJD - logistika

Register C - Sanovaná, rekultivovaná lokalita

B3 (001) / Bratislava - Nové Mesto - ČS PHM Račianska

4 PRÍLOHY

4.1 PREHĽAD A ZÁKLADNÁ DEMOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA ZSJ

Je súčasťou samostatného dokumentu vo formáte xls.

4.2 ZOZNAM TABULIEK

Tabuľka 1 Vybrané charakteristiky mestských častí Bratislavy	7
Tabuľka 2 Urbanistické obvody mestskej časti Bratislava – Nové Mesto	7
Tabuľka 3 Organizačná štruktúra hospodárstva (počet subjektov) – mestská časť Bratislava – Nové Mesto	12
Tabuľka 4 Podiel počtu subjektov v jednotlivých odvetviach hospodárstva.....	13
Tabuľka 5 Druhy pozemkov na území mestskej časti Bratislava – Nové Mesto.....	14
Tabuľka 6 Prehľad najväčších firiem primárneho sektora podľa počtu zamestnancov	14
Tabuľka 7 Vývoj počtu zamestnancov v primárnom sektore vo firmách s 20 a viac zamestnancov.....	15
Tabuľka 8 Prehľad najväčších firiem za odvetvie Priemyselná výroba podľa počtu zamestnancov	15
Tabuľka 9 Prehľad najväčších firiem za odvetvie Stavebníctvo podľa počtu zamestnancov	16
Tabuľka 10 Vývoj počtu zamestnancov v sekundárnom sektore vo firmách s 20 a viac zamestnancov.....	16
Tabuľka 11 Prehľad najväčších firiem za odvetvie Veľkoobchod a maloobchod podľa počtu zamestnancov	17
Tabuľka 12 Prehľad najväčších firiem za odvetvie Ubytovacie a stravovacie služby podľa počtu zamestnancov	17
Tabuľka 13 Prehľad ubytovacích kapacít v dotknutom území	18
Tabuľka 14 Prehľad počtu návštevníkov v dotknutom území.....	19
Tabuľka 15 Prehľad počtu prenocovaní návštevníkov v dotknutom území	20
Tabuľka 16 Prehľad priemernej dĺžky pobytu v dotknutom území.....	21
Tabuľka 17 Prehľad najväčších firiem za odvetvie Doprava a skladovanie podľa počtu zamestnancov.....	22
Tabuľka 18 Prehľad najväčších firiem za oblasť Administratívnych služieb podľa počtu zamestnancov.....	22
Tabuľka 19 Vývoj počtu zamestnancov v terciárnom sektore vo firmách s 20 a viac zamestnancov.....	23
Tabuľka 20 Prehľad najväčších firiem za oblasť Výskumu a vývoja podľa počtu zamestnancov	23
Tabuľka 21 Prehľad najväčších firiem za oblasť Inštitúcií verejnej správy podľa počtu zamestnancov.....	24
Tabuľka 22 Prehľad najväčších firiem za odvetvie Zdravotníctvo a sociálna pomoc podľa počtu zamestnancov	24
Tabuľka 23 Vývoj počtu zamestnancov v kvintérnom sektore vo firmách s 20 a viac zamestnancov	25

Tabuľka 24 Obyvateľstvo SR, Bratislavského kraja, okresu Bratislava III a MČ Bratislava – Nové Mesto podľa ekonomickej aktivity v roku 2011 (SODB 2011)	25
Tabuľka 25 Ekonomicky aktívne obyvateľstvo v SR, v Bratislavskom kraji, v okrese Bratislava III a v MČ Bratislava – Nové Mesto podľa sektorov NH v roku 2011 (SODB 2011).....	26
Tabuľka 26 Prehľad evidencie uchádzačov o zamestnanie v dotknutom území.....	27
Tabuľka 27 Dĺžka miestnych komunikácií (MK) a počet mostov a lávok v MČ Nové Mesto	29
Tabuľka 28 Vybrané štatistiky MHD za mesto Bratislava	34
Tabuľka 29 Percentuálne využitie rôznych dopravných módov obyvateľmi Bratislavy podľa účelu cesty	36
Tabuľka 30 Dĺžka oficiálne značených cyklotrás v MČ Nové Mesto	38
Tabuľka 31 Pripojenie domácností na vodovod v roku 2011	42
Tabuľka 32 Vodojemy v MČ Nové Mesto	43
Tabuľka 33 Pripojenie domácností na kanalizáciu v roku 2011	44
Tabuľka 34 Prehľad bilancií bežných účtov jednotlivých m. č. a hlavného mesta za sledované obdobie	49
Tabuľka 35 Prehľad bilancií kapitálových účtov jednotlivých m. č. a hlavného mesta za sledované obdobie	50
Tabuľka 36 Prehľad stavov celkových dlhov jednotlivých m. č. a hlavného mesta za sledované obdobie.....	51
Tabuľka 37 Prehľad stavov dlhových služieb jednotlivých m. č. a hlavného mesta za sledované obdobie	52
Tabuľka 38 Prehľad stavov čistých majetkov jednotlivých m. č. a hlavného mesta za sledované obdobie.....	53
Tabuľka 39 Prehľad návrhov Programového rozpočtu mestskej časti Bratislava – Nové Mesto na roky 2016, 2017 a 2018.....	54
Tabuľka 40 Prehľad navrhovaných výdavkov programového rozpočtu mestskej časti Bratislava – Nové Mesto na roky 2016 – 2018, za jednotlivé rozpočtové oddiely podľa klasifikácie COFOG	54
Tabuľka 41 Vývoj počtu obyvateľov v MČ Bratislava – Nové Mesto, v okrese Bratislava III a v Bratislave, hl.m. SR v rokoch 1980-2011	59
Tabuľka 42 Prírastky/úbytky počtu obyvateľov a index rastu v MČ Bratislava - Nové Mesto, v okrese Bratislava III a v Bratislave, hl.m. SR v rokoch 1980-2011	59
Tabuľka 43 Retrospektívny vývoj počtu obyvateľov MČ Bratislava – Nové Mesto v r. 1980-2015.....	60
Tabuľka 44 Vývoj počtu obyvateľov MČ Bratislava – Nové Mesto v r. 2001-2015 (stav k 31.12.) a k 31.3. 2016 podľa podkladov MÚ Bratislava – Nové Mesto.....	61
Tabuľka 45 Bilancia pohybu obyvateľstva okresu Bratislava III a MČ Bratislava – Nové Mesto v r. 2001-2015 ...	63
Tabuľka 46 Prírastky obyvateľstva v okrese Bratislava III a v MČ Bratislava – Nové Mesto v r. 2001-2015	63
Tabuľka 47 Veková štruktúra obyvateľstva vybraného územia v r. 2001 a 2011 (SODB, metodika EÚ).....	64

Tabuľka 48 Index vitality v r. 2001 a 2011 (SODB) – SR, Bratislavský kraj, Bratislava, hl.m. SR, okres Bratislava III a MČ Bratislava – Nové Mesto	66
Tabuľka 49 Priemerný vek obyvateľstva SR, Bratislavského kraja, Bratislavy, hl.m. SR, okresu Bratislava III a MČ Bratislava – Nové Mesto v r. 2001 a 2011 (SODB)	67
Tabuľka 50 Vzdelanostná štruktúra trvalo bývajúcего obyvateľstva SR, Bratislavského kraja, okresu Bratislava III a MČ Bratislava – Nové Mesto v r. 2011 (SODB)	67
Tabuľka 51 Národnostná štruktúra trvalo bývajúcего obyvateľstva SR, Bratislavského kraja, okresu Bratislava III a MČ Bratislava – Nové Mesto v r. 2011 (SODB)	68
Tabuľka 52 Religiózná štruktúra trvalo bývajúcего obyvateľstva SR, Bratislavského kraja, okresu Bratislava III a MČ Bratislava – Nové Mesto v r. 2011 (SODB)	69
Tabuľka 53 Prognóza vývoja obyvateľov MČ Bratislava – Nové Mesto a okresu Bratislava III do r. 2030	70
Tabuľka 54 Základné údaje o okresoch a mestských častiach Bratislavy, hl.m. SR v r. 2015 a prognóza do r. 2030	70
Tabuľka 55 Retrospektívny vývoj počtu obyvateľov, bytov, domov a obložnosti v MČ Bratislava – Nové Mesto v r. 1980-2011	73
Tabuľka 56 Vývoj obložnosti v okrese Bratislava III, v Bratislave, hl.m. SR, v Bratislavskom kraji a v SR v r. 1980-2011	74
Tabuľka 57 Domy podľa obývanosti v MČ Bratislava – Nové Mesto v r. 2011	75
Tabuľka 58 Základný prehľad obývaných domov v MČ Bratislava – Nové Mesto v r. 2011	76
Tabuľka 59 Základný prehľad neobývaných domov v MČ Bratislava – Nové Mesto v r. 2011	76
Tabuľka 60 Obývané domy podľa typu domu v MČ Bratislava – Nové Mesto v r. 2011 – podrobný prehľad	76
Tabuľka 61 Obývané domy podľa formy vlastníctva v MČ Bratislava – Nové Mesto v r. 2011 – podrobný prehľad	77
Tabuľka 62 Obývané domy podľa obdobia výstavby v MČ Bratislava – Nové Mesto v r. 2011 – podrobný prehľad	77
Tabuľka 63 Neobývané domy podľa dôvodu neobývanosti v MČ Bratislava – Nové Mesto v r. 2011	77
Tabuľka 64 Neobývané domy podľa obdobia výstavby v MČ Bratislava – Nové Mesto v r. 2011	77
Tabuľka 65 Byty podľa obývanosti v MČ Bratislava – Nové Mesto v r. 2011	78
Tabuľka 66 Základný prehľad bytov v MČ Bratislava – Nové Mesto v r. 2011 (1)	78
Tabuľka 67 Základný prehľad bytov v MČ Bratislava – Nové Mesto v r. 2011 (2)	79
Tabuľka 68 Základný prehľad bytov v MČ Bratislava – Nové Mesto v r. 2011 (3)	79
Tabuľka 69 Obývané byty podľa formy vlastníctva v MČ Bratislava – Nové Mesto v r. 2011 – podrobný prehľad	79

Tabuľka 70 Obývané byty podľa počtu obytných miestností v MČ Bratislava – Nové Mesto v r. 2011 – podrobný prehľad	79
Tabuľka 71 Obývané byty podľa typu kúrenia v MČ Bratislava – Nové Mesto v r. 2011 – podrobný prehľad	80
Tabuľka 72 Obývané byty podľa zdroja na vykurovanie v MČ Bratislava – Nové Mesto v r. 2011 – podrobný prehľad	80
Tabuľka 73 Nebývané byty podľa dôvodu neobývanosti v MČ Bratislava – Nové Mesto v r. 2011	80
Tabuľka 74 Obývané byty v rodinných domoch v MČ Bratislava – Nové Mesto v r. 2011 – základný prehľad	80
Tabuľka 75 Obývané byty v bytových domoch v MČ Bratislava – Nové Mesto v r. 2011 – základný prehľad	80
Tabuľka 76 Priebeh výstavby bytov v Bratislave, hl.m. SR, v okrese Bratislava III a v MČ Bratislava - Nové Mesto v r. 2011-2015	81
Tabuľka 77 Intenzita bytovej výstavby v SR, v Bratislave, hl.m. SR, v okrese Bratislava III a v MČ Bratislava - Nové Mesto v r. 2011-2015	82
Tabuľka 78 Kapacity navrhovanej bytovej výstavby v Bratislave, hl.m. SR, v okrese Bratislava III a v MČ Bratislava - Nové Mesto, podľa ÚPN hl.m. SR Bratislavy, rok 2007	82
Tabuľka 79 Prírastky bytov na základe potenciálu územia v Bratislave, hl.m. SR, v okrese Bratislava III a v MČ Bratislava - Nové Mesto, podľa ÚPN hl.m. SR Bratislavy – ZaD 02	82
Tabuľka 80 Materské školy v MČ Bratislava – Nové Mesto v šk. r. 2015/2016 (stav k 15.9. 2015)	86
Tabuľka 81 Základné školy v MČ Bratislava – Nové Mesto v šk. r. 2015/2016 (stav k 15.9. 2015)	88
Tabuľka 82 Stredné školy v MČ Bratislava – Nové Mesto v šk. r. 2015/2016 (stav k 15.9. 2015)	90
Tabuľka 83 Špeciálne materské školy v MČ Bratislava – Nové Mesto v šk. r. 2015/2016 (stav k 15.9. 2015)	91
Tabuľka 84 Špeciálne základné školy v MČ Bratislava – Nové Mesto v šk. r. 2015/2016 (stav k 15.9. 2015)	91
Tabuľka 85 Špeciálne stredné školy v MČ Bratislava – Nové Mesto v šk. r. 2015/2016 (stav k 15.9. 2015)	92
Tabuľka 86 Počty žiakov a učiteľov v ZUŠ v MČ Bratislava – Nové Mesto v šk. r. 2015/2016 (stav k 15.9. 2015)	92
Tabuľka 87 Počet študentov Slovenskej zdravotníckej univerzity v Bratislave – na fakultách so sídlom v MČ Bratislava – Nové Mesto – v dennej a externej forme štúdia I. a II. stupňa a v doktorandskom štúdiu v akademickom roku 2015/2016 (stav k 31.10. 2015)	93
Tabuľka 88 Počet študentov Fakulty managementu UK, Farmaceutickej fakulty UK a Pedagogickej fakulty UK v dennej a externej forme štúdia I. a II. stupňa a v doktorandskom štúdiu v akademickom roku 2015/2016 (stav k 31.10. 2015)	94
Tabuľka 89 Školské kluby detí v MČ Bratislava – Nové Mesto v šk. r. 2015/2016 (stav k 15.9. 2015)	95
Tabuľka 90 Školské internáty v MČ Bratislava – Nové Mesto v šk. r. 2015/2016 (stav k 15.9. 2015)	95
Tabuľka 91 Vysokoškolské internáty v MČ Bratislava – Nové Mesto v r. 2015	95
Tabuľka 92 Zariadenia výchovnej prevencie a náhradnej výchovy v MČ Bratislava – Nové Mesto v šk. r. 2015/2016 (stav k 15.9. 2015)	96

Tabuľka 93 Centrá špeciálno-pedagogického poradenstva v MČ Bratislava – Nové Mesto v šk. r. 2014/2015 (spracovanie september 2015)	96
Tabuľka 94 Centrá pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie v MČ Bratislava – Nové Mesto v šk. r. 2015/2016 (stav k 31.10. 2015)	96
Tabuľka 95 Strediská praktického vyučovania a strediská odbornej praxe v MČ Bratislava – Nové Mesto v šk. r. 2015/2016 (stav k 31.10. 2015).....	96
Tabuľka 96 Zariadenia školského stravovania v MČ Bratislava – Nové Mesto za r. 2015	96
Tabuľka 97 Počty podaných hlavných jedál vo vysokoškolských jedálňach v MČ Bratislava – Nové Mesto v roku 2015	97
Tabuľka 98 Poskytovatelia sociálnych služieb na území MČ Bratislava – Nové Mesto podľa Registra poskytovateľov sociálnych služieb	99
Tabuľka 99 Trestné činy spolu.....	104
Tabuľka 100 Trestné činy spolu na 1000 obyvateľov	104
Tabuľka 101 Trestné činy spolu na 1000 obyvateľov	105
Tabuľka 102 Násilná kriminalita	105
Tabuľka 103 Majetková kriminalita.....	106
Tabuľka 104 Ekonomická kriminalita	106
Tabuľka 105 Ostatná kriminalita	106
Tabuľka 106 Prehľad pokrytia územia Bratislavy hasičskými jednotkami.....	107
Tabuľka 107 Kultúrne zariadenia v MČ BANM	109
Tabuľka 108 Športoviská v MČ Nové Mesto v roku 2001 a 2011.....	111
Tabuľka 109 Prehľad plôch infraštruktúry športu a rekreácie podľa obvodov a mestských častí v roku 2008... ..	113
Tabuľka 110 Prehľad prepočtu plôch športu a rekreácie na obyvateľa podľa obvodov a mestských častí	113
Tabuľka 111 Supermarkety na území MČ Nové Mesto.....	114
Tabuľka 112 Ubytovacie zariadenia v MČ Nové Mesto.....	114
Tabuľka 113 Stravovacie zariadenia v MČ Nové Mesto	115
Tabuľka 114 Kresťanské cirkevné stavby na území MČ Nové Mesto	117
Tabuľka 115 Priemerné mesačné a ročné teploty vzduchu (°C) vo vybraných meteorologických staniách.	126
Tabuľka 116 Mesačné a ročné úhrny atmosférických zrážok (mm) vo vybraných zrážkomerných staniách ...	127
Tabuľka 117 Využitie pôdy v m ² na území MČ Bratislava – Nové Mesto v rokoch 2005, 2011 a 2014.....	131
Tabuľka 118 Počet vyprodukovaných emisií na území Mestskej časti Bratislava – Nové Mesto v rokoch 2000 - 2014	135

Tabuľka 119 Produkcia vybraných odpadov z územia MČ Bratislava – Nové Mesto	143
Tabuľka 120 Produkcia odpadov a nakladanie s odpadmi na území okresu Bratislava III	144

4.3 ZOZNAM OBRÁZKOV

Obrázok 1 Poloha MČ Nové Mesto	6
Obrázok 2 Urbanistické obvody a katastrálne územia / ÚTJ MČ Nové Mesto	7
Obrázok 3 Cestná dostupnosť UO k najbližšej diaľničnej križovatke v minútach.....	29
Obrázok 4 Železničná doprava na území MČ Bratislava – Nové Mesto a cestná dostupnosť UO k najbližšej železničnej stanici, kde zastavuje vlak typu EC v minútach.....	31
Obrázok 5 Cestná dostupnosť jednotlivých UO k najbližšiemu letisku TEN-T - letisku M. R. Štefánika - v minútach	32
Obrázok 6 Cestná dostupnosť UO k najbližšiemu medzinárodnému prístavu TEN-T v minútach	33
Obrázok 7 Intenzita spojov na zastávkach MHD a PAD v MČ Nové Mesto	35
Obrázok 8 Oficiálne značené cykloturistické trasy v MČ Nové Mesto	38
Obrázok 9 Energetika, telekomunikácie a informačné siete v MČ Nové Mesto	41
Obrázok 10 Vodné hospodárstvo na území MČ Nové Mesto	44
Obrázok 11 Geomorfologické členenie riešeného územia	120
Obrázok 12 Geologická mapa riešeného územia	122
Obrázok 13 Vodné toky a vodné plochy v riešenom území	124
Obrázok 14 Zastúpenie pôdnych typov v riešenom území	125
Obrázok 15 Ochrana prírody a krajiny v riešenom území	131
Obrázok 16 Schémy plôch zelene v riešenom území.	134
Obrázok 17 Izoplochy radónového rizika na území MČ Bratislava – Nové Mesto a jeho okolia.....	141
Obrázok 18 Skládky odpadov a vhodnosť územia na ukladanie odpadov	143

4.4 ZOZNAM GRAFOV

Graf 1 Retrospektívny vývoj počtu obyvateľov MČ Bratislava – Nové Mesto v r. 1992-2015 (stav k 31.12.)	61
Graf 2 Bilancia pohybu obyvateľstva MČ Bratislava – Nové Mesto a okresu Bratislava III v r. 2001-2015	63
Graf 3 Vývoj indexu starnutia v MČ Bratislava –Nové Mesto v r. 2001-2015 (stav k 31.12.).....	65
Graf 4 Veková štruktúra obyvateľstva SR, Bratislavského kraja, Bratislavy, hl.m. SR, okresu Bratislava III a MČ Bratislava – Nové Mesto v r. 2001 a 2011 (SODB)	65
Graf 5 Vzdelanostná štruktúra trvalo bývajúceho obyvateľstva MČ Bratislava – Nové Mesto v r. 2011 (SODB, %)	68
Graf 6 Retrospektívny vývoj počtu trvale obývaných bytov, domov a obložnosti v MČ Bratislava – Nové Mesto v r. 1980-2011	74
Graf 7 Vývoj obložnosti v MČ Bratislava – Nové Mesto, v okrese Bratislava III, v Bratislave, hl.m. SR, v Bratislavskom kraji a v SR r. 1980-2011	75
Graf 8 Percentuálne zastúpenie znečisťujúcich látok v roku 2014 na území MČ Bratislava – Nové Mesto.....	136